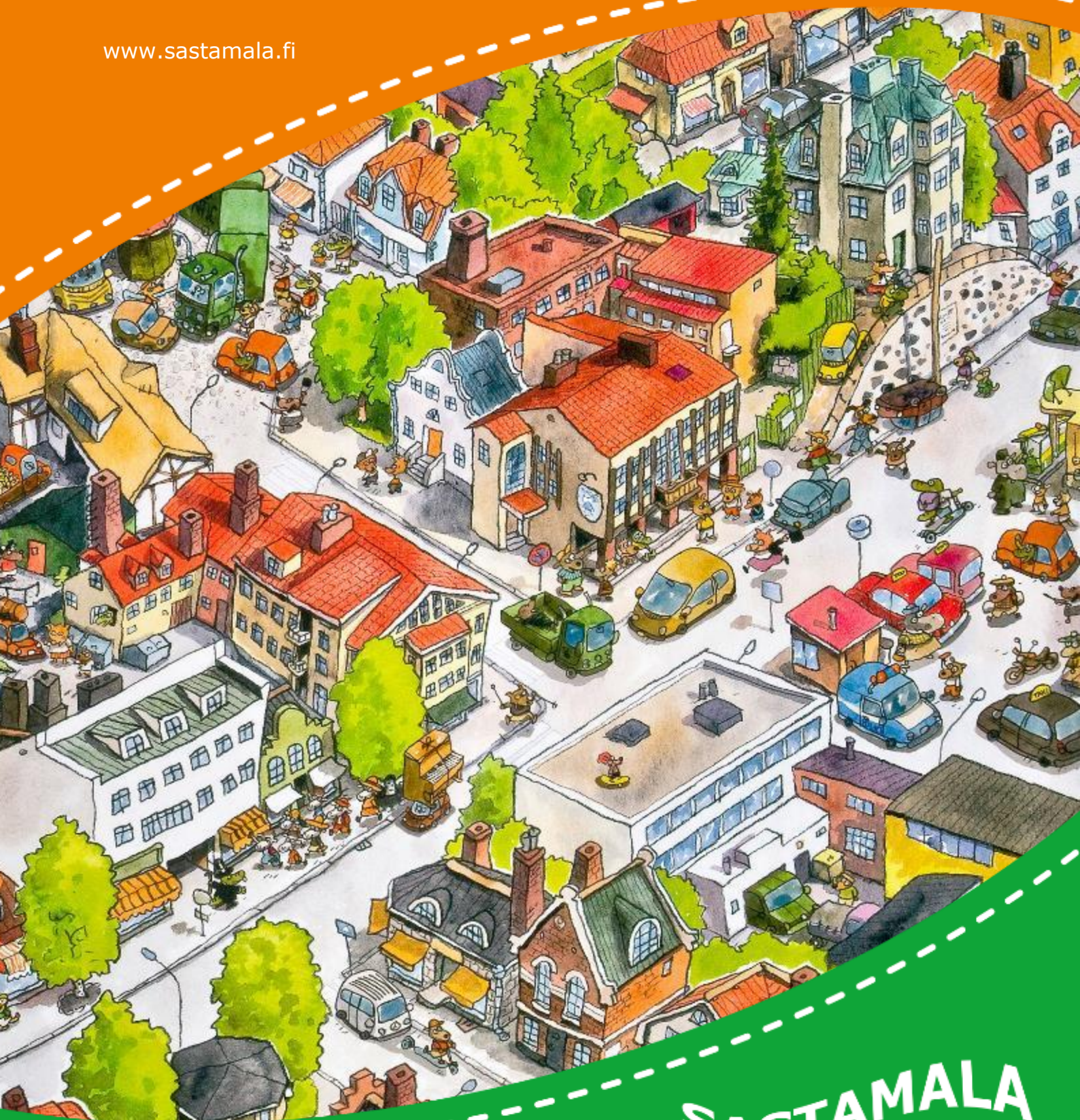

Sastamalan kaupunki
TILINPÄÄTÖS 2022

www.sastamala.fi

SASTAMALA
sopivasti sykettä

SISÄLLYSLUETTELO

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS 2022.....	1
TOIMINTAKERTOMUS	3
1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	4
1.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	9
1.3 Sastamalan strategia ja keskeiset teemat 2022.....	12
1.3.1 Sastamalan strategia	12
1.3.2 Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	17
1.3.3 Osaamista tulevaisuuden tekijöille	18
1.3.4 Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	18
1.3.5 Osallistuminen ja vaikuttaminen.....	19
1.3.6 Ympäristö- ja ilmastovastuu	19
1.3.7 Muuttuva toimintaympäristö.....	20
1.3.8 Tasapainoinen talous.....	20
1.4 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa	22
1.5 Kaupungin ja konsernin henkilöstö.....	24
1.6 Ympäristöasiat ja muut ei-taloudelliset asiat.....	25
1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	26
1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	28
2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	30
3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	33
3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	33
3.2 Tilikauden rahoitus.....	37
4 Rahoitusasema ja sen muutokset	39
5 Kokonaistulot ja –menot.....	41
6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	42
6.1 Konsernikokonaisuus	42
6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	43
6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	43
6.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä	44
6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	44
6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	47
7 Keskeiset tunnusluvut	50

8	Tilikauden tuloksen käsittely	51
	TOTEUTUMISVERTAILU	52
9	Talousarvion toteutuminen	53
9.1	Käyttötalouden toteutuminen	53
9.1.1	Käyttötalousmäärärahojen toteutumisvertailu	53
9.1.2	Konsernihallinto	54
9.1.3	Sivistystoimi	60
9.1.4	Tekninen toimi	71
9.1.5	Sosiaali- ja terveystoimi.....	80
9.2	Sastamalan Vesi Liikelaitokselle asetettujen tavoitteiden toteutuminen	95
9.3	Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	96
9.4	Investointien toteutuminen	98
9.5	Rahoitusosan toteutuminen	101
9.6	Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	102
10	Konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen / tuloskortit	103
	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	114
	Tuloslaskelma	115
	Rahoituslaskelma.....	116
	Tase	117
	Konsernituloslaskelma.....	119
	Konsernin rahoituslaskelma	120
	Konsernitase	121
	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	123
	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	124
	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	125
	Tasetta koskevat liitetiedot	128
	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	132
	Henkilöstöä, tilintarkastajia ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot.....	133
	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	134
	Sastamalan vesi liikelaitos	135
	Liikelaitoksen vaikutus kaupungin talouteen	166
	Sosiaali- ja terveystoimen palvelut, laskennallinen taseyksikkö.....	169
	Sastamalan Tilakeskus, laskennallinen taseyksikkö	171
	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	174
	LUETTELOT JA SELVITYKSET	176

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS 2022

Talouden kehitys ja yleinen tilanne

Vuoden 2022 aikana siirryttiin kriisistä toiseen. Maaliskuulla 2020 alkanut Covid-19-epidemia jatkui ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan käynnisti helmikuulla 2022 Euroopassa vakavan kriisin, jonka vaikutukset ulottuivat kaikkialle yhteiskuntaan. Kriisin vaikutukset näkyivät yleisen epävarmuuden lisäksi materiaalipulana sekä voimakkaana sähkön, energian, raaka-aineiden ja elintarvikkeiden hinnan nousuna. Inflaatio kasvoi voimakkaasti ja talousennusteet heikentyivät loppuvuotta kohti. Korot lähtivät nopeaan nousuun kesällä 2022 ja Euroopan keskuspankin koronnostojen arvioidaan jatkuvan vielä kuluvankin vuoden aikana.

Kaupungin talouden näkökulmasta oli merkittävää, että työllisyystilanne ja yritysten toimintakyky pysyi hyvänä koko vuoden ajan. Verotulojen kasvu oli merkittävää ja ylitti selvästi arvioidun tason.

Kaupungin ja liikelaitosten investoinnit olivat yhteensä 12,3 miljoonaa euroa, mitä voidaan pitää normaalina vuosittaisena investointitasona. Kaupungin lainamäärä vuoden lopussa oli 54,5 milj. euroa (n. 2 300 €/as). Yleisen korkotason muutos ei vielä vaikuttanut rahoitusmenoihin vaan rahoitustuotot olivat rahoitusmenoja korkeammat. Omaisuuden myyntituottoja kertyi 1,1 miljoonaa euroa, josta myyntivoittojen osuus oli 600 000 euroa.

Kokonaisuudessaan vuoden 2022 tilinpäätös osoittaa 4,3 milj. euroa ylijäämää. Voidaankin perustellusti todeta, että talous on tasapainossa kaikilla keskeisillä mittareilla mitattuna. Vuosikate on pois-
toja suurempi ja ylittää myös tehtyjen investointien tason.

Merkittävät investoinnit

Tilakeskuksen investoinnit olivat yhteensä 3,7 miljoonaa euroa. Kiikoisten entinen kunnantalo saneerattiin päiväkodiksi ja Suodenniemelle rakennettiin uusi urheilutalo, jossa sijaitsevat myös kirjasto, kuntosali ja kokoustila. Mouhijärven yhtenäiskoulun hankesuunnitelma valmistui ja kilpailutus tehtiin, varsinainen rakentaminen käynnistyy kevään 2023 aikana. Hanke valmistuu vuoden 2024 loppuun mennessä. Sasky-koulutuskuntayhtymän peruspääomaa korotettiin 1,7 miljoonalla eurolla, minkä johdosta Sasky tekee yhteensä noin 6 milj. euron investoinnit Vammalan ammattikoululle.

Yhdyskuntatekniikassa tehtiin kaupungin elinvoimaa vahvistavia investointeja. Varilan kaupunginosaan rakennettiin kunnallistekniikka 18 uudelle omakotitalo tontille ja kadunrakentaminen jatkui myös Sykkeen yritysalueella. Ehkä näkyvin käynnistynyt hanke on Vammalan torin saneeraus, joka valmistuu kesäkuulla 2023. Sastamalan Vesi -liikelaitos puolestaan investoi 2,5 miljoonan euron edestä vesi- ja jätevesiverkoston toimivuuden turvaamiseen.

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuoden 2023 alussa tapahtui historiallinen muutos, kun hyvinvointialueet ottivat vastatakseen sosi-aali- ja terveydenhuollosta sekä pelastustoimesta. Sastamalan kaupungilta poistui yli 100 miljoonaa euroa budjetista ja noin 600 vakituista työntekijää siirtyi Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelukseen. Palveluihin käytettävät rakennukset jäivät kuitenkin kaupungin omistukseen ja ne vuokrattiin annetun lainsäädännön mukaisesti Pirkanmaan hyvinvointialueelle kolmen vuoden vuokrasopimuksella. Jat-kosta neuvotellaan myöhemmin. Kyseisen uudistuksen vaikutukset kuntien talouteen selviävät vasta vuoden 2022 tilinpäätösten valmistumisen jälkeen, jolloin määritellään kuinka paljon valtionosuuksia kunnilta siirretään hyvinvointialueille. Kunnallisveroprosentin 12,64 prosentin leikkaus on pysyvä, eikä sitä enää tulla muuttamaan.

Seuraava iso uudistus kuntien palvelurakenteessa tulee 1.1.2025, jolloin TE-keskukset lakkautetaan ja niiden palvelut siirtyvät kuntien muodostamien työllisyysalueiden vastattaviksi. Uudistus tehdään ns. kustannusneutraalisti, mutta kuntakohtaisia täsmällisiä laskelmia ei vielä ole käytettävissä.

Vuoden 2023 taloutta vahvistaa edellisiltä vuosilta tilitettävät leikkaamattomat verotulot, joiden joh-dosta verotulojen ja siirtymätasauksen yhteisvaikutus on noin 5 miljoonaa euroa. Vuodesta 2024 alkaen verokertymä heikkenee kohti normaalitasoa ja vuonna 2025 arvioidaan tuloksen jo painuvat negatiiviseksi. Myös Kuntaliiton arvio koko kuntakentällä tapahtuvasta muutoksesta on saman suun-tainen.

Sastamalan kaupungin investointitaso tulee olemaan erittäin korkea vuosina 2024–2026. Todennä-köisesti jokaisena vuotena ylitetään 20 miljoonan euron nettoinvestointitaso. Tämä tarkoittaa velka-tason merkittävää kasvua. Tämä yhdistettynä nousevaan korkotasoon merkitsee rahoituskulujen voimakasta kasvua, millä tulee olemaan myös suora vaikutus käytettävissä oleviin käyttötalousme-noihin.

Lopuksi

Tätä kirjoittaessa eduskuntavaalien ennakoäänestys on alkamassa. Eduskuntavaalit ovat tärkeitä myös kuntien osalta ja seuraavalla hallitusohjelmalla on merkittävä vaikutus kuntiin. Myös talouden yleinen kehitys ja Ukrainan kriisin vaikutukset muokkaavat toimintaympäristöä, jossa päätöksiä Sas-tamalan kaupungin eteen tulemme tekemään.

Vuosi 2022 oli monella tapaa onnistunut vuosi Sastamalassa. Tästä kiitos kuuluu kaupungin henki-lökunnalle, päättäjille ja paikallisille yrityksille sekä muille yhteistyökumppaneille. Yhteistyötä ja vas-tuullista päätöksentekoa tulemme tarvitsemaan myös jatkossa.

Tässä ajassa on hyvä muistaa vuonna 1884 Minna Canthin lausumat sanat ”*Kovaa aikaa seuraa aina hyvä aika.*”

Sastamalassa 22.3.2023

Jarkko Malmberg
kaupunginjohtaja

TOIMINTAKERTOMUS

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

TOIMIELIMET VUONNA 2022

Kaupunginvaltuusto

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa.

Valtuusto päättää:

- 1) kuntastrategiasta;
- 2) hallintosäännöstä;
- 3) talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
- 4) omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;
- 5) liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
- 6) varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista;
- 7) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
- 8) palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;
- 9) takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
- 10) jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
- 11) luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista;
- 12) tilintarkastajien valitsemisesta;
- 13) tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
- 14) muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrättyistä asioista.

Sastamalan valtuustossa on 43 valtuutettua. Kaupunginvaltuuston toimikausi on neljä vuotta ja puheenjohtajisto valitaan kahden vuoden toimikaudeksi.

Valtuuston kokoonpano 1.8.2021 -31.5.2025	
KOK	11
KESK	10
SDP	8
PS	7
VAS	2
KD	2
VIHR	2
RKP	1
Valtuutettuja yhteensä	43
Puheenjohtajisto 1.8.2021-31.5.2023	
Valtuuston puheenjohtaja	Jari Andersson
1. varapuheenjohtaja	Antti Lepistö
2. varapuheenjohtaja	Mikko Rauva

Kaupunginhallitus ja jaostot

Kaupunginhallituksen tehtävänä on kaupunkiyhteisön kokonaisjohtaminen, hallinnon järjestäminen sekä hallintokuntien strateginen johtaminen. Hallitus valmistelee ja panee täytäntöön kaupunginvaltuustossa käsiteltävät asiat. Kaupunginhallitus käyttää kaupungin puhevalta ja tekee sen puolesta erilaisia oikeustoimia.

Sastamalassa kaupunginhallituksen toimikausi on kaksi vuotta.

Hallituksen kokoonpano 16.8.2021-31.5.2023	
KOK	2
KESK	2
SDP	2
PS	2
VAS	1
KD	1
RKP	1
Jäseniä yhteensä	11
Puheenjohtajisto 16.8.2021-31.5.2023	
Hallituksen puheenjohtaja	Pertti Hakanen
1. varapuheenjohtaja	Jenni Jokinen
2. varapuheenjohtaja	Kari Kaaja

Kaupunginhallituksen esittelijänä toimii kaupunginjohtaja.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii 7-jäseninen henkilöstöjaosto, jonka tehtävänä on kaupungin ja liikelaitosten henkilöstöpolitiikan ohjaus.

Kun käsiteltävät asiat ovat koskeneet yhteistoiminta-alueelle tuotettavia sosiaali- ja terveyspalveluja, jaoston kokouksiin on osallistunut sosiaali- ja terveystalouden keskuudestaan valitsema jäsen tai varajäsen, joka on Punkalaitumelta. Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät Pirkanmaan hyvinvointialueen hoidettaviksi vuoden 2023 alussa, jolloin myös Punkalaitumen edustus henkilöstöjaostossa päättyi.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii myös 5-jäseninen konserni- ja elinvoimajaosto, jonka seuraa tytäryhtiöiden toiminnan ja talouden kehitystä, osallistuu elinvoimaohjelman valmisteluun, valmistee elinkeinopoliittisia toimenpiteitä sekä vastaa omistajuuteen liittyvien asioiden valmistelusta.

Lautakunnat, johtokunnat ja niiden alaiset jaostot

Lautakuntien ja johtokuntien tehtävänä on huolehtia oman toimialansa toiminnan ja talouden johtamisesta ja valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamisesta. Lautakuntien ja johtokuntien tehtävät ja päätösvalta on määriteltävä tarkemmin kaupungin hallintosäännössä.

Toimielimet ja jäsenmäärä		Puheenjohtaja 16.8.2021 alkaen
Keskusvaalilautakunta	5 jäs.	Veikko Ala-Erkkilä
Vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnat, valitaan vaalikohtaisesti		
Tarkastuslautakunta	7 jäs.	Mirva Iso-Kukkula
Sivistyslautakunta	9 jäs.	Minna Isotalo
Tekninen lautakunta	9 jäs.	Lauri Tapio
Ympäristölautakunta	9 jäs.	Pentti Jarkko
Sastamalan Vesi Liikelaitoksen johtokunta	5 jäs.	Olli-Pekka Kärki-Chaiwut
Yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveyslautakunta	9 jäs.	Sari Henriksson

Yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveyslautakunnassa ja sen alaisena toimivassa ympäristöjaostossa on sastamalalaisten jäsenten lisäksi ollut edustus yhteistoimintakunnista.

Teknisen lautakunnan alaisena toimivaan yksityistiejaostoon lautakunta on valinnut neljä jäsentä.

Kaupunginhallituksen asettamat muut toimielimet

Vanhusneuvosto
Vammaisneuvosto
Veteraanasiaien neuvottelukunta (toiminta päättyi 31.12.2022)
Elinkeinopoliittinen neuvottelukunta
Kulttuuriasiaien neuvottelukunta

Nuorisovaltuusto

Sastamalan 21-jäseninen nuorisovaltuusto valitaan vaaleilla kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Nuorisovaltuusto valitsee keskuudestaan 9-jäsenisen nuorisohallituksen. Nuorisovaltuusto tekee aloitteita ja antaa lausuntoja sekä toimii asiantuntijaelimenä nuoria koskevissa asioissa. Nuorisovaltuusto nimeää edustajansa kaupungin luottamustoimielimien kokouksiin, joissa edustajilla on puhe- ja läsnäolo-oikeus.

Kaupungin edustajat muissa toimielimissä

<u>Kaupunginvaltuuston valitsevat</u>	<u>Edustajaa/jäsentä</u>
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuusto	4
Pirkanmaan liiton kuntien edustajainkokous	3
Kokemäen ja Kiikoisten kunta yhtymä Ilolan kiinteistöhallitus	1
Suomen Kuntaliiton vaalipiirikohtaiset kuntapäivät	2
Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n yhteistoiminta-alueen kuntien yhteinen jätelautakunta	1
Poliisin neuvottelukunta	1
Käräjäoikeuden lautamiehet	5
Kiinteistötoimitusten uskotut miehet	11
Pirkanmaan pelastuslaitoksen neuvottelukunta	1
SASKY koulutuskuntayhtymän yhtymäkokous	1

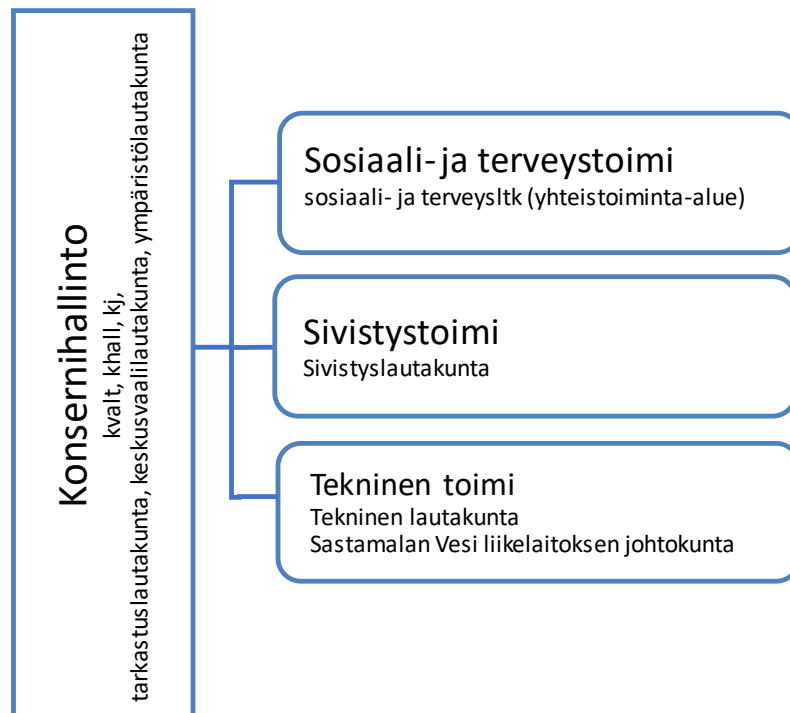
Elinvoima- ja konsernijaoston tai teknisen lautakunnan nimeämät

Tytäryhtiöiden ja muiden yhtiöiden yhtiökokousedustajat
Ehdokkaat tytäryhtiöiden ja vastaavien hallituksiin

Tilintarkastus

Vuosien 2022-2025 tilintarkastusyhteisönä toimii BDO Audiator Oy.
Sopimus sisältää optiomahdollisuuden vuosille 2026-2027.

SASTAMALAN TOIMINTAMALLI VUONNA 2022

Toimintamalli sisälsi vuonna 2022 seuraavat toimialat

- **Konsernihallinto** vastaa kaupunkikonsernin toiminnan ohjauksesta ja johtamisesta ja hallinnon tuki-palveluiden järjestämisestä. Varsinaisten hallintotehtävien lisäksi konsernipalveluihin kuuluu myös elinkeinopalvelut ja työllisyyspalveluiden hoito. Vuonna 2022 konsernihallinnon kokonaisuuteen kuuluivat myös maankäytön vastuualue, joka vastaa maankäytön suunnittelusta ja rakennusvalvonnasta. Konsernihallinnon alaisuudessa käsitellään lisäksi kirjanpidossa erillisenä kokonaisuutena kaupungin yhteiset erät, joka sisältää mm. maan myyntiin liittyvät voitot ja tappiot sekä mahdolliset muut kertaluonteiset toimialojen varsinaiseen toimintaan kuulumattomat erät.
- **Sosiaali- ja terveystoimi** (Sotesi) tuotti vuoden 2022 loppuun asti toimialansa palveluita Punkalaitumen ja Sastamalan muodostamalla yhteistoiminta-alueella sekä ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon palveluita myös Ikaalisten, Parkanon ja Kihniön alueilla. Toimintakokonaisuuteen sisältyi lisäksi Sastamalan erikoissairaanhoidon ostopalvelut. Sosiaali- ja terveystoimialueella on ollut koko toimialan valmistelu-, seuranta- ja koordinoituvastuu.
- **Sivistystoimi** vastaa varhaiskasvatuspalveluista, perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta sekä elämäntoimintapalveluista.
- **Tekninen toimi** vastaa yhdyskuntatekniikasta, turvallisuuspalveluista sekä maaseutupalveluista. Maaseutuviranomaispalveluita Sastamalan kaupunki tuottaa yhteistoiminta-alueelle, johon Sastamalan lisäksi kuuluvat Ikaalisten kaupunki ja Hämeenkyrön kunta. Lomituspalveluiden toiminta-alue laajeni vuoden 2021 alusta lukien, kun Lempäälän maatalouslomitukseen paikallisyksikkö yhdistyi Sastamalan maatalouslomitukseen paikallisyksikköön.
- Tila- ja rakennuttamispalveluita tuottava **Tilakeskus** toimii teknisen toimen alaisena laskennallisena taseyksikkönä. Toimialaan kuuluu myös **Sastamalan Vesi liikelaitos**.

Toimialajako on määritelty hallintosäännössä ja vastuualuejaosta valtuusto on päättänyt 26.6.2017. Vastuualueiden tehtäväsisältöjä ja nimikkeitä on tarkennettu myös kyseisen ajankohdan jälkeen talousarviokäsittelyiden yhteydessä. Vuoden 2022 alusta lukien aiemman Elävän maaseudun vastuualueen tehtäväkokonaisuutta järjesteltiin uudelleen ja vastuualue nimettiin Maaseutupalveluiden vastuualueeksi. Vastuualue hoitaa maaseutuviranomaispalvelut ja lomituspalvelut.

Vuoden 2023 alussa sosiaali- ja terveyspalvelut sekä palo- ja pelastustoimi siirtyivät Pirkanmaan hyvinvointialueen hoidettaviksi. Ympäristöterveydenhuolto siirtyi konsernihallinnon vastuualueeksi.

TILIVELVOLLISET 2022

Hyväksyessään tilinpäätöksen valtuusto päättää vastuuvapaudesta tilivelvollisille.
Sastamalan kaupunki katsoo tilivelvollisiksi:

- toimielinten ml. liikelaitosten luottamushenkilöt valtuustoa lukuun ottamatta
- viranhaltijat, jotka ovat vailla vaalikelpoisuutta valtuustoon,
- viranhaltijat, jotka toimivat toimielinten esittelijöinä
- vastuualueiden vastuuhenkilöt sekä
- viranhaltijat, jotka ovat vastuussa tietyistä tehtäväkokonaisuudesta.

Tällaisia viranhaltijoita ovat toimialoittain mm:

Konsernihallinto

- kaupunginjohtaja
- elinkeinojohtaja
- hallintojohtaja
- konsernilakimies
- talousjohtaja
- henkilöstöjohtaja
- tietohallintopäällikkö
- työllisyyspalvelupäällikkö
- maankäyttöjohtaja
- johtava rakennustarkastaja
- kaupungingeodeetti
- kaavoitusarkkitehti
- paikkatietoinsinööri
- maanmittausinsinööri

Sivistystoimi

- kasvatustoiminta
- talous- ja hallintopäällikkö
- varhaiskasvatustoiminta
- varhaiskasvatustoimintayksikön esimies
- varhaiskasvatustoiminnan palvelupäälliköt
- lukion rehtori
- opetuspäällikkö
- perusopetuksen rehtorit, apulaisrehtorit ja apulaisjohtajat
- liikunta- ja nuorisotyön päällikkö
- kirjastonjohtaja
- kulttuuripalvelupäällikkö
- Sastamalan Opiston ja Musiikkiopiston rehtori
- Musiikkiopiston apulaisrehtori

Tekninen toimi

- tekninen johtaja
- yhdyskuntatekniikan päällikkö
- katurakennusmestari
- maaseutupäällikkö
- lomituspäällikkö

Tilakeskus -taseyksikkö

- tekninen johtaja
- kiinteistöpäällikkö

Sosiaali- ja terveystoimi

- sosiaali- ja terveystoiminta
- hallintopäällikkö
- johtava ylilääkäri
- osastotoiminnan ylilääkäri
- avohoidon ylilääkäri
- vastaava hammaslääkäri
- johtava hoitaja
- osastonhoitajat / toimintayksiköiden esimiehet
- asumispalvelujohtaja
- ikäihmisten avopalvelujohtaja
- esimies, ikäihmisten avopalvelut
- terveysvalvonnan johtaja
- vastaava eläinlääkäri
- perhe- ja sosiaalipalvelujohtaja
- vammaispalvelupäällikkö
- vammaispalveluiden yksiköiden esimiehet
- lapsiperheiden sosiaalityöpäällikkö
- johtava sosiaalityöntekijä

Sastamalan vesi Liikelaitos

- Sastamalan Vesi Liikelaitoksen johtaja
- käyttöpäällikkö
- verkostopäällikkö

Toimiala- ja vastuualueen tilivelvolliset on ilmoitettu käyttötalousohjelmassa kyseisen tehtävän kohdalla.

1.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Keväällä 2020 alkanut Covid-19 -pandemia heikensi vuoden 2020 talouskehityksen taantumaan sekä Suomessa että maailmalla. Vuoden 2021 aikana talous alkoi nopeasti toipua pandemiasta. Vuoden 2022 alkaessa talouskasvu oli hyvässä vauhdissa ja lähivuosien ennusteet olivat myönteisiä.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan muutti uudelleen talouden tilannekuvaa helmikuusta 2022 alkaen. Kriisin vaikutukset näkyivät yleisen epävarmuuden lisäksi materiaalipulana sekä voimakkaana sähkön, energian, rakennusmateriaalien, raaka-aineiden ja elintarvikkeiden hintojen nousuna. Inflaatio kasvoi voimakkaasti ja talousennusteet heikentyivät loppuvuotta kohti.

Valtiovarainministeriön alla oleva talven 2022 talousennuste perustuu oletukseen, että Venäjän pakotteet ja Ukrainan sodan vaikutus taloudellisiin suhteisiin pysyvät nykyisellä tasolla. Sodalla on negatiivinen vaikutus talouteen koko ennustejakson ajan, mutta vaikutus lievenee talouden sopeutuessa tilanteeseen. Ennuste sisältää sotatilanteen muuttumiseen ja kuluttajien käyttäytymiseen liittyviä merkittäviä epävarmuustekijöitä.

Ennustelukuja, VM talvi 2022	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Maailma, BKT:n muutos %	-3,0	6,3	2,9	1,9	3,0	2,9
Euroalue, BKT:n muutos %	-6,3	5,5	3,2	0,2	1,5	1,2
Suomi, BKT:n muutos %	-2,2	3,0	1,9	-0,2	1,2	1,4
Työlliset, muutos %	-1,5	2,4	2,7	-0,5	0,3	0,4
Työllisyysaste, %	70,7	72,3	74,2	73,9	74,1	74,4
Työttömyysaste, %	7,7	7,7	6,8	7,0	6,9	6,7
Kuluttajahintaindeksi muutos % / Inflaatio	0,3	2,2	7,0	4,0	1,9	1,7
Ansiotasoindeksi, muutos %	1,9	2,4	2,6	4,0	3,0	3,0
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,4	-0,5	0,3	2,9	2,9	2,8
Pitkät korot (10 vuotta), %	-0,2	-0,1	1,7	2,9	3,1	3,4
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä/BKT, %	-5,6	-2,7	-0,8	-2,3	-2,2	-2,7
Julkisyhteisöjen menot/BKT, %	57,2	55,5	52,6	53,9	53,7	53,8
Julkisyhteisöjen bruttovelka/BKT, %	74,8	72,4	71,7	73,4	74,9	76,2
Vaihtotase/BKT, %	0,6	0,6	-2,2	-0,6	-0,4	-0,3
Tuotantokuilu, % potentiaalisesta tuotannosta	-3,0	-1,0	-0,4	-1,6	-1,3	-0,8

Maailmantalouden näkymät ovat heikentyneet hyökkäyssodan ja Euroopan energiakriisin jatkumisen vuoksi. Inflaatio on voimakasta etenkin Yhdysvalloissa ja Euroopassa. Maailmantalouden kasvu hidastuu vajaan kahteen prosenttiin vuonna 2023, mutta elpyy jälleen noin 3 prosenttiin seuraavina vuosina. Hidastuneesta talouskasvusta huolimatta maailmankauppa on pysytellyt suhteellisen vahvana mm. logistiikkaongelmien helpottumisen ja toimitusaikojen lyhentymisen ansiosta.

Euroalueen kasvuarvio vuodelle 2022 on 3,2 prosenttia. Talous kuitenkin supistui vuoden viimeisellä neljänneksellä. Kehitykseen on vaikuttanut energiakriisin ohella kuluttajien heikentynyt luottamus talouteen. Euroalueen vuoden 2023 talouskasvuksi ennustetaan 0,2 prosenttia ja vuonna 2024 kasvu elpyy 1,5 prosenttiin.

Suomessa BKT:n muutos vuoden 2022 kahden viimeisen neljänneksen aikana oli negatiivinen, mikä tarkoittaa Suomen talouden siirtymistä tekniseen taantumaan. Vuonna 2023 talouden arvioidaan supistuvan 0,2 prosenttia. Vuonna 2024 talous kääntyy runsaan prosentin kasvuun.

Vuonna 2022 kuluttajahintojen kasvu oli 7 prosenttia ja vuoden 2023 inflaatioennuste on edelleen korkea, 4 prosenttia. Seuraavina vuosina inflaatio hidastuu alle 2 prosenttiin. Pitkään negatiivisena pysyneet korot ovat kääntyneet voimakkaaseen nousuun, ja korkotaso on korkea myös lähivuosina. Vaikka talouden kokonaispalkkasumma on kasvanut, on reaalin palkkasumma laskenut korkeasta inflaatiosta johtuen. Kuluttajien luottamus talouteen on heikko, mikä näkyy yksityisessä kulutuksessa ja investointihalukkuudessa. Työllisyystilanteen kehityksessä on notkahdus vuonna 2023, jonka jälkeen positiivinen kehityksen ennustetaan jatkuvan, mutta aiempaa hitaampana.

Koronapandemian jälkeinen vahva talouskehitys ja verotulojen kasvu vähensi julkisen talouden alijäämää vuonna 2022. Talouden supistuminen vuonna 2023 heikentää jälleen julkisen talouden rahoitusasemaa. Varautuminen, valtion velanhoitokustannukset ja väestön ikääntymiseen liittyvät palvelutarpeet lisäävät julkisia menopaineita jatkossakin. Tulevan hallituskauden ohjelma tulee linjaamaan julkisen talouden suuntaa.

Kuntatalouden tilannekuva, syksy 2022 ja kevät 2023

Vuoden 2022 tilinpäätösennusteiden mukaan kuntatalouden toimintakate heikkeni 7,4 prosenttia, mutta tulos pysyi tasapainossa verorahoituksen 5,8 prosentin kasvun ja yksittäisten poikkeuksellisten tuloerien ansiosta. Tilikauden tulos on ennusteen mukaan kuitenkin negatiivinen noin 90 kunnassa.

Ukrainan sodan vaikutukset ovat tuoneet uudenlaisia haasteita myös kuntataloudelle. Hintojen ja korkojen voimakas kasvu on tuonut painetta kuntien menokehitykselle ja taloustilanteen epävarmuus heijastuu kuntien tulevien vuosien suunnitteluun.

Vuoden 2023 sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu ja niiden laskennallinen rahoitus siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Sote-rahoitukseen liittyvä kuntien tulovero-prosentin pysyvä leikkaus on 12,64 prosenttiyksikköä ja kuntien yhteisöveron tuotosta hyvinvointialueille siirtyy kolmannes. Muu hyvinvointialueelle siirtyvä rahoitus leikataan kuntien valtionosuuksista. Rahoituslaskelmat perustuvat kuntien ja kuntayhtymien vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöstietoihin. Lopulliset rahoituslaskelmat valmistuvat vasta kuntien vuoden 2022 tilinpäätösten valmistuttua.

Kuntien talouden tunnusluvut muuttuvat olennaisesti sote-uudistuksen myötä. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kiinteistöt ja niihin kohdistuvat velat jäävät edelleen kuntien taseeseen. Hyvinvointialue vuokraa kunnilta kyseiset toimitilat siirtymäajaksi. Kuntayhtymäosuuksien ja irtaimiston poistuminen kunnan taseesta katetaan ilman tulosvaikutusta kirjanpidollisesti kunnan peruspääomaa alentamalla. Peruspääoman oikaisuna käsitellään myös siirtyvä lomapalkkavelkaa.

Vuoden 2022 kunta-alan palkkaratkaisun arvioitiin alun perin lisäävän työvoimakustannuksia kolmen vuoden sopimuskauden aikana keskimäärin 8,8 prosenttia. Palkkaratkaisun mukainen eräiden yksityisten toimialojen muodostamaan yleiseen palkankorotuslinjaan sidottu ns. perälauta tuo vuoden 2023 työvoimakustannuksiin vielä lähes 1,8 prosentin lisäyksen, mihin kuntien taloussuunnitelmissa ei ole varauduttu.

Vuoden 2023 kuntataloutta tasapainottaa edellisiltä vuosilta tilitettävät korkeamman veroprocentin ja jako-osuuden mukaiset verohännät, mutta siirtymävaiheen jälkeen haasteena on sopeutuminen kohti sote-uudistuksen jälkeistä rahoitusuraa. Lähes puolet kunnista arvioivat taloussuunnitelmissaan taloutensa kääntyvän alijäämäiseksi vuoteen 2025 mennessä. Inflaation ja korkotason jatkuva kasvu ja palkkaratkaisun vaikutukset lisäävät kuntien kuluja ja heikentävät kuntatalouden tilaa vielä arvioituakin enemmän. Kuntarahoitus arvioi, että yksin korkojen nousu nostaa kuntien rahoituskuluja 150–200 miljoonaa euroa vuodessa.

TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuonna 2025. Työttömyysturvan rahoitusvastuun siirto toteutetaan läh-
tökohtaisesti kunta-valtio-suhteessa kustannusneutraalisti. Mallin valmistelu on vielä kesken.

Oman alueen talouskehitys

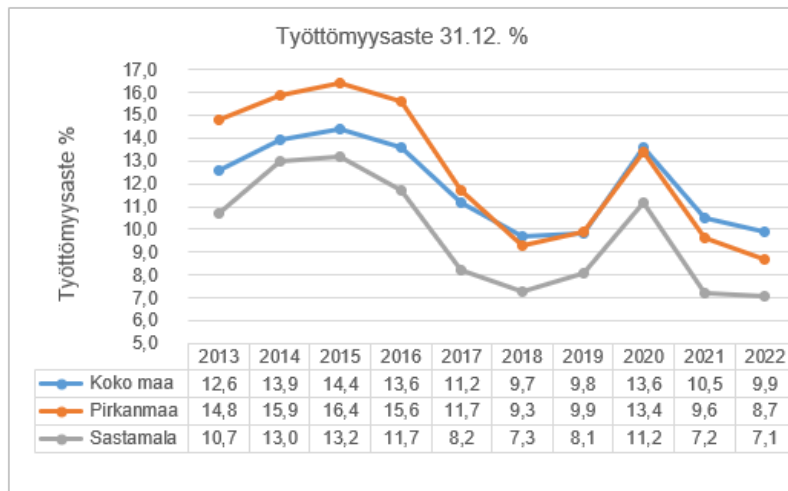
Pirkanmaan kehitys oli vuonna 2022 positiivista. Viennin arvo oli kasvussa ja investointeja suunnattiin etenkin ICT-sektorille ja liike-elämän palveluihin. Alueen vahvuuksia ovat keskeinen sijainti ja toimivat liikenneyhteydet. Ongelmana on ollut osaavan työvoiman saatavuus. Energian hinnan nousu, korkojen nousu ja puoli-valmisteiden ja komponenttien saatavuus tuovat oman haasteensa toiminnalle.

Kehitys on ollut myönteistä useilla aloilla sekä teollisuudessa että palveluissa. Pirkanmaan vahvoja vienti-
taloja ovat metsäteollisuus, muovi- ja kumi sekä kemikaalien valmistus ja myös konepaja- ja metallituoteteol-
lisuus. Teollisuuden osalta mm. sahateollisuus ja kemiallinen metsäteollisuus pärjäävät hyvin. Vahvuuksia
löytyy myös uusiokäytön ja kierrättämisen ja ekologisuuden sektorilla erityisesti bioenergiaa, puhtaita proses-
seja ja energiatehokkuutta koskevissa ratkaisuissa. Kasvua on odotettavissa myös älyteknologian osalta.
Työttömien työnhakijoiden määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna ja Pirkanmaan työttömyysaste parani
9,6 prosentista 8,7 prosenttiin.

Sastamalassa keskeiset toimialat yrityssectorilla ovat metalli-, kumi-, ja muoviteollisuus sekä puu- ja raken-
nusala. Seudulla on myös alkutuotantoon liittyvää yrittäjyyttä. Yrityksissä on viime vuosina panostettu kan-
sainvälisyyteen ja vientiin sekä kehittämistyöhön ja yritysten väliseen keskinäisen yhteistyöhön. Syyskuun
2022 loppuun mennessä Sastamalaan perustettiin 110 uutta yritystä (121 koko vuonna 2021). Työvoiman ja
työttömien määrä oli lähes edellisen vuoden tasossa. Työttömyysaste vuoden lopussa oli 7,1 prosenttia.

Tilastotietoja: työvoima ja työllisyys

Työllinen työvoima 2021	Sastamala	Pirkanmaa	Koko maa
Alkutuotanto	6 %	2 %	3 %
Jalostus (teollisuus, rakentaminen)	28 %	22 %	21 %
Palvelut	64 %	74 %	75 %
Tuntematon	2 %	1 %	1 %

Sastamala	Avoimet		
31.12.	Työvoima	Työttömät	työpaikat
2013	11 249	1 201	95
2014	11 170	1 453	89
2015	11 267	1 492	57
2016	11 127	1 302	94
2017	10 921	894	116
2018	10 643	772	130
2019	10 357	842	96
2020	10 239	1 142	99
2021	10 121	730	327
2022	10 124	715	165

Väestökehitys

Sastamalan kaupungin asukasluku oli vuoden 2022 alussa 23 998 ja ennakkotiedon mukaan vuoden 2022 lopussa 23 734 eli asukasluku on vähentynyt 264 asukkaalla (-1,1 %).

Väestö						Muutos	Ennuste, Tilastokeskus		Ennuste
Sastamalan alue	2010	2015	2020	2021	2022	21-22	2030	2040	MDI, 2040
Ikäluokat yhteensä	25 764	25 220	24 052	23 998	23 734	-264	21 791	20 364	21 999
- 14	4 175	3 916	3 436	3 357	3 206	-151	2 469	2 194	
15 - 64	15 855	14 753	13 354	13 272	13 117	-155	11 398	10 300	
65-	5 734	6 551	7 262	7 369	7 411	42	7 924	7 870	
siitä 85-	789	968	1 058	1 081	1 101	20	1 287	1 963	
Huoltosuhde	62 %	71 %	80 %	81 %	81 %		91 %	98 %	

Lähde: Tilastokeskuksen väestötilasto 31.3.2023 ja Väestöennuste 30.9.2021 ja MDI:n ennuste 2019

Vuonna 2022 muuttotappiota oli Tilastokeskuksen ennakkotilaston 26.1.2023 mukaan -38 asukasta (+117 v. 2021). Luonnollinen väestönmuutos (syntyneisyyden ja kuolleisuuden erotus) oli -226 asukasta (-164 v. 2021).

Vuosina 2015-2022 Sastamalan asukasluku on vähentynyt keskimäärin noin 205 asukkaalla vuodessa (muuttotappio noin -70 ja luonnollinen väestönkehitys noin -135 asukasta/vuosi).

Lähteet/lisätiedot:

Taloudellinen katsaus, talvi 2022. Valtiovarainministeriön julkaisu 2022:80

Alueelliset kehitysnäkymät syyskuu 2022, TEM:n julkaisuja 2022:59

Pirkanmaan ELY-keskus: Pirkanmaan työllisyyskatsaukset

Tilastokeskus: Työssäkäyntitilasto (julkaistu 16.2.2023)

Tilastokeskus: Väestötilastot

Kuntaliiton tiedotteet ja aineistot 2022 ja 2023, www.kuntaliitto.fi/talous

Kuntarahoituksen suhdannekatsaus 13.3.2023

1.3 Sastamalan strategia ja keskeiset teemat 2022

1.3.1 SASTAMALAN STRATEGIA

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Sastamalan kaupungin strategian marraskuussa 2021. Strategia on tiivistetty strategiatalon muotoon.

Sastamalan kaupungin visio 2030 ”Omannäköisen elämän Sastamala”

Tyytyväinen Sastamalan asukas saa laadukkaat palvelunsa omasta kaupungistaan, viettää aktiivista vapaa-aikaa ja elää omannäköistään elämää itselleen parhaiten sopivassa ympäristössä.

Moderni muuttovoittoinen, menestyvien yritysten ja osaavan työvoiman Sastamala on kiinteä osa Tampereen työssäkäyntialuetta. Kehittyneet liikenneyhteydet mahdollistavat sujuvan liikkumisen. Sastamala on vahvistanut asemaansa tunnettuna matkailu- ja kulttuurikaupunkina.

Me kaikki teemme yhdessä töitä uudistuvan ja ympäristöstään vastuullisen Sastamalan ja sen asukkaiden hyväksi.

Strategiaan liittyvät ohjelmat:

- elinvoimaohjelma 2022-2025, hyväksytty valtuustossa 25.4.2022
- hyvinvointisuunnitelma 2021-2024, hyväksytty valtuustossa 15.11.2021
- kaupunkirakennesuunnitelma, päivitys hyväksytty valtuustossa 16.9.2019
- kaavoitusohjelma, päivitys vuosittain

Strategiset mittarit ja seuranta:

Kaupunginvaltuusto hyväksyi strategian päivityksen yhteydessä strategiset mittarit, jotka kuvaavat kehityksen suuntaa seuraavilla teemoilla/osa-alueilla:

- Väestödynamikka
- Työllisyysdynamikka
- Yritysdynamikka
- Tulodynamikka
- Muu elinvoimadynamikka

Jokaisella teemalla on useampi muuttuja ja jokaiselle muuttujalle on asetettu strategiakauden tavoitetaso. Tavoitetason toteutumista arvioidaan vähintään kahdesti vuodessa (kesäkuun osavuosikatsaus ja tilinpäätös) viimeisimmän käytettävissä olevan tiedon perusteella.

Hyvinvointimittarit määritellään hyvinvointikertomuksessa.

Alla olevissa taulukoissa lähtötaso ja tavoitetaso on määritelty strategian hyväksymisen yhteydessä. Toteutuma -sarake sisältää tilinpäätösvaiheessa 2022 käytettävissä olevat uusimmat tiedot.

Väestödynamikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATAVUUSTIHEYDYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO	TAVOITETASO	TOTEUMA 31.12.2022
1. LUONNOLLINEN VÄESTÖNLISÄYS	Syntyneiden ja kuolten välinen erotus ajanjakson aikana	Tilastokeskus, väestöttilastot, kuukausittain	-157 (2020)	Enintään -100	-226 (ennakko)
2. KOKONAISNETTOMUUTTO	Maan sisäisen muuttoliikkeen tulomuton ja maahanmuuton sekä lähtömuuton ja maasta muuton välinen erotus ajanjakson aikana	Tilastokeskus, väestöttilastot, kuukausittain	-66 (2020)	Positiivinen	-38 (ennakko)
3. VÄESTÖNLISÄYS	Alueen väestömäärän yhteenlaskettu muutos kaikkien väestönkehityksen osatekijöiden osalta ajanjakson aikana	Tilastokeskus, väestöttilastot, kuukausittain	-223 (2020)	Enintään -100	-271 (ennakko)

Työllisyysdynamikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATAVUUSTIHEYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO (KOKO MAA KA/MED)	TAVOITETASO	TOTEUMA 31.12.2022
1. TYÖLLISYYSASTE (%)	Työllisten 15-64-vuotiaiden %-osuus suhteessa samanikäiseen väestöön	Tilastokeskus, työvoimatutkimus, vuosittain	71,5 (2019) (72,2)	75,0	72,9 (2021)
2. TYÖTTÖMIEN MÄÄRÄ JA TYÖTTÖMYYSASTE (%)	Työttömien määrän ja osuuden suhteessa työvoimaan eli työllisiin ja työttömiin	TEM, työnvälitystilasto, kuukausittain	6,5 (M8/2021) - (10,7)	Keskimäärin enintään 6,0	7,1 (M12/2022)
3. TYÖTTÖMYYDEN RAKENNE: ALLE 25-VUOTIAIDEN TYÖTTÖMIEN MÄÄRÄ	Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä ja osuus kaikista alueen työttömistä työnhakijoista	TEM, työnvälitystilasto, kuukausittain	9,8 (M8/2021) (11,7)	Keskimäärin enintään 10,0	8,8 % (M12/2022)
4. AKTIVOINTIASTE (%)	Aktiivitoimenpiteissä olevien määrä keskimäärin kuukauden aikana työmarkkinatukea saaneista henkilöistä	KELA, Kelasto -tietokanta, kuukausittain	43,2 (M5/2021) (30,0)	50,0	(M10/2022) Tmt-saanut 439, joista 234 työll.edistävän palvelun perusteella (aktivointiaste 53,3). Koko maa 178 368, joita palveluissa 49 552, 27,78% aktivointiaste

Yritysdynamikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATAVUUSTIHEYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO (KOKO MAA KA/MED)	TAVOITETASO	TOTEUMA 31.12.2022
1. ALOITTANEIDEN YRITYSTEN MÄÄRÄ	Aloittaneiden yritysten absoluuttinen määrä ajanjaksolla	Tilastokeskus, aloittaneet ja lopettaneet yritykset, neljännesvuosittain Kaupunki, osavuositain	146 (2020)	Vähintään 120	110 (Q1-Q3/2022) (Q4 tieto tulee 21.4.2023)
2. TOIMIVIEN YRITYSTEN MÄÄRÄ (YRITYSKANTA)	Toimivien yritysten määrä (yrityskanta) ajanjaksolla	Tilastokeskus, toimivien yritysten määrä, neljännesvuosittain	2 235 (2020)	Vähintään 2 300	2259 (Q3/2022)
3. UUSIEN TEOLLISUUS- JA LIIKETILOJEN MÄÄRÄ	Valmistuneiden uusien teollisuus- ja liiketilojen kuutiomäärä	Kaupunki, osavuositain	37 258 (2020)	Vähintään 30 000	42 452

Tulodynamiikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATAVUUSTIHEYYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO (PIRKANMAA/KOKO MAA KA)	TAVOITETASO	TOTEUMA 31.12.2022
1. TULOVEROPROSENTTI	Kaupungin tuloveroprosentti	Tilastokeskus, vuosittain	21,50 (2021) 21,43 (2021)	Pirkanmaan kuntien aritmeettista keskiarvoa alhaisempi	21,50 (2022) 21,43 (2022)
2. TILITETTYJEN KUNNALLISVEROJEN MÄÄRÄ	Tilitettyjen kunnallisverojen määrän kehitys ja muutos edellisen vuoden vastaavaan	Verohallinto, tilitetyt kunnallisverot, vuosittain (osavuositain)	+1,7% (2020) (+5,1%)	Kertymä kuntien keskimääräinen taso	6,1 % (2022) (5,1 %)
3. TILITETTYJEN YHTIÖVEROJEN MÄÄRÄ	Tilitettyjen yhteisöverojen määrä ja muutos edellisen vuoden vastaavaan	Verohallinto, tilitetyt yhteisöverot, kuukausittain (osavuositain)	+7,2% (2020) (+3,0%)	Kertymä kuntien keskimääräinen taso	7,5 % (2022) (6,6 %)
4. VEROTULOJEN MÄÄRÄ	Kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverojen yhteenlaskettu määrä euroina asukasta kohden laskettuna	Tilastokeskus, tulotilastot, vuosittain	3 445 €/as (2020) (79,6 % keskiarvosta) (4 326 €/as)	Määrä lisääntyy suhteessa maan keskiarvoon	4 046 (2022) (83,4 % keskiarvosta 4 848 /ennakko)
5. VUOSIKATEPROSENTTI	Vuosikate osoittaa sen tulo- ja menojen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoitukseen ja lainojen lyhennyksiin.	Kaupunki, osavuositain	141 (2020)	Vähintään 100	158 (2022)
6. LAINAMÄÄRÄ	Kaupungin lainamäärä euroina asukasta kohti Konsernilainat euroina asukasta kohti	Tilastokeskus, vuosittain Kaupunki, kuukausittain	2 578 (2020) (3 448) 4 642 (2020) (7 457)	Kuntien keskimääräisiä alhaisemmat	2 295 (2022) (3 359 ennakko) konserni: 4 458 (2022) 4573 (2021) (koko maa: 7 624/v. 2021)

Muu elinvoimadynamiikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATAVUUSTIHEYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO (KOKO MAA KA/MED)	TAVOITETASO	TOTEUMA 31.12.2022
1. VALMISTUNEIDEN ASUNTOJEN MÄÄRÄ	Valmistuneiden asuntojen yhteismäärä ajanjakson aikana ja osuus 10 000 asukasta kohden laskettuna	Tilastokeskus, rakentaminen, vuosittain Kaupunki, osavuositain	56 (2020) 23,3 (2020) (35 748) (64,6)	40 Vähintään 17,0	23
2. VÄESTÖN KOULUTUSTASO-MITTAININDEKSI (VKTM-INDEKSI)	Alueen yli 20-vuotiaan väestön koulutustasoa kuvaava indeksi, jossa huomioidaan asukkaiden koulutuksen keskimääräinen pituus ja voidaan verrata muihin alueisiin	Tilastokeskus, koulutustilastot, vuosittain	308,3 (2019) (379,7)	320	318 (2021) (388,3 koko maa 2021)
3. TALOUDELLINEN HUOLTOSUHDE	Alueen ei-työllisten määrä suhteessa työllisiin ajanjakson aikana. Mitä alhaisempi suhdeluku, sitä kilpailukykyisempi alue väestön työmarkkina-aseman näkökulmasta	Tilastokeskus, väestötalastot, vuosittain	161,6 (2019) (132,8)	Enintään 150,0	158,4 (2021) (133,4 koko maa 2021)
4. KELA:N SAIRASTAVUUSINDEKSI	Mittaa alueen sairastavuutta yleisempien sairausryhmien osalta suhteessa koko maan keskiarvoon	Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ja KELA, sairastavuusindeksit, vuosittain	108,0 (2018) vakioitu (100)	Enintään 105,0	108,0 (2017-2019)

Strategiaan liittyvät kaikkia toimialoja koskevat kaupunkikonsernin keskeiset teemat on esitetty talousarvion luvussa 3 ja raportoitu tilinpäätöksen luvussa 1.3.2. – 1.3.6.

Strategiasta on vuoden 2022 talousarviossa johdettu tarkemmat toimiala- ja vastuualuekohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet niiden toteuttamiseksi. Tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu jäljempänä luvussa 9.1. kunkin toimialan omilla raportointisivuilla. Tavoitteiden strategiavastaavuudet on esitetty tuloskorttien yhteydessä.

1.3.2 HYVINVOINTIA ASUMISEEN JA ELÄMISEEN

Asuinympäristöt

Asumiseen soveltuvia tontteja on tarjolla yli 200 kpl eri puolilla Sastamalaa.

Keskustan kehittämistä on viety eteenpäin useiden eri kohteiden osalta. Torin alueen uudistamisen suunnitelu valmistui 2022 ja torin kunnostustoimet ovat käynnistetty. Pororannan kaavamuutos on valmistunut, Kaavassa on osoitettu rantaan tapahtumapuisto, yleinen sauna ja rakentamismahdollisuus kolmelle kerrostalolle. Sillankorvan asemakaavassa osoitetaan kaksi uutta kerrostalotonttia rantaan. Tämä kaava on menossa hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2023 alussa. Keskustaan sijoittuva uimahallin asemakaava valmistui vuoden 2022 lopussa. Muita keskustan kehittämiseen liittyviä vireillä olevia kaavoja ovat: Sastamalankadun varren asemakaava ja Hopun koulun asemakaava.

Keskustaan ollaan kaavoittamassa vetovoimaisia asuintontteja edellä mainituilla asemakaavamuutoksilla. Harrastuspalveluihin liittyviä kaavoitushankkeet ovat vielä alustavassa suunnittelussa.

Mouhijärven Maisemakylän 2-vaiheen asemakaava on tulossa hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2023 alussa. Vammalan ja Karkun asemien asemakaavoituksen jatkaminen odottaa rataa liittyvien kehittämishankkeiden valmistumista.

Uusien asuntojen rakentamista on edistetty joustavan asemakaavoituksen ja joustavien rakennuslupamenettelyjen avulla.

Vapaa-aika ja harrastaminen

Vapaa-ajan ja harrastamisen lähtökohtana on matalan kynnyksen harrastustoiminnan järjestäminen. Sastamalassa harrastaminen on edullista ja maksuttomat/edulliset tapahtumat edistävät harrastamista. Vuonna 2022 erityisenä painopisteenä oli harrastamisen Suomen mallin mukaisen harrastustoiminnan vakiinnuttaminen osaksi koulupäivää. Jokaisen lapsen ja nuoren mahdollisuutta harrastamiseen tuettiin etsivällä harrastustoiminnalla. Tämän lisäksi tavoitteena oli erityisesti perheiden tietouden lisääminen paikkakunnan harrastusmahdollisuuksista (esim. kulttuurilähete).

Harrastamisen Suomen malli käynnistyi hyvin. Kerhoja toteutui kouluilla koulupäivän yhteydessä monipuolisesti. Oppilaiden toiveita kerhojen sisällöistä pystyttiin myös huomioimaan. Lisäksi kouluilla toteutui OPH:n hankerahoituksella koulujen kerhotoimintaa. Osalla kouluista järjestettiin myös ns. isojen kerhoja eli ohjattua ja valvottua toimintaa 3-9-luokkalaisille oppilaille. Nämä kaikki kerho- ja harrastustoiminnat muodostavat matalan kynnyksen harrastamisen kokonaisuuden.

Lähiliikuntapaikkarakentamiseen panostettiin, ja eripuolille kaupunkia valmistui mm. tekonurmikenttiä ja kuntoportaita sekä hankittiin ulkokuntosalilaitteita. Aikuisia ja ikäihmisiä aktivoitiin liikkumaan mm. terveyskuntoa kävelytestien avulla. Lisäksi aikuisille järjestettiin uudenlaista ryhmätoimintaa. Erityisryhmille tarjottiin kohdennettuja liikuntaryhmiä sekä liikuntapäiviä.

Hyvinvointityön painopisteet

Hyvinvointityössä on aktiivisesti kehitetty ja vahvistettu yhteistyörakenteita hyvinvointialueen kanssa tunnistamalla keskeiset yhdyspinnat ja yhteistyömallit hyvän yhteistyön ylläpitämiseksi Sastamalan kaupungin alueella. Myös järjestöyhteistyön toimintamallia kehitetty osana yhdyspintatyön valmistelua. Järjestöyhteistyön vahvistaminen jatkuu vuonna 2023.

Syksyllä 2022 on suunniteltu ehkäisevän päihdetyön toimintamalli, jossa on huomioitu yhteistyön vahvistaminen Sastamalan kaupungin, hyvinvointialueen ja paikallisesti toimivien järjestöjen välillä.

Osallistuvan budjetoinnin toimintamalli on suunniteltu ja toteutettu ensimmäistä kertaa vuonna 2022.

1.3.3 OSAAMISTA TULEVAISUUDEN TEKIJÖILLE

Monipuolinen opin polku

Tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle yksilöllinen ja joustava opinpolku varhaiskasvatuksesta aina ikäihmisten koulutukseen elinikäisen oppimisen lähtökohdasta. Vuoden 2022 aikana kiinnitettiin erityistä huomiota nivelvaiheyhteistyön kehittämiseen. Nivelvaiheiden käytäntöjä kehitettiin perusopetuksessa tehostamalla esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä sekä perusopetuksen ja toisen asteen yhteistyötä. Esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheen yhteistyön jatkumon käytänteitä on vuoden aikana tarkasteltu ja lähdetty syksystä 2022 alkaen toteuttamaan.

Perusopetuksessa kehitettiin myös tehostettua oppilaanohjausta yläkouluissa sekä yhdessä Pirkanmaan verkostossa oppilaanohjauksen hanketyönä. Kaikki peruskoulun päättäneet saivat toisen asteen opiskelupaikan.

Oppivelvollisuuskoordinaattori ohjasi vailla oppivelvollisuuden suorittamispaikkaa olevia oppivelvollisia ja teki keskeyttämisvaarassa olevien oppivelvollisten ohjauksessa aktiivisesti monialaista yhteistyötä Sastamalan kaupungin alueella toimivien toisen asteen oppilaitosten kanssa. Ohjauksessa korostui ennalta ehkäisevä työ yhdessä toisen asteen oppilaitosten kanssa.

Ajanmukaiset oppimisympäristöt

Sivistyslautakunnan hyväksymän tieto- ja viestintästrategia toimeenpanoa jatkettiin vuonna 2022. Perusopetuksessa oppilaskohtaiset kannettavat tietokoneet saapuivat syksyllä 3. ja 7. luokkalaisille. Uusi NIDE-oppimisympäristö otettiin käyttöön ja sen opetuskäyttöä kehitettiin. Investointirahoituksella voitiin päivittää koulujen ja esiopetuksen tvt-oppimisympäristöjä ja laitekantaa uutta oppimiskäsitystä paremmin vastaavaksi. Henkilöstön koulutus tieto- ja viestintätaitojen osalta eteni hankkeiden tuella, samoin toimintamallien ja oppimisympäristöjen kehittäminen. Hankerahoituksella voitiin tehdä myös jonkin verran laitehankintoja esi- ja perusopetukseen. Keskeisten investointihankkeiden (Mouhijärven yhteiskoulu, Taitotalo) suunnittelu jatkui Vareliuksen pilottikoulun kokemuksia hyödyntäen. Lukiokoulutuksessa opiskelijoille tarjottiin lukiolaiskannettavat. Vuoden 2022 aikana parannettiin tietoverkkoja ja uusittiin sähköisissä kokeissa käytettävää tekniikkaa.

Sivistyspalveluiden mittavasta talonrakennusohjelmasta valmistui ensimmäisenä Suodenniemen urheilutalo vuoden 2022 lopulla. Monipalvelukeskuksessa sijaitsee liikuntahalli, kuntosali ja kirjasto.

1.3.4 ELINVOIMAA TYÖSTÄ JA YRITTÄJYYDESTÄ

Saavutettavuus

Kaupungin saavutettavuuteen liittyviä tavoitteita on sisällytetty uuteen elinvoimaohjelmaan ja lähdetty toteuttamaan sitä kautta. Edunvalvontatyötä keskeisten liikenneväylien turvallisuuden ja palvelutason parantamiseksi on tehty. Valtatien 11 osalta on käynnistetty erillinen edunvalvontatyö alueen kuntien, maakuntien liittojen ja ELY-keskusten kesken. Lisäksi on edistetty lähijunaliikenteen toteutumista ja tietoliikenneyhteyksien kehittämistä.

Yritysten kasvun tukeminen ja osaavan työvoiman saatavuus

Vuosille 2022-2025 laadittu elinvoimaohjelma hyväksyttiin huhtikuussa 2022. Ohjelmassa määritellyillä tavoitteilla ja toimenpiteillä tuetaan yritysten kasvua ja turvataan osaavan työvoiman saatavuus. Elinvoimaohjelman toimenpiteiden toteuttaminen on aloitettu.

Kevään 2022 aikana aloitettiin työvoimakoulutuspilotti, jossa vastataan metallialan yritysten työvoimatarpeeseen. Yritysten kasvua on tuettu sijoittumis- ja yrityspalveluilla. Syyskuun alihankintamessuilla osastomme teemana oli osaavan työvoiman saatavuus ja mukana oli koulutusorganisaatioiden edustajia.

Käynnissä olevan Sastamalan Buusti -hankkeen kautta on kontaktoitu alle 5 henkilöä työllistäviä yrityksiä, sekä järjestetty liiketoiminnan kehittämiseen liittyviä valmennuksia yrittäjien tarpeista lähteneistä teemoista.

Matkailu, kulttuuri ja tapahtumat

2022 vuoden aikana on tehty laajalti matkailumarkkinointia digi-, printti-, messu- ja somemarkkinointina, toteutettu yhteismarkkinointi 8 toimijan kesken sekä yleisempää kattomarkkinointia kärkinä kulttuuri, lapsiperheet, aktiviteetit ja luonto. Maksullinen markkinointi painottuu kesään ja loma-aikoihin. Matkailun kesäinfo toimi jälleen torikojussa toripäivinä. On osallistuttu Pirkanmaalla mm. Visit Tampereen Järvien reittien kampanjoihin sekä Kokemäenjoen ennallistamishankkeeseen ja Satakunnan pyöräilyn edistämisen hankkeeseen. Kevättalvella kuvattiin talviaktiviteettien videot, jotka julkaistiin talvikampanjaan ennen joulua. Lyhyet somevideot aiheina laskettelu, lumiaktiviteetit (talvipyöräily ja liukulumikenkäily) pilkkiminen sekä näiden yhdistelmä pidempänä videona. Tyrwäyspäivät järjestettiin keväällä ja uutena ajankohtana elokuun lopulla. Vanhan ajan markkinat toteutettiin yhteistyössä Pukstaavin kanssa ja jouluglögit yhdessä Vammalan Yrittäjien kanssa.

1.3.5 OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN

Asukkaiden osallisuus ja vuorovaikutteisuus

Vuoden 2022 aikana suunniteltiin osallistuvan budjetoinnin toimintamalli pilottivuodelle 2022 sekä yleiset periaatteet ja toimintamalli osallistuvan budjetoinnin toteuttamiseksi. Toukokuun 2022 aikana sastamalalaiset esittivät ideoita osallistuvan budjetoinnin käytöstä, minkä jälkeen kaupungin viranhaltijoista koostuva arviointiryhmä valitsi äänestykseen menevät ideat. Ideoita saapui yhteensä 24, joista 7 valittiin äänestykseen. Oppilaskunnat ja nuorisovaltuusto äänestivät elokuussa 2022 siitä, mitkä ideat toteutetaan. Äänestyksellä valittuja ideoita toteutettiin loppuvuoden aikana. Yksi idea jäi toteutumatta.

Sastamalan kaupungin uudet kotisivut otettiin käyttöön 4.5.2022 ja kotisivujen kehittäminen jatkuu systemaattisesti. Sähköisten lomakkeiden yhdenmukaistaminen ja ajan tasalle saattaminen jatkuu.

Asukastilaisuuksien järjestämisestä tehtiin suunnitelmaa elokuussa, mutta tilaisuuksien toteuttaminen viivästyi. Kiikoisten uuteen päiväkotiin Kiikostalolla saivat asukkaat tutustua marraskuun lopulla.

Viestintä strategian tukena

Sastamalan kaupungin elinvoimaohjelmaan pohjaavan asumisen markkinointisuunnitelman toimenpiteitä toteutettiin vuoden aikana. Kesän aikana toteutettiin lyhyt asumiseen liittyvä monimediakampanja ja syyskuussa järjestettiin tonttimarkkinointiin ja asumiseen keskittyvä tilaisuus osana Vareliuksen koulun avajaisia ja avoimia ovia.

Asumisen markkinoinnissa on nostettu esiin strategista pääviestiä "Omannäköisen elämän Sastamalasta", jonka sisältö on nostettu asumisen monimuotoisuudesta, erityisesti Vareliuksen koulun uudenaikaista oppimisympäristöstä, monipuolisista harrastusmahdollisuuksista sekä etäisyyksistä (Tampere, kaupat, koulut).

Yrityspalveluiden osalta markkinointiin liittyviä suunnitelmia ei ole raportointiajanjaksolla tehty. Matkailun osalta on toteutettu suunnitelman mukaiset toimenpiteet.

1.3.6 YMPÄRISTÖ- JA ILMASTOVASTUUS

Sastamalan kaupunki on vuodesta 2009 ollut mukana kuntien energiatehokkuussopimuksessa (KETS), joka tarjoaa viitekehysten kunnan tehokkaan ja vaikuttavan energiatehokkuustyön toteuttamiseen.

Sastamala on vuonna 2020 liittynyt Hinku-kuntien verkostoon. Päätöksellään kaupunki on sitoutunut tavoitteeseen vähentää 80 prosenttia kasvihuonekaasupäästöistään vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.

Loppukesällä käynnistyneessä Etelä- ja Lounais-Pirkanmaan ilmastoekosysteemi -hankkeessa tuetaan alueen yrityksiä ilmastotoimenpiteissä ja innostetaan viestimään ilmastoystävällisistä tavoitteista, toimenpiteistä

ja saavutetuista tuloksista. Hankkeessa keskitytään lisäksi kuntaorganisaatioiden ilmastoviestinnän tehostamiseen sekä ilmasto-, ympäristö- ja resurssiviisaustyön liittämiseen kuntien elinkeinotyöhön.

Ilmastotiekartta valmisteltiin loppuvuoden aikana. Käytännön toimenpiteinä on toteutettu mm. rakennusten energiaratkaisuja ja jatkettu katuvalaistuksen saneerausta energiatehokkaampaan LED-tekniikkaan.

Ympäristöasioista ja toteutetuista toimenpiteistä on raportoitu tarkemmin luvussa 1.6.

1.3.7 MUUTTUVUUS TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Yleiset kehitystrendit

Koronapandemia vaikutti edelleen alkuvuoden aikana merkittävästi kuntien toimintaan. Tilanteen käännyttyä myönteiseen suuntaan päästiin keväällä purkamaan koronaan liittyviä rajoituksia ja määräyksiä. Syksyllä tilanne normalisoitui hyvin pitkälle.

Helmikuun lopulla käynnistyi Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja sen vaikutukset ovat näkyneet monin tavoin myös kuntien toimintaympäristössä. Kaupungin alueelle on vuoden aikana muuttanut lähes 300 sotaa paennutta ukrainalaista. Huhtikuun alusta lähtien toimintansa aloitti Pihlajalinnan ylläpitämä Karkun vastaanottokeskus, jonka kautta on pyritty koordinoimaan maahan tulleita alueella ja heidän palvelujaan. Ukrainalaisia on sijoitettu vastaanottokeskuksesta edelleen kaupungin vuokrataloyhtiön vapaina olleisiin asuntoihin ja mm. kieliopetusta, varhaiskasvatusta ja valmistavaa opetusta on toteutettu kaupungin toimesta.

Sote-uudistuksen toteutus ja seuranta

Kaupunki on ollut aktiivisesti mukana sote-uudistuksen valmistelussa toimittaen mm. runsaasti hyvinvointialueen toiminnan käynnistämiseen liittyviä tietoja. Lakisääteinen selvitys annettiin valtuustossa helmikuussa. Erillinen valmisteluun liittyvä hyvinvointialueen ja kaupungin neuvottelu pidettiin toukokuussa. Neuvottelussa käytiin läpi tehtävien siirtoon ja yhdyspintoihin liittyviä tehtäviä. Jatkovalmistelusta huolimatta moni asia oli vuodenvaihteessa vielä kesken.

Kaupungin sote-palveluihin sisältyvästä ympäristöterveydenhuollosta edelleen kuntien järjestämisvastuulle jäävien palvelujen järjestämisestä neuvoteltiin alkuvuoden aikana muiden kuntien kanssa. Uusi yhteistyösopimus nykyisten yhteistyökuntien välille on valmisteltu ja hyväksytty, sekä allekirjoitettu vuoden lopulla.

TE-palvelut 2024-uudistuksen valmistelu

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilu on jatkunut ja uusi pohjoismainen työvoimapalvelumalli tuli voimaan toukokuussa.

On seurattu ja valmisteltu osaltamme muiden Pirkanmaan kuntien kanssa TE-palvelujen siirtoa kuntiin vuonna 2025. Uudistukseen liittyen mm. annettiin kaupungin lausunto kesäkuussa. Olennaista on ollut pyrkiä vaikuttamaan tässä vaiheessa erityisesti TE-palvelujen järjestämisvastuuseen ja rahoitukseen liittyviin asioihin. Pirkanmaan palvelustrategian laadinta käynnistyi loppuvuonna.

1.3.8 TASAPAINOINEN TALOUS

Tasapainoinen talous luo perustan kuntalaisille tuotettavien palveluiden ja lakisääteisten tehtävien toteuttamiselle. Tasapainoinen talous mahdollistaa myös alueen elinvoimaa lisäävien toimenpiteiden ja investointien toteuttamisen. Myös kuntalaki (410/2015) asettaa kuntataloudelle tasapainovaatimuksen.

Sastamalan kaupungin taloussuunnitelmassa 2022-2024 tavoitteena on talouden tasapaino siten, että suunnitelmakauden tulos on positiivinen, vuosikate riittää poistoihin ja veroprosentit ovat kilpailukykyisellä tasolla lähialueen kuntiin verrattuna. Lisäksi tavoitteena on, että kunta- ja konsernitason lainamäärä/asukas ovat edelleen pienempiä kuin kunnissa keskimäärin.

Vuoden 2022 tilinpäätös toteutui tavoitteen mukaisesti. Tulos on 7,0 milj. euroa ja ylijäämä 4,3 milj. euroa. Velka määrä asukasta kohti on 2 295 euroa. Ennakkotiedon mukaan kuntien keskimääräinen velkamäärä oli 3 359 euroa/asukas.

Sastamalan tuloveroprosentti on hieman Pirkanmaan ja koko maan keskimääräistä veroprosenttia korkeampi, mutta kiinteistöveroprosentit ovat selvästi keskimääräistä matalammat. Naapurikuntien välisessä vertailussa Sastamalan veroprosentit ovat kilpailukykyiset.

Vuoden 2022 investointien omahankintameno oli 12,3 milj. euroa, mikä on noin 2,5 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Käyttöomaisuuden myynneistä kertyi 1,1 milj. euroa, joten nettomenoksi jäi 11,2 milj. euroa.

Kaupunginvaltuuston vuonna 2020 hyväksymän talouden sopeutusohjelman mukainen sopeutustavoite on vuoden 2023 tasossa noin 5 milj. euroa verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen. Lisäksi osana sopeutuskonaisuutta kunnan tuloveroprosenttia korotettiin vuodelle 2021 0,75 prosentilla eli 21,50 prosenttiin. Veroprosenttimuutoksen kautta saatava verotulojen lisäys on noin 2,6 milj. euroa.

Sopeutustavoite jakautuu ja on toteutunut toimialoittain seuraavasti (vertailuvuosi 2019):

Toimiala	toteutunut 2020	toteutunut 2021	tavoite 2022	toteutunut 2022	tavoite 2023**
Konsernihallinto	-	0,1 M€	0,6 M€	0,3 M€	0,7 M€
Verotulot/kiinteistövero (konsernihallinnon sopeutus-toimenpide)			0,2 M€	0,1 M€	0,7 M€
Sivistystoimi	0,3 M€	0,6 M€	0,9 M€	0,7 M€	1,2 M€
Tekninen toimi	0,3 M€	1,0 M€	0,8 M€	1,2 M€	0,9 M€
Sosiaali- ja terveys-toimi	0,5 M€	0,4 M€	1,4 M€*	0,5 M€	1,4 M€*
Yhteensä	1,1 M€	2,1 M€	4,0 M€	2,8 M€	5,0 M€
Sopeutustavoite ilman sosiaali- ja terveyspalveluja			2,6 M€	2,3 M€	3,5 M€

*Sosiaali- ja terveyshuollon tavoite on jäänyt saavuttamatta loppuvuonna 2021 voimaan tulleesta asiakasmaksuasetuksen muutoksesta ja välimuotoista asumispalvelua koskevien tilaratkaisujen aikataulutuksesta johtuen. Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät vuoden 2023 alussa hyvinvointialueen järjestämisvastuulle. Toteutunut sopeutus vaikuttaa kaupungin tulevaan valtionosuusrahoituksen tasoon.

**Sarakkeelle 'tavoite 2023' on ilmoitettu alkuperäisen sopeutusohjelman mukainen tavoite. Toimialojen toteutuma-arviot poikkeavat tästä. Sopeutusohjelman loppuraportti laaditaan vuoden 2023 tilinpäätöksen yhteydessä.

1.4 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Toiminnalliset muutokset

- Vuoden 2022 aikana valmistauduttiin monin tavoin 1.1.2023 toteutuneeseen sote-uudistukseen.
  - o Sosiaali- ja terveystoimen palveluprosesseja ja -sisältöjä muokattiin ennakoiden vastaamaan Pirkanmaan hyvinvointialueen valmistelussa päätettyjä toimintamalleja. Kehittämistyötä tehtiin myös Pirkanmaan alueellisten hankkeiden kautta.
  - o Sosiaali- ja terveystoimen tehtävien, kustannusten ja henkilöstön siirtoon liittyen laadittiin useita selvityksiä ja vastattiin useihin tietopyyntöihin. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 21.2.2022 siirtyvää omaisuutta, sopimuksia, vastuita ja vuokrattavia tiloja koskevan selvityksen. Henkilöstön siirtosopimus ja siirtosuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 19.9.2022.
- Ukrainasta sotaa paenneille henkilöille järjestettiin valmistavaa opetusta varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa sekä suomen kielen opetusta Sastamalan opistossa.
- Työllisyyden edistämisen kuntakokeilu jatkui ja uusi työvoimapalvelumalli otettiin käyttöön toukokuussa.
- Osallistuvan budjetoinnin toimintamalli otettiin käyttöön. Vuonna 2022 tarkoitukseen osoitettiin 50 000 euron määräraha, jolla toteutettiin lasten ja nuorten hyvinvointia tukevia hankkeita.
- Kiiikoisten päiväkotia aloitti toimintansa entiselle kunnantalolle remontoituissa tiloissa.
- Suodenniemen urheilutalo valmistui ja otettiin käyttöön loppuvuonna 2022.
- Valtuusto päätti vuoden 2023 talousarviokäsittelyn yhteydessä uimahallin rakentamisesta siten, että hankesuunnitelma tehdään vuosina 2023-2024 ja investointi toteutetaan vuosina 2025-2026. Investoinnille haetaan valtionapua sekä muita mahdollisia avustuksia rakentamiseen.

Tulojen ja menojen olennaiset muutokset vuonna 2022

- Koronapandemian talousvaikutukset tasaantuivat vuonna 2022.
  - o Koronan testaus, hoito ja rokotukset jatkuivat, mutta niiden määrä ja kustannukset olivat selvästi edellistä vuotta pienemmät. Valtion korvausta välittömiin koronakustannuksiin saatiin 1,6 milj. euroa (3 milj. euroa vuonna 2021)
  - o Koronasta johtuvat henkilöstön sairauspoissaolot näkyvät sote-palveluissa ja sivistystoimessa tavanomaista korkeampina sijaiskustannuksina.
  - o Koronan vaikutusten korjaaminen (tuen järjestäminen, opiskeluhuolto) on lisännyt kustannuksia varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa, mutta lisäkuluja on katettu tarkoitukseen saadulla hankerahoituksella.
  - o Verorahoitukseen vuosina 2020 ja 2021 sisältynyt koronatuki päättyi vuonna 2022.
- Kunta-alan palkkaratkaisun laskennallinen vaikutus työvoimakustannuksiin oli 1,76 prosenttia v. 2022
- Erikoissairaanhoidon palveluostot vähenivät 1,9 milj. euroa milj. euroa edellisestä vuodesta. Sastamalan kaupungin osuus PSHP:n alijäämän korvauksesta oli 620 000 euroa.
- Verorahoituksen kasvu oli merkittävä. Verotulot kasvoivat 5,5 milj. euroa (6,0 %) ja valtionosuudet kasvoivat 6,0 milj. euroa (8,6 %).

Talousarviomuutokset ja poikkeamat

Kateluvut M€	Talousarvio	Muu- tokset	Muutettu talousarvio	Tilin- päätös	Poikkeama	
					alkup ta	muutettu ta
Toimintakate	-153,3	-0,4	-153,7	-153,1	0,2	0,5
Vuosikate	10,0	2,6	12,6	19,0	9,0	6,3
Tulos	0,8	2,6	3,4	7,0	6,2	3,5
Yli/alijäämä	1,0	2,6	3,7	4,3	3,3	0,7
Investoinnit, netto*	-13,9	-0,6	-14,5	-11,8	2,1	2,7

*toteutumassa ei ole huomioitu myyntivoittoja ja -tappioita, netto n. 0,6 M€, joita ei myöskään budjetoida. Nämä huomioiden nettoinvestointimenot ovat 11,2 milj. euroa.

Määrärahamuutokset

Valtuusto hyväksyi vuoden 2022 talousarvioon seuraavat määrärahamuutokset (nettolisäys 370 000 euroa):

- Varhaiskasvatuksen nettomäärärahan lisäys 240 000 euroa liittyen talousarviosta poikkeaviin palvelurakenteen linjauksiin, henkilöstökulujen kasvuun ja materiaalikulujen kasvuun.
- Perusopetuksen nettomäärärahan lisäys 130 000 euroa, lisäystarve liittyy valmistavan opetuksen kustannuksiin sekä henkilöstökulujen ja materiaalikulujen kasvuun.
- Erikoissairaanhoidon määrärahan vähennys (siirto) ennakoitua pienemmän palvelulaskutuksen perusteella 1 225 000 eurolla, millä katettiin sosiaali- ja terveydenhuollon muiden vastuualueiden määrärahakorotuksia
- Perhe- ja sosiaalipalveluiden nettomäärärahaa korotettiin 535 000 euroa liittyen uusiin asiakkuuksiin ja palveluiden käytön kasvuun
- Ikäihmisten avopalveluiden nettomäärärahaa korotettiin 100 000 euroa ennakoitua pienemmän maksukertymän ja omaishoidon lomitusten ja lyhytaikaisten hoitajaksojen kustannusten kattamiseksi
- Ikäihmisten asumispalveluiden nettomäärärahan lisäys 190 000 euroa liittyi hoidon turvaamiseksi tehtyihin ostopalvelujärjestelyihin
- Terveyspalveluiden nettomäärärahaa korotettiin 400 000 eurolla mm. henkilöstömenojen ja ostopalveluiden kustannuksiin liittyen (koronavaikutukset).
- Tuloslaskelman verotuloarviota korotettiin toteutuman ja päivitetyn ennusteen perusteella 3 500 000 eurolla
- Sairaanhoidopiiriin alijäämän kattamista varten rahoituskuluihin lisättiin 500 000 euron määräraha. Alijäämän kattamista koskeva kirjaus 623 000 euroa tehtiin kuitenkin tarkentuneen ohjeen mukaisesti toimintakuluihin (avustuskulut).

Valtuustotason investointimäärärahoihin tehtiin seuraavat muutokset (nettolisäys 590 000 euroa):

- Sastamalan Veden investointimäärärahan lisäys 260 000 euroa vuoden 2022 jätevesipumppaamoiden saneerausohjelman toteuttamiseksi ja 100 000 euroa Sykkeen alueen kunnallistekniikan rakentamiseen.
- Yhdyskuntatekniikan investointimäärärahan lisäys 230 000 euroa Sykkeen alueen kunnallistekniikan rakentamiseen.
- Tilakeskuksen investointimäärärahasta siirrettiin yhteensä 70 000 euroa yhdyskuntatekniikan investointeihin ja 70 000 euroa sivistystoimen investointeihin.

Talousarviopoikkeamat

Emokaupungin toimintakate toteutui 433 000 euroa budjetoitua parempana. Määrärahoja säästyivät kuudella vastuualueella ja määrärahat ylittyivät seitsemällä vastuualueella ja viiden vastuualueen toteutuma oli lähes talousarvion mukainen (+/- 10 000 €). Sastamalan Vesi liikelaitoksen tulos oli 223 000 euroa talousarviossa määriteltä parempi.

Merkittävimmät talousarviopoikkeamat (muutettu talousarvio, nettomääräraha/-tuloarvio):

- Konsernipalvelut, määrärahasäästö 704 000 euroa (toteuma 83,6 %)
- Kaupungin yhteiset erät, tuloarvion ylitys 361 000 euroa (nettovaraus 0 euroa)
- Erikoissairaanhoido, määrärahasäästö 1 139 000 euroa (toteuma 96,9 %)
- Varhaiskasvatus, määrärahaylitys 599 000 euroa (toteuma 105,1 %)
- Perhe- ja sosiaalipalvelut, määrärahaylitys 567 000 euroa (toteuma 102,8 %)
- Terveyspalvelut, määrärahaylitys 356 000 euroa (toteuma 101,5 %)
- Verotulot, tuloarvion ylitys 3 517 000 euroa (toteutuma 103,8 %)
- Valtionosuudet, tuloarvion ylitys 1 345 000 euroa (toteuma 101,8 %)
- Poistot, poikkeama 2,8 milj. euroa. Tilinpäätösvaiheessa käyttöomaisuuden lisäpoistoja tehtiin talousarviossa ennakoitua enemmän.
- Investointien omahankintameno jäi kokonaisuutena 2,5 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Investointimäärärahoja jäi käyttämättä etenkin Tilakeskuksella (toteuma 64,4 %)
- Käyttöomaisuuden myyntituloja kertyi 1,1 milj. euroa, Tasearvioltaan myynnit olivat 0,5 milj. euroa ja talousarviovaraus (tasearvo) oli 0,4 milj. euroa. Myyntivoittoja/tappiota (netto) kertyi 0,6 milj. euroa.

1.5 Kaupungin ja konsernin henkilöstö

Sastamalan kaupungin ja Vesi liikelaitoksen palvelussuhteessa oli vuoden viimeisenä päivänä 1656 henkilöä. Henkilöstöstä vakituisia oli 1306 (79%) ja määräaikaisia 350 (21 %). Henkilöstöstä naisia oli 83,5 % ja miehiä 16,5 %.

Palvelussuhteiden määrä 31.12.2022 tilanteessa:

Palvelussuhde 31.12.	Miehet	Naiset	Yhteensä 2022	Yhteensä 2021	Muutos% ed. vuodesta
Vakinaiset	213	1093	1306	1295	0,8
Määräaikaiset	60	290	350	391	-10,5
- joista työllistettyjä	6	3	9	10	-10,0
- joista oppisopimus- suhteisia	3	19	22	15	46,7
Yhteensä	273	1383	1656	1686	-1,8

Henkilöstön määrä toimialoittain 2021-2022:

	31.12.2021			31.12.2022		
	vakinaiset	määräaikaiset	yhteensä	vakinaiset	määräaikaiset	yhteensä
Konsernihallinto	46	12	58	42	10	52
Sivistystoimi	456	150	606	455	164	619
Tekninen toimi	190	34	224	183	28	211
- sis. Lomatoiminta	132	28	160	129	23	152
Sosiaali- ja terveystoimi	590	195	785	613	147	760
Sastamalan Vesi	13	0	13	13	1	14
KAIKKI YHTEENSÄ	1295	391	1686	1306	350	1656

Vakituisen henkilöstön määrä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 11 henkilöllä eli 0,8% mutta kokonaishenkilöstömäärä väheni 30 henkilöllä eli -1,8%. Varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen perustettiin tai vakinaistettiin 11 vakinaista vakanssia. Ikäihmisten asumispalveluihin ja vammaispalveluihin perustettiin 21 vakituista vakanssia vuoden 2021 lopussa ja kevään 2022 aikana. Varsinkin hoitohenkilöstön saatavuusongelman vuoksi kaikkia avoimia vakituisia vakansseja ei saatu täytettyä.

Vuokratyövoimaa käytettiin sotesin hoitohenkilöstön lyhytaikaisissa (alle 3 kk) sijaisuuksissa sekä perusterveydenhuollon päivystyksessä ja hammashuollossa korvaamaan virkalääkäreiden vajetta. Hoitohenkilöstön työpanosta ostettiin n. 17 henkilötyövuotta sekä lisäksi työpanosta on ostettu kiirevastaanoton lääkäripalveluihin sekä hammaslääkäripalveluihin.

Sastamalan kaupunki laatii erillisen henkilöstökertomuksen.

Tytäryhtiöiden henkilöstö

Kaupungin tytäryhtiöiden palveluksessa oli vuoden lopussa 184 henkilöä. Henkilöstöstä vakituisia oli 170 (93 %) ja määräaikaisia 14 (7%).

	31.12.2021			31.12.2022		
	vakinaiset	määräaikaiset	yhteensä	vakinaiset	määräaikaiset	yhteensä
Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut	159	14	173	162	14	176
Sastamalan Lämpö	2		2	2		2
Vuokratyöyhtiö	7		7	6		6
yhteensä	168	14	182	170	14	184

1.6 Ympäristöasiat ja muut ei-taloudelliset asiat

Ympäristöasiat

Vesihuolto:

Huittisten Puhdistamo Oy puhdistaa Sastamalasta, Huittisista ja Punkalaitumelta johdetut jätevedet ympäristölupaehtojen mukaisesti. Jätevedet on johdettu Huittisten Puhdistamolle koko Sastamalan alueelta vuodesta 2018 alkaen. Sastamalan vanhojen jätevedenpuhdistamojen selkeytysaltaat on muutettu varoaltaiksi, jotka mahdollistavat lyhyet keskeytykset jäteveden pumppaamisessa Huittisiin ja toimivat puskurialtaina tulvatilanteissa. Vuonna 2022 Sastamalan Huittisiin johtama jätevesimäärä alitti ensimmäisen kerran puhdistamon toimikautena kahden miljoonan johdetun jätevesikuution rajan, tämä selittyy pitkäjärjenteisellä verkostosaneeraamisella, sekä vuoden 2022 sademäärillä. Loppuvuodesta 2022 aloitettiin uuden kaivohankkeen koepumppaus, jolla on tarkoitus parantaa veden omavaraisuutta

Vesihuoltolaitoksen varautumissuunnitelma on osa kaupungin valmiussuunnitelmaa. Vallitsevan maailmantilanteen johdosta varautumiseen on kiinnitetty erityistä huomiota vuonna 2022.

Muut ympäristötekijät:

Maanrakennustöiden yhteydessä saattaa löytyä saastunutta maaperää (öljyvahinko, vanhat kaatopaikat), joiden selvittäminen vaatii yhteistoimintaa ympäristöviranomaisten kanssa. Maaperän kunnostamista suoritetaan tarvittaessa Pirkanmaan Ely-keskuksen ohjeiden mukaisesti. Vuonna 2022 tutkittiin Häntyrinkankaan ja Suodenniemen vanha kaatopaikka Pirkanmaan ELY-keskuksen hallinnoiman Maaperä kuntoon -ohjelman toimesta. Häntyrinkankaan osalta tutkitusta kohteesta ei löytynyt viitteitä kaatopaikkatoiminnasta, eikä maaperän puhdistustarvetta ole. Kaatopaikan sijainti mahdollisesti jossakin muussa kohdassa jäi epäselväksi. Suodenniemen kaatopaikasta ei alustavan arvion mukaan ole aiheutunut merkittävää pohjaveden laadun heikkenemistä, eikä alueella ole puhdistustarvetta. Pohjaveden laatua tutkitaan kuitenkin vielä lisää. Ely-keskuksen valvova antaa tutkimuksista oman lausunnon.

Rakennusten peruskorjaus- ja purkukohteista teetetään asbesti- ja kuntokartoituksia. Työmaiden ympäristövaikutuksia minimoidaan suorittamalla purkutyöt lajittelevana purkuna ja kierrättämällä materiaaleja. Lähtökohtaisesti purkukohteissa pyritään saavuttamaan korkea kierrätysaste.

Lähtökohtaisesti vanhat huonokuntoiset kaupungin käytöstä poistuneet rakennukset pyritään purkamaan, jolloin kaupunkiin ei pääse kertymään kestäväntöntä purkuvelkaa vanhojen kiinteistöjen osalta.

Sastamala on liittynyt kuntien energiatehokkuussopimukseen (KETS) 11/2009, ja nykyinen sopimuskausi on vuosille 2017-2025. KETS on vapaaehtoinen järjestelmä, joka tarjoaa viitekehyksen kunnan tehokkaan ja vaikuttavan energiatehokkuustyön toteuttamiseen. Energiansäästö- ja energiatehokkuustoimenpiteet voivat olla teknisiä tai liittyä toimintatapoihin, käyttäytymiseen ja energiaa kuluttavien laitteiden käyttöön.

Vuonna 2020 Sastamala liittyi Hinku-kuntien verkostoon. Päätöksellään kaupunki on sitoutunut tavoitteeseen vähentää 80 prosenttia kasvihuonekaasupäästöistään vuoteen 2030 mennessä v. 2007 tasosta. Tavoitteen johdosta Sastamalan kaupunki on valmistellut ilmastotiekarttaa vuoden 2022 aikana. Sastamalan kasvihuonekaasupäästöjen määrään vaikuttaa erityisesti maatalous, verrattuna esimerkiksi kaupunkeihin, joissa ei ole runsaasti maataloutta. Tämän johdosta kuntien ilmastopäästöt eivät ole suoraan verrannollisia. Kaupungilla on tunnistettu mahdollisia päästötavoitteita toimialoittain. Vuonna 2022 on valmisteltu kaupungin uusi talousmetsien metsäsuunnitelma, tässä on huomioitu kaupungin päästötavoitteet. Metsäsuunnitelma saataan päätöksentekoon kevään 2023 aikana

Lähtökohtaisesti talonrakennushankkeissa hiilineutraaliustavoitteet huomioidaan rakennusmateriaaleissa, rakentamisessa, rakennuksen käytönaikaisessa energiankulutuksessa sekä rakennusten elinkaareissa. Ilmastönäkökulma otetaan huomioon myös maankäytössä sekä muissa hankinnoissa. Myös paikallisia yrityksiä ja asukkaita kannustetaan ilmastotekoihin.

Vuonna 2022 Sastamalan kaupunki on vähentänyt fossiilisten polttoaineiden käyttöä liittämällä Vammalan rautatieaseman kaukolämpöön. Häijään koulun, Ojansuun päiväkodin, sekä Vammalan jäteveden esikäsitteilylaitoksen katolle on asennettu aurinkosähkövoimalat. Katuvalaistusta sanerataan energiatehokkaampaan LED-tekniikkaan.

Merkittävimmät ympäristövahingot vuonna 2022: Vuonna 2022 ei ole ollut merkittäviä ympäristövahinkoja.

Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3 a luvun mukaan toimintakertomuksessa on annettava tiedot myös siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot annetaan tarvittavassa laajuudessa.

Kuntalain 84 pykälässä määritellyt luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoituksen Kuntalain edellyttämällä tavalla. Ilmoitusten perusteella koottu sidonnaisuusrekisteri on julkaistu kaupungin verkkosivuilla. Tilinpäätöksen liitetietoa varten on lisäksi päivitetty kaupungin ja sen intressitahojen välisiä liiketoimia koskeva selvitys.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt elokuussa 2017 Kuntaliiton valmisteleman ohjeen vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista noudatettavaksi Sastamalan kaupungin organisaatiossa.

1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Toimintaympäristön ja toiminnan muutokset

Vuoden 2023 alussa toteutuneen Sote-uudistuksen vaikutukset kuntasektorin toimintaan ja talouteen ovat historiallisesti merkittävät. Uudistuksen lopullinen rahoitusvaikutus selviää vasta vuoden 2022 tilinpäätösten valmistumisen jälkeen. Syksyn 2022 ennakkolaskelmien mukaan uudistuksen vaikutus Sastamalan kaupungille on siirtymäkauden jälkeen noin 1,1 milj. euroa rahoituksen tasapainoa heikentävä.

Kaupungille jäävä perustoiminta jatkuu vuonna 2023 pääsääntöisesti ennallaan. Vuoden 2023 talousarvio ei sisällä kustannustasoa lisääviä toiminnallisia tai rakenteellisia muutoksia. Aiempiin päätöksiin perustuvat ja lainsäädännön edellyttämät muutokset kuitenkin toteutetaan. Vuoden 2023 alkupuolella laadittavissa henkilöstösuunnitelmissa otetaan huomioon sote-uudistuksen vaikutukset kaupungille jäävään toimintaan.

TE-palvelut ovat siirtymässä kuntien vastuulle vuonna 2025. Uudistuksen käytännön toteutus on valmisteluvalmisteluvaiheessa ja sen vaikutusta ei ole vielä huomioitu taloussuunnitelmassa.

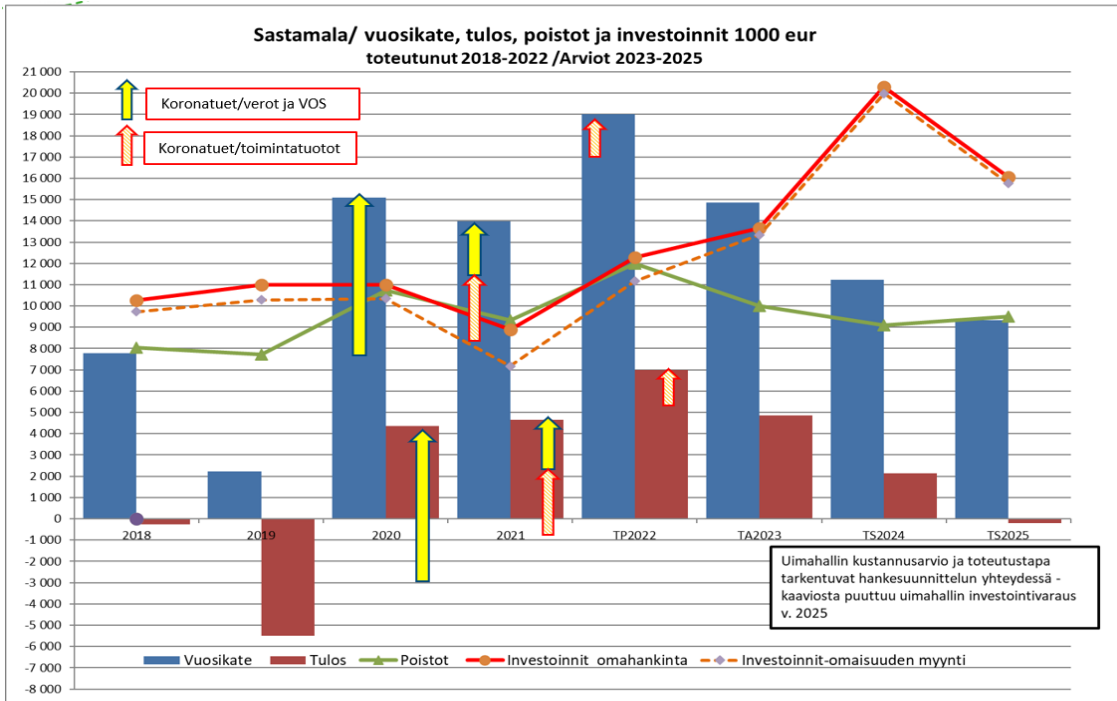
Sastamalan investointitaso on suunnitelmakaudella 2023-2025 korkea, keskimäärin yli 16 milj. euroa vuodessa. Investointipanostuksia kohdennetaan sekä elinvoimaan että peruspalveluihin. Investointien myötä lainamäärä kasvaa ja myös korkotason ennakoitu nousu tulee kasvattamaan korkomenoja.

Vuoden 2023 talousarvio sisältää uimahallin suunnitteluvaramuksen, mutta varsinaiseen uimahalli-investointiin taloussuunnitelmassa ei ole vielä määrärahavarausta, koska investoinnin laajuus, kustannukset ja toteuttamistapa tarkentuvat suunnittelun yhteydessä. Alustavan arvion mukaan uimahallin rakentamiskustannukset ovat 16-20 milj. euroa ja vuosittaiset pääoma- ja käyttökustannukset noin 1,5 milj. euroa.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on vuoden 2022 tilinpäätöstä laadittaessa jatkunut jo yli vuoden. Taloussuunnitelmassa on varauduttu sotaa paenneiden ukrainalaisten palveluiden järjestämiseen, mutta muutoin sodan heijastusvaikutusten odotetaan vähitellen tasaantuvan. Tilanne voi kuitenkin nopeastikin muuttua ja tuoda ennakoimattomia haasteita taloudelle ja toiminnalle.

Talouden muutokset

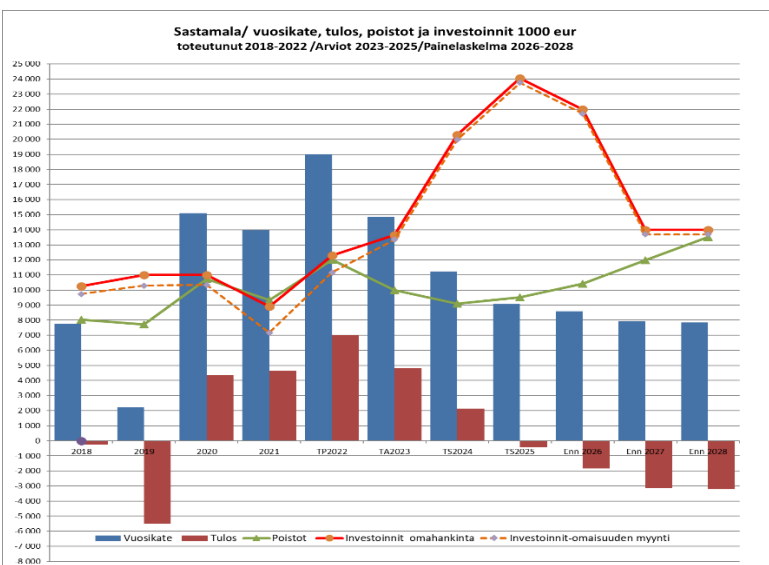
Alla olevassa kaaviossa on havainnollistettu kaupungin talouskehitystä vuosikatteen, tuloksen, investointien ja poistojen kautta. Talouden tasapainotilanteessa vuosikate kattaa poistot ja riittää investointien rahoittamiseen. Muussa tapauksessa tulos muodostuu alijäämäiseksi ja kunta rahoittaa investointinsa omaisuuden myynnillä, kassavaroillaan tai ottamalla lisää lainaa. Taulukossa on esitetty myös vuosien 2023-2025 vastaavat tiedot voimassa olevan taloussuunnitelman mukaisesti. Taulukko ei sisällä uimahalli-investointia. Kaaviossa on nuolella merkitty koronatuikien vaikutus vuosien 2020, 2021 ja 2022 vuosikatteeseen ja tulokseen.

Vuosina 2020-2021 talous vahvistui valtion maksamien koronatuojien ansiosta. Verotulot kasvoivat voimakkaasti vuoden 2022 alkupuolella talouden elyessä koronavaikutuksista. Myös valtionosuudet kasvoivat indeksikorotuksen, uusien tehtävien rahoituksen ja veroperustemuutosten (korotettu matkakuluvähennys) johdosta. Energiakriisi, hintojen nousu ja talouskasvun hidastuminen ei näy vielä merkittävästi vuoden 2022 toteutuneissa talousluvuissa.

Tulevan suunnitelmakauden rahoitukseen sisältyy vielä paljon epävarmuutta. Suunnitelmavuosien 2024-2025 luvut on esitetty painelaskelmana ottaen huomioon palkka- ja inflaatiokehitys, korkojen kehitys, rahoituksen muutokset ja investointisuunnitelman poisto- ja korkovaikutukset. Edellä olevat tiedot ja verorahoituksen taso on arvioitu syksyllä 2022 käytettävissä olevilla taustatiedoilla.

Vuosina 2023-2027 tilitetään vielä vanhoilta vuosilta kertyviä leikkaamattomia verotuloja ja tästä syystä etenkin vuoden 2023 verokertymä on selvästi sote-uudistuksen jälkeistä normaalitasoa korkeampi. Vanhojen vuosien verotilitysten häntien ja siirtymätasauksen yhteisvaikutus vuonna 2023 on noin 5 milj. euroa ja niiden ansiosta myös tulos muodostuu noin 5 milj. euroa positiiviseksi. Vuodesta 2024 alkaen verokertymä heikkenee kohti normaalitasoa ja vuonna 2025 tulos painuu jo lievästi negatiiviseksi.

Viereisessä kaaviossa esitetty painelaskelma vuoteen 2028 sisältää myös uimahalli-investoinnin.

Laskelmassa käytetyt tausta-oletukset:
 - uimahalli rakennetaan v. 2025-2026 kausipungin omaa taseeseen ja rahoitetaan lainanotolla,
 - investoinnin kustannukset ovat 16 M€
 - lainarahoituksen korko 3-3,5 %.
 - Uimahallin käyttökustannukset, poistot ja korot, yhteensä noin 1,5 M€ realisoituvat vuodesta 2027 alkaen.

Muut investoinnit laskelmassa nykyisen taloussuunnitelman mukaisesti

1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Toimielimet ja konserniyhteisöt arvioivat ja raportoivat merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnan riittävästä ja kehittämistarpeista osana toiminnan ja talouden suunnittelua, seuranta ja raportointia. Riskienhallinnan tilannekatsaus sisältyy taloussuunnitelmaan sekä kesäkuun osavuositarkastukselle ja tilinpäätösraportille. Merkittävimmät riskit on toimialoilla tiedostettu, niiden hallintakeinot on määritelty ja epäkohtiin puututaan tarvittaessa.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot vuoden 2022 lopulla:

Riski	Riskien hallintakeinot
<p><u>Strategiset riskit:</u> *Strategiset valinnat ja niiden pohjalta toiminnalle asetetut tavoitteet eivät toteudu. *Väestötavoitteet eivät toteudu.</p>	<p>*Tavoitteiden ja toiminnan säännöllinen seuranta ja arviointi. Raportoinnin yhtenäisyys ja läpinäkyvyys. *Elinvoimaa vahvistavien toimenpiteiden suunnitelmallinen toteutus ja arviointi.</p>
<p><u>Toiminnalliset riskit:</u> *Kriittisten tietojärjestelmien virheet ja toimimattomuus sekä palvelunestohyökkäykset. * Henkilöstön saatavuusongelmat. * Kriittisen osaamisen varmistaminen. *Sote-uudistukseen mahdolliset negatiiviset vaikutukset kaupungin toimintaan. *Pandemiatilanteen heikkeneminen. *Ukrainan sodan vaikutukset. * Muut kriisitilanteet.</p>	<p>*Tietojärjestelmien varmistus, ajantasainen tietoturva- ja tietosuojaohjeistus. Käyttäjäkoulutus. * Huolellinen rekrytointi, työhyvinvointipanostukset, myönteinen työnantajakuva. * Ajantasaiset tehtäväkuvaukset, toimivat sijaisjärjestelyt ja perehdyttäminen. Ennakoiva henkilöstösuunnittelu. * Sastamalan asukkaiden palveluiden laadun ja saatavuuden varmistaminen Pirkanmaan hyvinvointialueella. Toimintasuunnitelmien aktiivinen seuranta ja edunvalvonta. *Toiminnassa huomioidaan valtakunnalliset ja alueelliset määräykset ja suositukset pandemiatilanteen aiheuttamien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi. *Talouden ja toiminnan muutoksiin ja sopeutukseen varautuminen ja suunnittelu. *Ajantasainen varautumissuunnitelma.</p>
<p><u>Taloudelliset riskit:</u> *Talouden tasapainotustavoite ei toteudu, hallitsematon kustannuskehitys. *Taloudellisia riskejä ei tunnisteta, poikkeamiin reagointi on riittämätöntä.</p>	<p>*Toiminnan suunnitelmallisuus. Sopeutusohjelman toteuttaminen. *Kustannuskehityksen jatkuva seuranta ja ennakointi sekä tarvittavat korjausliikkeet.</p>
<p><u>Vahinkoriskit:</u> *Toimitilariskit, ennakoimattomat sisäilma- ja kosteusongelmat *Vesihuollon laatu- ja toimintapikkeamat. *Muut ennakoimattomat vahingot, esim. myrskytuhot ja muut luonnonilmiöt.</p>	<p>*Kiinteistöjen kuntotutkimukset, ennakoivat korjaustoimenpiteet. *Ajantasainen varautumissuunnitelma.</p>
<p><u>Tytäryhtiöiden merkittävimmät riskit:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön riittävyys ja varajärjestelmien toimivuus - Tietoturva- ja tietojärjestelmäriskit - Palveluiden kysyntämuutokset, käyttöasteen muutokset - Kiinteistövahingot sekä laite- ja verkostohäiriöt ja -vahingot - Rahoitus- ja korkoriskit - Toimintaympäristön muutokset 	

Yleiseen kehitykseen liittyviä riskejä ovat mm. globaaleihin taloudellisiin muutoksiin liittyvät tekijät, joihin kaupunki ei voi suoraan vaikuttaa, mutta joihin voi varautua. Vuoden 2022 alusta alkaen Ukrainan tilanne on muodostanut tällaisen globaalin riskin, jonka ennustettavuus on epävarmaa. Taseen ylijäämä tuo liikkumavaraa myös talouden muutos- ja riskitilanteissa.

Valtuuston vuonna 2019 hyväksymissä Sastamalan kaupungin varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteissa on määritely korkoriskiä ja lainasalkun tavoiterakennetta koskevat periaatteet, joita noudatetaan uutta lainaa nostettaessa. Ohjeessa on linjattu myös toimialasijoittamisen ja kassavarojen sijoittamisen yleisiä periaatteita.

Kaupungin jatkuva maksuvalmius ja riittävän ja joustavan lyhytaikaisen rahoituksen saatavuus varmistetaan kuntatodistusohjelman kautta. Konsernitilin kautta turvataan myös tytäryhtiöiden maksuvalmiutta.

Konsernin vakuutukset on kilpailutettu viimeksi vuonna 2015. Kaupunki on tehnyt vakuutusmeklariliike Se-mita Oy:n kanssa sopimuksen vakuutussopimusten jatkuvasta ylläpidosta ja hallinnoinnista.

Vuoden 2022 lopulla ei ollut vireillä oikeudenkäyntejä, joilla olisi merkittävää taloudellista vaikutusta.

2 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHAL- LINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Toimintakertomuksessa on annettava tieto sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä (KuntaL 115.1 §). Kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessa tiedot:

- Miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty
- Onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella
- Miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että Sastamalan kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Valvonnan tavoitteena on varmistaa, että päätökset perustuvat riittävään ja luotettavaan tietoon ja toiminnassa noudatetaan lakeja, ohjeita ja päätöksiä. Tavoitteena on myös omaisuuden ja resurssien turvaaminen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuus ja vastuut on määritelty:

- kuntalaissa
- hallintosäännössä (valtuusto)
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa (valtuusto)
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa (hallitus)
- toimialojen sisäisen valvonnan suunnitelmissa (lautakunnat, johtokunta)
- muissa ohjeissa (hallitus, henkilöstöjaosto, johtoryhmä)
- delegointipäätöksissä (toimielimet, viranhaltijat) ja tehtävänkuivissa

Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Lauta- ja johtokunnilla on vastuu oman tehtäväalueensa sisäisestä valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja raportoinnista. Johtavien viranhaltijat, tilivelvolliset ja esimiehet vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja raportoinnista oman tehtäväalueensa osalta. Sastamalan kaupungilla ei ole erikseen sisäisen tarkastuksen yksikköä, mutta ulkoisen tarkastus tukee sisäistä tarkastusta.

Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä raportoinnista konserni johdolle.

Toimialat ja liikelaitos laativat vuosittain suunnitelman ja raportoivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta omassa toiminnassaan. Sisäisen valvonnan suunnitelmat ja raportit saatetaan tiedoksi kaupunginhallitukselle ja tarkastuslautakunnalle. Myös tytäryhtiöt tekevät riskikartoitusta ja arviointia taloussuunnittelunsa ja raportointinsa yhteydessä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportoinnissa on käytössä yhtenäinen suunnitelma- ja raporttirunko. Kaupunginhallituksen tilinpäätöksen yhteydessä antama selonteko perustuu toimielinten ja konserniyhteisöjen laatimiin selontekoihin.

Riskienhallinnan järjestäminen

Toimialatasolla riskikartoitusta ja arviointia tehdään taloussuunnittelun ja raportoinnin yhteydessä. Arviointi tehdään seuranta/vaikutukset -mittaristolla.

Syksyllä 2020 otettiin käyttöön tiedonhallintaan ja tiedonhallintalain velvoitteisiin liittyen Digiturvamalli-sovelmus. Mallin käyttöönotto on jatkunut vuonna 2022.

Eri toimintayksiköissä tehdään toimitiloja ja työskentelyolosuhteita koskevia kartoituksia, selvityksiä ja tarkastuksia. Toimintayksiköiden turvallisuus- ja pelastautumissuunnitelmat on laadittu. Henkilöstölle on järjestetty myös ensiapukoulutusta. Vahingotapahtumat ja vaaratilanteet kirjataan ja käsitellään vastuualueilla.

Valmiussuunnitelmissa varaudutaan turvaamaan elintärkeiden toimintojen jatkuminen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Suunnitelmia päivitetään säännöllisesti.

Sisäinen valvonta osa-alueittain

Päätöksenteko

Hallintosäännössä on määritelty vastuujako luottamushenkilö- ja virkamiesjohtamiselle. Delegointipäätökset saatetaan vuosittain tiedoksi valtuustolle ja kuntalain mukainen otto-oikeusjärjestelmä on varmistettu. Toimielinten ja viranhaltijoiden päätökset julkaistaan kaupungin kotisivuilla siltä osin kuin se on tietosuojasäännökset huomioiden mahdollista.

Kaupunginvaltuusto ja –hallitus päättävät kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti Sastamalan kaupungin toimintaa ohjaavista säännöistä, määräyksistä ja ohjeista. Henkilöstöhallintoa koskevat ohjeet hyväksyy henkilöstöjaosto. Ohjeita tarkistetaan tarvittaessa lainsäädännön sekä organisaatio- ja toiminnan muutosten edellyttämällä tavalla. Täsmäntäviä ohjeita käsitellään johtoryhmässä ja päivitetään myös viranhaltijavalmisteluna. Lisäksi toimialoilla on laadittu omaan toimintaan liittyviä ohjeita. Ohjeista tiedotetaan kohderyhmien koulutuksissa ja täsmäinformaationa ja ohjeet ovat luettavissa kaupungin kotisivuilla ja/tai intranetissä.

Oman toimialansa lainsäädännön ja viranomaisohjeiden muutoksia toimialat seuraavat säännöllisesti.

Päätösten vaikutusten ennakoarviointia (EVA) koskeva ohjeistus on päivitetty vuonna 2019, mutta arviointimenettelyn käyttö on edelleen ollut vähäistä.

Toiminnassa ei ole vuonna 2022 havaittu lakien ja säännösten sekä hyvän hallintotavan vastaista toimintaa, joista seuraisi merkittävää korvausvastuuta tai oikeusseuraamuksia.

Henkilöstöasiat

Henkilöstön määrä-, rakenne- ja osaamiskartoitusta on tehty henkilösuunnittelun yhteydessä. Henkilöstön osaamiseen liittyviä riskejä minimoidaan huolellisella rekrytoinnilla sekä henkilöstön koulutuksella ja perehdyttämällä. Perehdyttämisohje on päivitetty alkuvuonna 2023.

Kaupungin organisaatiossa on tapahtunut ja tapahtuu myös lähivuosina eläköitymisten ja toimintojen uudelleen organisoimisen yhteydessä useita henkilöstömuutoksia. Muutoksiin varautuminen, tiedon siirtäminen ja riittävä perehdyttäminen on huomioitu toimialojen sisäisen valvonnan suunnitelmissa, henkilöstösuunnittelussa ja käytännön toiminnassa.

Henkilöstöhallintopalveluiden tuottaminen siirtyi Monetra Pirkanmaa Oy:lle vuoden 2020 alusta. Monetra tuottaa palkanlaskennan palvelut, keskitetyn henkilöstöhallinnon raportoinnin ja Titania -työvuorosuunniteluohjelman pääkäyttäjäpalvelut.

Suunnittelu, raportointi ja kirjanpito

Taloussuunnitelmaan sisältyvien sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta toimialat ja vastualueet raportoivat osavuosisiraportoinnin ja tilinpäätöksen yhteydessä. Vastuualuekohtaiset tilinpäätösraportit on esitetty vuoden 2022 toimintakertomuksessa.

Toimialat seuraavat ja ennakoivat tavoitteidensa toteutumista säännöllisesti tilivuoden aikana. Vastuuhenkilöillä on mahdollisuus seurata kirjanpidon toteutumatietoja ajantasaisesti web-selaimella omalta työasemaltaan, mikä mahdollistaa nopean reagoinnin poikkeamiin. Myös toimielimiä informoidaan säännöllisesti talousarvionsa toteutumisesta.

Tavoitteiden toteutumista seurataan myös konsernihallinnon ja toimialojen seurantalavereissa, joissa korostuvat kokonaistalouden ja kustannuskehityksen seuranta ja ennakointi.

Kaupungin kirjanpito-, reskontra- ja maksuliikennepalvelut on hoidettu vuoden 2020 alusta lukien Monetra Pirkanmaa Oy:n toimesta. Taloushallinnon tehtävät ja työnjako kaupungin ja Monetran välillä on määritelty palvelusopimuksessa ja siihen liittyvissä vastuumatriiseissa. Vastuumatriiseja on päivitetty mm. uusien järjestelmien käyttöönoton yhteydessä.

Taloushallinnon sisäisen valvonnan menetelmät on määritelty sisäisen valvonnan ohjeessa. Esille tullessiin poikkeamiin on puututtu ja havaittujen ongelmien korjaustoimenpiteitä on seurattu toimialojen, taloushallinnon ja palvelutuottajan kesken.

Omaisuuksien hallinnointi

Omistajaohjauksen periaatteet on päivitetty vuonna 2022 (valtuusto 25.4.2022 § 20, voimaan 1.5.2022).

Hankintamenettelyistä on määrätty hankintalaissa ja kaupungin hankintaohjeessa (voimaan 1.3.2019, kynnysarvot päivitetty 1.1.2022 alkaen). Hankintoja ja omaisuuden luovuttamista koskeva ratkaisuvallta on määritelty hallintosäännössä ja siihen liittyvillä delegointipäätöksillä.

10 000 euron pienhankintarajan ylittävä aktivoitu käyttöomaisuus on luetteloitu käyttöomaisuuskirjanpitoon. Muusta omaisuudesta pidetään toimialakohtaisesti irtaimisto-ohjeen mukaisia erillisiä luetteloita.

Tietohallinto, tietoturva ja tietosuojat

Sastamalan kaupungin tietosuoja- ja tietoturvapoliittikka on hyväksytty kaupunginhallituksessa vuonna 2019. Lisäksi on laadittu tietosuoja- ja tietoturvaohje henkilöstölle. Tietohallintopalveluiden tuottaminen siirtyi vuoden 2021 alusta lukien SaTu Oy:ltä Kuntien Tiera Oy:lle. Toimintamalli on vakiintunut vuoden 2022 aikana.

Muut sisäisen valvonnan kannalta merkittävät osa-alueet

Hankinnat ja sopimukset: Hankintojen kilpailutuksessa on käytössä Clouidia-hankintajärjestelmä. Toimialat vastaavat sopimusten ja niihin liittyvien vakuuksien seurannan järjestämisestä ja vastuuttamisesta. Sopimukset on luetteloitu ja pääosin tallennettu kaupungin käytössä olevaan Dynasty-asianhallintajärjestelmään.

Hankkeet: Hankeohje on päivitetty vuonna 2020.

Konsernin sekä ulkoistettujen palvelujen laadun seuranta ja valvonta:

Tarjouspyyntöihin ja sopimuksiin sisällytetään mahdollisuuksien mukaan määrällisten ja sisällöllisten kriteerien lisäksi myös palveluiden laatua koskevia kriteereitä. Ulkoistettujen palveluiden laadunvarmistusta on tehty myös kuvaamalla toimintaprosesseja yhteistyössä palveluiden tuottajien kanssa. Teknisen toimialan urakkakohteille on nimetty valvojat ja muiden ulkoistettujen palveluiden seurannasta vastaa työnjohto. Kunnossapito- ja rakennushankkeille on nimetty turvallisuuskoordinaattori.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan havainnot ja toimenpiteet

Vuodelta 2022 ei ole raportoitu merkittäviä poikkeamia.

Toimialat ovat raportoineet yksittäisistä pienehköistä poikkeamista, joita koskevia korjaavia toimenpiteitä on tehty ja joista ei ole aiheutunut merkittävää toiminnallista haittaa tai taloudellisia menetyksiä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteita jatkossa ovat mm.

- Säännölliset seurantaneuvottelut talous- henkilöstö- ja tietohallintopalveluiden tuottajien kanssa jatkuvat.
- Ohjekokonaisuuden selkiyttäminen ja ohjeiden päivitys vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä (Sote-uudistus, uudet järjestelmät ym.).
- Osaamisen varmistaminen muutostilanteissa
- Sisäisen valvonnan varmistus- ja tarkastuskäytäntöjen vakiinnuttaminen osaksi tavanomaista toimintaa
- Vuoden 2023 sisäisen valvonnan lomakkeisto on viety Targetor-järjestelmään ja suunnitelmaosioon on samalla lisätty valvonnan vastuutahoja ja arviointia koskevat kohdat. Myös raportointiosiota on selkeytetty.

Kaupunginhallituksen kokonaisarvio

Sisäisen valvonnan riittävyyttä arvioidaan toimialojen ja tytäryhtiöiden sisäisen valvonnan suunnitelmien ja raportoinnin sekä muutoin tehtyjen havaintojen kautta.

Kaupunginhallitus toteaa arvionaan, että Sastamalan kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat tuottaneet riittävän varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta ja lainmukaisuudesta. Havaittujen puutteiden johdosta on suoritettu korjaavia toimenpiteitä. Kehittämiskohteet on tunnistettu ja dokumentoitu. Kehittämiskohteet huomioidaan sisäisen valvonnan suunnitelmissa ja niitä täydentävien erillisohjeiden valmistelussa.

3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT
SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN
Ulkoinen

	2022	2021
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toimintatuotot	43 249	45 461
Valmistus omaan käyttöön	468	471
Toimintakulut	-196 854	-192 540
Toimintakate	-153 136	-146 608
Verotulot	96 017	90 560
Valtionosuudet	75 845	69 852
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	3	3
Muut rahoitustuotot	673	519
Korkokulut	-333	-336
Muut rahoituskulut	-102	-12
Vuosikate	18 967	13 977
Poistot ja arvonalentumiset	-12 003	-9 339
Tilikauden tulos	6 964	4 637
Tilinpäätössiirrot	-2 623	-727
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 341	3 910

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	22,02 %	23,67 %
Vuosikate/Poistot, %	158,02 %	149,66 %
Vuosikate, €/asukas	799,14	582,41
Asukasmäärä	23 734	23 998

Toimintatuotot/Toimintakulut, % = 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut – valmistus omaan käyttöön)

= kuinka paljon toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.

Vuosikate prosentteina poistoista = 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluku on yli 100 %, katsotaan tulo-rahoituksen olevan riittävä. Oletus on pätevä vain, kun poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa (poistonalaisten investointien omahankintameno) pitkällä aikavälillä.

Tulo-rahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot.

Vuosikate euroa/asukas

Käytetään tulo-rahoituksen riittävyyden arvioinnissa.

Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Vuoden 2022 tuloksen analysointi ja vertailu vuoden 2021 tilinpäätöstietoihin

Tuloslaskelman sisältö

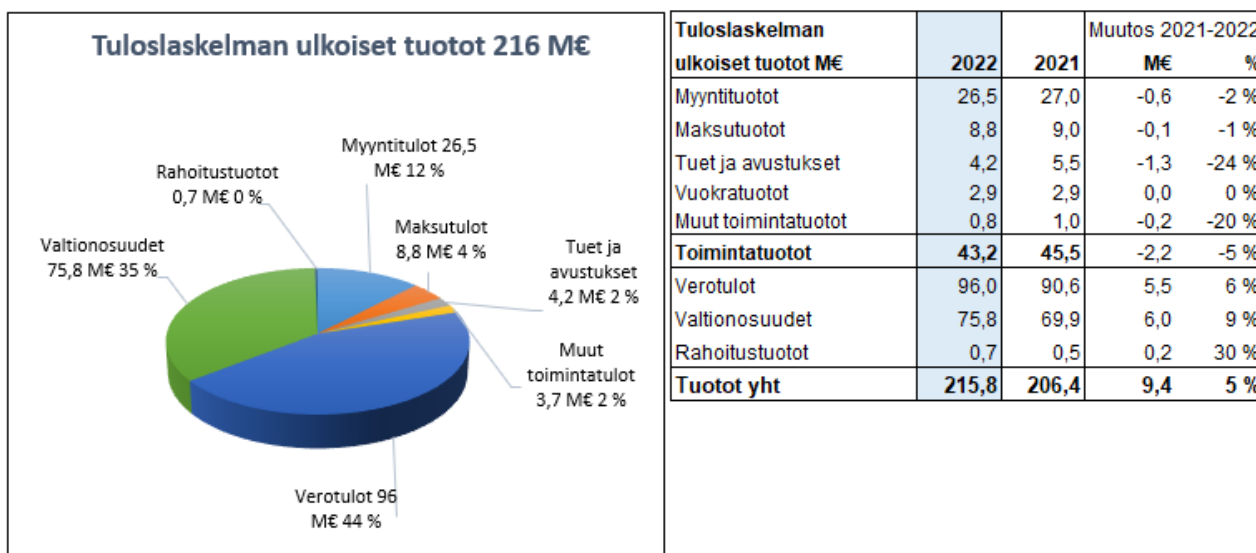
Tuloslaskelma osoittaa, riittääkö kertynyt tulo-rahoitus palveluiden tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallinen tuloslaskelma sisältää myös kaupungin liikelaitokset. Kaupungin ja liikelaitosten väliset sisäiset erät on eliminoitu.

Ulkoiset toimintatuotot ja -kulut

Vuonna 2022 ulkoisten toimintatuottojen kokonaismäärä oli 43,2 milj. euroa.

Toimintatuotot vähenivät edellisestä vuodesta 2,2 milj. euroa (4,9 %), suurimmat yksittäiset muutokset olivat:

- Avustustuloihin kirjattu välittömiin koronakustannuksiin saatu valtion tuki pieneni noin 1,6 milj. eurolla.
- Myyntituottoihin sisältyvä Melan korvaus lomituspalveluihin pieneni 0,3 milj. euroa ja lomituspalveluiden maksutuotot vähenivät 0,1 milj. euroa (volyymimuutos).
- Veteraanien palveluihin saatu valtion korvaus väheni 0,3 milj. euroa. Muilta osin sosiaali- ja terveyspalveluiden myynti- ja maksutuotot kasvoivat yhteensä noin 0,2 milj. euroa edellisestä vuodesta.
- Maksuperustemuutoksesta johtuen varhaiskasvatuksen hoitopäivämaksut pienenivät noin 0,2 milj. euroa. Hankerahoitusta ja kotikuntakorvauksia kuitenkin kertyi edellisvuotista enemmän ja sivistystoimen kokonaistulot kasvoivat 0,4 milj. euroa.
- Vähennystä oli myös mm. puun myyntituotoissa (0,2 M€) ja muissa pienemmissä tuloerissä.

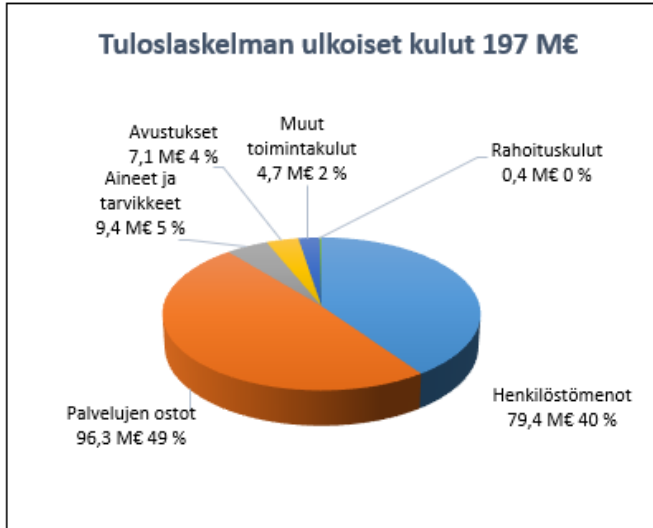

Ulkoisten toimintakulujen määrä oli vuonna 2022 yhteensä 196,9 milj. euroa.

Toimintakulut kasvoivat edellisestä vuodesta 4,3 milj. euroa (2,2 %), suurimmat yksittäiset muutokset olivat

- Henkilöstökulut kasvoivat yhteensä 1,3 milj. eurolla. Kasvuun vaikuttaa kunta-alan palkkatarkistuksen lisäksi uudet vakanssit, tunti- ja urakkapalkkojen sekä määräaikaisten palkkojen ja erilliskorvausten kasvu. Henkilöstökuluihin sisältyvä lomapalkkakajaksotus puolestaan pieneni 0,4 milj. euroa ja eläkeperusteinen eläkemaksu pieneni 0,1 milj. euroa.
- Palveluiden ostojen kustannukset kasvoivat noin 2 milj. eurolla, vaikka samaan aikaan erikoissairaanhoidon ostopalvelukustannukset vähenivät 1,9 milj. euroa. Muiden ostopalvelukustannusten kasvuun on vaikuttanut sekä hintojen nousu että palveluiden tarpeen kasvu. Euromääräisesti suurimpia muutoksia ovat
  - o palveluseteliostot (asumispalvelut, varhaiskasvatus), kasvu 1,4 milj. euroa
  - o vuokrahenkilöstöpalvelut, kasvu 0,5 milj. euroa
  - o matkustus- ja kuljetuskustannukset, kasvu 0,4 milj. euroa
  - o ravitsemuspalvelut, kasvu 0,3 milj. euroa
- Aina- ja tarvikkeiden kustannukset kasvoivat 0,4 milj. euroa, eniten lisäystä oli lämmitys- ja rakennusmateriaalikustannuksissa. Myös kunnossapitokustannukset nousivat.
- Vuokratuottojen 0,4 milj. kasvu muodostuu ulkoisista tilavuokrista ja it-laittevuokrista.

- PSHP:lle maksettu kertaluonteinen alijäämän korvaus 0,6 milj. euroa sisältyy avustuskuluihin.
- Avustuskustannuksiin sisältyvä työmarkkinatuen kuntaosuus pieneni 0,3 milj. euroa.
- Sosiaali- ja terveystalouden koronapandemiasta johtuvat välittömät kustannukset vähenivät edellisestä vuodesta. Kustannukset muodostuvat mm. palkoista, laboratoriokustannuksista, hoitotarvikkeista, suojavälineistä ja vuokrista sekä erikoissairaanhoidon hoitopäivistä. Esimerkiksi laboratorio-kustannukset vähenivät 0,5 milj. euroa.

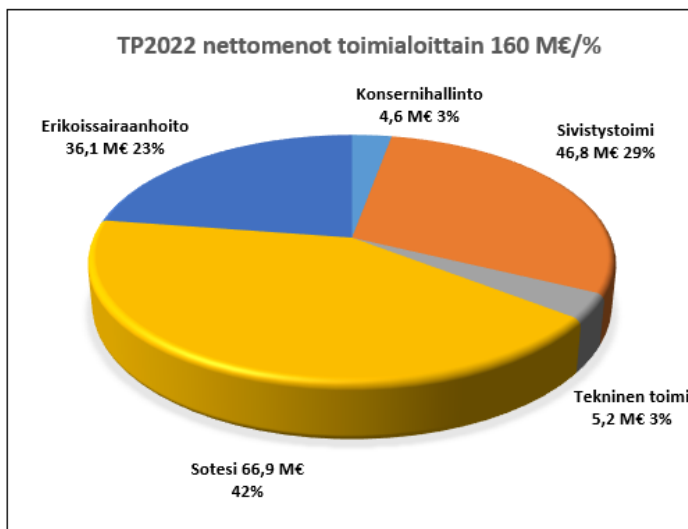
Tuloslaskelman ulkoiset kulut M€	2022	2021	Muutos 2021-2022 M€	%
Henkilöstökulut	-79,4	-78,0	-1,3	2 %
Palvelujen ostot	-96,3	-94,3	-2,0	2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9,4	-9,0	-0,4	5 %
Avustukset	-7,1	-6,8	-0,3	5 %
Vuokrat	-4,1	-3,7	-0,4	11 %
Muut toimintakulut	-0,6	-0,7	0,1	-16 %
Toimintakulut	-196,9	-192,5	-4,3	2 %
Rahoituskulut	-0,4	-0,3	-0,1	25 %
Kulut yht	-197,3	-192,9	-4,4	2 %

Valmistus omaan käyttöön

Omaan rakentamiseen ja muuhun omaan valmistamiseen liittyvät menot 0,5 milj. euroa sisältyvät tuloslaskelman toimintakuluihin ja on oikaistu investointimenoksi rivillä Valmistus omaan käyttöön.

Toimintakate ja vuosikate

Toimintatuottojen ja kulujen erotuksena syntyvä toimintakate kertoo, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kunnissa negatiivinen. Vuonna 2022 Sastamalan toimintakate oli -153,1 milj. euroa, mikä on 6,5 milj. euroa (4,4 %) edellisvuotista heikompi. Toimintatuotot kattoivat 22 prosenttia toimintakuluista.

Nettomenot Toimialoittain M€	2022	2021	Muutos 2021-2022 M€	%
Konsernihallinto	-4,6	-4,8	0,3	-6 %
Sivistystoimi	-46,8	-45,0	-1,8	4 %
Tekninen toimi	-5,2	-4,7	-0,5	11 %
Sotesi	-66,9	-61,5	-5,4	9 %
Erikoissairaanhoido	-36,1	-37,6	1,5	-4 %
Yhteensä	-159,6	-153,7	-5,9	4 %
<i>Kaavio ei sisällä seuraavia tuloeräiä</i>				
Yhteiset erät	0,4	0,7	-0,3	-48 %
Tilakeskus	4,2	4,3	-0,1	-3 %
Sastamalan Vesi liikelaitos	1,9	2,1	-0,1	-6 %
Toimintakate yht kaikki	-153,1	-146,6	-6,5	4 %

Kaupungin toimialojen (ilman Sastamalan Vesi liikelaitosta, Tilakeskusta ja yhteisiä eräiä) osuus nettomenoista (toimintakatteesta).

Verorahoitusta (verotulot ja valtionosuudet) kertyi yhteensä 171,9 milj. euroa, kasvua edelliseen vuoteen 11,5 milj. euroa. Verotulot kasvoivat 5,5 milj. euroa (6 %) ja valtionosuudet kasvoivat 6,0 milj. euroa (9 %). Etenkin yhteisöverotulot kasvoivat merkittävästi, vaikka kuntien jako-osuuden tilapäinen 10 %:n korotus poistui. Ilman jako-osuuden muutosta yhteisöveron kasvu olisi koko kuntasektorilla ollut jopa 25 prosenttia.

Sastamalan veroprosentit pysyivät ennallaan vuonna 2022. Tuloveroprosentti oli 21,50 %.

Seuraavassa taulukossa on esitetty verotulojen ja valtionosuuksien kertymät vuosina 2018-2022.

Verotulot ja valtionosuudet 1000 €	2018	2019	2020	2021	2022	Muutos 2021-2022	
Kunnan tulovero	70 545	71 198	72 378	76 835	81 490	4 655	6 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 654	4 745	5 088	7 703	8 282	579	8 %
Kiinteistövero	5 737	5 878	5 394	6 022	6 245	223	4 %
Verotulot yhteensä	80 936	81 821	82 859	90 560	96 017	5 457	6 %
Peruspalvelujen VOS	48 637	48 287	45 248	41 669	45 306	3 637	9 %
Verotulontasaus	16 626	16 468	16 978	17 759	17 970	211	1 %
Veromenetysten kompensatio			12 446	12 586	14 698	2 112	17 %
Opetus- ja kulttuuritoimen VOS	-1 916	-2 004	-2 041	-2 163	-2 129	34	-2 %
Valtionosuudet yhteensä	63 347	62 751	72 630	69 852	75 845	5 993	9 %
Verorahoitus yhteensä	144 283	144 572	155 489	160 412	171 862	11 450	7 %

Rahoitustuotot ja -kulut

pitävät sisällään mm. lainojen korkomenot sekä tuotot sijoituksista sekä kuntayhtymien peruspääoman tuotot. Kaupungin lainojen keskiprosentti nousi 0,48 prosentista 0,8 prosenttiin. Korkokulut, noin 330 000 euroa pysyivät kuitenkin vielä edellisen vuoden tasossa, koska lainamäärä väheni vuosien 2021 ja 2022 aikana ja pääosa lainoista on sidottu kiinteisiin tai pitkiin viitekorkoihin. Osinkotuottoja kertyi 335 000 euroa (josta Coxa 167 000 euroa), kasvua edellisestä vuodesta 150 000 euroa.

Vuosikatteessa

on toimintakatteeseen lisäksi huomioitu verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Vuoden 2022 vuosikate on 19 milj. euroa, asukasta kohden laskettuna 799 euroa. Vuosikate on 5 milj. euroa edellisvuotista parempi.

Poistot:

Poistojen määrä on 12,0 milj. euroa, josta lisäpoistoja 3,6 milj. euroa.

Tulos ja ylijäämä/alijäämä

Tilikauden tulos on kaikkien tilikaudelle jaksotettujen tuottojen ja kulujen erotus. Tilikauden tulos oli 7,0 milj. euroa. Tulos vahvistui edellisestä vuodesta 2,3 milj. euroa.

Tuloksenkäsittelyerien jälkeen muodostuva tilikauden ylijäämä 4,3 milj. euroa jakautuu seuraavasti: Emokaupunki 4,0 milj. euroa ja Sastamalan Vesi Liikelaitos 0,3 milj. euroa

3.2 Tilikauden rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN

Ulkoinen

	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	18 967	13 977
Tulorahoituksen korjauserät	-619	-616
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-12 354	-9 188
Rahoitusosuudet investointimenoihin	58	296
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 127	1 744
Toiminnan ja investointien rahavirta	7 179	6 214
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-8	-27
Antolainasaamisten vähennykset	99	51
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 000	6 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 435	-10 603
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 485	-955
Rahoituksen rahavirta	-859	-5 033
Rahavarojen muutos	6 319	1 180
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	36 522	30 203
Rahavarat 1.1	30 203	29 023

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	4 168	3 591
Investointien tulorahoitus, %	154 %	157 %
Laskennallinen lainanhoitokate	2,70	1,89
Kassan riittävyys, pv	61	52
Kassan riittävyys ilman konsernitilin vaikutusta	59	44
Asukasmäärä	23 734	23 998

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * (\text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno})$

= kertoo, kuinka suuri prosenttiosuus investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Loppuosa jää rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintameno = Investoinnit – rahoitusosuudet

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{laskennalliset lainanlyhennykset})$

= laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa

= tulorahoituksen riittävyys vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluku yli 2, tyydyttävä, kun luku on 1-2 ja heikko kun luku on alle 1.

Kassan riittävyys, pv

= $365 * \text{Kassavarat } 31.12. / \text{Kassastamaksut tilikaudella}$

= kassan riittävyys päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla

Rahoituslaskelman 2022 analysointia ja vertailu vuoden 2021 tilinpäätöstietoihin

Rahoituslaskelman erät

Tulorahoitus muodostuu vuosikatteesta sekä sen korjauseristä. Korjauseriä ovat mm. pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja –tappiot sekä satunnaiset tuotot ja kulut.

Investointien omahankintameno oli 12,3 milj. euroa eli 518 euroa/asukas. Vuonna 2022 investointeihin saatiin rahoitusosuutta 0,1 milj. euroa. Omaisuuden myyntituottoja kertyi 1,1 milj. euroa. Myyntivoittojen/tappioiden (netto) osuus myyntitulosta on 0,6 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli 7,2 milj. euroa ylijäämäinen.

Lainoja emokaupunki ja Sastamalan Vesi liikelaitos lyhensivät yhteensä 10,4 milj. eurolla. Uutta lainaa nostettiin 7,0 milj. euroa, mistä 6,0 milj. euroa kohdentui Tilakeskukselle ja 1,0 milj. euroa Sastamalan Vesi liikelaitokselle. Kokonaisvelkamäärä väheni 3,4 milj. euroa.

Rahoituslaskelmassa muut maksuvalmiuden muutokset ovat 2,5 milj. euroa. Konsernitiliin liitettyjen tytär- ja osakkuusyhteisöjen tilien varat näkyvät kaupungin kirjanpidossa rahavaroina ja korottomina velkoina. Konserniyhtiöiden rahavaroja konsernitilillä oli vuoden alussa 4,6 milj. euroa ja vuoden lopussa 1,1 milj. euroa (muutos -3,5 milj. euroa). Ilman konsernitilin vaikutusta kaupungin ja liikelaitosten omat rahavarat olivat vuoden lopussa 35,4 milj. euroa.

Kassan riittävyys ilman konsernitilin vaikutusta oli vuoden lopussa 59 päivää ja konsernitili huomioiden 61 päivää.

4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN TASE (Ulkoinen)

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet			OMA PÄÄOMA		
Muut pitkävaikutteiset menot	270	411	Peruspääoma	73 550	73 550
	270	411	Muut omat rahastot	1 691	1 691
Aineelliset hyödykkeet			Ed. tk:en yli/alijäämä	27 886	23 976
Maa- ja vesialueet	19 991	19 790	Tilikauden yli/alijäämä	4 341	3 910
Rakennukset	58 068	58 749		107 468	103 127
Kiinteät rakenteet ja laitteet	45 930	49 134	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	730	800	Poistoero	3 264	3 641
Muut aineelliset hyödykkeet	42	42	Vapaaehtoiset varaukset	4 623	1 623
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	3 436	1 190		7 888	5 264
	128 197	129 705	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Sijoitukset			Valtion toimeksiannot	126	90
Osakkeet ja osuudet	31 093	29 658	Lahjoitusrahastojen pääomat	4 563	4 913
Muut lainasaamiset	94	193	Muut toimeksiantojen pääomat	760	755
Muut saamiset	521	512		5 448	5 758
	31 707	30 363	VIERAS PÄÄOMA		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Pitkäaikainen		
Valtion toimeksiannot	27	27	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilt	43 823	47 279
Lahjoitusrahastojen varat	4 566	4 913	Lainat julkisyhteisöiltä	150	322
	4 592	4 940	Muut velat	1 723	1 723
VAIHTUVAT VASTAAVAT				45 696	49 324
Vaihto-omaisuus			Lyhytaikainen		
Aineet ja tarvikkeet	257	255	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilt	10 456	10 126
	257	255	Lainat julkisyhteisöiltä	50	187
Saamiset			Saadut ennakot	74	85
Pitkäaikaiset saamiset					
Lainasaamiset	3	3	Ostovelat	15 862	13 108
	16	16	Muut velat	3 606	6 542
Lyhytaikaiset saamiset			Siirtovelat	12 890	11 949
Myyntisaamiset	4 318	4 430		42 937	41 998
Lainasaamiset	11	14	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	209 437	205 470
Muut saamiset	2 537	2 083			
Siirtosaamiset	1 010	3 050			
	7 875	9 577			
Rahoitusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet	21	21			
Sijoitukset rahamarkk.instrum.	10	10			
	31	31			
Rahat ja pankkisaamiset	36 491	30 172			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	209 437	205 470			

TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Omavaraisuusaste, %	55,10 %	52,77 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	41,17 %	44,32 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	32 227	27 886
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 358	1 162
Lainakanta 31.12., 1000 €	54 479	57 914
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 295	2 413
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	64 407	67 476
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 714	2 812
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	94	193
Asukasmäärä	23 734	23 998

Omavaraisuusaste, %

= 100* (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma – Saadut ennakot)

= mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

= kuntatalouden tavoitetasona voidaan pitää 70 % omavaraisuutta; 50 % tai sitä alhaisempi omavaraisuus merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

= kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

= mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = Edellisten vuosien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)/asukas = Edellinen luku jaettuna vuoden viimeisen päivän asukasluvulla

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

= lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat €/asukas = Lainakanta jaettuna vuoden viimeisen päivän asukasluvulla.

Lainat ja vuokravastuut 31.12

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

= Lainakanta + vuokravastuut liitetiedoissa ilmoitun mukaisena

Lainat ja vuokravastuut 31.12 = Edellinen luku jaettuna vuoden viimeisen päivän asukasluvulla

Lainasaamiset 31.12. = Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä kunnan antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Taseen analysointia

Taseen sisältö

Tase sisältää kaupungin omaisuus- ja pääomaerät tilikauden päättyessä ryhmiteltynä luonteensa mukaan.

Taseessa kaupungin ja liikelaitosten väliset sisäiset erät on eliminoitu. Taseen loppusumman 31.12.2022 on 209,4 milj. euroa. Kasvua edellisestä vuodesta on 4 milj. euroa.

Taseen vastaavien erät

Taseen vastaavissa suurin erä on pysyviin vastaaviin kuuluva aineelliset hyödykkeet 128,8 milj. euroa, mikä on 61 % taseen loppusummasta. Aineellisten hyödykkeiden erä väheni 1,5 milj. eurolla. Aineellisten hyödykkeiden sisällä suurin tase-erä on rakennukset, 58,1 milj. euroa. Keskeneräisiä hankintoja vuoden vaihteessa oli 3,4 milj. euroa.

Sijoitusten määrä vuoden lopussa oli 31,7 milj. euroa. Sijoitusten määrä kasvoi 1,3 milj. eurolla, merkittävimpänä muutoksena oli SASKY koulutuskuntayhtymän peruspääoman korotus.

Taseen rahat ja pankkisaamiset 36,5 milj. euroa sisältää konsernitilin kaikki yksikkötilit. Muiden kuin kaupungin ja liikelaitosten varojen osuus erästä on 1,1 milj. euroa.

Taseen vastattavien erät

Oma pääoma on 107,5 milj. euroa mikä on 51 % taseen loppusummasta. Taseen oma pääoma sisältää kertynyttä ylijäämää 32,3 milj. euroa. Ylijäämäisen tilinpäätöksen takia oma pääoma kasvoi edellisestä vuodesta 4,3 milj. euroa.

Vieraan pääoman määrä vuoden lopussa oli 88,6 milj. euroa, kun määrä vuotta aiemmin oli 91,3 milj. euroa. Vieras pääoma sisältää kaupungin lainat sekä muut lyhyt- ja pitkäaikaiset velat, mm. ostovelat ja konserniyh-tiöiden konsernitiliin liitetyt varat.

Lainamäärän muutos vuonna 2022

Lainamäärä pieneni 3,4 milj. eurolla ja oli vuoden lopussa 54,5 milj. euroa. Asukasta kohti lainaa oli vuoden alussa 2 413 euroa ja vuoden lopussa 2 295 euroa.

Vuonna 2022 suhteellinen velkaantuneisuus oli 41,2 % ja omavaraisuusaste 55,1 %. Kumpikin tunnusluku on vahvistunut edellisestä vuodesta.

5 KOKONAISTULOT JA –MENOT

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja jossa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty riviltä.

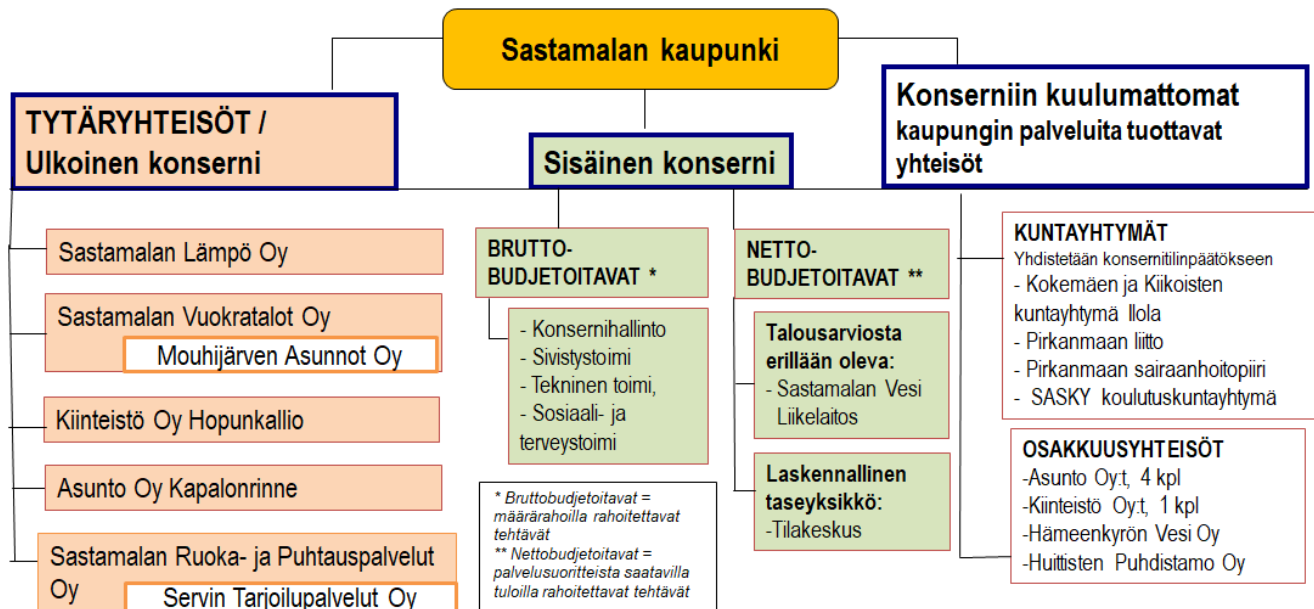
SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN KOKONAISTULOT JA -MENOT 2022

TULOT	€	%
Toiminta		
Toimintatuotot	43 249 308,26	19,36 %
Verotulot	96 017 052,51	42,97 %
Valtionosuudet	75 845 032,00	33,95 %
Korkotuotot	2 653,59	0,00 %
Muut rahoitustuotot	672 851,41	0,30 %
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00 %
Tulorahoituksen korjauserät:		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-643 167,41	-0,29 %
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	58 070,81	0,03 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 126 669,57	0,50 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	99 167,69	0,04 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 000 000,00	3,13 %
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00 %
Oman pääoman lisäykset	0,00	0,00 %
Kokonaistulot yhteensä	223 427 638,43	100,00 %
MENOT	€	%
Toiminta		
Toimintakulut	196 853 644,91	89,64 %
- valmistus omaan käyttöön	-468 436,71	-0,21 %
Korkokulut	333 150,38	0,15 %
Muut rahoituskulut	101 773,21	0,05 %
Tulorahoituksen korjauserät:		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-24 071,64	-0,01 %
Investoinnit		
Investointimenot	12 353 833,26	5,63 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	8 390,00	0,00 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	10 435 295,20	4,75 %
Kokonaismenot yhteensä	219 593 578,61	100,00 %
Täsmäytys		
Kokonaistulot	223 427 638,43	
Kokonaismenot	219 593 578,61	
	<u>3 834 059,82</u>	
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 485 035,85	
Rahavarojen muutos	<u>-6 319 095,75</u>	
	-3 834 059,82	

6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

6.1 Konsernikokonaisuus

Sastamalan konsernikokonaisuus 31.12.2022

Konserni on taloudellinen kokonaisuus, jonka muodostavat kaupunki (emoyhteisö) sekä ne juridisesti itsenäiset yhteisöt, joissa kaupungilla yksin tai yhdessä muiden konserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta (tytäryhteisöt). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Konsernitilinpäätöksen tavoitteena on selvittää ne varat, velat ja vastuut, joihin kaupungilla on omistajuuteen tai sopimukseen perustuvaa määräämisvaltaa, velvoitteita tai vastuuta.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöt	3	
Muut yhtiöt	2	
Kuntayhtymät	4	
Osakkuusyhteisöt	7	
Yhteensä	16	0

Sastamalan kaupungilla oli vuoden lopussa 5 konsernitilinpäätökseen yhdisteltyä tytäryhtiötä. Tytäryhtiöiden määrä väheni kolmella vuoden 2022 aikana.

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään myös ne neljä kuntayhtymää, joissa kaupunki on jäsenenä. Yhdistely tapahtuu suhteellisen peruspääomaosuuden mukaan.

Osakkuusyhteisöissä kaupungilla on merkittävä (20-50 %) omistusosuus, mutta ei määräämisvaltaa. Osakkuusyhteisöistä konsernitilinpäätökseen yhdistellään päätyneen ja edellisten tilikausien yli- tai alijäämä. Sastamalan konsernitilinpäätökseen on tällä tavalla yhdistelty Hämeenkyrön Vesi Oy, Huittisten Puhdistamo Oy ja kolme asunto-osakeyhtiötä ja yksi kiinteistöosakeyhtiö.

6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniohjauksen ja -valvonnan toteuttamista ja vastuuta säätelee kuntalain säännösten lisäksi hallintosääntö ja konserniohje sekä näitä täydentävä ohjeistus, mm. kaupunkikonsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet. Sastamalan kaupungin ohjeita noudatetaan soveltuvin osin myös tytäryhtiöiden toiminnassa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitetyn konserniohjeen 21.2.2022.

Kuntalain 48 §:n mukaan konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännön mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluu myös kaupunginhallituksen alainen konserni- ja elinvoimajaosto. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä. Johdon työnjako on määritelty hallintosäännössä.

Sastamalan kaupungin talousarvio sisältää keskeisimpiä yhtiöitä (Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut Oy eli Servi, Sastamalan Lämpö Oy, Kiinteistö Oy Hopunkallio ja Sastamalan Vuokratalot Oy) koskevat tulokset, joissa määritellään toiminnan kehittämisen painopisteet, taloudelliset tavoitteet sekä sitovat toiminnalliset tavoitteet. Tavoitteet valmistellaan yhdessä tytäryhtiöiden kanssa ja yhtiöt raportoivat tavoitteiden toteutumisesta kaupungin ohjeistuksen mukaisesti osavuositarkastuksissa ja tilinpäätösvaiheessa.

Keskeisimpien tytäryhtiöiden kanssa järjestetään säännöllisesti kolme-neljä kertaa vuodessa tytäryhtiön ja konsernijohdon seurantaneuvottelut. Lisäksi yhtiöt ovat esitelleet toimintaansa konserni- ja elinvoimajaostolle. Servin toimitusjohtaja on lisäksi osallistunut kaupungin johtoryhmyöskentelyyn.

Muiden tytäryhtiöiden osalta tavoitteeksi on asetettu, että yhtiöitä hoidetaan terveellä liiketoimintaperiaatteilla ja että yhtiöt toimivat ilman kaupungin taloudellista avustusta tai muuta tukea. Osakkuusyhtiöiden toiminnassa ja seurannassa pääsääntönä on, että yhtiöt toteuttavat yhtiöjärjestyksensä mukaista tehtäväänsä ja niiden taloutta hoidetaan terveellä liiketoimintaperiaatteella.

Kuntayhtymien tavoitteet asetetaan kuntayhtymien omissa taloussuunnitelmissa ja -arvioissa. Kaupunki seuraa myös kuntayhtymien tavoitteiden toteutumista.

Konsernia koskeviksi tavoitteet vuoden 2022 talousarviossa:

- Konsernivelkataso säilyy alle valtakunnan keskitason, seuranta vuosittain
- As Oy Hämeenrannan, Mouhijärven Asuntojen ja Kiinteistö Oy Kapalonrinteen uudet omistusjärjestelyt toteutetaan vuonna 2022
- Sastamalan Tukipalvelu Oy:n liiketoiminta siirtyi 1.1.2021 Kuntien Tiera Oy:lle. Yhtiön lopettaminen saatetaan päätökseen vuoden 2022 alkupuolella.

Konserniyhtiöiden kaupungille tuottamien palvelujen sisällöstä, laadusta, laajuudesta ja hinnoittelusta soviin palvelusopimuksissa sekä tilojen osalta vuokrasopimuksissa.

6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Konsernin toiminta on toteutunut suunnitelmien ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Edellä kappaleessa 6.2. esitettyjen konsernille määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti

- Vuoden 2022 alussa Sastamalan konsernivelka oli 4 573 euroa/asukas ja kuntien keskimääräinen konsernivelka oli 7 624 euroa/asukas. Vuoden 2022 lopussa Sastamalan konsernivelka oli 4 458 euroa/asukas. Kuntien keskimääräistä konsernivelkatieta ei tilinpäätösvaiheessa ole saatavissa.
- As Oy Hämeenrannan osakkeet on myyty 21.12.2022 allekirjoitetulla kauppakirjalla Padelix Oy:lle. Yhtiön velka kaupungille käsiteltiin myynnin yhteydessä akordina.
- Mouhijärven Asunnot Oy:n osakkeet on luovutettu 20.12.2022 allekirjoitetun sopimuksen mukaisesti apporttina Sastamalan Vuokratalot Oy:lle. Apporttivastikkeeksi kaupunki sai kohdennettuna osakeantina 100 Sastamalan Vuokratalot Oy:n osaketta (á 1 000 €). Mouhijärven Asunnot Oy:n toiminta jatkuu Sastamalan Vuokratalot Oy:n tytäryhtiönä.
- Kiinteistö Oy Kapalonrinteen yhtiömuoto muutettiin asunto-osakeyhtiöksi. Muutoksen yhteydessä yhtiön lainat maksettiin pois. Lainojen maksu rahoitettiin pääosin osakkailta kerättynä ylimääräisenä rahoitusvastikkeena.

Sastamalan Tukipalvelu Oy:n loppuselvytys on hyväksytty yhtiökokouksessa 22.12.2022, yhtiön varat on jaettu osakkaille ja yhtiön toiminta on päättynyt.

Sastamalan kaupungin peruspääomaosuutta SASKY koulutuskuntayhtymässä korotettiin 1,7 milj. euroa. Korotus liittyy Vammalan ammattikoulun RaKi-koulutustilojen investointihankkeeseen

Suurimpien tytäryhtiöiden toiminnan painopisteitä, olennaisia tapahtumia sekä taloudellista asemaa on selvitetty tarkemmin yhtiöiden tilinpäätösraporteilla (luku 10).

6.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Vuoden 2023 talousarviossa konsernia koskevana tavoitteena on säilyttää konsernivelelän taso edelleen alle valtakunnan keskitason. Lisäksi tytäryhteisöjen osalta laaditaan kehittämissuunnitelma, joka esittelee valtuustolle erillisessä seminaarissa vuoden 2023 aikana.

Servin taloutta on viime vuosina rasittanut volyymien pieneminen (oppilasmäärät, ulkoistukset, koronavaikutukset). Myös elintarvikkeiden ja kuljetusten hintojen nousu ja työvoiman saatavuus tuovat lisähaastetta yhtiön toiminnalle. Servi käynnisti vuoden 2021 lopulla tasapainottamisohjelman, joka sisältää sekä toiminnan että hintojen tarkastelua. Yhtiön talous kääntyi vuoden 2022 aikana myönteisempään suuntaan, vaikka tulos oli edelleen tappiollinen. Servin tulevan toiminnan kannalta merkittävää on yhtiön in house -aseman varmistuminen Pirkanmaan hyvinvointialueen ruoka- ja puhtauspalveluiden tuottajana.

Sastamalan Vuokratalot Oy:n toimintaa kehitetään ja toteutetaan yhtiön hallituksen 14.12.2022 hyväksymän strategian mukaisesti. Tavoitteena on omavaraisuusasteen parantaminen seuraavalla kolmivuotiskaudella yli 20 %. Suurimmat haasteet ovat tilojen käyttöasteen pitäminen hyvällä tasolla, talouden tasapaino ja korjausvelan pienentäminen.

Kiinteistö Oy Hopunkallion toisessa ja kolmannessa kerroksessa sijaitsevien vuodeosastojen vuokrasopimukset siirtyivät 1.1.2023 alkaen Sastamalan kaupungilta Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Ensimmäisessä kerroksessa sijaitseva keskuskeittiö ja oheistilat on edelleen vuokrattuna Serville.

Sastamalan Lämmön haasteena on ostoenergian hinnan nousu ja sitä kautta paine hintojen korotukseen. Kaupungin lämmönhankinnan vaihtoehtoista on laadittu erillinen selvitys vuoden 2022 aikana.

Sote-uudistukseen liittyen Pirkanmaan sairaanhoitopiirin toiminta päättyi vuoden 2023 alussa, kun Pirkanmaan hyvinvointialueen varsinainen palvelutuotanto käynnistyi. Muutos vaikuttaa merkittävästi jäsenkuntien kuntayhtymäosuuksien ja konsernivelelän määrään.

Kokemäen ja Kiikoisten kuntayhtymä Ilolan tilojen määräaikainen vuokrasopimus päättyi 31.12.2023. Tilojen tulevaa käyttöä tai myyntiä valmistellaan yhdessä Kokemäen kaupungin kanssa.

Muiden konserniin kuuluvien yhtiöiden ja kuntayhtymien toiminnassa ei ole olennaisia muutoksia.

6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten konsernivalvonta on kuntakonsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on mainituilla kohdealueilla tarkoitettu kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Toimivallan ja –vastuunjako konserniohjauksessa

Valtuusto on hyväksynyt kaupungin konsernijohtamista koskevat yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet sekä omistajapoliittiset periaatteet ja taloussuunnitelmassa konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet.

Konsernijohton tehtävät on määritelty konserniohjeessa. Kaupunginhallitus ohjaa konsernia ja vastaa yhteisöjen valvonnan järjestämisestä. Konserni- ja elinvoimajaosto seuraa ja arvioi konserniin kuuluvien yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä. Jaosto antaa myös kaupungin ennakkokannan

konserniohjeen edellyttämissä asioissa. Kaupunginjohtaja vastaa kuntakonsernin operatiivisesta johtamisesta kaupungin osalta sekä seuraa omistajapolitiikan toteuttamista. Lautakunnat suorittavat tilaajana erityistoimialaansa kuuluvien tehtävien osalta toiminnan seuranta. Tarkastuslautakunta huolehtii kaupungin ja sen tytäryhteisön tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Vuonna 2022 konserni- ja elinvoimajaoston ei antanut konserniohjeen mukaisia ennakkokannanottoja tai suostumuksia tytäryhtiöille.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Konserni- ja elinvoimajaosto valitsee hallintosäännön perusteella kaupungin edustajat tytäryhtiöiden yhtiökokouksiin tai vastaaviin toimielimiin ja tekee ehdotukset kaupunkia edustavista yhtiöiden hallitusten jäsenistä. Konserni- ja elinvoimajaosto antaa yhtiöiden hallintoelimissä toimiville kaupungin edustajille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Tytäryhtiöt ovat noudattaneet kaupungin linjauksia ja suurimpien yhtiöiden osalta tarvittava ohjaus on toteutunut myös seurantaneuvottelujen yhteydessä. Kaupunginhallitus/konserni- ja elinvoimajaosto ei ole vuonna 2022 antanut erikseen kuntalain mukaisia ohjeita kaupungin edustajille.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Kaupungin suurimmille tytäryhteisöille asettamat tavoitteet on valmisteltu yhteistyössä yhtiöiden kanssa ja ne on esitetty kaupungin talousarviossa tulokorttimuodossa. Tavoitteiden toteutumista seurataan vuoden aikana seurantaneuvotteluihin ja palautekeskusteluihin. Omistajapolitiittisten periaatteiden toteutumista seurataan myös normaalien seurantajärjestelmien mukaisesti.

Tavoitteiden toteutumisessa havaitut poikkeamat on raportoitu tytäryhtiöiden tuloskorteilla (luku 10). Poikkeamia on ennakoitu seurannan yhteydessä ja ne on otettu huomioon yhtiöiden suunnitelmassa, toiminnassa ja vuoden 2023 tavoiteasetannassa.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Tytäryhteisöt seuraavat taloutensa toteutumaa säännöllisesti ja suurimmat tytäryhteisöt raportoivat taloudestaan ja toiminnastaan määrämuotoisesti tilinpäätöksen ja osavuositarkastusten yhteydessä. Tytäryhtiöt raportoivat toiminnastaan ja taloudestaan myös konserni- ja elinvoimajaostolle.

Tytäryhtiöiden tuottamien ostopalveluiden osalta palvelusopimusten toteutumista ja kustannuskehitystä tarkastellaan toimialoilla tavanomaisena sopimusseurantana sekä osana talousarvioseuranta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja toteuttamista koskeva raportointi

Kaupunginvaltuuston määrittelemiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteita noudatetaan soveltuvin osin myös tytäryhteisöjen toiminnassa. Suurimpien tytäryhtiöiden toimintaympäristön ja toiminnan muutosta koskevat arviot ja riskianalyysit sisältyvät yhtiöiden tuloskorteille. Riskianalyysin ajantasaisuutta tarkastellaan ja tarvittaessa päivitetään myös raportoinnin yhteydessä.

Havaittuihin poikkeamiin yhtiöissä on puututtu ja toimintatapoja on tarvittaessa tarkistettu riskien minimoimiseksi.

Konsernin riskienhallinnan järjestämisessä ei ole tullut esille oleellisia puutteita.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja konsernipalvelujen käyttö

Tytäryhteisöt ovat tehneet vuoden 2022 aikana yhteistyötä mm. seuraavilta osin

- Sastamalan Vuokratalot Oy ja Tilakeskus ovat tehneet yhteistyötä vuokraus- ja talouspalveluiden järjestelyissä.
- Sastamalan Vuokratalot Oy ja Kiinteistö Oy Hopunkallio ovat tehneet yhteistyötä isännöinnissä. Isännöinti on järjestetty myös kahdelle pienemmälle tytäryhtiölle.

-
- Kiinteistö Oy Hopunkallio on tarjonnut tilapalveluita Servin ja Sotesin käyttöön.
  - Servi on tuottanut puhtauspalveluita myös kaupungin tytäryhteisöille ja toiselle omistajalleen Pirkanmaan sairaanhoitopiirille
  - Tytäryhteisöillä on mahdollisuus käyttää kaupungin asiantuntijapalveluita mm. hankinta-asioissa, henkilöstöasioissa sekä juridisissa asioissa.

Tiedonkulku ja sen toimivuus

Konserniohje määrittelee konserniohjaukseen liittyvää tiedottamista ja tietojen antamista. Konserniohjetta ja sen perusteella annettavia toimintatapaohjeita koskevasta tiedottamisesta konserniin kuuluville yhteisöille vastaavat osaltaan kaupunginhallitus sekä konserni- ja elinvoimajaosto. Tytäryhteisön tiedottamisesta vastaa toimitusjohtaja tai hänen määräämänsä henkilö. Myös tytäryhteisöjen toiminnasta on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa kaupunkilaisille.

Yhteisöt toimittavat Sastamalan kaupunginhallitukselle, konserni- ja elinvoimajaostolle, kaupunginjohtajalle ja sisäiselle tarkastukselle näiden pyytämät tiedot ja asiakirjat yhteisön toiminnasta, jos tämä tieto on tarpeen konsernin kokonaisedun arvioimiseksi tai muusta perustellusta syystä, huomioiden kuitenkin lainsäädännössä asetetut pakottavat säännökset. Yhteisöt ilmoittavat, mitkä konsernijohdolle lähetetyistä materiaaleista sisältävät liikesalaisuuksia tai ovat muutoin salassa pidettäviä. Muuten materiaalit ovat julkisia.

Tiedonkulussa ja sen toimivuudessa ei ole todettu merkittäviä puutteita.

6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

SASTAMALAN KAUPUNKI KONSERNITULOSLASKELMA (1000 €)

	2022	2021
Toimintatuotot	135 043	142 353
Toimintakulut	-295 992	-291 387
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	279	285
Toimintakate	-160 670	-148 748
Verotulot	95 761	90 393
Valtionosuudet	91 359	83 680
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	58	14
Muut rahoitustuotot	1 048	563
Korkokulut	-742	-1 010
Muut rahoituskulut	-670	-191
	<u>-306</u>	<u>-624</u>
Vuosikate	26 144	24 701
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 401	-15 308
Omistuksen eliminointierot	775	-206
Arvonalentumiset	0	-459
	-17 626	-15 973
Tilikauden tulos	8 518	8 728
Tilinpäätössiirrot	1	49
Tilikauden verot	-318	-683
Laskennalliset verot	-21	134
Vähemmistöosuudet	-370	-1 157
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 810	7 071

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,62 %	48,85 %
Vuosikate/Poistot, %	142,08 %	156,67 %
Vuosikate, €/asukas	1 102	1 029
Asukasmäärä	23734	23998

Konsernituloslaskelman tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kaupungin tuloslaskelman tunnusluvut.

**SASTAMALAN KAUPUNKI
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (1000 €)**

	2022		2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	26 144		24 701	
Tilikauden verot	-318		-683	
*) Tulorahoituksen korjauserät	-1 397	24 429	540	24 558
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-19 926		-17 362	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	58		362	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 245	-18 623	764	-16 236
Toiminnan ja investointien rahavirta		5 806		8 322
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-2		-27	
Antolainasaamisten vähennys	117	114	60	33
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 319		12 356	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 300		-14 312	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-954	-3 934	48	-1 908
Oman pääoman muutokset		-343		-748
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	26		443	
Vaihto-omaisuuden muutos	-159		-65	
Saamisten muutos	-1 832		-1 985	
Korottomien velkojen muutos	1 934	-31	1 694	87
Rahoituksen rahavirta		-4 194		-2 536
Rahavarojen muutos		1 612		5 786
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	52 719		51 107	
Rahavarat 1.1.	51 107	1 612	-45 322	5 786

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-4 320	-5 821
Investointien tulorahoitus, %	131,59 %	145,30 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,93	1,75
Kassan riittävyys, pv	58	58

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kaupungin rahoituslaskelman tunnusluvut.

**SASTAMALAN KAUPUNKI
KONSERNITASE (1000 €)**

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aiheettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	797	294
Muut pitkävaikutteiset menot	1 494	2 877
Ennakkomaksut	15	348
	<u>2 305</u>	<u>3 518</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	22 037	21 727
Rakennukset	119 709	121 121
Kiinteät rakenteet ja laitteet	48 431	51 855
Koneet ja kalusto	5 830	6 092
Muut aineelliset hyödykkeet	3 713	3 453
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	12 105	6 489
	<u>211 827</u>	<u>210 737</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	5 743	4 382
Muut osakkeet ja osuudet	1 808	2 297
Muut lainasaamiset	136	146
Muut saamiset	318	328
	<u>8 005</u>	<u>7 153</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	432	525
Lahjoitusrahastojen varat	4 587	4 931
	<u>5 018</u>	<u>5 455</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	1 117	1 326
Keskeneräiset tuotteet	171	125
	<u>1 288</u>	<u>1 451</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	142	12
Laskennalliset verosaamiset	7	7
Muut saamiset	0	10
Siirtosaamiset	53	81
	<u>202</u>	<u>110</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	12 827	13 357
Lainasaamiset	1 018	20
Laskennalliset verosaamiset	0	0
Muut saamiset	3 936	2 986
Siirtosaamiset	2 201	3 965
	<u>19 982</u>	<u>20 327</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	21	21
Sijoitukset rahamarkk.instrum.	10	10
Joukkovelkakirjalainasaamiset	80	104
Muut arvopaperit	2 375	1 781
	<u>2 486</u>	<u>1 916</u>
Rahat ja pankkisaamiset	50 233	49 191
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>301 346</u>	<u>299 858</u>

VASTATTAVAA	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	73 550	73 550
Säätiöiden ja yhdistysten perusp.	17	17
Arvonkorotusrahasto	25	25
Muut omat rahastot	1 814	1 897
Ed. tk:en yli/alijäämä	48 640	41 931
Tilikauden yli/alijäämä	7 810	7 071
	<u>131 856</u>	<u>124 491</u>
VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 448	3 032
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	2 033	2 232
	<u>2 033</u>	<u>2 232</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	126	90
Lahjoitusrahastojen pääomat	4 750	5 106
Muut toimeksiantojen pääomat	1 227	1 313
	<u>6 103</u>	<u>6 509</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	78 157	81 559
Lainat julkisyhteisöiltä	162	403
Lainat muilta luotonantajilta	12 785	13 137
<i>Pitkäaik. korollinen vieras pääoma</i>	<i>91 104</i>	<i>95 099</i>
Saadut ennakot	5	5
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	3 904	4 124
Laskennalliset verovelat	99	151
<i>Pitkäaik. koroton vieras pääoma</i>	<i>4 009</i>	<i>4 280</i>
	<u>95 114</u>	<u>99 378</u>
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 885	13 528
Lainat julkisyhteisöiltä	91	225
Lainat muilta luotonantajilta	720	882
<i>Lyhytaik. korollinen vieras pääoma</i>	<i>14 696</i>	<i>14 635</i>
Saadut ennakot	417	385
Ostovelat	21 124	18 828
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	4 089	6 116
Siirtovelat	24 270	24 055
Laskennalliset verovelat	199	198
<i>Lyhytaik. koroton vieras pääoma</i>	<i>50 098</i>	<i>49 581</i>
	<u>64 794</u>	<u>64 216</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>301 346</u>	<u>299 858</u>

TASEEN TUNNUSLUVUT:	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	44,30 %	42,58 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	49,50 %	51,58 %
Kertynyt yli- / alijäämä, 1000€	56 451	49 002
Kertynyt yli- / alijäämä, € / asukas	2 378	2 042
Konsernin lainat, € / asukas	4 458	4 573
Konsernin lainakanta 31.12., 1000€	105 800	109 734
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1000 €	128 799	133 800
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	5 427	5 575
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000€	136	146
Asukasmäärä	23734	23998

7 KESKEISET TUNNUSLUVUT

SASTAMALAN KAUPUNKI				
Talouden tunnuslukuja	TP2022	TP2021	TP2020	TP2019
Asukasluku	23 734	23 998	24 052	24 277
Veroprosentti	21,50	21,50	20,75	20,75
Verotulot 1000 €	96 017	90 560	82 859	81 822
Verotulojen muutos %	6,0 %	9,3 %	1,3 %	1,1 %
Verotulot €/asukas	4 046	3 774	3 445	3 370
Valtionosuudet 1000 €	75 845	69 852	72 630	62 751
Valtionosuuksien muutos%	8,6 %	-3,8 %	15,7 %	-0,9 %
Valtionosuudet €/asukas	3 196	2 911	3 020	2 585
Toimintakulut (ulk.), 1000 €	196 854	192 540	177 440	178 476
Toimintatuotot (ulk.), 1000 €	43 249	45 461	36 394	35 458
Toimintatuotot/toimintakulut (ulk.) %	22,0 %	23,7 %	20,6 %	19,9 %
Toimintakate, 1000€	-153 136	-146 608	-140 579	-142 521
Toimintakatteen muutos%	4,5 %	4,3 %	-1,4 %	3,5 %
Vuosikate, 1000 €	18 967	13 977	15 093	2 220
Vuosikate eur/asukas	799	582	628	91
Vuosikate poistoista %	158 %	150 %	141 %	29 %
Tilikauden tulos, 1000 €	6 964	4 637	4 359	-5 496
Tilikauden yli-/alijäämä, 1000 €	4 341	3 910	4 589	-5 243
Taseen ylijäämä, 1000 €	32 227	27 886	23 976	19 387
Taseen ylijäämä €/asukas	1 358	1 162	997	799
Investointien tulorahoitus, 1000 €	18 348	13 361	14 477	1 943
Investointien tulorahoitus, %	154,3 %	157,2 %	137,3 %	16,1 %
Investointien omahankintameno, 1000 €	12 296	8 891	10 992	13 823
Investoinnit omahankintameno, €/asukas	518	371	457	569
Lainakanta, 1000 €	54 479	57 914	62 017	61 567
Lainat, €/asukas	2 295	2 413	2 578	2 536
Lainanhoitokate	2,70	1,89	1,91	0
Rahavirta ulos 1 000 €	219 594	212 093	199 567	201 079
Rahavirta sisään 1 000 €	223 428	214 228	204 150	198 088
Taseen loppusumma, 1000 €	209 437	205 470	203 762	200 162
Omavaraisuusaste (Oma po/koko po) %	55,1 %	52,8 %	50,9 %	49,7 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	41,2 %	44,3 %	49,5 %	53,0 %
Konsernin lainakanta, 1000 €	105 800	109 734	111 650	109 067
Konsernin lainat, €/as	4 458	4 573	4 642	4 493
Konsernin omavaraisuusaste %	44,3 %	42,6 %	41,2 %	40,6 %
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus	49,5 %	51,6 %	55,5 %	57,6 %
Kaupungin takausvastuut, 1000 € (ilman Takauskeskuksen osuutta)	26 187	29 081	29 979	34 457
Sastamalan kaupungin				
Vakinaisen henkilöstön määrä, 31.12.	1 306	1 295	1 218	1 226
Kokonaishenkilöstömäärä 31.12	1 656	1 686	1 604	1 585

---

8 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kuntalain (410/2015) 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Kaupungin ja liikelaitosten tilikauden **tulos on 6 964 160,05 euroa**.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa

- Poistoeron vähennystä kirjataan poistosuunnitelman mukaisesti 376 879,95 euroa jakautuen emokaupunki 273 459,87 euroa ja Sastamalan Vesi liikelaitos 103 420,08 euroa
- Tilinpäätöksen yhteydessä tehdään yhteensä 3 000 000 euron investointivaraukset seuraaviin investointisuunnitelmaan sisältyviin hankkeisiin: Vammalan kauppatori 300 000 euroa, VT11 alikulku ja Tiisalantie-Mustianoja rinnakkaisväylä 700 000 euroa ja 2 000 000 euroa taloussuunnitelman mukaisiin kouluinvestointeihin.

Kaupunginhallitus esittää, että tilikauden ylijäämä 4 341 040,00 euroa kirjataan taseessa oman pääoman 'Tilikauden ylijäämä/alijäämä' – tilille. Ylijäämä muodostuu seuraavasti:

- emokaupunki, ylijäämä	4 014 741,25 euroa
- Sastamalan Vesi liikelaitos, ylijäämä	326 298,75 euroa

Kirjauksen jälkeen taseen ylijäämä on 32,2 milj. euroa.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Kaupungin tase on ylijäämäinen, joten mainittua selvitystä ei edellytetä.

TOTEUTUMISVERTAILU

9 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

9.1 Käyttötalouden toteutuminen

9.1.1 KÄYTTÖTALOUSHÄÄRÄRAHOJEN TOTEUTUMISVERTAILU

Toimintakate, nettomenot 1 000 €	Sastamala TP 2021 €	Alkuperäinen Ta 2022 €	Muutokset Ta 2022 €	Lopullinen Ta 2022 €	Tilinpäätös 2022 €	Poikkeama lopulliseen 2022	Tot%	Muutos 2021 - >2022	%
KONSERNIPALVELUT	-3 920	-4 278	0	-4 278	-3 575	704	-83,6	346	8,8
MAANKÄYTTÖ	-929	-1 102	0	-1 102	-1 006	96	-91,3	-77	-8,2
KAUPUNGIN YHTEISET ERÄT	698	0	0	0	361	361	0,0	-337	48,3
KONSERNIHALLINTO yht	-4 152	-5 380	0	-5 380	-4 219	1 161	78,4	-68	1,6
VARHAISKASVATUS	-11 643	-11 613	-240	-11 853	-12 452	-599	-105,1	-809	-7,0
PERUSOPETUS	-24 301	-24 295	-130	-24 425	-24 600	-174	-100,7	-299	-1,2
LUKIOKOULUTUS	-2 510	-2 715	0	-2 715	-2 712	3	-99,9	-202	-8,0
ELÄMÄNLAATU	-6 535	-6 828	0	-6 828	-7 013	-184	-102,7	-478	-7,3
SIVISTYSTOIMI yht	-44 989	-45 451	-370	-45 821	-46 776	-955	102,1	-1 787	4,0
TILAKESKUS	4 314	3 942	0	3 942	4 187	245	-106,2	-128	3,0
YHDYSKUNTATEKNIikka	-2 607	-3 009	0	-3 009	-3 010	-2	-100,1	-404	-15,5
TURVALLISUUS	-1 912	-1 973	0	-1 973	-1 977	-4	-100,2	-66	-4,1
ELÄVÄ MAASEUTU	-191	-241	0	-241	-251	-10	-104,2	-60	-31,3
TEKNINEN TOIMI (ilman tilak) YHT	-4 710	-5 223	0	-5 223	-5 239	-16	100,3	-529	11,2
SOTE-HALLINTO	0	0	0	0	0	0	0,0	0	160,4
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT	-18 879	-19 509	-535	-20 044	-20 611	-567	-102,8	-1 731	-9,2
IKÄIHMISTEN AVOPALVELUT	-8 662	-8 658	-100	-8 758	-8 867	-108	-101,2	-205	-2,4
IKÄIHMISTEN ASUMISPALVELUT	-11 738	-13 015	-190	-13 205	-13 432	-228	-101,7	-1 694	-14,4
TERVEYSPALVELUT	-21 555	-22 693	-400	-23 093	-23 449	-356	-101,5	-1 894	-8,8
YMPÄRISTÖTERVEYDENH.PALVELUT	-645	-649	0	-649	-530	119	-81,6	115	17,9
SOTESI, oma toiminta yht	-61 479	-64 523	-1 225	-65 748	-66 888	-1 140	101,7	-5 410	8,8
ERIKOISSAIRAANHOITO	-37 643	-38 500	1 225	-37 275	-36 136	1 139	-96,9	1 507	4,0
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI YHT	-99 121	-103 023	0	-103 023	-103 024	-1	100,0	-3 903	3,9
KAUPUNKI ILMAN LIIKELAITOSTA YHTEENSÄ NETTO	-148 657	-155 135	-370	-155 505	-155 072	433	99,7	-6 415	4,3
SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS	2 053	1 847	0	1 847	1 936	89	-104,8	-117	5,7
KAUPUNKI JA VESI LIIKELAITOS	-146 605	-153 288	-370	-153 658	-153 136	522	99,7	-6 531	4,5
<i>Ulkoiset toimintatuotot</i>	<i>45 461</i>	<i>40 879</i>	<i>340</i>	<i>41 219</i>	<i>43 249</i>	<i>2 031</i>	<i>104,9</i>	<i>-2 211</i>	<i>-4,9</i>
<i>Sisäiset toimintatuotot</i>	<i>13 805</i>	<i>13 333</i>	<i>0</i>	<i>13 333</i>	<i>14 087</i>	<i>754</i>	<i>105,7</i>	<i>282</i>	<i>2,0</i>
Toimintatuotot	59 266	54 212	340	54 552	57 337	2 784	105,1	-1 929	-3,3
Valmistus omaan käyttöön	471	457	0	457	468	11	102,5	-2	-0,5
<i>Ulkoiset toimintakulut</i>	<i>-192 540</i>	<i>-194 624</i>	<i>-710</i>	<i>-195 334</i>	<i>-196 854</i>	<i>-1 520</i>	<i>100,8</i>	<i>-4 314</i>	<i>2,2</i>
<i>Sisäiset toimintakulut</i>	<i>-13 801</i>	<i>-13 333</i>	<i>0</i>	<i>-13 333</i>	<i>-14 087</i>	<i>-754</i>	<i>105,7</i>	<i>-286</i>	<i>2,1</i>
Toimintakulut	-206 341	-207 957	-710	-208 667	-210 941	-2 274	101,1	-4 600	2,2
Toimintakate	-146 605	-153 288	-370	-153 658	-153 136	522	99,7	-6 531	4,5

Ero ulkoiseen tuloslaskelmaan

-4

0

Veden ja tilakeskuksen sisäisen liittymismaksun kirjaus

Talousarvion toteutumisvertailussa poikkeamasarakkeen etumerkit:

menoarvio (-):

miinus (-) –merkkinen poikkeama = toteutuma on ylittänyt talousarvion määrärahan (vaikutus tulokseen negatiivinen (-))

plus (+) –merkkinen poikkeama = toteutuma on jäänyt alle talousarvion määrärahan (vaikutus tulokseen positiivinen (+))

tuloarvio (+):

miinus (-) –merkkinen poikkeama = toteutuma on jäänyt alle talousarvion tuloarvion (vaikutus tulokseen negatiivinen (-))

plus (+) –merkkinen poikkeama = toteutuma on ylittänyt talousarvion tuloarvion (vaikutus tulokseen positiivinen (+))

Käyttötalousmäärärahat ovat vastuualuetasolla nettositovia.

9.1.2 KONSERNIHALLINTO

Toimialan vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg
Toimialan tehtäväkaavio	
Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Sastamalan kaupunkikonsernin toimintaa ohjaa kaupunkikonsernin uusi strategia "Omannäköisen elämän Sastamala". Strategiaa viedään käytäntöön erityisesti myös uuden vielä valmistelussa olevan elinvoimaohjelman, hyvinvointisuunnitelman ja kaupunkirakennesuunnitelman avulla. Konsernihallinto johtaa ja ohjaa strategian toimeenpanoa sekä koko kaupungin konserniorganisaatiota.</p> <p>Omannäköisen elämän maaseutukaupungissa ensisijaista on asukkaiden hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen sekä paikallisen identiteetin, demokratian ja elinympäristön kehittäminen.</p> <p>Konsernihallinto tuottaa päätöksenteon ja johtamisen tueksi tarvittavaa oikeaa, luotettavaa ja ajantasaista tietoa sekä luo edellytykset palvelutoiminnan toteuttamiselle ja asukkaiden asioiden sujuvalle hoidolle.</p>	
Toimialan katsaus vuoteen 2022	
<p>Loppuvuonna 2021 hyväksytyyn kaupungin uuteen strategiaan liittyen on valmisteltu uusi elinvoimaohjelma, joka hyväksyttiin valtuustossa huhtikuussa. Marraskuussa 2021 hyväksyttyä hyvinvointisuunnitelmaa on lähdetty toteuttamaan alkuvuoden aikana.</p> <p>Koronapandemia on vaikuttanut koko kaupunkiorganisaation toimintaan merkittävästi vielä alkuvuoden aikana. Loppuvuoden aikana tilanne kuitenkin normalisoitui hyvin pitkälle.</p>	

Venäjänsyön hyökkäyssota Ukrainaan on heijastunut myös kuntien toimintaympäristöön mm. siten, että kaupungin alueelle on tullut sotaa pakenevia ukrainalaisia. Tämä johdosta kotoutumisasioiden merkitys on korostunut ja tiivistä yhteistyötä on tehty eri toimijoiden kanssa.

Sopeutusohjelman 2020-2023 tilannekatsaus

Tietohallintopalvelut siirtyivät Kuntien Tiera Oy:n hoidettaviksi vuoden 2021 alusta lukien. Siirtoprojektin jälkeen on siirretty Tieran palvelukonseptin mukaisesti palveluihin. Siirtoon liittyen on joitakin sopimuksia siirretty suoraan kaupungille, jotta Tieran kauttakululaskutus jäisi pois.

Työllisyyspalvelujen uudelleenorganisointi käynnistyi työllisyyden edistämisen kuntakokeilun myötä. TE-palvelut 2024-uudistuksessa TE-hallinnon työvoima- ja elinkeinopalvelut siirtyvät kuntien järjestettäväksi. Uudistuksen sisältöön on pyritty vaikuttamaan laajassa yhteistyössä muiden kuntien kanssa (mm. Pirkanmaan kunnat ja seutukaupungit).

Arvio tulevasta kehityksestä

Tilinpäätöksellä ei ole olennaista vaikutusta taloussuunnitelmaan. Hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset näkyvät vasta pitemmällä aikavälillä. Työmarkkinatuen kuntaosuudet saattavat muodostua ennakoitua suuremmiksi meneillään olevista uudistuksista aiheutuen.

Konsernipalvelut

Toimielin	Kaupunginhallitus
Vastuualueen vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Konsernipalvelut johtaa ja ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa seuraamalla valtakunnan tasolla ja kaupungissa tapahtuvia muutoksia, tuottamalla tietoa, raportteja ja ohjeita johtamisen ja ohjauksen perustaksi, valmistelemalla esityksiä erityisesti kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston päätöksentekoon sekä toimeenpanemalla päätettyjä asioita.</p> <p>Konsernipalveluissa koordinoidaan koko kaupunkikonsernin yhteisiä asioita: kaupunkimarkkinointi ja viestintä, hyvinvoinnin edistäminen sekä elinkeinon ja työllisyyden edistäminen. Lisäksi konsernipalvelut talousohjauksen ohella tarjoaa koko kaupunkiorganisaatiolle yleis-, henkilöstö- ja tietohallinnon sekä juridiikan palveluja.</p>	
Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
<p>Aluevaalit on järjestetty tammikuussa.</p> <p>Työllisyyden edistämisen kuntakokeilu on jatkunut ja uusi työvoimapalvelumalli otettu käyttöön toukokuussa.</p> <p>Kaupungin uudet verkkosivut on julkaistu aikataulun mukaisesti toukokuun alussa.</p> <p>TE2024 -palveluja koskevan uudistuksen valmistelutyö on käynnistynyt. Pirkanmaan palvelustrategian laadinta on meneillään.</p> <p>Kotoutumispalvelujen rakenteita koskevaa valmistelua on tehty liittyen tuleviin uudistuksiin.</p> <p>Tietohallinnon osalta yhteistyötä Kuntien Tiera Oy:n kanssa on tiivistetty ja selkeytetty toimintatapoja.</p>	

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Palvelujen saavutettavuutta ja digitaalisuutta kehitetään ja parannetaan uudella kaupungin verkkosivut.	Kaupungin verkkosivut on uudistettu ja otettu käyttöön.	Toteutunut / ei toteutunut	Kaupungin uudet verkkosivut on julkaistu aikataulun mukaisesti toukokuun 2022 alussa.	Toteutunut ✓
Osaamista tulevaisuuden teki- jölle	Työttömyys on alentunut.	Työttömyysaste on alempi kuin edellisenä vuonna.	Työttömyys on alentunut vertailukuntien keskiarvoon	Joulukuun lopulla työttömyysaste on ollut 7,1 % (vuotta aiemmin 7,2 %).	Toteutunut ✓

			<p>verrattuna (Pirkanmaan muut reuna-kunnat):</p> <ul style="list-style-type: none"> - nuorisotyöttömien määrä - alle 30-vuotiaiden työttömyysaste - pitkäaikaistyöttömyys määrä ja aste - ulkomaalaisten työttömien määrä ja aste 	<p>Nuorisotyöttömät (alle 30 v): 107</p> <p>Pitkäaikaistyöttömät: 135</p> <p>Ulkomaalaiset: 16</p>	
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Elinvoimaohjelman laatiminen	Kaupungin uusi elinvoimaohjelma on laadittu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja ohjelmaa on aloitettu toteuttamaan.	Kyllä / ei	Elinvoimaohjelma vuosille 2022-2025 hyväksyttiin huhtikuussa 2022 ja sen toimenpiteitä on alettu toteuttaa. Toteutusta on laadittu erillinen raportti.	Toteutunut ✓
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Pirkanmaan alueellisen kuntakokeilun kunnissa yrittäjyys on joustava ja houkutteleva tapa osallistua työelämäään.	Alkavan yrittäjän palvelukokonaisuus kuntakokeilussa tuottaa asiakaslähtöisiä ja hyviä asiakastuloksia edistäviä ratkaisuja.	<p>Alkavat yrittäjät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hyvä asiakaskokemus alkavan yrittäjän palveluissa <p>Kuntakokeilun kohderyhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätoimisena yrittäjänä starttirahalla aloittaneet 	<p>Aloittavien yrittäjien asiakaskokemus oli vuonna 2022 4,8/5.</p> <p>Starttirahan saajat kuntakokeilun (Sastamala ja Punkalaidun) asiakkaista yhteensä 12 päätöstä, joista 5 on ensimmäisiä ja 7 jatkopäätöstä. Sastamalan osuus on ensimmäisistä 3 ja jatkopäätöksistä 4. Tietojärjestelmämuutos on tullut toukokuun alusta 2022 ja päätöksenteko siirtynyt URA:sta YA-järjestelmään.</p>	Toteutunut ✓

Vastuualueen toiminnan volyymin, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Alkavien yrittäjien palveluita hyödyntäneiden asiakaskäynnit, kpl	160	86	80	99
Toimivien yrittäjien palveluita hyödyntäneet asiakkaat, kpl	755	480	400	850
Sijoittumispalveluiden asiakkaat, kpl	110	85	100	62
Sastamalan kaupungin järjestämät yritystilaisuudet, kpl	20	16	25	33
Työttömyysaste vuoden lopussa, %	11,2	7,2	6,0	7,1
Työmarkkinatuen kuntaosuus, €	464 076	741 009	850 000	446 880
Nuorten kesätyöllistämistuki, nuorten määrä	67	95	120	97

Tuloarviot ja määrärahat

Konsernipalvelut							
Nettositova (1000 €)	TP2021	TA2022	TA2022	Muutettu	Toteuma	Poikkeama lo-	Tot. %
Sitovuustaso: toimintakate, netto*			muutokset	TA2022	2022	pulliseen	2022
Toimintatuotot (+)	2 860	2 796		2 796	2 976	180	106,4 %
Toimintakulut (-)	-6 781	-7 074		-7 074	-6 551	524	92,6 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-3 920	-4 278		-4 278	-3 575	704	83,6 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-23	-19		-19	-19	0	100,1 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-3 943	-4 297		-4 297	-3 594	704	83,6 %

Lisätiedot

Merkittävin poikkeama talousarvioon verrattuna selittyy työmarkkinatuen kuntaosuuksien ennakoitua pienimmillä mak-suusuuksilla.

Toteumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan

Ei vaikutusta taloussuunnitelmaan.

Maankäyttö

Toimielin	Ympäristölautakunta
Vastualueen vastuhenkilö	Maankäyttöjohtaja Ilmari Mattila
Vastualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Maankäytön tehtävä on kaupungin yleis- ja yksityiskohtaisesta kaavoituksesta huolehtiminen sekä maankäyttö- ja rakennuslain mukainen rakentamisen valvonta, lupien myöntäminen ja rakentamiseen liittyvä neuvonta. Maankäyttö vastaa kaupungin maapolitiikan toteutuksesta eli maanhankinnasta, luovutuksesta ja tonttien muodostamisesta, mit-tauspalveluista ja kartoituksesta. Maankäyttö tuottaa ja ylläpitää tarpeellisia paikkatietoaineistoja kaupungin palvelu-tuotantoa ja kuntalaisten tarpeita varten. Sastamalan rakennusvalvonta vastaa yhteistyösopimuksen kautta myös Punkalaitumen kunnan rakennusvalvontatehtävistä.</p>	
Vastualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
<p>Suunnitelmakaudella painopisteinä ovat keskustan elinvoiman ja vetovoiman parantaminen kehittämis- ja kaavoitus-toiminnalla. Muita keskeisiä kehittämiskohteita ovat Vammalan ja Karkun asemien ympäristöjen kaavoitus ja kehittä-minen sekä maisemakäytön jatkokaavoitus.</p> <p>Asumiseen liittyvää maanhankintaa ja kaavoitusta tullaan tulevaisuudessa suuntaamaan ala-asteiden läheisyyteen, maisemallisesti vetovoimaisiin kohteisiin ja vapaa-ajan harrastusaktiiviteettien yhteyteen.</p> <p>Kiinteistöveroselvitystä jatketaan tulevina vuosina.</p>	

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi-nen valinta	Vastualueen kau-punkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoin-tia asumi-seen ja elä-miseen	Asumisen mahdollis-taminen harrastus-keskusten läheisyy-dessä, maisemalli-	Tonttitarjonnan ja ra-kentamismahdoli-suuksien lisääminen edellä mainituilla alu-eilla.	Rakennuslupien määrä edellä mai-nituilla alueilla.	Myönnetty 16 poik-keamislupaa vakitui-seen asumiseen Rau-taveden rannalle ja yksi golfkentän yhtey-teen. Rakennuslupia	Toteutunut ✓

	sesti hienoilla paikoilla ja ala-asteiden läheisyydessä.			asuinrakennuksille on myönnetty koulujen läheisyyteen 13.	
Hyvinvointia asumiin ja elämiseen	Keskustan viihtyisyyden ja vetovoiman lisääminen.	Keskustan viihtyisyyttä ja vetovoimaa lisäävät toimenpiteet kaupungin omistamilla julkisilla ulkotiloilla.	Saneerattujen keskustan julkisten ulkotilojen määrä nelimetreinä.	Pororannan julkisia alueita osittain koskeva asemakaava on valmistunut 2022. Meijerin alueen asemakaava on menossa hyväksymiskäsittelyyn 2023 vuoden alussa. Kaalisaaren aluetta on kehitetty, pukutilat yms. Torialueen suunnittelu tehty ja toteutus käynnissä.	Toteutunut ✓
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Sastamalan yritystonttien nykytilanteesta ja kehittämistoimista 2021 laadittu selvityksen mukaisten toimien käynnistäminen.	Maanhankinta selvityksessä kehitettäväksi osoitetuilta alueilta. Asemakaavojen laadinta tärkeimmille kehittämiskohteille.	Uusien tai päivitettyjen asemakaavassa yritystoimintaan osoitettujen alueiden määrä hehtaareissa.	Uusia yritystoiminta-kaavoja ei ole valmistunut.	Ei toteudu ☐

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Rakennusluvut, kpl	221	235	240	169
Toimenpideluvat, kpl	73	92	120	129
Uudet asunnot, kpl	20	31	25	23
Teollisuus- ja liiketiloja, m ³	37 258	75 015	30 000	42 452
Myydyt omakotitalotontit, kpl	8	9	10	12
Varatut omakotitalotontit, kpl	12	14	10	22
Myydyt muut tontit, kpl	2	4	4	4
Varatut muut tontit, kpl	5	10	5	4

Tuloarviot ja määrärahat

Maankäyttö	TP2021	TA2022	TA2022 muutokset	Muutettu TA2022	Toteuma 2022	Poikkeama lopulliseen	Tot. % 2022
Nettositova (1000 €)							
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	615	891		891	700	-190	78,6 %
Valmistus omaan käyttöön (+)	2						
Toimintakulut (-)	-1 547	-1 992		-1 992	-1 706	286	85,6 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-929	-1 102		-1 102	-1 006	96	91,3 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-4	-8		-8	-8	0	99,6 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-933	-1 109		-1 109	-1 014	96	91,4 %

Lisätiedot
Ei raportoitavaa.
Toteumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan
Ei vaikutusta taloussuunnitelmaan.

Kaupungin yhteiset erät

Toimielin	Kaupunginhallitus
Vastuualueen vastuhenkilö	Jarkko Malmberg
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Vastuualueelle on koottu sellaiset tulo- ja menoerät, jotka eivät ole suoraan konsernipalvelujen tai maankäytön oman toiminnan tuottoja ja kuluja. Tällaisia erä vuodelta 2022 talousarviossa ovat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maanmyynnistä aiheutuvat myyntivoitot ja –tappiot, nettotulo 300 000 euroa. - Menot, määräraha varaus 50 000 euroa. - Vastuualueella on myös 50 000 euron määräraha varaus osallistuvaan budjetointiin ja 200 000 euron varaus vuonna 2022 toteutettavia erillisselvityksiä varten. Määrärahan käytöstä ja kohdennuksesta päätetään tarkemmin talousarviovuoden aikana. 	
Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
<p>Maanmyynnistä kertyi myyntivoittoja noin 80 % arvioidusta. Myyntitappioita kertyi noin 20 000 euroa. Nettomyyntitulot jäivät siten koko vuodelta alle budjetoidun.</p> <p>Erillisselvityksiä teetettiin yhteisistä eristä kaksi eli lämmönhankinnan vaihtoehtoja koskeva selvitys ja ilmastotiekartan laadinta.</p> <p>Osallistuvan budjetoinnin määräraha kohdennettiin lasten ja nuorten hyvinvointia tukeviin kohteisiin. Osa varatuista määrärahoista jäi käyttämättä.</p>	

Tuloarviot ja määrärahat

Kaupungin yhteiset erät	TP2021	TA2022	TA2022	Muutettu	Toteuma	Poikkeama lo-	Tot. %
Nettositova (1000 €)			muutokset	TA2022	2022	pulliseen	2022
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	739	300		300	491	191	163,7 %
Toimintakulut (-)	-41	-300		-300	-130	170	43,4 %
Toimintakate, netto* (+/-)	698				361	361	
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-17	-17		-17	-17	0	99,9 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	681	-17		-17	344	361	-2 023,7 %

Lisätiedot
Poikkeamat talousarvioon verrattuna aiheutuivat erityisesti osakkeiden myyntituotoista, joita ei ollut budjetoitu. Erillisselvityksiä tms. ei tehty siinä laajuudessa kuin mihin oli varauduttu.
Toteumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan
Ei vaikutusta taloussuunnitelmaan.

9.1.3 SIVISTYSTOIMI

Toimialan vastuhenkilö	Kasvatusjohtaja Pekka Kares
Toimialan tehtäväkaavio	
<pre> graph TD A[Sivistystoimi] --- B[Sivistyslautakunta] B --- C[Varhaiskasvatus] B --- D[Perusopetus] B --- E[Lukiokoulutus] B --- F[Elämänlaatu] C --- G[Päiväkodit, esiopetus, perhepäivähoito, ryhmäperhepäiväkodit, päivähoiton ostopalvelu] D --- H[Perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta] E --- I[Lukiokoulutus, 2. asteen opiskeluhoito] F --- J[Kirjasto- ja tietopalvelut, kulttuuripalvelut, liikunta- ja nuorisopalvelut, musiikin opetuspalvelut, vapaan sivistystyön palvelut] </pre>	
Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Sivistystoimeen kuuluvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja elämänlaadun vastualueet. Toimialan tehtävänä on tuottaa kasvatusta, opetusta ja koulutusta ja vapaa-ajan palveluita elinikäisen oppimisen ja kehittämisen tukemiseksi. Pää tavoitteena on toimivan ja taloudellisen peruspalveluverkoston avulla edistää ja vahvistaa kuntalaisten elämänhallintaa. Tavoitteen toteuttamisessa huomioidaan uudet tuottavuutta parantavat innovaatiot ja hyödynnetään laajan kolmannen sektorin mahdollisuudet. Keskeisintä on kuntalaisten omaehtoisen toiminnan aktivointi osallisuutta ja yhteisöllisyyttä hyödyntäen.</p>	
Toimialan katsaus vuoteen 2022	
<p>Toimintavuosi 2022 oli kokonaisuutena erittäin haasteellinen. Korona-ajasta siirryttiin vähitellen kohti normaalimpia aikoja. Henkilöstön sairauspoissaolot pysyivät korkealla tasolla kuitenkin koko toimintavuoden ajan. Tämä yhdessä kelpoisen sijaishenkilöstön puutteen kanssa on aiheuttanut haasteita laadukkaana toiminnan järjestämiseen. Ukrainan sodan vaikutuksesta palveluita on järjestetty nopeasti ja joustavasti kaupunkiin saapuneille ukrainalaisille.</p> <p>Määrätietoinen kehitystyö on tuonut sivistyspalveluille tunnustusta päättyneen vuoden aikana: harrastamisen Suomen mallin mukaisen harrastustoiminnan toteuttaminen koulupäivän yhteydessä sai Suomen olympiakomitea, Liikkuva koulu hankkeen ja Hämeen liikunta ja urheilu ry:n kunniamaininnan. Sastamalan nuorisopalveluiden toteuttama nuorten osallisuuden malli sai valtakunnallisen kunniamaininnan. Toimintamallia esiteltiin myös Euroopan unionin alan seminaarissa Brysselissä tammikuussa 2023.</p>	
Sopeutusohjelman 2020-2023 tilannekatsaus	
<p>Sopeutusohjelman mukaiset toimenpiteet on pääosin edennyt suunnitellusti. Osan toimenpiteiden osalta sivistyslautakunta tai kaupunginvaltuusto on muuttanut/ siirtänyt jo päätettyjä sopeutustoimenpiteitä. Perusopetuksessa eroa toteumaan tuo maahanmuuttajien valmistavan opetuksen ryhmät, joita kevään aikana käynnistyi 3 ryhmää.</p>	

Arvio tulevasta kehityksestä

Laadukkaan palvelutarjonnan toteuttaminen edellyttää jatkossakin määrätietoista ja yksituumaista päätöksentekoa. Kaupungin vähenevä ja vanheneva asukasmäärä haastaa jatkossakin edelleen tämän hetken palveluverkon. Laajan investointiohjelman panostukset sivistyspalveluiden kiinteistöihin luovat selkeän pohjan palveluiden laadukkaaseen toteuttamiseen jatkossa.

Varhaiskasvatus

Toimielin	Sivistyslautakunta
Vastuualueen vastuhenkilö	Varhaiskasvatusjohtaja Jarmo Korhonen
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota laadukasta opetusta, hoitoa ja kasvatusta varhaiskasvatusikäisille lapsille. Varhaiskasvatus tarjoaa myös perusopetuslain (628/1998) mukaista esiopetusta esiopetusikäisille lapsille. Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikka järjestetään kaikille halukkaille varhaiskasvatus- ja perusopetuslain mukaan. Varhaiskasvatus ja esiopetus perustuvat yhteistoimintaan lasten vanhempien kanssa ja osallisuutta vahvistetaan uuden Varhaiskasvatuslain (540/2018) ja esiopetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Varhaiskasvatus vastaa lasten kotihoidon- ja yksityishoidon tuesta, yksityisen palvelutuotannon palvelusetelipäätöksistä sekä toiminnan valvonnasta sääntökirjan mukaan, muille kunnille myytävistä ja muilta kunnilta ostettavista varhaiskasvatuspalveluista.</p> <p>Varhaiskasvatus toteuttaa vuosina 2021-2024 valtakunnallista kaksivuotista esiopetuskokeilua kahdessa esiopetusyksikössä.</p> <p>Sastamalan varhaiskasvatussuunnitelma on johdettu valtakunnallisista 1.8.2017 voimaan tulleista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on juridisesti velvoittava asiakirja ja se toimii henkilöstön yhteisenä työvälineenä ja linjaa varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan. Asiakirja varmistaa toiminnan yhtenäisyyden ja lasten ja heidän perheidensä tasavertaisuuden.</p> <p>Vuoden 2022 alkaessa varhaiskasvatuksen palveluverkko muodostuu 12 kunnallisesta päiväkodista, 10 koulujen yhteydessä toimivasta esiopetusryhmästä, yhdestä ryhmäperhepäiväkodista ja n.25 ohjatussa perhepäivähoidossa työskentelevästä perhepäivähoitajasta. Lisäksi Sastamalassa on kaksi yksityistä päiväkotia ja joitakin yksityisiä perhepäivähoitajia. Yksityinen palvelu on kunnallista palvelua täydentävää palvelua ja se lisää asiakkaille valinnan vaihtoehtoja. Yksityisten päiväkotien palveluissa käytetään palveluseteliä.</p> <p>Varhaiskasvatuksen palveluiden ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan laatu varmistetaan panostamalla henkilöstön kouluttautumiseen, osallistumalla valtakunnalliseen kehittämistyöhön sekä työtä tukeviin verkostoihin. Tukea tarvitsevien lasten mahdollisuutta osallistua ja oppia toisten kanssa tuetaan yksiköissä neljän varhaiskasvatuksen erityisopettajan avulla kolmiportaisen tuen käytänteillä. Lisäksi esiopetusikäisten tuen tarpeeseen vastataan oppilashuollon palveluilla. Varhaiskasvatus on osa perhepalveluverkostoa. Henkilöstön työhyvinvointiin ja työkyvyn ylläpitämiseen kiinnitetään huomiota</p>	
Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
<p>Esiopetuksen valmistavaa opetusta järjestettiin kahdessa esiopetusyksikössä. Tähän ei oltu varauduttu ja tämä huomioidaan takautuvasti valtiosuoksissa.</p> <p>Varhaiskasvatuksen osallistumisaste oli merkittävästi arvioitua korkeampi ja tämän vuoksi suunniteltu palveluverkko ei mahdollistanut riittäviä varhaiskasvatuspaikkoja. Lisäryhmien perustamiset + suuremmat sijaiskustannukset nostivat henkilöstökustannuksia selvästi suunniteltua isommaksi. Lasten tuen resurssointiin varatut määrärahat eivät olleet riittävät, mutta tätä puolta saatiin katettua merkittävästi myös hankerahoituksen turvin.</p>	

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen valinta	Vastuualueen kau- punkstrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elä- miseen	Viestinnän ja vuoro- vaikutuksen kehittä- minen ammattihenki- löstön ja asiakasper- heiden välillä	Asiakasperheiden arki helpottuu tarjoamalla parempia työvälineitä viestintään perheen ja varhaiskasvatustyksi- kön välille.	Uusi palvelu (CGI Vesa) on otettu käyttöön.	Järjestelmän käyt- töönotto ei ole ollut mahdollista v.2022 aikana, koska ohjel- man kehityksessä on ollut viivästymistä.	Ei toteudu ☐
Osaamista tulevaisuu- den teki- jölle	TVT-strategian jal- kauttaminen	Esiopetusyksiköihin hankitaan vaiheittain älytauluja määräraho- jen mukaisesti ja hen- kilöstöä koulutetaan välineiden käyttöön.	Älytaulujen hankinta on käynnistetty ja henkilöstöä koulu- tettu	Suunnitelman mukai- sesti osaan esiope- tusyksiköitä hankittiin älytaulut ja henkilös- töä perehdytettiin nii- den käyttöön.	Toteutunut ☒
Osaamista tulevaisuu- den teki- jölle	Oppimis- ja kasvu- ympäristöjen kehittä- minen lasten liikku- mista tukeviksi	Lasten päivittäisen liik- kumisen määrää lisä- tään tavoitteellisesti Leiki ja Liiku Sasta- mala -hankkeen kol- mannen vuoden avulla.	Projektin kolman- nen vuoden osalta suunnitelman teke- minen ja suunnitel- massa olevien ta- voitteiden toteutu- minen	Lasten päivittäinen liikkuminen on saanut sille arvoisensa pai- noarvon ja sitä huo- mioidaan päivittäis- essä toiminnassa ja arviointissa. Kaupun- gin tasolla luotiin lii- kuntafoorumi, joka koostuu yksikön työn- tekijöistä ja tämän foorumin avulla yllä- pidetään ja huolehdi- taan sovitusta raken- teista myös jatkossa. Toiminnan arvioin- nissa hyödynnettiin ja hyödynnetään jat- kossa Liikkuva Var- haiskasvatuksen arvi- oinnin työkalua, jolla saadaan myös kerät- tyä tietoa yksikkö- ja kuntatasoisesti.	Toteutunut ☒

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
0-7v ikäluokka 31.12.	1345	1292	1289 (15.10.)	1213
Niistä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, ostopalveluiden piirissä, palvelusetelillä ja esiopetuksessa.	847	805	794	869
Esiopetusikäisten ikäluokka (+ 2-vuotinen esiopetus)	238	260	231 (+30 2v-eo)	212 (+38 2v-eo)
Lasten kotihoidontuen piirissä + osittainen hoitoraha	218 + 75	165 + 43	194 + 36	149 + 78
Yksityishoidon tuen piirissä + palvelu- setelien määrä	6 + 107	6 + 100	5 + 103	6 + 152

Tuloarviot ja määrärahat

Varhaiskasvatus Nettositova (1000 €)	TP2021	TA2022	TA2022 muutokset	Muutettu TA2022	Toteuma 2022	Poik- keama lo- pulliseen	Tot. % 2022
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	1 295	1 021	80	1 101	1 254	153	113,9 %
Toimintakulut (-)	-12 938	-12 634	-320	-12 954	-13 707	-752	105,8 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-11 643	-11 613	-240	-11 853	-12 452	-599	105,1 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-13	-16		-16	-13	3	81,3 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-11 656	-11 629	-240	-11 869	-12 465	-596	105,0 %

Lisätiedot

Perustetut lisäryhmät, kasvaneet sairauspoissaolot ja lomapalkkavelan kasvu lisäsivät henkilöstökuluja yli määrärahojen.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoa tulee tarkastella uudelleen vuosien 2023-2025 aikana osallistumisasteen nousussa lyhyessä ajassa selvästi. Se vaikeuttaa myös taloussuunnitelman arviointeja. Valmistavan opetuksen toteuttaminen esiopetuksessa lukuvuonna 2023-24 on vielä epävarmaa

Perusopetus

Toimielin	Sivistyslautakunta
Vastuualueen vastuhenkilö	Opetuspäällikkö Kati Heikkilä
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Perusopetuksen vastuualueen tehtävä on perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestäminen oppivelvollisuusikäisille Sastamalassa asuville lapsille ja nuorille. Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa oppilaille jatko-opintokelpoisuuden. Opetus järjestetään valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden sekä paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Perusopetus järjestää oppilashuollon palveluista koulupsykologipalvelut sekä koulukuraattoripalvelut. Oppilashuollon osalta tehdään tiivistä yhteistyötä kouluterveyshuollon kanssa. Monialainen yhteistyö toteutuu osana perhepalveluverkon toimintaa.</p> <p>Perusopetusta annetaan Sastamalassa vuoden 2022 alkaessa 14 koulussa, joista 11 on alakouluja, kaksi yläkouluja ja yksi yhtenäiskoulu (vl 1–9). Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 11 koululla. Varhaiskasvatus vastaa esiopetuksesta. Esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän päivähoiton järjestämisessä sekä esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheessa tehdään tiivistä yhteistyötä. Erityisopetusta järjestetään osa-aikaisena erityisopetuksena ja pienryhmäopetuksena. Sastamalan perusopetuksessa järjestetään joustavaa perusopetusta (JOPO) 7.–9. luokan oppilaille, joiden oppivelvollisuuden suorittaminen on vaarassa esimerkiksi heikon opiskelumotivaation tai runsaiden poissaolojen vuoksi. Vaativan erityisen tuen tukiluokat (alakoulun ja yläkoulun luokat) vastaavat tuen tarpeeseen niiden oppilaiden kohdalla, jotka eivät edes vahvojen tukitoimenpitein muuten selviydy koulussa ja jotka tarvitsevat monipuolista tukea.</p> <p>Laadukkaat ja ajantasaiset perusopetuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, ole-malla mukana valtakunnallisessa kehittämistyössä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt. Tuen järjestämisellä ja oppilashuollolla vahvistetaan kaikkien oppilaiden mahdollisuutta oppia.</p> <p>Vuoden 2022 opetuksen kehittämisen painopisteitä ovat mm. arvioinnin kehittäminen, lukutaidon vahvistaminen sekä koronan vaikutusten huomioiminen oppimisen tuen osalta. Kerhotoiminnalla tuetaan oppilaiden harrastusmahdollisuuksia.</p>	

Vastualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022

Valmistavan opetuksen ryhmiä maahanmuuttajaoppilaita varten oli syyslukukaudella kolme. Uusia oppilaita saapui edelleen loppuvuodesta käynnistäen jatkosuunnittelun opetusjärjestelyjen osalta. Henkilöstökulut kasvoivat ennakoitua suuremmiksi valmistavan opetuksen kulujen osalta sillä näihin muutoksiin ei talousarviossa voitu varautua. Valtionosuus valmistavan opetuksen osalta tulee vasta takautuvasti. Myös henkilöstön sairauspoissaolojen kasvusta johdettavat sijaiskulut kasvoivat ennakoitua enemmän. Lisäksi oppilaiden tuen tarpeiden kasvu on toi lisäkustannuksia henkilöstömenoihin (ohjaus- ja tuntiresurssi sekä erityisopetuksen tarve). Osittain näitä tuen järjestämisen lisäkuluja voitiin kattaa hankerahoituksella (koronarahoitus, tasa-arvorahoitus).

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Lasten ja nuorten mielenterveyden tukeminen.	IPC-menetelmän juurruttaminen osaksi opiskeluhuollon toimintaa. IPC-menetelmä on nuorten massensuoroireiden varhaisen intervention menetelmä.	Koulupsykologit ja koulukuraattorit ovat ottaneet menetelmän yhdeksi työmenetelmäkseen ja toiminta on vakiintunutta. Menetelmän käyttöönottoon liittyvä resurssointi ja tuki sekä palveluohjaus on suunniteltu.	IPC-menetelmäohjaus on vakiintunut opiskeluhuollon toimintatavaksi. IPC-ohjauksesta on tiedotettu henkilöstöä, joka on perehdytetty IPC-ohjaukseen ohjaamiseen.	Toteutunut ✓
Osaamista tulevaisuuden teki-jöille	TVT-strategian jalkauttaminen.	Oppilaskoneiden hankintamalli on suunniteltu ja hankinnat käynnistetty strategian mukaisesti. Oppilaskoneiden asteittainen käyttöönotto on aloitettu. Henkilöstö on perehdytetty oppilaskoneiden opetuskäyttöön. Nlde-oppimisympäristö on otettu käyttöön.	Oppilaskoneiden hankinta on käynnistetty asteittain.	Oppilaskoneet on otettu käyttöön 3. ja 7. luokkalaisten osalta. Henkilöstö on perehdytetty oppilaskoneiden opetuskäyttöön. Nlde-oppimisympäristö on otettu käyttöön.	Toteutunut ✓
Osaamista tulevaisuuden teki-jöille	Lukutaidon vahvistaminen, kohderyhmänä erityisesti yläkoulun oppilaat.	Yläkoulujen lukutaitohanke toteutuu suunnitellusti. Koulut kehittäivät toimintamalleja yhdessä oppilaita osallistaen.	Kehittämistoiminta toteutuu hankesuunnitelman mukaisesti. Koulut ovat kehittäneet uusia toimintamalleja oppilaiden lukutaidon vahvistamiseksi.	Kehittämistoiminta on toteutunut hankesuunnitelman mukaisesti. Koulut ovat kehittäneet uusia toimintamalleja oppilaiden lukutaidon vahvistamiseksi.	Toteutunut ✓

Vastualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Sastamalan oppilaskohtaiset kustannukset (ilman sairaalaopetusta ja vammaisopetusta)	9301	9833	9200	10 220
Oppilasmäärä vl 1-6 (20.9.)	1543	1528	1528	1491
Oppilasmäärä vl 7-9 (20.9.)	832	842	842	816
Oppilasmäärä perusopetus yht.	2375	2370	2370	2307
Opetusryhmien keskikoko vl 1-6	14,13	14,72	14,96	14,43
Opetusryhmien keskikoko vl 7-9	15,45	15,40	15,40	15,05

Tuloarviot ja määrärahat

Perusopetus Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2021	TA2022	TA2022 muutokset	Muutettu TA2022	Toteuma 2022	Poikkeama lo- pulliseen	Tot. % 2022
Toimintatuotot (+)	1 446	1 121	120	1 241	1 619	378	130,5 %
Toimintakulut (-)	-25 747	-25 416	-250	-25 666	-26 218	-553	102,2 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-24 301	-24 295	-130	-24 425	-24 600	-174	100,7 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-40	-27		-27	-27	0	101,4 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-24 341	-24 322	-130	-24 452	-24 626	-175	100,7 %

Lisätiedot

Oppilaiden tuen tarpeen lisääntyminen, kasvaneet sairauspoissaolot. lomapalkkavelan kasvu ja valmistava opetus nostivat kuluja ylittäen talousarviomäärärahan.

Toteumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan

Henkilöstökuluissa on vuodelle 2023 pyritty huomioimaan kasvaneita sairauspoissaoloja ja sijaistarpeita, mutta jos sairastuvuus edelleen jatkuu samalla tasolla, ei varattu määräraha tule riittämään. Vuoden 2023 talousarviossa on varauduttu maahanmuuttajaoppilaiden opetusjärjestelyihin, mutta oppilasmäärä on edelleen kasvanut talousarvion laatimisen jälkeen. Maahanmuuttajien opetukseen varattu määräraha ei tule tämän hetken oppilasmäärän säilyessä tai lisääntyessä riittämään. Maahanmuuttajien opetuksen valtionosuudet saadaan takautuvasti. Oppilaiden tuen tarpeen kasvu on vaikuttanut lukuvuoden 2023-24 suunnitteluun ja tilanteen muutos talousarvion laatimisen jälkeen tulee vaikuttamaan henkilöstökuluihin ja on huomioitava tulevien vuosien suunnittelussa suhteessa oppilasmäärän muutoksiin.

Lukiokoulutus

Toimielin	Sivistyslautakunta
Vastuualueen vastuhenkilö	Rehtori Leeni Kirvesmäki
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Lukiokoulutus jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleisivistuksen vahvistaminen ja riittävien valmiuksien antaminen jatko-opintoihin ja työelämään. Sastamalan lukiokoulutus tarjoaa monimuotoisia lukio-opintoja nuorille ja ammatillisessa koulutuksessa oleville kahden tai kolmen tutkinnon suorittajille. Myös Vammalan lukion perusvaltionosuudella rahoitettava lentopallon valmennuslinja on osa opiskelumahdollisuuksien laaja-alaisuutta. Lukiokoulutuksessa edistetään eri lajien tavoitteellista urheilijoiden kehittymistä erityisellä opintosuunnitelmalla.</p> <p>Vammalan lukio on laadukas yleislukio, jonka tavoitteena on taata opiskelijoilleen hyvät lähtökohdat jatko-opintoihin ja työelämään. Laadukkaana opetuksen lisäksi toiminnassa kiinnitetään huomiota tulevaisuuden työelämässä vaadittuihin itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitoihin. Lukiokoulutuksessa tehdään aktiivista yhteistyötä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa.</p> <p>Vammalan lukio tarjoaa niin laajat opiskelumahdollisuudet, ettei opiskelijan tarvitse hakeutua suurempien kaupunkien lukioihin. Kaikki valtakunnalliset pakolliset ja syventävät lukiokurssit tai valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot tarjotaan lähiopetuksena opiskelijoille vuosittain tai ainakin kerran lukio-opintojen aikana. Vammalan lukion toiminnassa korostuu kansainvälisyys.</p> <p>Laadukkaat ja ajantasaiset lukiokoulutuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, seuraamalla valtakunnallista kehittämistyötä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt sekä riittävän laaja opetustarjonta.</p>	
Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
<p>Oppivelvollisuus laajeni syksyllä 2022 koskemaan toista ikäluokkaa. Tämä näkyy lukiokoulutuksessa kustannusten nousuna (oppimateriaalit, opiskeluvälineet, kannettavat tietokoneet). Lisäksi lukiolain muutos syksyllä 2021 velvoittaa lukiot järjestämään erityisopetusta, ja erityisopetuksen kustannukset ovat lisääntyneet vuonna 2022 verrattuna edellisiin vuosiin.</p> <p>Vammalan lukiossa on toteutettu useita hankkeita. Lukiokoulutus on saanut hankerahoitusta lukioiden valtakunnallisesta lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman edistämiseen liittyvästä kehittämisrahoituksesta. Vuonna 2022 Vammalan lukoissa alkoi opinto-ohjauksen kehittämishanke, jossa tehdään yhteistyötä paikallisen elinkeinoelämän kanssa. Lisäksi kansainvälisyystoiminta on lisääntynyt Erasmus+ -akkreditoinnin myötä.</p> <p>Koronapandemian vaikutusten tasaamiseen saatua lisärahoitusta on ollut lukiolla käytettävissä vuonna 2022. Tällä rahoituksella on lisätty opinto-ohjauksen resurssia ja tehty lisäryhmiä niille opiskelijoille, joiden opintojen eteneminen on viivästynyt pandemian takia.</p>	

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen valinta	Vastuualueen kau- punkstrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvointia asumi- seen ja elä- miseen	Lasten ja nuorten mielenterveyden tu- keminen.	IPC-menetelmän juur- ruttaminen osaksi opiskeluhoillon toi- mintaa. IPC-mene- telmä on nuorten ma- sennusoireiden var- haisen intervention menetelmä.	Koulupsykologit ja koulukuraattorit ovat ottaneet mene- telmän yhdeksi työ- menetelmäkseen ja toiminta on vakiintu- nutta. Menetelmän käyttöönottoon liit- tyvä resurssointi ja tuki sekä palveluoh- jaus on suunniteltu.	IPC-menetelmäoh- jaus on vakiintunut opiskeluhoillon toi- mintatavaksi. IPC-oh- jauksesta on tiedo- tettu henkilöstöä, joka on perehdytetty IPC-ohjauksen oh- jaamiseen. Mene- telmä on esitelty opiskelijoille ja huol- tajille.	Toteutunut ✓

Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Yhteisöllisen työn vahvistaminen oppilaitoksessa.	Yhteistyönä laaditaan ja otetaan käyttöön varhaisen tuen malli, jossa on kuvattu palveluohjaus matalan kynnyksen palveluihin. Lukiolaisille järjestetään hyvinvointiviikko ja hyvinvointikioskeja (vähintään 8) lukuvuoden aikana.	Lukiolla on varhaisen tuen malli, joka on otettu käyttöön. Toteutuu/Ei toteudu Lukiolaisille on järjestetty hyvinvointiviikko ja vähintään 8 hyvinvointikioskia. Toteutuu/Ei toteudu	Vammalan lukiossa on laadittu varhaisen tuen malli ja henkilöstö on perehdytetty mallin käyttöön. Lukiolla järjestettiin lokakuussa 2022 hyvinvointiviikko. Tämän lisäksi järjestettiin 16 hyvinvointikioskia yhteistyössä perhepalveluverkoston toimijoiden kanssa.	Toteutunut
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Lukiopolkujen houkuttelevuuden lisääminen	Luodaan valmiit toimintamallit neljälle lukiopolulle	Toteutuu/Ei toteudu	Lukiopolut on kuvattu ja esitelty lukiolaisen oppaassa.	Toteutunut
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Oppimisympäristön toiminnallisuuden ja viihtyisyyden lisääminen	Parannetaan välituntitilojen toiminnallisuutta ja viihtyisyyttä. Hankitaan uutta esitustekniikkaa.	Toteutuu/Ei toteudu	Lukiolaisille on kehitetty viikoittaista välituntitoimintaa yhteistyössä opiskeluhoollon ja toisen asteen koulunuorisotyöntekijän kanssa. Lukiolaisilla on joka viikko kahvipaussi, jossa on kahvi- ja välipalatarjoilua sekä matalan kynnyksen keskustelumahdollisuus opiskeluhoollon tai koulunuorisotyön työntekijän kanssa. Lukiolle on hankittu uutta esitustekniikkaa.	Toteutunut

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Opiskelijat, nuorten lukiokoulutus	308	296	310	289
Opiskelijat, aikuisten lukiokoulutus	1	1	0	0
Opiskelijat, ammattilukio	7	6	15	7
Opiskelijat, muut aineopiskelijat	4	5	5	4
Kustannukset e / opiskelija (ei aineopiskelijat, sis. kaikki kulut)	7 653	7865	8650	8917
Kustannukset e / opiskelija (ilman toisen asteen opiskeluhoollon kustannuksia)	7 292	7664	8100	8390

Tuloarviot ja määrärahat

Lukiokoulutus							
Nettositova (1000 €)	TP2021	TA2022	TA2022	Muutettu	Toteuma	Poik-	Tot. %
Sitovuustaso: toimintakate, netto*			muutokset	TA2022	2022	keama lo-	Tot. %
						pulliseen	2022
Toimintatuotot (+)	188	207		207	203	-3	98,4 %
Toimintakulut (-)	-2 698	-2 921		-2 921	-2 915	6	99,8 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-2 510	-2 715		-2 715	-2 712	3	99,9 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-4	-7		-7	-16	-9	232,3 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-2 514	-2 721		-2 721	-2 727	-6	100,2 %

Lisätiedot
Ei raportoitavaa
Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan
Oppivelvollisuuden laajentuminen jatkuu vielä seuraavaan ikäluokkaan syksyllä 2023. Tämä vaikuttaa edelleen opiskelijakohtaisen kustannusten nousuun. Opiskelijamäärän laskuun on syytä varautua myös lukiokoulutuksessa ja tämä otetaan huomioon henkilöstösuunnittelussa. Myös lukiokoulutuksessa opiskelijoiden tuen tarve on lisääntynyt. Valtakunnallinen lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman edistämisen kehittämishanke jatkuu vuoteen 2024 saakka.

Elämänlaatu

Toimielin	Sivistyslautakunta
Vastualueen vastuhenkilö	Kasvatusjohtaja Pekka Kares
Vastualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Elämänlaadun vastualueen tehtävänä on järjestää ja mahdollistaa kuntalaisille vapaa-aikapalveluita, jotka luovat pohjaa henkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin sekä tukevat kasvua, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Toiminta ulottuu kaikkiin ikä- ja väestöryhmiin. Lasten ja nuorten palveluiden osalta vastualueen toiminta on keskeinen osa perhepalveluverkostoa.</p> <p>Sastamalan musiikkiopisto tuottaa laadukkaita musiikinopetuspalveluja fokuksen ollessa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa. Sastamalan Opisto tuottaa laadukkaita vapaan sivistystyön palveluita tarjoten kuntalaisille monipuolisia mahdollisuuksia vapaa-ajanviettoon ja elinikäiseen oppimiseen.</p> <p>Kirjasto- ja tietopalveluja tarjotaan kirjastolain (1492/2016) 6 §:n mukaan: tarjotaan pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin, ylläpidetään monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistetään lukemista, kirjallisuutta ja yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua, tarjotaan tietopalvelua ja ohjausta tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon sekä tarjotaan tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.</p> <p>Liikunta- ja nuorisopalveluiden tehtävänä on liikuntalaissa (390/2015) määriteltyjen tehtävien toteuttaminen paikallisella tasolla (liikuntalaki 1.6.2015/390) ja tuottaa monipuolista ennaltaehkäisevää toimintaa ja kasvatuksellisia palveluita lapsille ja nuorille huomioiden heidän kehitystasensa. Painopistealueena ovat liikuntapaikkojen hoito- ja kunnossapito sekä rakentaminen, terveystoimintatoiminnan ja liikuntaneuvolatoiminnan toteuttaminen, ohjatun liikuntatoiminnan järjestäminen (lapset, nuoret, aikuiset, ikäihmiset), soveltavan liikuntatoiminnan järjestäminen (lapset ja ikäihmiset), järjestöyhteistyön toteuttaminen (seuraparlamenttitoiminta) ja urheiluseurojen tukeminen (toiminta- ja kohdeavustukset), liikuntatilavarauksista vastaaminen sekä monialaisen yhteistyön toteuttaminen. Nuorisotyössä toiminnan painopiste on 9-19-vuotiaiden palveluissa. Nuorisopalveluiden toiminta-alueita ovat nuorisotoiminnan järjestäminen, nuorisotilojen tarjoaminen nuorten toimintaan, nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen, nuorten elämäntilavaruuden tukeminen yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa sekä nuorisojärjestöjen toiminnan tukeminen. Toimintamuotoja ovat nuorisotoiminta, nuorten osallisuus (mm. nuorisovaltuusto, nuorisohallitus, talotoimikunnat, lasten</p>	

ja nuorten huippukokoukset ja foorumit), erityisnuorisotyö, liikkuva nuorisotyö, jalkautuva nuorisotyö, verkkonuorisotyö, tiedotus ja neuvonta, järjestöyhteistyö ja verkostoyhteistyö.

Kulttuuripalveluiden tehtävät määritellään kuntien kulttuuritoimintalaissa (166/2019). Kunnan tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luoda edellytyksiä taiteelliselle työlle ja toiminnalle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteellisen taide- ja kulttuurikasvatukseen, edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa, edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Vastualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022

Liikuntapaikkahoitajat siirtyivät 1.1.2022 liikunta- ja nuorisopalveluihin. Koronasulkujen vuoksi tilat olivat alkukevään kiinni. Lasten- ja nuorten harrastustoimintaa kehitettiin Harrastamisen Suomen mallin kautta ja Sastamala palkittiin Hämeen Liikunta- ja nuorisogaalassa lasten ja nuorten harrastamisen edistämisestä. Sastamalan lasten ja nuorten osallisuus sai huomiota, kun Sastamalan lasten ja nuorten osallisuuden kaava ylsi Euroopan nuorisovuoden Awards-finaaliin. Liikuntaneuvontaa kehitettiin ja syksyllä käynnistettiin terveystoimintatoukset sekä matalankynnyksen liikuntaryhmät eri puolille kaupunkia. Liikuntapaikkarakentamiseen panostettiin lähiliikuntapaikkojen rakentamisella.

Pääkirjaston omatoimivalmius otettiin käyttöön helmikuussa 2022. Omatoimijalan kävijämäärät ovat nousseet koko vuoden ajan. Koronapandemian vaikutukset näkyvät edelleen kirjastojen lainaus- ja kävijämäärissä. Yhteisöllistä lähikirjastomallia Karkun kylän kanssa edistettiin ja se toteutetaan vuonna 2023. Suodenniemen uuden kirjastotilan suunnittelu saatiin toteutettua.

Sastamalan Opiston opiskelijamääriin ja kurssien toteutumiseen vaikutti vielä keväällä -22 koronarajoitukset. Syksyllä osallistujamäärät kipuivat lähes normaaliin. Sastamalan Opisto aloitti ukrainalaisten suomen kielen koulutuksen huhtikuussa ja järjesti vuoden loppuun mennessä 779 tuntia 98 ukrainalaiselle. Sopeuttamistoimien mukaiset tuntileikkaukset toteutettiin. Musiikkiopistossa aloitettiin näkyvyyden parantamiseksi uusi KeMut-konserttisarja Funkkistalossa. Musiikin varhaiskasvatukseen saavutettavuuden parantamiseksi aloitettiin päiväkotimuskaripilotti Kiikoisten päiväkodissa.

Kulttuuripalveluiden näyttelytoiminta on toteutunut suunnitelmien mukaan. Läpi vuoden on järjestetty näyttelyitä, mm. Ritirimpsu, TASI-aiden näyttely sekä Pirunvuoren kivilinnan näyttelyt. Näyttelyiden lisäksi toteutettiin kulttuuritapahtumia (esim. Yllätysten yö. Veteraanipäivän juhla, Museo- ja harrasteajoneuvojen paraati ja kotiseuturetket). Sastamalan kaupunki on myös mukana Operaatio Pirkanmaa ja Culture Up Erasmus + -hankkeissa, joiden kautta erilaisia kulttuurihankkeita ja -tempauksia on toteutettu.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen valinta	Vastualueen kau- punkstrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elä- miseen	Kuntalaisten hyvin- voinnin edistäminen ja varhainen puuttu- minen	Ehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä. Tavoitteena järjestää jokaisessa peruskou- lussa vähintään kaksi maksutonta kerhoa koulupäivän jälkeen.	Jokaisessa perus- koulussa järjeste- tään vähintään kaksi maksutonta kerhoa koulupäivän jälkeen. Toteutuu/Ei toteudu	Toteutunut. Toimin- taa toteutettu mm. koulujen kerhotoimin- nan ja Harrastamisen Suomen malli -hank- keen kautta.	Toteutunut ✔
		Ennaltaehkäistään nuorten rikollisuutta kehittämällä varhaisen puuttumisen menetel- miä	Ankkuri- toiminta käynnistyy. Toteu- tuu/Ei toteudu	Toteutunut	
		Kulttuurihyvinvointi- suunnitelman edistä- minen.	Kulttuuri- ja harras- tuskummitoiminnan aloittaminen. Toteu- tuu/Ei toteudu	Toteutunut	

Osaamista tulevaisuuden teki- jölle	Kuntalaisten osaami- sen vahvistaminen ja kasvun tukeminen	Laadukkaiden etäpal- velujen käyttöönotto elämänlaatu- palveluissa ja digitaalisten oppimisympäristöjen kehittäminen musiik- kiopistossa.	Uusien käyttöön- otettujen etäpalve- luiden määrä > 3. Toteutuu/Ei toteudu Digitaalisten julkai- sujen määrä	Toteutunut Pirkanmaan kulttuuri- pankki	Toteutunut ✔
Osaamista tulevaisuuden teki- jölle	Lasten ja nuorten lu- kutaitojen edistämi- nen.	Kirjaston ja perusope- tuksen yhteistyösuun- nitelma on laadittu.	On/ei ole laadittu. Kirjavinkkausten määrä	Laadittu 31 luokkaa	Toteutunut ✔

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Asiakaskäynnit	758 205	713 733	755 000	727 610
Järjestöavustusten määrä, euroa/asukas	8,21	8,13	7,5	7,9
Opistojen opetustuntien määrä	28 886	25 283	31300	29 426
Elämänlaatu- palvelut; käyttötalouden netto- menot/asukas	261,70	272	275	295
Kirjasto- ja tietopalvelut; kokonaislainaus- määrä	324 556	379 423	430 000	405 877

Tuloarviot ja määrärahat

Elämänlaatu	TP2021	TA2022	TA2022 muutokset	Muutettu TA2022	Toteuma 2022	Poik- keama lo- pulliseen	Tot. % 2022
Nettositova (1000 €)							
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	677	729	20	749	908	159	121,2 %
Toimintakulut (-)	-7 212	-7 557	-20	-7 577	-7 920	-343	104,5 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-6 535	-6 828		-6 828	-7 013	-184	102,7 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-160	-210		-210	-189	21	89,9 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-6 695	-7 038		-7 038	-7 201	-163	102,3 %

Lisätiedot
Koronasulut ja niihin sisältyvät asiakasmaksumenetelmä, rakennusmateriaalien ja muiden kustannusten merkittävä nousu, yllättävät akuutit menot, runsasluminen ja pitkä talvi sekä sairauspoissaolojen ja lomapalkkavelan kasvu näkyvät talousarvion ylityksenä.
Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan
Mikäli hintojen taso pysyy korkealla tai jatkaa valtakunnallisesti nousuaan, ei siihen ole osattu huomioida riittävästi määrärahaa talousarviossa.

9.1.4 TEKNINEN TOIMI

Toimialan vastuhenkilö	Tekninen johtaja Kimmo Toukoniemi
Toimialan tehtäväkaavio	
<pre> graph LR Root[Tekninen toimi] --- TL[Tekninen lautakunta] Root --- SJ[Sastamalan veden johtokunta] TL --- Tilakeskus[Tilakeskus] TL --- Yhdyskunta[Yhdyskunta-tekniikka] TL --- Maaseutu[Maaseutupalvelut] TL --- Turvallisuus[Turvallisuus] SJ --- Vesi[Sastamalan vesi liikelaitos] Tilakeskus --- Tilapalvelut[Tilapalvelut, rakennuttamispalvelut] Yhdyskunta --- Liikenne[Liikenneväylät ja muut yleiset alueet, yhdyskuntarakentaminen, jätehuolto, varasto ja konekeskus, kaupungin metsät/pellot, yksityistiepalvelut] Maaseutu --- Maaseutu[Maaseutuviranomaispalvelut, lomituspalvelut] Vesi --- Vesihuolto[Vesihuolto, Käyttöpalvelut, kunnossapitopalvelut, rakennuttaminen, asiakaspalvelut] </pre>	
Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Tekninen toimiala tuottaa ja ylläpitää toimivaa ja viihtyisää elinympäristöä suunnittelemalla infrastruktuuria, rakentamalla, rakennuttamalla ja ylläpitämällä yhdyskuntatekniikkaa ja vesihuoltoa. Tekniseen toimialaan kuuluva tilakeskus tuottaa ja ylläpitää laadukkaita ja kilpailukykyisiä vuokratiloja kaupungin organisaatioille ja vuokra-asukkaille. Toimialaan kuuluu myös Pirkanmaan kattava lomituspalvelu sekä Hämeenkyrön, Ikaalisten ja Sastamalan kattavat maaseutuviranomaispalvelut.</p>	
Toimialan katsaus vuoteen 2022	
<p>Investointiohjelma toteutui pääpiirteissään. Uusia katuja rakennettiin; Vehmaistenkatu, Kaivopolku ja Lamminsuontien jatke sekä Vammaksentien jatkoa. Myös Aurinkorinteentielle rakennettiin jatkoa. Katujen perusparannusta (ja vesihuollon) tehtiin Toravantiellä ja Passinmäentiellä. Vammalan torin saneeraus käynnistyi syksyllä. Liikuntapaikkainvestoinneista toteutettiin tekonurmikentät Mouhijärvelle ja Varilaan, ulkokuntosali Kiikkaan, Kaalisaaressa huoltorakennukset rakennettiin viimeistelyä vaille valmiiksi ja hyppytornin rakentamisesta on sovittu. Mätikön kevyen liikenteen väylä valmistui yhteistyössä Ely-keskuksen kanssa.</p> <p>Kiikoisten päiväkotit valmistui entisen kunnantalon tiloihin. Suodenniemen urheilutalo valmistui. Mouhijärven yhteiskoulun hankesuunnitelma ja hankinta-asiakirjat laadittiin kevään aikana. Hankkeen pääuraokoitsija valittiin lokakuussa.</p>	

Vuoden aikana myytiin kaksi asunto-osaketta ja As Oy Hämeenrannan koko osakekanta. Lisäksi Sastamalan kaupunki luovutti Mouhijärven Asunnot Oy:n koko osakekannan Sastamalan Vuokratalot Oy:lle.

Sastamalan Vedellä jatkettiin verkoston ja pumppaamoiden saneerausta saneerausohjelman mukaisesti. Pumppaamoiden osalta osa kohteista siirtyy vuodelle 2023. Häntyrinkankaan kaivohankkeessa aloitettiin puoli vuotta kestävä koepumppaus, joka päättyy kesällä 2023. Vesilaitosten automatiikkaa ja valvontaa päivitettiin suunnitelman mukaisesti.

Mm. Ukrainan sodan ja muuttuneen maailman tilanteen seurauksena yleinen kustannusten nousu oli merkittävä mm. polttoaineissa, rakennusmateriaaleissa ja sähkössä.

Sopeutusohjelman 2020-2023 tilannekatsaus

Katuvalaistuksen muuttaminen LED-valotekniikaksi; Sähkön hinnan nousu vaikuttaa merkittävästi vuonna 2020 ennakoitua katuvalaistuksen säästöön, kuitenkin LED-valotekniikka ehkäisee käyttötalousmenojen kasvua. Vesihuoltoavustuksia on pienennetty, suuret avustuskohteet valtuuston erillispäätöksellä. Sopeutus n. 80 000 € vuositasolla. Maaseutujohtajan virka jätettiin täyttämättä ja vuoden 2022 alusta elävän maaseudun tehtäviä jaettiin kaupungin eri toimialoille. Lisäksi vuonna 2021 vapautunutta varastonhoitajan tointa ei täytetty. Yksityisteiden kunnossapitoavustusten sopeutustavoite 50 000 euroa/vuosi on toteutunut.

Teiden kunnossapitoluokituksen määrittelytyö on tarkentunut katujen ylläpitoa ohjaavaksi määrittelyksi. Mikäli katujen hoidosta halutaan säästää, vaatii se erillisiä päätöksiä ja katujen hoidon tason oleellista muuttamista.

Hulevesiverkoston siirto kaupungin taseeseen: Hulevesiverkoston siirtoa vesilaitokselta kaupungin taseeseen on selvitetty. Verkoston siirtoa ei voida pitää kannattavana ilman merkittävää kiinteistökohtaista hulevesimaksua, jota ei kuitenkaan pidetä tarkoituksenmukaisena maksuna. Kaupungin ja vesilaitoksen välinen sopimus, yleisten alueiden ja kiinteistöjen hulevesien johtamiseksi tehtävät verkostojen rakentamistyöt ja ylläpito, mahdollistaa hulevesiverkosta syntyneiden kustannusten kohdentamisen kaupungille. Vuoden 2023 talousarviossa on yhdyskuntatekniikan osalta varattu määrärahaa, jolla katetaan vesilaitokselle syntyneet yleisten alueiden hulevesiverkoston syntyneet kulut. Tämä hillitsee osaltaan tulevaisuudessa vesi- ja viemäritaksojen korotuspainetta yleisten alueiden hulevesikustannusten kohdistuessa kaupungille.

Arvio tulevasta kehityksestä

Teknisen toimialan toiminnan painopisteenä on edellytysten luominen turvallisen ja viihtyisän asuin ympäristön muodostumiselle kaupungin strategisten linjausten mukaisesti. Tekninen toimi pyrkii reagoimaan nopeasti yritystoiminnan tarpeisiin rakentamalla infrastruktuuria sekä toimimalla yhteistyössä kaupungin elinkeinotoimen kanssa. Korjausvelan hallinta, kustannustehokkuus sekä tilojen käytön optimointi ovat teknisellä toimialalla jatkuvasti eräänä taloutta pitkällä tähtäimellä tasapainottavana tavoitteena.

Tilakeskus

Toimielin	Tekninen lautakunta
Vastuualueen vastuhenkilö	Tekninen johtaja Kimmo Toukonieni
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Vastuualueen perustehtävänä on kaupungin rakennusten ylläpito-, korjaus- ja uudisrakentaminen, sekä rakennusomaisuuden säilyttäminen, kehittäminen ja jalostaminen.</p> <p>Tilakeskus tuottaa sisäisille ja ulkoisille vuokralaisille laadukkaat ja kilpailukykyiset tilat. Tilakeskus omistaa ja hallinnoi kaupungin rakennusomaisuutta ja tarjoaa kaupungin toimialoille tarvittavat tilat sekä hallinnoi n. 350 vuokra-asuntoa, joista pääosa on vanhusten ja vammaisten vuokra-asuntoja. Tilakeskus huolehtii myös uudis- ja perusparannushankkeiden suunnittelusta ja rakennuttamisesta.</p> <p>Tilakeskus käsitellään kirjanpidossa laskennallisena taseyksikkönä.</p>	
Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
<p>Vuonna 2022 myytiin kaksi asunto-osaketta ja Asunto Oy Hämeenrannan koko osakekanta. Lisäksi Sastamalan kaupunki luovutti Mouhijärven Asunnot Oy:n koko osakekannan Sastamalan Vuokratalot Oy:lle.</p> <p>Vuonna 2022 rakennettiin Kiikoisten päiväkotit entisen kunnantalon tiloihin. Suodenniemen urheilutalo valmistui. Mouhijärven yhteiskoulun hankesuunnitelma ja hankinta-asiakirjat laadittiin kevään aikana. Hankkeen pääurakoitsija valittiin lokakuun alussa. Sylvään taitotalon hankesuunnitelma siirtyi poliittisten linjausten vuoksi vuodelle 2023.</p> <p>Tyhjien tilojen määrää laski päiväkodin rakentaminen Kiikoisten entiselle kunnantalolle ja Mouhijärven entisen neuvolarakennuksen purkaminen loppuvuodesta 2022. Keskustan päiväkotit jäi tyhjilleen syksyllä 2022.</p> <p>Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa solmittiin vuokrasopimukset 39 kohteesta siirtymäajaksi 1.1.2023-31.12.2025</p> <p>Tilakeskuksen toimintamenot ylittyivät mm. ulkoalueiden kunnossapidon ja vuokramenojen osalta, mutta vastaavasti toimintatuotot ylittivät talousarviossa ennakoidun.</p>	

Taseyksikön tulostavoitteet (1000 eur)			Toteuma 31.12.
Tulostavoite	-1 044		-1 059
Korvaus jäännöspääomasta	725		725
Taseyksikön investointeihin sitoutuneen lainapäätöksen muutos	2 708		-770
Kokonaisinvestointien nettomäärä	5 675 (KHALL 13.6.2022 § 124, KVALT 19.9.2022 § 45, KVALT 14.11.2022 § 54)		3 657
Vuonna 2022 toteutettavat yli 500 000 euron hankkeet	Kustannukset TA2022	Kokonais-kustannusarvio	Toteuma 31.12.
Suodenniemen urheilutalo	1 900	2 100	1 897
Valtuuston linjaama kouluinvestointi	2 000		63

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Vuokra-asuntojen käyttöaste	90 %	Käyttöaste	88,2 %	Toteutuu osittain

Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Virasto- ja laitosten käyttöasteiden parantaminen/tyhjien tilojen vähentäminen	Tyhjien tilojen määrä enintään 5 % rakennusmäärästä	Vuokraamattomien neliöiden osuus rakennusmäärästä	6,7 %	Ei toteudu ☐
-------------------------------------	--	---	---	-------	--

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Vuokra-asuntojen määrä	343	337	337	313
Tyhjiä tiloja %	7,0	5,1	5,0	6,7
Rakennusmäärä m2	143 200	140 000	127 400	139 800

Tuloarviot ja määrärahat

Tilakeskus							
Nettositova (1000 €)	TP2021	TA2022	TA2022	Muutettu	Toteuma	Poikkeama lo-	Tot. %
Sitovuustaso: toimintakate, netto*			muutokset	TA2022	2022	pulliseen	2022
Toimintatuotot (+)	12 684	12 688		12 688	13 092	405	103,2 %
Valmistus omaan käyttöön (+)	39	40		40	11	-29	26,5 %
Toimintakulut (-)	-8 408	-8 786		-8 786	-8 916	-131	101,5 %
Toimintakate, netto* (+/-)	4 314	3 942		3 942	4 187	245	106,2 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-4 590	-4 099		-4 099	-4 379	-280	106,8 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-276	-157		-157	-193	-36	122,8 %

Lisätiedot
Tilakeskuksen tyhjätkohteet 31.12.2022 tilanteessa ovat seuraavat: Suodenniemen ent. kunnantalon yläkerta, Kiikan kirjastotalon yläkerta, Treeva, Stormin vanha koulu (osittain), Hopun vanha koulu, kaupungintalon alakerta, Kiikan vanhainkoti, vanha sairaala, Äetsän koulu (osittain), keskustan päiväkot.
Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan
Ei raportoitavaa.

Yhdyskuntatekniikka

Toimielin	Tekninen lautakunta
Vastuualueen vastuhenkilö	Yhdyskuntatekniikan päällikkö Pasi Lähteenmäki
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
Yhdyskuntatekniikan tehtävänä on vastata yhdyskuntarakentamisesta, liikenneväylien ja yleisten alueiden kunnossapidosta, varastosta, konekeskuksesta, jätehuollosta sekä vesihuoltoavustuksista.	
Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
Toiminnan painopisteenä on ollut yhdyskuntarakentamisen investointiohjelman toteuttaminen sekä liikenneväylien, puistojen ja muiden yleisten alueiden kunnossapito. Mm. Ukrainan sodan ja muuttuneen maailmantilanteen seurauksena yleinen kustannusten nousu oli merkittävää mm. polttoaineissa, rakennusmateriaaleissa ja sähkössä. Talvi oli molemmissa päässä haastava. Metsiin, peltoihin ja yksityistiepalveluihin liittyvät tulot ja menot olivat ensimmäistä vuotta yhdyskuntatekniikan alla.	

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen valinta	Vastuualueen kau- punkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyy- destä	Strategisten inves- tointikohteiden toteut- taminen.	Vuoden 2022 inves- tointiohjelman toteut- taminen.	Investointioh- jelman toteut- tamisvaihe.	Investointiohjelma on toteu- tunut pääpiirteissään. Uu- sia katuja on rakennettu Vehmaistenkatu, Kaivo- polku, Lamminsuontien jatke sekä Vammaksentien jatkoa (kesken). Myös Au- rinkorinteentielle rakennet- tiin jatkoa. Vammalantien jatke asfaltoitiin ja viimeis- teltiin. Katujen perusparan- nuksia tehtiin Toravantiellä ja Passinmäentiellä. Ase- mantien perusparannus ei toteutunut alueen kaavoit- uksen ollessa kesken. Vammalan torin saneeraus alkoi syksyllä ja valmistuu kesällä -23. Katuvalaistuk- sen saneerausta led-valai- simiin jatkettiin, mutta mää- rärahaa jäi käyttämättä, koska yhteiskaapelointi- hankkeet eivät edenneet odotetusti materiaalien saatavuusongelmista joh- tuen. Hirvipuiston leikki- paikka saneerattiin. Liikun- tapaikkainvestoinneista to- teutettiin tekonurmikentät Mouhijärvelle ja Varilaan, ulkokuntosali Kiikkaan, Kaalisaaren huoltoraken- nukset rakennettiin viimeis- telyjä vaille valmiiksi ja hyp- pytornin rakentamisesta on sovittu (valmistuu -23).	Toteutunut ✓

Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Luodaan ja ylläpidetään puitteita kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi.	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman toteuttaminen.	Kävelyn ja pyöräilyn - liikennemäärät - kulkumuotojakauma - infrastruktuurin kehittäminen.	Mätikön kevyen liikenteen väylä on valmistunut yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Vammalan torin saneerauksen yhteydessä päätettiin leventää Puistokadun jalkakäytävä kevyen liikenteen väyläksi (valmistuu kesällä -23). Kaukolan ja Kiiikan välisen kevyen liikenteen väylän tiesuunnitelma hyväksyttiin Liikenne- ja viestintävirasto Traficomissa. Maantien 249 varteen välille Kyntäjätie-Vt12 päätettiin vanhojen kevyen liikenteen väylän suunnitelmien päivittämisestä. Väyläviraston kanssa tehtiin hankesopimus Vammalan rautatieaseman kehittämisestä mm. rakentamalla rautatien alikulku kevyelle liikenteelle. Kevyen liikenteen määrät laskettiin eri mitauspisteissä keskustassa.	Toteutunut ✓
-------------------------------------	---	---	--	--	-----------------

Vastualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Kunnossapidettäviä väyliä, km	186	188	189	188
Kevytiliikenneväyliä, km	84	86	88	86
Hoidettavia puistoja ja katuviheriöitä, ha	65 Määrä tarkistettu ja yhdistetty katuviheriöiden kanssa	65	65	65
Puistometsiä, ha	140	140	140	140
Yksityisteiden lukumäärä (kpl) ja kokonaispituus (km), joille kaupunki myöntänyt kunnossapitoavustusta	377 818	374 805	374 805	375 815
Kaupungin omistuksessa oleva peltopinta-ala, ha	250	285	285	294
Kaupungin omistuksessa oleva metsäpinta-ala, ha	2 180	2 185	2 185	2185
Metsän myyntitulo, €	211 654	389 426	260 000	224 000

Tuloarviot ja määrärahat

Yhdyskuntateknikka							
Nettositova (1000 €)	TP2021	TA2022	TA2022	Muutettu	Toteuma	Poik-	Tot. %
Sitovuustaso: toimintakate, netto*			muutokset	TA2022	2022	keama lo-	2022
						pulliseen	
Toimintatuotot (+)	748	896		896	1 064	168	118,7 %
Valmistus omaan käyttöön (+)	244	232		232	229	-3	98,7 %
Toimintakulut (-)	-3 599	-4 136		-4 136	-4 303	-166	104,0 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-2 607	-3 009		-3 009	-3 010	-2	100,1 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-2 811	-2 997		-2 997	-5 652	-2 655	188,6 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-5 418	-6 005		-6 005	-8 662	-2 657	144,2 %

Lisätiedot
Ei raportoitavaa.
Toteumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan
Ei raportoitavaa.

Turvallisuus

Toimielin	Tekninen lautakunta
Vastualueen vastuhenkilö	Tekninen johtaja Kimmo Toukonieni
Vastualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Pirkanmaan pelastustoimen voimassa oleva palvelutasopäätös 2020 - 2021 hyväksyttiin Tampereen kaupunginhallituksessa tammikuussa 2020. Palvelutasopäätöksen tarkistaminen 2022 - 2023 on parhaillaan lausuntokierroksella kunnissa. Pelastustoimen palvelutason tarkistukseen ei esitetä merkittäviä muutoksia varsinaiseen palvelutasopäätökseen, mutta kehittämissuunnitelmassa huomioidaan kaupunkiseudun toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja niiden edellyttämät kehittämistoimenpiteet kahden paloaseman rakentamiseksi Tampereen läntiselle ja eteläiselle alueelle toimintavarmuuden turvaamiseksi.</p> <p>Varsinainen palvelutasopäätös jakaantuu onnettomuuksien ehkäisyä, pelastustoimintaa ja muita tehtäviä, kuten ensihoitoa, kansainvälistä toimintaa ja kuntien valmiussuunnittelun tukemista koskeviin asioihin. Onnettomuuksien ehkäisyyn kuuluvat pelastustoimen ohjaus, neuvonta ja yhteistyö, palontutkinta, valvontatoiminta sekä turvallisuusviestintä. Itse pelastustoimen palvelutasoon on määritelty päivittäisten tehtävien palvelutasotavoitteisiin sisältyvät mm. toimintavalmiuserätyöt eri riskiluokkien alueilla ja erilaisissa pelastustehtävissä. Lisäksi on asetettu tavoitteita varautumisesta häiriötilanteisiin, poikkeusoloihin, öljyntorjuntaan ja erilaisten pelastustoimintaa ohjaavien suunnitelmien laatimiseen. Palvelutasopäätös on monipuolisesti kaupungin turvallisuutta palveleva tavoiteasiakirja.</p> <p>Tulevan palvelutasokauden aikana painopisteenä on myös hyvinvointialueelle siirtymiseen liittyvä valmistelutyö, jota tehdään useissa työryhmissä. Valmistelutyöllä varmistetaan palvelutuotannon sujuva siirtyminen Pirkanmaan hyvinvointialueelle ja alueellisen yhteistyön jatkuminen kuntiin tiiviinä myös uudessa organisaatiossa.</p> <p>Pirkanmaan pelastuslaitoksen tavoitteena on ollut pelastustoimen kehittäminen valtakunnallisten linjausten mukaisesti siten, että Pirkanmaan pelastustoimi jatkossakin on koko maan kärkitasoa.</p>	
Vastualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
Ei raportoitavaa.	

Tuloarviot ja määrärahat

Turvallisuus							
Nettositova (1000 €)	TP2021	TA2022	TA2022	Muutettu	Toteuma	Poikkeama lo-	Tot. %
Sitovuustaso: toimintakate, netto*			muutokset	TA2022	2022	pulliseen	2022
Toimintakulut (-)	-1 912	-1 973		-1 973	-1 977	-4	100,2 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-1 912	-1 973		-1 973	-1 977	-4	100,2 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-1 912	-1 973		-1 973	-1 977	-4	100,2 %

Lisätiedot
Ei raportoitavaa.
Toteumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan
Pelastustoimi siirtyy Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Maaseutupalvelut

Toimielin	Tekninen lautakunta
Vastuualueen vastuhenkilö	Tekninen johtaja Kimmo Toukoniemi
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Maaseutupalveluiden vastuualue</p> <p>- hallinnoi kansallisten ja EU-rahoitteisten viljelijätukien kuntatason tehtäviä (laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa 210/2010). Maaseutuviraston ja Sastamalan kaupungin välinen sopimus eräiden maksajavirastotehtävien siirtämisestä yhteistoiminta-alueelle, jonka muodostavat Sastamalan ja Ikaalisten kaupungit sekä Hämeenkyrön kunta.</p> <p>-toimii maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa (1231/1996) tarkoitettuna paikallisyksikkönä ja huolehtii edellä mainitun lain ja maatalousyrittäjien lomituspalveluasetuksen (1333/1996) mukaan paikallisyksikölle kuuluvista tehtävistä Hämeenkyrön, Juupajoen, Lempäälän, Pirkkalan, Pälkäneen, Ruoveden, Urjalan ja Vesilahden kunnat sekä Akaan, Ikaalisten, Kangasalan, Nokian, Oriveden, Sastamalan, Tampereen, Valkeakosken, Virtain ja Ylöjärven kaupungit käsittävällä alueella.</p>	
Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
Ei raportoitavaa.	

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi-	Vastuualueen kau-	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
nen valinta	punkstrategiasta johdettu tavoite				
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Maaseutuviranomaispalvelujen järjestäminen maksajavirastokeskustuksen vaatimusten mukaisesti. Viljelijöiden asiakastytyvyyden parantaminen.	Maaseutuviranomaispalvelut hoidetaan vaatimusten mukaisesti. Asiakastytyvyysskyselyn tavoitetaso asteikolla 1-5 on vähintään 4,0	Ruokavirastolla vuosittain 15.11. annettava maksajavirastovakuutus, että tehtävät on hoidettu vaatimusten mukaisesti. Ruokaviraston mahdolliset kuntatarkastukset ja mahdolliset välitarkastelut.	Asiakastytyvyysskyselyn kokonaisarvosana oli 4,5.	Toteutunut ✓

			Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset.		
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Lomituspalvelut järjestetään asianmukaisesti, ammattitaitoisesti ja tasapuolisesti koko paikallisyksikön alueella.	Paras mahdollinen asiakaskokemus. Asiakaspalautekyselyn tulokset, arviot asteikolla 1-5. Tavoite vähintään 4,0	Asiakaskyselyn tulokset. Lomitusnetin tilastot.	Asiakastyytyväisyyskyselyn kokonaisarvosana oli 4,4.	Toteutunut ✓

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Tukitilojen määrä	1 152	1 125	1142	1 110
Sähköiset tukihakemukset %	98	98	99	98
Lomitettavat tilat/lomitettavat maatalousyrittäjät	298/430	502/709	470/685	480 / 689
Sähköiset maatalouslomahakemukset %	92	94	95	95
Lomitettavat päivät	18 900	33 824	31000	31 253

Tuloarviot ja määrärahat

Maaseutupalvelut							
Nettositova (1000 €)	TP2021	TA2022	TA2022 muutokset	Muutettu TA2022	Toteuma 2022	Poikkeama lopulliseen	Tot. % 2022
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	9 976	8 851		8 851	8 952	102	101,1 %
Toimintakulut (-)	-10 167	-9 092		-9 092	-9 203	-112	101,2 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-191	-241		-241	-251	-10	104,2 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-2				0	0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-193	-241		-241	-252	-11	104,4 %

Lisätiedot
Ei raportoitavaa.
Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan
Ei raportoitavaa.

9.1.5 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

Toimialan vastuhenkilö	Vs. sosiaali- ja terveysjohtaja Alekski Saukkoriipi
Toimialan tehtäväkaavio	
<pre> graph LR Root[Sosiaali- ja terveystoimi] --- Board[Yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveyslautakunta] Board --- Hallinto Board --- Perhe[Perhe- ja sosiaalipalvelut] Board --- Ika[Ikäihmisten avopalvelut] Board --- IkaA[Ikäihmisten asumispalvelut] Board --- Terveys[Terveyspalvelut] Board --- Ymp[Ympäristöterveydenhuollon palvelut] Board --- Eriko[Erikoissairaanhoito] Perhe --- P1[Lapsiperheiden sosiaalityö ja kotipalvelut, perhe- ja kasvatusneuvola, perheohjaus, aikuissosiaalityö, shl-asumispalvelut, keva-huolto, vammaispalvelut, omaishoidontuki alle 65 v] Ika --- I1[Asiakasohjaus, hyvinvointia tukevat palvelut, kotihoito, tukipalvelut, omaishoidontuki yli 65 vuotiaille] IkaA --- I2[Tehostettu palveluasuminen, palveluasuminen] Terveys --- T1[Lääkärrien ja hoitajien vastaanotot, kiirevastaanotto, neuvolapalvelut, kuntoutuspalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelut, suun terveydenhuolto, tk-sairaalapalvelut] Ymp --- Y1[Yleinen terveysvalvonta, ympäristönsuojelu, eläinlääkintähuolto] </pre>	
Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Toimialan tehtävänä on tuottaa kunta- ja palvelurakennemuutoksessa annettujen lakien mukaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja sekä muussa lainsäädännössä tai kuntien yhteisesti päättämiä muita palveluja kuten palvelusuunnitelmassa on tarkemmin kuvattu. Sosiaali- ja terveystoimi on yhteistoiminta-alue, joka tuottaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut Sastamalan kaupungille ja Punkalaitumen kunnalle sekä lisäksi ympäristöterveydenhuollon palvelut Ikaalisten ja Parkanon kaupungeille ja Kihniön kunnalle.</p>	
Toimialan katsaus vuoteen 2022	
<p>Toimialalla on valmistauduttu hyvinvointialueelle siirtymiseen. Toimintaa on kehitetty lukuisissa hankkeissa (Pirsote, Pirkati, Pirkoti, Pirkanmaan työkyky, RRP). Vuoden aikana toimintaa ovat haastaneet mm. työtaistelutoimet (ylityö- ja vuorovaihtokiello sekä PSHP:n lakko). Yleinen kustannustason nousu on tuonut talouteen painetta.</p>	
Sopeutusohjelman 2020-2023 tilannekatsaus	
<p>-Asiakasmaksujen korotus lisäsi tuloja v. 2020 - 5/2021 saakka. Asiakasmaksuasetuksen muutos tästä eteenpäin vähensi asiakasmaksutuottoja aikaisempaa alemmalle tasolle, jolloin talouden sopeutusohjelman tavoitteet eivät enää toteutuneet.</p> <p>-Leasing-autoja on lisätty v. 2021 ja matkakustannuksissa on säästetty vuosittain. Polttoaineen hintojen raju nousu</p>	

tulee todennäköisesti pienentämään säästöä.

-Kiirevastaanoton aukioloajan lyhennys v. 2020. Säästövaikutus toteutui kokonaisuudessaan v. 2021. Säästövaikutus on jatkunut v. 2022.

-Hoitotarvikkeiden valikoima maakunnallisen listauksen mukainen.

-Terveysasemien palveluverkkoselvitys: sivuterveysasemien sulku jatkuu.

-Turvapuuhelinpalvelun asiakasryhmän rajaaminen toteutui alkaen 4/2021.

-Nuorisotiimin perustaminen perheneuvolaan toteutui 10/2021. Nuorisopsykiatrian kustannukset ovat laskeneet 13 % 1-6/2022 vrt. 1-6/2021.

-Kotipalvelutyöntekijä lisättiin lapsiperheiden kotipalveluun alk. 1/2021. Säästötavoite vammaispalveluissa ei ole täysimääräisesti toteutunut, koska henkilöstöpulasta johtuen työntekijä on joutunut paikkaamaan vajetta muissa palveluissa.

-Tk-sairaalaosastojen sairaansijojen vähentäminen ja Kunto-Hopun muuttaminen ympäriviikkoiseksi toteutui 1/2021. V. 2022 on alkanut näkyä, että kotona asumista on pystytty tukemaan aiempaa pidemmälle.

-Tk-sairaalaosaston 3kk sulku kesällä 2021 toteutui, kesällä 2022 valtuuston päätöksen mukaisesti osastot pidettiin auki. Käytännön tasolla kuitenkin muutamia paikkoja on ollut kesän aikana kiinni henkilöstöpulasta johtuen.

-Ikäihmisten asumispalvelussa palveluasumisen palvelusetelin käyttöönotto ei ole toteutunut.

-Vanhusten yhteisöasumisen lisääminen ei ole toteutunut.

-Vammaisten yhteisöasumisen lisääminen ei ole toteutunut.

-Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintakokonaisuus on tarkasteltu.

-Sotesin ja Pirtevan eläinlääkärien päivystysalueiden yhdistyminen ei ole toteutunut.

-Suun terveydenhuollon välinehuolto siirtyi osittain omaksi toiminnaksi kevät 2021.

Arvio tulevasta kehityksestä

Toiminta siirtyy hyvinvointialueelle lukuun ottamatta ympäristöterveydenhuollon palveluita.

Sote-hallinto

Toimielin	Sosiaali- ja terveyslautakunta
Vastuualueen vastuhenkilö	Sosiaali- ja terveysjohtaja Päivi Tryyki/ vs sosiaali- ja terveysjohtaja Aleksi Saukkoriipi
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Sosiaali- ja terveyspalveluiden hallinnossa valmistellaan päätöksentekoa varten koko yhteistoiminta-alueella koskevat suunnitelmat, palvelusopimukset sekä talousarvio ja taloussuunnitelma. Sote-hallinto koostuu luottamushenkilötoimielinten osalta yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveyslautakunnasta ja sen ympäristöjohtajasta. Toimialan johtamisesta sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisuudessa vastaa sosiaali- ja terveysjohtaja, joka toimii myös lautakunnan esittelijänä. Sote-hallintoon kuuluvat lisäksi hallintopäällikkö, joka vastaa hallinnon organisoinnista ja toteutuksesta, tietojärjestelmäasiantuntija sekä palvelusihteerit.</p> <p>Sosiaali- ja terveysjohtajan johdolla sosiaali- ja terveystoimi valmistee sosiaali- ja terveyslautakunnalle talousarvio- ja palvelusopimusesityksen, josta tarvittaessa yhteistoiminta-alueen jäsenkunnat neuvottelevat. Sastamalan kaupunginvaltuusto hyväksyy yhteistoiminta-alueen talousarvion.</p> <p>Sote-hallinnon tehtävänä on yhdessä vastuualuejohtajien kanssa valmistella, toteuttaa ja kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja johtamisjärjestelmää osana kaupungin strategiaa. Lisäksi hallinto vastaa yhdessä vastuualuejohtajien kanssa yhteistoiminta-alueen taloudesta, palvelusopimusmenettelystä siihen liittyvine hinnoittelujärjestelmineen sekä riskien hallinnasta.</p>	
Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
Ei olennaisia muutoksia.	

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen valinta	Vastuualueen kau- punkstrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elä- miseen	Palvelut tuotetaan kustannustehok- kaasti.	Sastamala on kustan- nustehokkaimpien jou- kossa verrattuna kun- tiin, joissa on sama kokoluokka, ikära- kenne ja sairastavuus.	Kuntaliiton vertailu kuntien ja kuntayh- tymien nettotoimin- tamenoista.	Sastamala on 4. si- jalla yhdeksän vertai- lukunnan joukossa v. 2021 tilastossa. Tar- vevakioitu toteumain- deksi on 96. Tilastoa ei tuoteta enää vuo- delta 2022.	Toteutunut ✓

Tuloarviot ja määrärahat

Sote-hallinto Nettositova (1000 €)	TP2021	TA2022	TA2022 muutokset	Muutettu TA2022	Toteuma 2022	Poik- keama lo- pulliseen	Tot. % 2022
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	928	749		749	711	-37	95,0 %
Toimintakulut (-)	-928	-749		-749	-711	37	95,0 %
Toimintakate, netto* (+/-)	0				0	0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	0				0	0	

Lisätiedot
Vastuualueella yksi pitkä virkavapaa ja yksi eläköityminen, mitkä vaikuttavat talousarvion toteutumiseen.
Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan
Sosiaali- ja terveyspalveluiden toiminta ja kustannusvastuu siirtyivät Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Perhe- ja sosiaalipalvelut

Toimielin	Sosiaali- ja terveyslautakunta
Vastuualueen vastuhenkilö	Perhe- ja sosiaalipalvelujohtaja Hanna Lähteenmäki
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
Perhe- ja sosiaalipalvelut tuottaa pääsääntöisesti palveluita, joiden järjestämiseen kaupungilla on erityinen velvollisuus ja asiakkaalla subjektiivinen oikeus. Tavoitteena on jatkuvasti etsiä kustannustehokkaita, vaikuttavia ja inhimillisiä tapoja tuottaa palveluita kasvavalle asiakasmäärälle yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Perhe- ja sosiaalipalveluihin kuuluvat lapsiperheiden sosiaalityön, perheneuvolan, aikuissosiaalityön ja vammaispalveluiden osa-alueet.	
Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
Systeemisen työotteen vahvistamista ja juurruttamista on tehty erityisesti perhesosiaalityön puolella, työpajoihin osallistuttu myös perheneuvolasta ja vammaispalvelusta sekä perhetyöstä	
Perhetyön ja perheohjauksen kokonaisuuden ja työnjaon selkeyttämisestä on käyty keskusteluita, mutta edelleen jonkun verran epäselvyyksiä. Perheohjaajat ovat osallistuneet kerran kuussa lapsiperhesosiaalityön tiimiin.	
Perheneuvolan nuorisotiimi on käynnistynyt ja toimii täysimääräisesti	

Aikuissosiaalityön jalkautuminen koteihin sekä etäpisteisiin, myös teknologiavälitteisesti, on toteutunut entistä paremmin. Etenkin Punkalaitumen etäpisteessä on asiakkaita tavattu aiempaa enemmän ja säännöllisemmin.

Aikuissosiaalityön ja päihde- ja mielenterveyspalveluiden sekä työllisyyspalveluiden lähentyminen ei ole toteutunut toivotussa määrin.

Vammaissosiaalityön yhteisöasuminen ei ole toteutunut, sillä sopivaa tilaa ei ole löytynyt.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen valinta	Vastuualueen kau- punkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elä- miseen	Ennalta ehkäisevien palvelujen lisääminen kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi	Ennaltaehkäisevään työhön ja kevyempiin palveluihin käytettyjen määrärahojen suhteellisen osuuden kasvattaminen 5 prosenttiyksikköä vuoden 2021 tilinpäätöksestä.	Ennaltaehkäisevien palveluiden kustannusten suhteellinen osuus raskaiden ja kevyiden palveluiden yhteissummasta. Kevyempien palveluiden osuus v. 2021 on noin 31,7 % (ennuste 8/2021).	Ennaltaehkäisevien ja kevyempien palveluiden suhteellinen osuus raskaiden ja kevyempien palveluiden yhteissummasta oli 32 %. Vuonna 2021 vastaava osuus oli 30,7 %, joten suhteellista osuutta ei saatu kasvatettua viittä prosenttiyksikköä.	Ei toteudu ☐

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Lastensuojeluilmoitukset LsL 25 § ja lapsia koskevat yhteydenotot LsL 25a § ja SHL 35 § (lukumäärä) - Sastamala - Punkalaidun ei sis. ennakkollisia lastensuojeluilmoituksia LsL 25c§	484 57	640 102	900 80	656 76
Lastensuojelun laitoshoidon sijoituskaudet - Sastamala -Punkalaidun	188 67	160 49	160 48	189 43
Lastensuojelun perhehoidon sijoituskaudet -Sastamala -Punkalaidun	377 24	406 24	330 18	341 12
Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea saaneet kotitaloudet - Sastamala - Punkalaidun	296 30	257 24	350 30	300 30
Aikuissosiaalityön asiakkaiden kanssa tehty asiakassuunnitelmien määrä - Sastamala - Punkalaidun	219 4	140 5	300 30	126 4
Aikuissosiaalityön kotikäyntien määrä -Sastamala -Punkalaidun			200 20	329 11

Erityisasumispalvelut, asiakkaat - Sastamala - Punkalaidun	74 8	70 8	70 8	80 7
Vammaispalvelulain mukaisten palveluiden hakemukset ja muut vireille tulot - Sastamala - Punkalaidun	327 33	Sastamala ja Punkalaidun yhteensä 439	350 40	Sastamala Punkalaidun yhteensä 661
Kehitysvammahuollon asumispalveluasiakkaiden lukumäärä - Sastamala - Punkalaidun	73 14	76 14	75 15	78 7
Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta asiakkaiden lukumäärä - Sastamala - Punkalaidun	119 14	111 13	115 13	119 14
Omaishoidon tuen piirissä vuoden aikana olevien asiakkaiden määrä - Sastamala - Punkalaidun	125 6	139 6	125 7	122 7

Tuloarviot ja määrärahat

Perhe- ja sosiaalipalvelut Nettositova (1000 €)	TP2021	TA2022	TA2022 muutokset	Muutettu TA2022	Toteuma 2022	Poikkeama lo- pulliseen	Tot. % 2022
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	2 549	2 876		2 876	2 622	-254	91,2 %
Toimintakulut (-)	-21 428	-22 385	-535	-22 920	-23 233	-313	101,4 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-18 879	-19 509	-535	-20 044	-20 611	-567	102,8 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-18 879	-19 509	-535	-20 044	-20 611	-567	102,8 %

Lisätiedot

Sastamala:

Perhe- ja sosiaalipalveluiden talousarvio ylittyi vuoden aikana saadusta lisämäärärahasta huolimatta noin 535 000 euroa. Ylityksestä vajaa puolet aiheutui tulojen alituksesta. Ylitystä tapahtui etenkin lastensuojelun sijaishuollon sekä vammaispalveluiden menoissa.

Vammaispalveluiden ylitys kohdistuu pääosin kehitysvammahuollon ja vammaispalvelulain mukaisen asumispalvelun, henkilökohtaisen avun, sekä kehitysvammaisten laitoshoidon kustannuksiin. Kustannusten nousu johtuu lisääntyneestä palvelutarpeesta ja asiakasmäärän noususta.

Punkalaidun:

Punkalaitumen menot alittuivat noin 240 000 euroa arvioitua nähden. Lapsiperheiden sosiaalityön menot ylittyivät hieman, mutta kaikilla muilla osa-alueilla käyttö oli arvioitua vähäisempää.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan

Sosiaali- ja terveystalouden toiminta ja kustannusvastuu siirtyvät Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Ikäihmisten avopalvelut

Toimielin	Sosiaali- ja terveyslautakunta
Vastuualueen vastuhenkilö	Ikäihmisten avopalvelujohtaja Mari Ollinpoika
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) 14 §:n mukaan kunnan on toteutettava iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla. Palvelut on sovittava sisällöltään ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön kulloisiakin palveluntarpeita.</p> <p>Ikäihmisten avopalveluiden vastuualueen tehtävänä on ikäihmisten elämänhallinnan, terveyden ja toimintakyvyn edistäminen ja säilyttäminen niin, että ikääntyneet voivat asua kotonaan mahdollisimman pitkään. Toimintaperiaatteena on itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen sekä toimintakyvyn ja omatoimisuuden tukeminen. Palveluilla tuetaan ikääntyneiden arkea yksilöllisesti heidän mielipiteitään ja toiveitaan kuunnellen. Palveluiden tuottamisen lähtökohtina ovat osallisuuden vahvistaminen, toimintakyvyn ylläpitäminen ja kuntouttava toimintatapa.</p>	
Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
<p>Henkilöstötilanne ja sijaissaatavuus oli erittäin hankala kotihoidossa, päivätoiminnassa ja kuntouttavassa lyhytaikais- hoidossa. Kotihoidon palveluissa henkilöstötilanne oli haastava sijaispulan vuoksi ja välttämättömien palveluiden turvaamiseksi kotihoidon käyn- tejä ostettiin yksityisiltä palveluntuottajilta.</p> <p>Asiakasmaksulaissa ja -asetuksessa määritettäviin kunnallisista sosiaali- ja terveyspalveluista perittäviin asiakasmak- suihin tehty indeksitarkistus (1.1.2022 alkaen) alensi asiakasmaksukertymää odotettua enemmän.</p> <p>Omaishoidontuen lakisääteisten lomitusten ja omaishoitoa tukevien lyhytaikaisjaksojen tarve oli koko vuoden 2022 jonkin verran ennakoitua suurempi. Samoin kotihoidon asiakkaiden kuntouttavien lyhytaikaisjaksojen tarve oli suu- rempi kuin oli odotettavissa.</p> <p>Juttutupien ja Ikäpisteiden kävijämäärät palautuivat syksyn 2022 aikana lähes korona-pandemiaa edeltäneelle tasolle. Päivätoiminnassa ja jaksoidossa Sastamalassa palauduttiin pandemiaa edeltäneelle tasolle.</p> <p>Vuoden 2022 aikana tehtiin merkittävässä määrin valmistelua toiminnan siirtymiseksi Pirkanmaan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta. Keskeisinä työn painopisteinä olivat palveluprosessien ja - sisältöjen muokkaaminen vastaa- maan hyvinvointialueen valmistelussa päätetyt toimintamalleja jo ennakoiden. Kehittämishankkeisiin osallistuttiin aktiivisesti niiltä osin, jotka tukivat em. valmistelua (mm. PirKOTI-, PirKati-hanke). Osana hanketoimintoja vuoden 2022 aikana otettiin käyttöön onnistuneesti entistä laajemmin etähoivaa (kuvapuhelinpalvelu) sekä lääkeannostelija- automatiikkaa, jotka osaltaan vapauttivat hoitajien työaikaa runsaimmin apua tarvitseville asiakkaille.</p> <p>Ns. JONOPOIS-työskentely asiakasprosessien sujuvoittamiseksi ja asiakkuuksien oikea-aikaiseksi porrastamiseksi ei vuonna 2022 edennyt. Suurin este oli ns. välimuotoisten palveluiden puute, sillä yhteisöllistä asumista ei ole voitu li- sätä sopivien tilojen puuttumisen vuoksi.</p>	

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen valinta	Vastuualueen kau- punkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elä- miseen	Ikääntyneiden osalli- suutta vahvistetaan palveluprosessin kai- kissa vaiheissa	Asiakkaan palvelul- leen tai hoidolleen asettama tavoite kirja- taan aina, kun teh- dään laaja-alainen palvelutarpeen arvi- ointi	Toteuma %	98%	Toteutunut

Hyvinvointia asumiseen ja elämissen	Ikäihmisten palvelut ovat oikea-aikaisia ja tarpeen mukaisia	Ikäntyneiden palvelutarpeisiin haetaan ratkaisuja tilannekohtaisesti ja ratkaisukeskeisesti. Asiakasohjauksen asiakaskäynneistä korkeintaan 35% johtaa säännöllisen kotihoidon asiakkuuteen.	Toteuma % asiakaskäynneistä	28 %	Toteutunut ✓
Hyvinvointia asumiseen ja elämissen	Ikäihmisten hyvinvointia tukevat ja väliuotoiset palvelut toimivat niin, etteivät asiakkaat siirry ympärivuorokautisen hoivan piiriin asumis- palveluihin	Ympärivuorokautiseen hoivaan tehtyjen lähetysten lukumäärä pysyy vuoden 2021 tasolla.	SAS-ryhmän käsiteltäviksi tulevien SAS-lähettemäärä	SAS-ryhmässä käsiteltiin vuonna 2022 yhteensä 172 lähetettä. (Vuonna 2021 käsiteltiin 184 lähetettä)	Toteutunut ✓

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Kotihoidon kotikäyntimäärä - Sastamala - Punkalaidun	249595 40961	252251 40855	260000 39000	241854 39598
Päivätoiminnan käyntimäärät (*sis. päivätoiminnan ja viikkokuntoutuksen käynnit) - Sastamala - Punkalaidun	2707 1195	6087 1671	5000 2000	6202 1554
Omaishoidontuen piirissä vuoden aikana - Sastamala - Punkalaidun	210 21	210 24	190 30	196 19
Kotihoidon hoitajien välittömän työajan osuus	58,5%	58%	60%	58%

Tuloarviot ja määrärahat

Ikäihmisten avopalvelut Nettositova (1000 €)	TP2021	TA2022	TA2022 muutokset	Muutettu TA2022	Toteuma 2022	Poikkeama lo- pulliseen	Tot. % 2022
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	3 729	3 698		3 698	3 473	-225	93,9 %
Toimintakulut (-)	-12 391	-12 356	-100	-12 456	-12 340	117	99,1 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-8 662	-8 658	-100	-8 758	-8 867	-108	101,2 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-8 662	-8 658	-100	-8 758	-8 867	-108	101,2 %

Lisätiedot

Asiakasmaksulaissa ja -asetuksessa määritettäviin sosiaali- ja terveyspalveluista perittäviin asiakasmaksuihin tehty indeksitarkistus (1.1.2022 alkaen) alensi asiakasmaksukertymää odotettua enemmän. Ko. indeksitarkistus ei ollut tiedossa vuoden 2022 talousarviota laadittaessa. Omaishoidontuen lakisääteisten lomitusten ja omaishoitoa tukevien lyhytaikaisjaksojen tarve oli koko vuoden 2022 ennakoitua suurempi. Samoin kotihoidon asiakkaiden kuntouttavien lyhytaikaisjaksojen tarve oli arvioitua suurempi. Arvioidut kustannukset alittuivat henkilöstökuluissa huonon sijaissaatavuuden vuoksi. Kokonaisuudessaan Ikäihmisten avopalvelut Sastamalan osalta ylitti talousarvion 2022 varatut nettomäärärahat.

Punkalaitumen osalta talousarvioon 2022 varatut määrärahat alittuivat. Alitus kohdentui erityisesti päivätoimintaan ja jaksohoitoon, joita jouduttiin ajoittain sulkemaan henkilöstöpulan vuoksi. Myös omaishoidontuen kustannukset olivat arvioitua pienemmät.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toiminta ja kustannusvastuu siirtyvät Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Ikäihmisten asumispalvelut

Toimielin	Sosiaali- ja terveyslautakunta
Vastuualueen vastuuhenkilö	Ikäihmisten asumispalvelujohtaja Mervi Saari
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Lain ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) 14 §:n mukaan kunnan on toteutettava iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla. Palvelut on sovitettava sisältönsä ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön kulloisiakin palveluntarpeita. Hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa pitkäaikaisena laitoshoidona vain, jos siihen on lääketieteelliset perusteet tai turvallisen hoidon kannalta se on muuten perusteltua.</p> <p>Pitkäaikaista hoitoa ja huolenpitoa turvaavat sosiaali- ja terveyspalvelut on toteutettava niin, että iäkäs henkilö voi kokea elämänsä turvalliseksi, merkitykselliseksi ja arvokkaaksi ja että hän voi ylläpitää sosiaalista vuorovaikutusta sekä osallistua mielekkääseen, hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistävään ja ylläpitävään toimintaan. Iäkkäille avio- ja avopuolisoille on järjestettävä mahdollisuus asua yhdessä. Kunnan on turvattava iäkkään henkilön pitkäaikaisen hoitojärjestelyn pysyvyys, jollei järjestelyä ole aiheellista muuttaa iäkkään henkilön toivomuksen tai hänen palveluntarpeidensa muutoksen johdosta taikka muusta erityisen painavasta ja perustellusta syystä.</p> <p>Ikäihmisten asumispalvelujen tehtävänä on asiakkaan toimintakyvyn, elämänhallinnan ja terveyden edistäminen ja säilyttäminen silloin, kun ikäihminen siirtyy ympärivuorokautisen hoidon tarpeensa johdosta asumispalveluun.</p> <p>Ikäihmisten asumispalveluiden vastuualueella tuotetaan palveluasumista, tehostettua palveluasumista ja vaativaa tehostettua palveluasumista. Sosiaalihuoltolain 21 §:n mukaan palveluasumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat soveltuvan asunnon sekä hoitoa ja huolenpitoa. Palveluasumisella tarkoitetaan palveluasunnossa järjestettävää asumista ja palveluja. Palveluihin sisältyvät asiakkaan tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, ateria-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Tehostettua palveluasumista järjestetään asiakkaille, joilla hoidon ja huolenpidon tarve on ympärivuorokautista. Vaativan tehostetun palveluasumisen kohderyhmänä ovat asiakkaat, joiden ympärivuorokautisen hoidon tai valvonnan tarve on erityisen suurta (käytösoireet) ja asiakkaan hoitoa ei pystytä järjestämään tavanomaisessa tehostetussa palveluasumisessa.</p> <p>Tehostettua palveluasumista tuotetaan Sotesin omana palvelutuotantona ja palveluseteli- sekä suorahankintana yksityisiltä palvelutuottajilta. Sotesin palvelusetelituottajarekisteriin hyväksytyt yksityiset palvelutuottajat sitoutuvat noudattamaan asumispalvelujen palvelusetelin sääntökirjaa ja valvontasuunnitelmaa. Asumispalvelua tuottavien yksityisten palvelutuottajien palvelusetelituottajarekisteriä pidetään yllä Sastamalan kaupungin nettisivuilla. Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää vuosittain palvelusetelin arvon. Vaativaa tehostettua palveluasumista hankitaan puitehankintana. Yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveyslautakunta vahvistaa omana toimintana tuotetusta asumispalveluista perittävät maksut.</p> <p>Ikäihmisten asumispalvelut vastaavat ikäihmisten asumispalveluita tuottavien luvanvaraisten asumisyksiköiden ohjauksesta, neuvonnasta ja valvonnasta Sastamalan ja Punkalaitumen alueella Sotesin valvontasuunnitelman mukaisesti. Palvelujen valvonnassa korostuu palveluntuottajien oma vastuu toiminnan asianmukaisuudesta ja tuottamiensa palvelujen laadusta sekä asiakasturvallisuudesta.</p>	

SAS-ryhmä (= selvitä – arvioi – sijoita) on moniammatillinen yhteistyöryhmä, jonka tehtävänä on kartoittaa kokonaisvaltaisesti asiakkaiden toimintakyky, arvioida ympärivuorokautisen asumispalvelun tarve ja ohjata asiakkaat tarpeenmukaisten palvelujen piiriin. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus vahvistaa ikäihmisten palveluiden myöntämiskriteerit sekä SAS-ryhmän toimintasäännön.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa jatketaan terveyspalveluiden, ikäihmisten avo- ja asumispalveluiden yhteistyönä asiakkaan/potilaan prosessin sujuvoittamista. Tavoitteena on uusien asiakaslähtöisten ja vaikuttavien toimintamallien etsiminen. Johtoajatuksena on yhä paremmiksi hiotut asiakaspolut, asiakkuuksien oikea-aikainen porrastaminen ja oikea työnjako vastuualueiden kesken sekä tilojen tarkoituksenmukainen käyttö. Suunnittelutyö kulkee nimellä JONOPOIS. JONOPOIS-työskentelyn eteneminen edellyttää toimenpiteitä, jotka on määritelty suunnitelmassa Ikääntyneen väestön tukemiseksi (YASOSLTK 22.9.2021 § 88 ja KHALL 4.10.2021 § 242).

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022

Ikäihmisten palveluiden työvoimavaje on näkynyt merkittävästi ikäihmisten asumispalveluiden vastuualueella. Riittävän henkilöstömitoituksen turvaamiseksi on tehty useita toimenpiteitä vuoden 2022 aikana:

- ulkomaisen työvoiman hankinta keväällä 2022, jota kautta saatiin 6 hoiva-avustajaopiskelijaa
- liikkuvien hoitajien lisääminen (1 sairaanhoitaja, 3 hoiva-avustajaa, 6 lähihoitajaa)
- yhteistyö Satakunnan ammattikorkeakoulun kanssa kansainvälisten sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelujen toteuttamisessa
- jatkuva oppisopimuskoulutus lähihoitajien ja hoiva-avustajien osalta
- vanhuspalvelulain määrittelemät välilliset työt (tukityöt) siirrettiin valtaosin Sastamalan ruoka- ja puhtaustalouden toteuttavaksi vuoden 2022 alusta talousarviosuunnitelman mukaisesti ja vapautettiin hoitohenkilöstön työaika välittömään asiakastyöhön (hoivatyö).

Ns. JONOPOIS-työskentely asiakasprosessien sujuvoittamiseksi ja asiakkuuksien oikea-aikaiseksi porrastamiseksi ei vuonna 2022 edennyt. Suurin este on ollut ns. välimuotoisten palveluiden puute, sillä yhteisöasumista ei ole voitu lisätä sopivien tilojen puuttumisen vuoksi.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen valinta	Vastuualueen kau- punkstrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elä- miseen	Oikea-aikaisten ja tarpeenmukaisten palveluiden järjestäminen ikäihmisille.	Ympärivuorokauti- sessa hoiva-asumi- sessa olevien osuus on enintään 8%:a 75- vuotta täyttäneistä.	Ympärivuorokauti- sen hoiva-asumisen piirissä % 75-vuotta täyttäneistä	Sastamala 8,4 % Punkalaidun 9,4%	Ei toteudu
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elä- miseen	Ikäihmisten hyvin- vointia tukevat ja väli- muotoiset palvelut toimivat niin, etteivät asiakkaat siirry ympä- rivuorokautisen hoiva-asumisen piiriin.	Ympärivuorokautiseen hoiva-asumiseen teh- tyjen läheteiden määrä pysyy korkein- taan vuoden 2021 ta- solla.	SAS-ryhmän käsi- teltäväksi tulevien SAS-läheteiden määrä	SAS-ryhmässä käsi- tettiin vuonna 2022 yhteensä 172 lähe- tettä. (Vuonna 2021 käsi- tettiin 184 lähetettä)	Toteutunut

Vastualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Palveluasumisen hoitopäivät (oma) Sastamala Punkalaidun	44690 36	43767 446	42 735 0	41374 730
Palveluasumisen hoitopäivät (palveluseteli) Sastamala Punkalaidun	59026 18807	54604 17182	57 000 18 500	55013 16381
Palveluasumisen hoitopäivät (suorahankinta) Sastamala Punkalaidun		6298 610	2200 300	9385 711

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Ikäihmisten asumispalvelut</i> Nettositova (1000 €)	TP2021	TA2022	TA2022 muutokset	Muutettu TA2022	Toteuma 2022	Poikkeama lo- pulliseen	Tot. % 2022
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	4 394	3 913		3 913	4 044	131	103,4 %
Toimintakulut (-)	-16 132	-16 927	-190	-17 117	-17 476	-359	102,1 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-11 738	-13 015	-190	-13 205	-13 432	-228	101,7 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-11 738	-13 015	-190	-13 205	-13 432	-228	101,7 %

Lisätiedot

Sastamalan osalta ikäihmisten suoritteet (hoitopäivät oma tuotanto, palveluseteli ja suoraosto) ylittivät vuoden aikana noin 10 asiakkaalla. Tehostetun palveluasumisen peittävyys 75-vuotta täyttäneistä on maksimitavoitetasoa suurempi. Tarve ympärivuorokautiselle hoivalle on ollut suunniteltua suurempaa. Tk-sairaalapajoilla ja tehostetun kotihoidon piirissä olevia ympärivuorokautisen hoivan tarpeessa olevia asiakkaita on ohjattu tarkoituksenmukaiseen asumismuotoon. Palvelurakenteesta puuttuu yhä riittävä määrä ikäihmisten välimuotoiseen asumiseen tarkoitettuja tiloja. Veteraanien asumisesta saatava korvaus Valtiokonttorilta on ollut arvioitua pienempi johtuen veteraanien määrän vähentymisestä.

Punkalaitumen talousarvio ylittyi hieman johtuen arvioitua suuremmista henkilöstömenoista (resurssia kohdennettu vielä vuonna 22 valvontaan) ja asiakaspalveluostoista. Ympärivuorokautisen hoivan tarpeessa oleville asiakkaille on hankittu tarvetta vastaava hoitopaikka.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan

Sosiaali- ja terveystalouden toiminta ja kustannusvastuu siirtyvät Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Terveyspalvelut

Toimielin	Sosiaali- ja terveyslautakunta
Vastuualueen vastuhenkilö	Johtava ylilääkäri Urpo Hautala, Jaana Heinäkallio 31.10.2022 alkaen
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Terveyspalvelujen tehtävä on edistää, tukea ja ylläpitää asiakaslähtöisesti väestön terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä. Terveydenhuollon ammattilaiset tarjoavat kuntalaisille monipuolisia terveyden ylläpitämiseen ja sairauksien ennaltaehkäisyyn ja hoitoon liittyviä palveluita.</p> <p>Terveyspalveluita tuotetaan käytettävissä olevat resurssit huomioiden terveysasemilla ja erityispalvelut keskitetään Vammalan pääterveysasemalle. Palvelut tuotetaan mahdollisimman suurelta osin Sotesin omana toimintana.</p> <p>Päivystysasetuksen mukainen erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteispäivystys sekä yöpäivystys toimivat Acutassa Tampereella. Päivystysasetuksen mukainen kiirevastaanotto toimii jokaisena viikonpäivänä Vammalan pääterveysaseman kiirevastaanotolla. Kiirevastaanotto toimii kiinteässä yhteistyössä sekä ajanvarausvastaanoton että osastojen kanssa tehokkaan työnjaon turvaamiseksi. Ensihoito ja sairaankuljetus ovat Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin järjestämistä vastuulla.</p> <p>Kampusyhteistyö jatkuu aktiivisena Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin, TAYS Sastamalan ja Sotesin kesken.</p> <p>Osastotoimintaa, kuten koko terveydenhuoltoa, kehitetään entistä enemmän ns. seinättömiin palveluihin. Osastojen toiminta painottuu tukiosastotyyppiseksi eli mahdollisuuksien mukaan sairaalahoitoa pyritään toteuttamaan osaston sijaan kotona esimerkiksi asumispalveluissa tai kotihoidon tuella. Seinättömien palveluiden toimintamallia vahvistetaan kuntoutuksen ohjaajan, kotiutusta koordinoivan hoitajan ja kotisairaaloiminnan tiiviillä yhteistyöllä sairaalahoidon, päivystyskäyntien ja kiirevastaanotokäyntien vähentämiseksi.</p> <p>Palveluiden asiakaslähtöisyyttä lisätään huomioimalla aiempaa yksilöllisemmin asiakkaiden sekä terveyden ja sairauden asettamat ehdot että asiakkaan elämäntilanne. Näin mahdollistetaan rajallisten resurssien oikea-aikainen ja tehokas käyttö, erikoissairaanhoidon jatkohoidon turvaaminen ja kasvavan hoidon kysynnän kompensointi.</p> <p>Sosiaali- ja terveyspalveluissa jatketaan terveyspalveluiden, ikäihmisten avo- ja asumispalveluiden yhteistyönä asiakkaan/potilaan prosessin sujuvoittamista. Tavoitteena on uusien asiakaslähtöisten ja vaikuttavien toimintamallien etsiminen. Johtoajatuksena on yhä paremmiksi hiotut asiakaspolut, asiakkuuksien oikea-aikainen porrastaminen ja oikea työnjako vastuualueiden kesken sekä tilojen tarkoituksenmukainen käyttö. Suunnittelutyö kulkee nimellä JONOPOIS.</p> <p>JONOPOIS työskentelyn eteneminen edellyttää toimenpiteitä, jotka on määritelty suunnitelmassa ikääntyneen väestön tukemiseksi (YASOSLTK 22.9.2021 §88, KH 4.10.21 § 242)</p> <p>Mielenterveys- ja päihdepalveluita kehitetään valtakunnallisten ja alueellisten strategioiden mukaisesti. Toimintamallina on yhdistetyt mielenterveys- ja päihdepalvelut.</p> <p>Jo käytössä olevia ja uusia toimintamalleja erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä, mm. lähikardiologipalvelut ja uniapneapalveluiden työnjako sekä etävastaanottojen kehittäminen huomioiden kampuksen kokonaisuus, jatketaan. Asiakkaan/potilaan monikanavaisen palvelukokonaisuuden kehittämistä ja laajentamista jatketaan.</p>	
Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
<p>Työtaistelutoimenpiteiden vuoksi toimintaa sopeutettiin kiirevastaanotolla ja tks-sairaalaosastoilla erikoissairaanhoidosta siirtyvien potilaiden hoidon turvaamiseksi. Korona vaikutti edelleen kaikkeen toimintaan.</p> <p>Vastaanottotoiminta laajentui chat- ja videovastaanottopalveluihin. Pikavastaanottotoiminta vakiintui.</p>	

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen valinta	Vastuualueen kau- punkstrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elä- miseen	Oikea-aikaiset ja tar- peen mukaiset palve- lut	Terveyspalveluiden sekä kiireellistä että kiireetöntä hoitoa tar- vitsevien potilaiden hoito on sujuvaa. 80% palveluiden käyttäjistä on tyytyväisiä palve- luun.	Asiakastytyväi- syyssmittarin mukai- nen tyytyväisyys- prosentti.	80% tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä palveluun	Toteutunut ✓
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elä- miseen	Ikäihmisten hyvin- vointia tukevat ja väli- muotoiset palvelut toimivat niin, että po- tilaat siirtyvät lääke- tieteellisen hoidontar- peen päätyttyä suju- vasti muiden palve- luiden piiriin.	Ympäri vuorokautiseen hoiva-asumiseen teh- tyjen läheteiden määrä pysyy korkein- taan vuoden 2021 ta- solla.	SAS-ryhmän käsi- teltäväksi tulevien SAS-läheteiden määrä	SAS-ryhmässä käsi- tettiin vuonna 2022 yhteensä 172 lähe- tettä. (Vuonna 2021 käsi- teltiin 184 lähetettä)	Toteutunut ✓

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Pääsy kiireettömään hoitoon hoidon tarpeen arvioinnin jälkeen lääkärin avovastaanotolle (kiireeton hoito T1 = ensimmäinen vapaa aika ja T3 = keskimääräinen kolmas vapaa aika, vrk)	T1=3 T3=6	T1= 7 T3= 14	T1=5 T3=7	T1 = 5 T3 = 14
Kiireellisten potilaiden käyntimäärä (henkilöä)/ vrk	56	55	55	59
Osastojen käyttöaste (%)	90	100	90	96
Asiakastytyväisyys (%)	87	85	85	82

Tuloarviot ja määrärahat

Terveyspalvelut Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2021	TA2022	TA2022 muutokset	Muutettu TA2022	Toteuma 2022	Poik- keama lo- pulliseen	Tot. % 2022
Toimintatuotot (+)	8 847	5 916	120	6 036	7 441	1 405	123,3 %
Toimintakulut (-)	-30 402	-28 609	-520	-29 129	-30 890	-1 761	106,0 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-21 555	-22 693	-400	-23 093	-23 449	-356	101,5 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-6						
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-21 561	-22 693	-400	-23 093	-23 449	-356	101,5 %

Lisätiedot

Toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion johtuen pääasiassa Covid-19-avustuksista, joita ei talousarviossa ollut huomioitu, mutta myös yta-sopimuskunnan palvelujen käyttö oli arvioitua suurempaa, mikä kasvatti myyntituottoja.

Toimintakulut ylittyivät lisämäärärahasta huolimatta etenkin palveluiden ostoissa sekä henkilöstömenoissa (ml. vuokrahenkilöstöstöt) ja ilmaishoitotarvikehankinnoissa. Myös vuokramenot ylittyivät johtuen mm. koronarokotuksiin tarvittavista tiloista ja toimintaan muuten tarvittavista lisätuloista.

Nettomenot ylittyivät em. syistä johtuen etenkin lääkärin ja hoitajien vastaanotolla sekä terveyskeskussairaalaosastoilla.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toiminta ja kustannusvastuu siirtyivät Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Ympäristöterveydenhuollon palvelut

Toimielin	Sosiaali- ja terveyslautakunta
Vastuualueen vastuhenkilö	Ympäristöterveydenhuollon johtaja Hanna Anttila
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
<p>Ympäristöterveydenhuolto turvaa asukkaille terveellisen elinympäristön sekä hyvän ympäristön tilan ja ekologisesti kestävä kehityksen.</p> <p>Toiminnan tarkoituksena on varmistaa, että asukkaat voivat hengittää, juoda ja syödä luottaen siihen, ettei heidän terveytensä ole uhattuna sekä liikkua terveellisessä, viihtyisässä ja virikkeitä antavassa ja ekologisesti kestävässä elinympäristössä.</p> <p>Eläinten hyvinvoinnista ja eläinsuojelusta huolehditaan kokoaikaisesti eläinlääkäreiden päivystysrenkaan sekä valvontaeläinlääkärien toimesta.</p>	
Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
Valmistauduttu organisaatiomuutokseen. Uusi yhteistoimintasopimus nykyisten yhteistyökuntien välille on valmisteltu ja hyväksytty sekä allekirjoitettu vuoden lopulla.	

Tulokortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen valinta	Vastuualueen kau- punkstrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elä- miseen	Elinkeinonharjoitta- jien toimintaedellytys- ten turvaaminen ja elinympäristön terveellisyden ylläpitä- minen.	Terveellinen elinympä- ristö, puhdas vesi ja turvalliset elintarvik- keet. Elintarvikeval- vonnan riskin arvioin- nin mukaisten tarkas- tusten toteutuminen > 90 %.	Riskin arvioinnin mukaisten tarkas- tusten toteutumi- nen.	78%	Ei toteudu ☐
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elä- miseen	Elinympäristön viih- tyisyyden edistämi- nen.	Virikkeellinen ja viih- tyisä elinympäristö. Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman riskin arviointiin perus- tuvien tarkastusten to- teutuminen > 70 %.	Riskin arvioinnin mukaisten tarkas- tusten toteutumi- nen.	58%	Ei toteudu ☐
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyy- destä	Maaseutuelinkeino- tuotannon turvaami- nen.	Seutukunnan tuotan- toeläinten hyvinvoin- nin ja terveyden tur- vaaminen, päivystys- velvoitteen 100 %:inen toteutuminen.	Päivystysvelvoit- teen toteutumispro- sentti.	< 10 arkipäivystystä jäi toteutumatta alu- eella-1. Vuosittainen päivystysten määrän tavoite on yhteensä 730 vuorokautta, koska toiminta on ja- ettu kahdelle päivys- tysalueelle.	Toteutuu osittain ☐

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Myönnetyt ympäristöluvut ja yleisen ilmoitusmenettelyn mukaiset päätökset (suurin osa aiemmin ympäristöluvallisista siirtyi 1.2.2019 ilmoitusmenettelyn piiriin).	2	4	7	5

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Ympäristöterveydenhuollon palvelut</i> Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2021	TA2022	TA2022 muutokset	Muutettu TA2022	Toteuma 2022	Poikkeama lopulliseen	Tot. % 2022
Toimintatuotot (+)	875	904		904	884	-19	97,9 %
Toimintakulut (-)	-1 519	-1 552		-1 552	-1 414	138	91,1 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-645	-649		-649	-530	119	81,6 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-645	-649		-649	-530	119	81,6 %

Lisätiedot

Henkilöstövajauksesta johtuen elintarvikevalvonnan sekä ympäristönsuojelu valvonnan tarkastuksia jäi tekevä. Toimintatuotot ylittivät elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonnan valvonnan perusmaksun käyttöönotosta. Samalla yleisen terveysvalvonnan henkilöstöressurssien vajauksesta syntyi säästöä.

Eläinlääkintähuollossa on lisäksi ollut henkilöstövajaus ja sijaisia ei ole saatu kuin satunnaisesti.

Toteumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan

Ei vaikutusta taloussuunnitelmaan.
Ympäristöterveydenhuolto jää sote-uudistuksen yhteydessä kaupungin tehtäväksi ja siirtyy 1.1.2023 alkaen konsernihallinnon vastuualueeksi.

Erikoissairaanhoido

Toimielin	Sosiaali- ja terveyslautakunta
Vastuualueen vastuhenkilö	Johtava ylilääkäri Urpo Hautala
Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus	
Sastamalan kaupunki ostaa erikoissairaanhoidon palvelut Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä (PSHP). Palveluseurannan pääneuvottelijana toimii Sotesin johtava ylilääkäri.	
Työnjakoa erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä kehitetään mm. uniapneapalveluissa, lähikardiologi-toiminnalla ja uusilla etäpalveluilla. Tavoitteena on hoitaa potilaat mahdollisimman paljon perusterveydenhuollossa. Kampusyhteistyö TAYS Sastamalan ja Sotesin välillä jatkuu syventäen yhteistyötä toimijoiden kesken. Osastohoi-dossa pyritään mahdollisimman nopeaan siirtymiseen erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuollon osastoille tai kotiutumiseen esimerkiksi kotisairaalan ja kotihoidon turvin.	
Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2022	
Toiminnassa ei oleellisia muutoksia.	

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Erikoissairaanhoidon nettomenot 1000 € *	31 663	36 140	***	34 269
Ensihoito nettomenot 1000 €	1 232	1 215	***	1 177
Erikoissairaanhoidon nettomenot €/asukas **	1 304	1 503	***	1 444
Ensihoito nettomenot €/asukas **	51	51	***	50
Eläkemenoperusteiset eläkemaksut 1000 €	452	442	379	427

*) Sisältää PSHP:n palvelut, kalliin hoidon tasauksen, erityisvelvoitemaksun ja muut erikoissairaanhoidon ostopalvelut. Luku ei sisällä ensihoitopalveluita.

***) Asukaslukuna käytetty: TP2020 24277as, TP2021 24052 as, TOT2022 23727as.

***) PSHP:n kaupungille toimittamista luvuista ei ole eriteltävissä eri tunnuslukuja.

Tuloarviot ja määrärahat

Erikoissairaanhoido	TP2021	TA2022	TA2022	Muutettu	Toteuma	Poik-	Tot. %
Nettositova (1000 €)			muutokset	TA2022	2022	keama lo-	2022
Sitovuustaso: toimintakate, netto*						pulliseen	
Toimintatuotot (+)	106				308	308	
Toimintakulut (-)	-37 749	-38 500	1 225	-37 275	-36 444	831	97,8 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-37 643	-38 500	1 225	-37 275	-36 136	1 139	96,9 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-37 643	-38 500	1 225	-37 275	-36 136	1 139	96,9 %

Lisätiedot

Erikoissairaanhoidon palveluiden tuottamisessa ja hoitoon pääsystä ollut haasteita, johtuen mm. työmarkkinatilanteesta (lakko), koronasta ja henkilöstön riittävydestä, mistä syystä määrärahaa on jäänyt käyttämättä. Sastamalan palveluiden käyttö ajalla 1- 11/2022 oli ollut 5,5 % pienempi kuin edellisenä vuonna vastaavana aikana (Pshp:n toiminta- ja talouskatsaus marraskuulta 2022). Lisäksi osaan koronasta johtuvista palveluista saadaan avustusta, mikä huomioitu toteumassa. Terveyspalveluissa on lisäksi tuotettu palveluita. omana toimintana, jolloin erikoissairaanhoidon kustannuksia on säästynyt. Vastuualueen toteutuma sisältää Pirkanmaan sairaanhoitopiirin alijäämän kattamiseen liittyvää avustusta noin 620 000 euroa.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toiminta ja kustannusvastuu siirtyivät Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

9.2 Sastamalan Vesi Liikelaitokselle asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Sastamalan Vesi liikelaitos

Valtuustotason sitovat taloudelliset tavoitteet, 1000 €			Toteuma 31.12.
Tulostavoite			223
Korvaus peruspääomasta	0 tilapäisesti vuosina 2021-2023		0
Toiminta-avustus liikelaitokselle	0		0
Kunnan pääomasijoitus liikelaitokseen	0		0
Liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle	0		0
Ulkoisen lainanoton enimmäismäärä	1 850		1 000
Kokonaisinvestointien nettomäärä	2 810 (KVALT 25.4. § 19 ja 20.6. § 33)		2 534
Vuonna 2022 toteutettavat yli 500 000 euron hankkeet	Kustannukset 2022	Kokonaiskustannusarvio	Toteuma 31.12.
Jätevedenpumppaamoiden saneerausohjelma	510		387

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Liikelaitoksen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Tukea uudisrakentamisella uusien rakennuskelpoisten tonttien saamista myyntiin	Vesihuollon rakentaminen käyttöön tuleville uusille tonteille määrärahojen puitteissa ja tarpeen varmistuttua	Tarpeen kattaminen	Asuintonttien osalta toteutettu kaavoituksen mukaisesti. Teollisuustonteilla vastattu kysyntään.	Toteutunut ✓
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Vuotovesien määrän vähentäminen	Vuotovesimäärän pitkän ajan keskiarvon aleneminen	Vuotovesien pitkän ajan keskiarvo	Kolmen vuoden keskiarvo on pienentynyt	Toteutunut ✓

Sastamalan Vesi -liikelaitos	TP2021	TA2022	TA2022 muutokset	Muutettu TA2022	Toteuma 2022	Poikkeama lopulliseen	Tot. % 2022
Nettositova (1000 €) <i>Ei sitova, sitovuusmäärittely tulostasolla*</i>	-	-					
Toimintatuotot (+)	6 609	6 659		6 659	6 592	-67	99,0 %
Valmistus omaan käyttöön (+)	186	186		186	229	43	123,1 %
Toimintakulut (-)	-4 742	-4 997		-4 997	-4 885	112	97,8 %
Toimintakate, netto* (+/-)	2 053	1 847		1 847	1 936	89	104,8 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-1 669	-1 802		-1 802	-1 683	119	93,4 %
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	384	46		46	253	207	550,0 %

9.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

SASTAMALAN KAUPUNKI, EMO JA LASKENNALLISET TASEYKSIKÖT (ILMAN LIIKELAITOSTA)						
TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN 2022						
TULOSLASKELMA ulkoinen+sisäinen 1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Lopullinen talousarvio	Tilinpäätös 2022	Poikkeama lopulliseen	Tot %
Toimintatuotot	47 553	340	47 893	50 744	2 851	106,0
Valmistus omaan käyttöön	272	0	272	239	-32	88,1
Toimintakulut	-202 960	-710	-203 670	-206 056	-2 385	101,2
TOIMINTAKATE	-155 135	-370	-155 505	-155 072	433	99,7
Verotulot	89 000	3 500	92 500	96 017	3 517	103,8
Valtionosuudet	74 500	0	74 500	75 845	1 345	101,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-174	-500	-674	271	945	-40,2
VUOSIKATE	8 190	2 630	10 820	17 061	6 240	157,7
Poistot ja arvonalentumiset	-7 398	0	-7 398	-10 320	-2 921	139,5
TILIKAUDEN TULOS	792	2 630	3 422	6 741	3 319	197,0
Tuloksenkäsittelyerät	136	0	136	-2 727	-2 862	-2 010,7
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	928	2 630	3 558	4 015	457	112,8

SASTAMALAN KAUPUNKI JA LIIKELAITOS						
TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN 2022						
TULOSLASKELMA ulkoinen+sisäinen 1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Lopullinen talousarvio	Tilinpäätös 2022	Poikkeama lopulliseen	Tot %
Toimintatuotot	54 212	340	54 552	57 337	2 784	105,1
Valmistus omaan käyttöön	457	0	457	468	11	102,5
Toimintakulut	-207 957	-710	-208 667	-210 941	-2 274	101,1
TOIMINTAKATE	-153 288	-370	-153 658	-153 136	522	99,7
Verotulot	89 000	3 500	92 500	96 017	3 517	103,8
Valtionosuudet	74 500	0	74 500	75 845	1 345	101,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-220	-500	-720	241	961	-33,4
VUOSIKATE	9 992	2 630	12 622	18 967	6 345	150,3
Poistot ja arvonalentumiset	-9 200	0	-9 200	-12 003	-2 803	130,5
TILIKAUDEN TULOS	792	2 630	3 422	6 964	3 542	203,5
Tuloksenkäsittelyerät	239	0	239	-2 623	-2 862	-1 097,5
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 031	2 630	3 661	4 341	680	118,6
<i>Yli/alijäämän jakautuminen</i>						
<i>Emokaupunki</i>	<i>928</i>	<i>2 630</i>	<i>3 558</i>	<i>4 015</i>	<i>457</i>	<i>112,8</i>
<i>Sastamalan Vesi liikelaitos</i>	<i>103</i>	<i>0</i>	<i>103</i>	<i>326</i>	<i>223</i>	<i>315,6</i>

Tuloslaskelman erittelyt 2022	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio- muutokset €	Lopullinen talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama lopulliseen €
Verotulot					
Kunnan tulovero	78 000 000	1 500 000	79 500 000	81 489 744	1 989 744
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 100 000	2 000 000	7 100 000	8 282 529	1 182 529
Kiinteistövero	5 900 000	0	5 900 000	6 244 779	344 779
yhteensä	89 000 000	3 500 000	92 500 000	96 017 053	3 517 053

Valtionosuudet

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ml. Tasaukset	63 000 000	0	63 000 000	63 276 252	276 252
Verotulomenetyksen kompensatio	13 800 000	0	13 800 000	14 698 097	898 097
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 300 000		-2 300 000	-2 129 317	170 683
yhteensä	74 500 000	0	74 500 000	75 845 032	1 345 032

Vuosi	Tulovero-%	Verotettava tulo, milj. euroa	Muutos
2013	20,00	366	1,8 %
2014	20,00	370	1,3 %
2015	20,75	366	-0,9 %
2016	20,75	374	2,0 %
2017	20,75	372	-0,4 %
2018	20,75	378	1,6 %
2019	20,75	385	1,9 %
2020	20,75	388	0,9 %
2021	21,50	402	3,6 %
2022	21,50		

Tuloveron ja kiinteistöveron määräytymisperusteet

	2021	2022
Tulovero%	21,50 %	21,50 %
Kiinteistöveroprosentit		
Yleinen kiinteistövero	0,93 %	0,93 %
Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistövero	0,45 %	0,45 %
Muu kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistövero	0,98 %	0,98 %
Voimalaitoksen kiinteistövero	3,10 %	3,10 %
Rakentamaton rakennuspaikka	2,00 %	2,00 %
Yleishyödylliset yhteistöt	0,50 %	0,50 %

9.4 Investointien toteutuminen

Vuoden 2022 investointimäärärahat ovat nettositovia toimialatasolla. Poikkeuksena on Tilakeskus, jolla on oma sitova investointimäärärahansa. Toimielimet ovat hyväksyneet investoinneille tarkemmat hankekohtaiset käyttösuunnitelmat.

Talousarviossa nimettiin erikseen vuonna 2022 käynnistettävät tai toteutettavat elinvoimainvestoinnit ja muut isot rakennusinvestoinnit. Isoista investointihankkeista talousarviossa esitettiin kustannusarvio, toteutusajan-kohta sekä vuoden 2021 talousarvioon sisältyvä ohjeellinen määräraha. Isojen hankkeiden toteutuksesta ja kustannusarvioiden muutoksista päätösvalta on hallintosäännön mukaisesti valtuustolla yli 1 milj. euron, hallituksella 0,5-1,0 milj. euron ja teknisellä lautakunnalla tai Sastamalan Veden johtokunnalla alle 0,5 milj. euron hankkeiden osalta.

Investoinnit, kaupunki+liikelaitos	TA2022	Muutokset	Käyttös 2022	TOT 31.12.2022	Tot %
Investointimenot	-14 225	-590	-14 815	-12 354	83 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	58	
Käyttöom. Myynnit	300	0	300	508	169 %
Yhteensä	-13 925	-590	-14 515	-11 788	81 %
<i>Lisäksi myyntivoitot ja -tappiot, netto</i>				619	

TILINPÄÄTÖS 2022

Konsernihallinto	TA2022	Muutokset	Käyttös 2022	TOT 31.12.2022	Tot %
Maanhankinta, menot	-200	0	-200	-261	131 %
Tonttien myynti, tasearvo	200	0	200	68	34 %
Osakkeet ja osuudet, kuntayhtymä	-1 700	0	-1 700	-1 700	100 %
Osakkeet ja osuudet, muut	0	0	0	201	
Investointimenot	-1 900	0	-1 900	-2 070	109 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	
Käyttöom. Myynnit	200	0	200	378	189 %
Yhteensä = sitova määräraha 2022	-1 700	0	-1 700	-1 692	100 %
<i>Lisäksi myyntivoitot ja -tappiot, netto</i>				461	

Talousarvio:

- Maanostoon ja -myyntiin vuosittain varaus 200 000 €, netto 0.
- v. 2022 SASKY koulutuskuntayhtymän peruspääoman korotus 1,7 M€

Muutokset 2022

Ei muutoksia

Tilinpäätös/selvitykset poikkeamille

- Maanoston ja myynnin (tasearvo) nettokustannus oli 193 000 euroa, lisäksi myyntivoittoa (netto) kertyi 240 000 euroa.
- Saskyn koulutuskuntayhtymän peruspääoman korotus toteutui talousarvion mukaisesti.
- Osakkeiden myynnin tasearvo oli 201 000 euroa, lisäksi myyntivoittoa (netto) kertyi 221 000 euroa.

TILINPÄÄTÖS 2022

Sivistystoimi	TA2022	Muutokset	Käyttös 2022	TOT 31.12.2022	Tot %
Investointimenot	-80	-70	-150	-124	83 %
Rahoitusosuudet	0		0	0	
Käyttöom. Myynnit	0		0	0	
Yhteensä = sitova määräraha 2022	-80	-70	-150	-124	83 %

Talousarvio:

- Oppimisympäristöt vuosittain varaus 80 000 €
- v. 2024 Monipalveluauto 400 000 € ja avustus 100 000 €.

Muutokset 2022

Oppimisympäristölle tarkoitettu investointimäärärahan käyttö kohdennettiin seuraavasti: Varhaiskasvatus: 20 000 €, perusopetus: 30 000 €, lukiokoulutus 20 000 € ja Sastamalan Opisto 10 000 €. Lisäksi 40 000 € kohdennettiin Suodenniemen uudisrakennukseen tulevaan kirjaston ja kuntosalin kalustehankintoihin sekä 30 000 € metsäeskarin kotaan.

Tilinpäätös/selvitykset poikkeamille

Sivistystoimen investointien määrärahavaruksen alitus johtui metsäeskarin kodan hankinnan peruuntumisesta sekä alituksista oppimisympäristöjen investoinneissa laitteiden toimitushaasteiden vuoksi.

TILINPÄÄTÖS 2022

Tilakeskus	TA2022	Muutokset	Käyttö 2022	TOT 31.12.2022	Tot %
Elinvoimainvestoinnit *	0	0	0	0	
Peruspalveluiden isot investoinnit *	-4 275	0	-4 275	-2 346	55 %
Riskienhallinnan isot investoinnit *	0	0	0	0	
Peruspalveluiden ja riskienhall. muut investoinnit	-1 040	237	-803	-650	81 %
Pieninvestoinnit	-600	-97	-697	-725	104 %
Myytävät kohteet, tasearvo	100	0	100	64	64 %
Investointimenot	-5 915	140	-5 775	-3 728	65 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	7	
Käyttöom. Myynnit	100	0	100	64	64 %
Yhteensä = sitova määräraha 2022	-5 815	140	-5 675	-3 657	64 %
<i>Lisäksi myyntivoitot ja tappiot, netto</i>				158	
Talousarvio:					
-*Elinvoimainvestoinnit ja muut isot valtuusto- tai hallitustasolla päätettävät investoinnit on eritelty jäljempänä. Eriteltyt investoinnit ovat kustannusarvioltaan yli 500 000 € tai muutoin merkittäviä hankkeita.					
-Peruspalveluiden ja riskienhallinnan muut investoinnit ovat pienempiä teknisen lautakunnan päätettäviä investointeja.					
-Pieninvestoinnit sisältävät energiainvestointeja, sisäilma/kosteusinvestointeja sekä muita pieniinvestointeja, jotka					
-Myytävät kohteet laaditun kiinteistöjen salkutuksen mukaisesti.					
-Suunnitelmuosien peruspalveluiden investointitasoon vaikuttaa merkittävästi sivistyspalveluiden palveluverkkopäätökset ja kouluhankkeiden toteutustapa					
Muutokset 2022					
Kaupunginhallitus päätti siirtää Tilakeskuksen investointimäärärahasta liikuntapaikkainvestointeihin 40 000 € 13.6.2022					
Kaupunginvaltuusto vähensi Tilakeskuksen investointimäärärahaa 70 000 € 19.9.2022					
Kaupunginvaltuusto vähensi Tilakeskuksen investointimäärärahaa 30 000 € 14.11.2022					
Tilinpäätös/selvitykset poikkeamille					
-					

TILINPÄÄTÖS 2022

Yhdyskuntatekniikka	TA2022	Muutokset	Käyttö 2022	TOT 31.12.2022	Tot %
Strategiset yhd.tekn. kohteet	-390	-110	-500	-471	94 %
Uudet kaava-alueet					
*Uudet asunto-alueet	-340	311	-29	-33	114 %
*Uudet teollisuusalueet	-60	60	0	0	
Muu yhdyskuntarakentaminen					
*Katujen perusparannus	-1 085	-446	-1 531	-1 363	89 %
*Siltojen perusparannus	-50	0	-50	-39	78 %
*Muut yhd.tekn kohteet	-1 490	0	-1 490	-1 287	86 %
*Liikuntapaikat	-425	-115	-540	-548	101 %
Yhdyskuntatekniikan kalusto/hankinnat	-40	0	-40	-40	100 %
Investointimenot	-3 880	-300	-4 180	-3 898	93 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	51	
Käyttöom. Myynnit	0	0	0	66	
Yhteensä = sitova määräraha 2022	-3 880	-300	-4 180	-3 781	90 %
Talousarvio:					
-Elinvoimakohteita koskevat eritellyt jäljempänä, sisältää strategiaset kaava-alueet ja muut merkittävät elinkeinoelämää tukevat hankkeet.					
-Hankkeiden yhteensovitus Sastamalan Veden kanssa.					
-Liikuntapaikkahankkeiden käyttösuunnitelmasta päättää sivistyslautakunta yhdyskuntatekniikan ja sivistystoimen yhteisen valmistelun pohjalta.					
-Kalustomäärärahan käyttö työkoneisiin sekä muihin yhdyskuntatekniikan hankintoihin.					
-Taulukossa esitetty euromääräinen kohdennus on ohjeellinen, josta käyttösuunnitelmassa voidaan poiketa.					
Muutokset 2022					
Kaupunginvaltuusto myönsi kokouksessaan 20.6.2022 230 000 euron lisämäärärahan Sykkeen alueen kunnallistekniikan rakentamiseen. Tekninen lautakunta siirsi kokouksessaan 26.4.2022 45 000 lisämäärärahan Kaalisaaressa hyyptornille Vt 11 rinnakkaisväylän määrärahasta. Kaupunginhallitus myönsi kokouksessaan 13.6.2022 40 000 määrärahan euron Kiikan lähiliikuntapaikalle tilakeskuksen määrärahoista. Kaupunginvaltuusto myönsi kokouksessaan 14.11.2022 30 000 euron lisämäärärahan Kaalisaaressa ulkokuntosalille tilakeskuksen määrärahoista.					
Tilinpäätös/selvitykset poikkeamille					
Asemantien perusparannus ei toteutunut alueen kaavoituksen ollessa kesken. Katuvalaistuksen saneerausta LED-valaisimiin jatkettiin, mutta määrärahaa jäi käyttämättä, koska yhteiskaapelointihankkeet eivät edenneet odotetusti materiaalien saatavuusongelmista johtuen.					

TILINPÄÄTÖS 2022

Sastamalan Vesi liikelaitos	TA2022	Muutokset	Käyttös 2022	TOT 31.12.2022	Tot %
Kaupunkistrategian mukaiset kohteet					
*Uudet kaava-alueet					
*asuntoalueet	-100	-15	-115	-121	105 %
*teollisuusalueet	-250	-100	-350	-298	85 %
Vesilaitoksen ylläpitoinvestoinnit					
*vesilaitoksen kohteet	-700	-185	-885	-842	95 %
*viemärlaitoksen kohteet	-200	-410	-610	-508	83 %
Haja-asutusalueen vesihuolto	-200		-200	-205	103 %
Vesihuoltolinjojen saneeraus	-1 000	350	-650	-560	86 %
Investointimenot	-2 450	-360	-2 810	-2 534	90 %
Rahoitusosuudet	0	0	0		
Käyttööm. Myynnit	0	0	0		
Yhteensä = Sitova taso 2022	-2 450	-360	-2 810	-2 534	90 %

Muutokset 2022

Kaupunginvaltuusto myönsi 25.4.2022 lisämäärärahan 260 000 € jätevedenpumpppaamoiden saneerausohjelman toteuttamiseksi ja 20.6.2022 100 000 € lisämäärärahan Sykkeen alueen kunnallistekniikan rakentamista varten.

Tilinpäätös/selvitykset poikkeamille

Yritysalue sykkeen tarpeiden vuoksi suunnattiin resursseja enemmän teollisuusalueille. Tästä syystä osa vesihuoltolinjojen saneerauksesta ei toteutunut. Teollisuusalueiden osalta määräraha alittui koska osa Sykkeen alueen suunnitellusta rakentamisesta toteutuu alkuvuonna 2023. Viemärlaitoksen kohteet määräraha alittui koska yleismaailmallisesta komponenttipulasta johtuen ei kaikkia suunniteltuja pumpppaamoita saatu toimitettua.

Elinvoimainvestoinnit ja muut isot investoinnit, erittely

Investointihanke 1 000 €	Kustannus- arvio	Aikaisem- min tot.	VARAUS TA2022	Muutok- set	Muutettu VARAUS TA2022	Tot TP2022	Kustannus- arviosta tot%	Valmius- aste%
Elinvoimakohteet, yhdyskuntatekniikka								
VT 11 alikulku ja Tiisalan tie-Mustianoja rinnakkaisväylä	-4 270	-2 861	-145	100	-45	-38	68 %	75 %
* Särkijärventie-alikulku	(ta:-2790)							
Vammalantien jatke, Tuomiston kiertoliittymä-Aarnontie	-1 540	-1 478	-200	0	-200	-199	109 %	100 %
-toteutus 2021-2022, suunn 2020	(+Vesi -450)							
Kauppatorin, toripuiston ja toriparkin rakentaminen	-1 000		-500	0	-500	-504	50 %	30 %
Elinvoimainvestoinnit, Tilakeskus								
Talousarviossa ei nimettyjä elinvoimarakennushankkeita								
Peruspalveluiden ja riskienhallinnan isot investoinnit								
Mouhijärven yhteiskoulu	-9 000	-102	-2 000		-2 000	-63	2 %	
Kiikoisten päiväkot	-400	25	-375		-375	-379	89 %	100 %
Suodenniemen urheilutalo	-2 100	-170	-1 900		-1 900	-1 897	98 %	100 %
Häijään koulu	-350		-350	100	-250	-236	67 %	100 %
Sastamalan Veden isot investoinnit / sisältyvät liikelaitoksen talousarvioon								
Sastamalan Veden vuoden 2022 talousarvio ei sisällä yli 500000 euron isoja investointeja.								
Talousarviomuutokset 2022								
Vt 11 rinnakkaisväylälle osoitusta määrärahasta siirrettiin 45 000 euroa Kaalisaaressa hyppytornille teknisen lautakunnan päätöksellä 26.4.2022.								

9.5 Rahoitusosan toteutuminen

SASTAMALAN KAUPUNKI, EMO JA LASKENNALLISET TASEYKSIKÖT (ILMAN LIKELAITOSTA)						
RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMINEN 2022						
RAHOITUSLASKELMA ulkoinen+sisäinen 1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Lopullinen talousarvio	Tilinpäätös 2022	Poikkeama lopulliseen	Tot %
Vuosikate	8 190	2 630	10 820	17 061	6 240	157,7
Tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	-619	-619	
Toiminnan rahavirta	8 190	2 630	10 820	16 442	5 621	152,0
Investointimenot	-11 775	-230	-12 005	-9 820	2 185	81,8
Rah.osuudet invest. menoihin	0	0	0	58	58	
Pys.vast luovutustulot **)	300	0	300	1 127	827	375,6
Investointien rahavirta	-11 475	-230	-11 705	-8 635	3 070	73,8
Toiminta ja investoinnit, netto	-3 285	2 400	-885	7 807	8 691	-882,5
Antolainojen muutokset						
Ulk antolainojen muutos	4	0	4	91	87	2 263,2
Sis antolainojen muutos	296	0	296	296	0	100,0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	12 700	0	12 700	6 000	-6 700	47,2
Pitkäaikaisten lainojen vähenn	-10 269	0	-10 269	-9 243	1 025	90,0
Sis lainojen vähennys	0	0	0	0	0	
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	
Rahoitustoiminta	2 732	0	2 732	-2 857	-5 588	-104,6
Vaikutus maksuvalmiuteen	-553	2 400	1 847	4 950	3 103	268,0

SASTAMALAN KAUPUNKI JA LIKELAITOS						
RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMINEN 2022						
RAHOITUSLASKELMA ulkoinen+sisäinen 1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Lopullinen talousarvio	Tilinpäätös 2022	Poikkeama lopulliseen	Tot %
Vuosikate	9 992	2 630	12 622	18 967	6 345	150,3
Tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	-619	-619	
Toiminnan rahavirta	9 992	2 630	12 622	18 348	5 726	145,4
Investointimenot	-14 225	-590	-14 815	-12 354	2 461	83,4
Rah.osuudet invest. menoihin	0	0	0	58	58	
Pys.vast luovutustulot **)	300	0	300	1 127	827	375,6
Investointien rahavirta	-13 925	-590	-14 515	-11 169	3 346	76,9
Toiminta ja investoinnit, netto	-3 933	2 040	-1 893	7 179	9 072	-379,2
Antolainojen muutokset						
Ulk antolainojen muutos	3	0	3	91	88	3 621,1
Sis antolainojen muutos	296	0	296	296	0	100,1
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	14 550	0	14 550	7 000	-7 550	48,1
Pitkäaikaisten lainojen vähenn	-11 460	0	-11 460	-10 435	1 025	91,1
Sis lainojen vähennys	-296	0	-296	-296	0	100,0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	
Rahoitustoiminta	3 092	0	3 092	-3 345	-6 437	-108,2
Vaikutus maksuvalmiuteen	-841	2 040	1 199	3 834	2 635	319,8

**) Pysyvien vastaavien luovutustulot budjetoitu tasearvoilla. Toteutuma ja ennuste sisältävät myös myyntivoitot ja -tappiot.

9.6 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

KAUPUNKI ILMAN LIKELAITOSTA	Sito- vuus	Määrärahat (1000 eur)						Tuloarviot (1000 eur)					
		Alkup. talous- arvio	Ta:n muutok- set	Ta muut:n jälkeen	Toteu- tuma 2022	Poik- keama	Poik- keama %	Alkup. talous- arvio	Ta:n muutok- set	Ta muut:n jälkeen	Toteu- tuma 2022	Poik- keama	Poik- keama %
KÄYTTÖTALOUSOSA													
Konsernipalvelut													
Konsemipalvelut	N	4 278		4 278	3 575	-704	-16,4						
Yhteiset erät	N										361	361	100,0
Maankäyttö	N	1 102		1 102	1 006	-96	-8,7						
Sivistystoimi													
Varhaiskasvatus	N	11 613	240	11 853	12 452	599	5,1						
Perusopetus	N	24 295	130	24 425	24 600	174	0,7						
Lukiokoulutus	N	2 715		2 715	2 712	-3	-0,1						
Elämänlaatu	N	6 828		6 828	7 013	184	2,7						
Tekninen toimi													
Tilakeskus (taseyksikkö)	N							3 942		3 942	4 187	245	6,2
Yhdyskuntatekniikka	N	3 009		3 009	3 010	2	0,1						
Turvallisuus	N	1 973		1 973	1 977	4	0,2						
Elävä maaseutu	N	241		241	251	10	4,2						
Sosiaali- ja terveystoimi													
Sote-hallinto	N				0	0							
Perhe- ja sosiaalipalvelut	N	19 509	535	20 044	20 611	567	2,8						
Kohtioipalvelut	N	8 658	100	8 758	8 867	108	1,2						
Asumispalvelut	N	13 015	190	13 205	13 432	228	1,7						
Perusterveydenhuolto	N	22 693	400	23 093	23 449	356	1,5						
Ympäristöterveydenhuolto	N	649		649	530	-119	-18,4						
Erikoissairaanhoido	N	38 500	-1 225	37 275	36 136	-1 139	-3,1						
TULOSLASKELMAOSA													
Verotulot	B							89 000	3 500	92 500	96 017	3 517	3,8
Valtionosuudet	B							74 500		74 500	75 845	1 345	1,8
Rahoitustuotot ja -kulut, emo	N							712	-500	212	1 133	921	433,7
Rahoitustuotot ja -kulut, Tilakesk	N	887		887	866	-20	-2,3						
Rahoitustuotot ja -kulut, Sotesi	N										4	4	
Satunnaiset erät	N												
INVESTOINTIOSA													
Konsernihallinnon investoinnit	N	1 700		1 700	1 692	8	0,5						
Sivistystoimen investoinnit	N	80	70	150	124	26	17,3						
Teknisen toimen(ilman Tilak.) inve	N	3 880	300	4 180	3 781	399	9,6						
Tilakeskuksen investoinnit	N	5 815	-140	5 675	3 657	2 018	35,6						
RAHOITUSOSA													
Antolainasaamisten muutokset													
Antolainasaamisten lisäys	B				8	-8							
Antolainasaamisten vähennys	B							300		300	395	95	31,7
Lainakannan muutokset													
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B							12 700		12 700	6 000	-6 700	-52,8
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	10 268		10 268	9 243	1 025	10,0						
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N												
Oman pääoman muutokset													
Vaikutus maksuvalmiuteen	B							555	-2 400	-1 845	-4 951	-3 106	168,3
YHTEENSÄ		181 709	600	182 309	178 991	3 318	1,8	181 709	600	182 309	178 991	-3 318	-1,8

10KONSERNIYHTEISÖILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN / TULOSKORTIT

Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut Oy

Seurantavastuullinen toimielin	Kaupunginhallitus
Seurannan vastuuhenkilö	Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg
Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä	
Ruoka-, puhtaus- ja ravitsemusterapeutin palvelut sekä koulutus- ja asiantuntijapalvelut. 365 – asiakkaidemme terveyden ja hyvinvoinnin parhaaksi.	
Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2022-2024)	
Parannamme asiakaskokemusta. Pyrimme kasvattamaan osakas pohjaa. Selkeytämme toimintatapoja palveluprosesseissa Lean-periaatteiden mukaisesti, mikä mahdollistaa kustannustehokkaan toiminnan. Luomme hyvän ravitsemuksen edelläkävijäratkaisuja. Kehitämme uusia tapoja puhtauden tuottamiseen ja profiloitumme puhtausosaamisen edelläkävijänä.	
Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2022-2024	
Sote-uudistus Pääomistajan toiminnan muutokset, esim. palveluverkon muutokset ja palveluiden yksityistäminen. Mahdolliset lainsäädännön muutokset ja niiden täytäntöönpano (kuntalaki / hankintalaki / arvonlisäverolaki / yhtiöittämisvelvollisuus).	
Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2022-2024	
Parannamme asiakaskokemusta. Pyrimme kasvattamaan osakas pohjaa. Selkeytämme toimintatapoja palveluprosesseissa ja tehtävissä Lean-periaatteiden mukaisesti, mikä mahdollistaa kustannustehokkaan toiminnan. Luomme hyvän ravitsemuksen edelläkävijäratkaisuja. Kehitämme uusia tapoja puhtauden tuottamiseen ja profiloitumme puhtausosaamisen edelläkävijänä	
Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät oleelliset riskit ja niihin varautuminen	
Sote-uudistus <ul style="list-style-type: none"> pyritään vaikuttamaan tuleviin muutoksiin siten, että varmistetaan Servin asema paikallisena palveluntuottajana myös tulevaisuudessa osakas pohjan laajentaminen Strateginen ketteryys ja hyvä yhteistyö omistajan kanssa, tarvittaessa nopea päätöksenteko Pääomistajan toiminnan muutokset ja palveluiden yksityistäminen. Pääomistajan siirtäessä palvelutuotantoa (esim. varhaiskasvatus) yksityiselle sektorille Servin palveluiden volyyymi pienenee. Servi voi toistaiseksi myydä enintään noin 450 000 euroa vapaille markkinoille. <ul style="list-style-type: none"> Pyrimme kasvattamaan osakas pohjaa. Laajennamme palveluita nykyisille asiakkaille. Kustannustason nousu (palkankorotukset, elintarvikekustannusten nousu, yleinen inflaatio) <ul style="list-style-type: none"> Selkeytämme toimintatapoja palveluprosesseissa ja –tehtävissä Lean-periaatteiden mukaisesti, pyrimme laajentamaan osakas pohjaa, hinnankorotukset. Konsernin sisäiset vuokrat tekevät kustannusrakenteesta raskaan ja heikentävät kilpailukykyä. <ul style="list-style-type: none"> Neuvottelut konsernin sisäisestä vuokratasosta sekä siivoushuoneiden vuokravastuusta.	
Olelliset tapahtumat vuonna 2022	
Liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna noin 7 prosenttia ollen vajaan 10,1 miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvu johtui palveluiden laajentamisesta nykyisille asiakkaille sekä hinnankorotuksista, joita jouduttiin poikkeuksellisesti tekemään myös kesken kalenterivuoden ennakoimattoman kustannusten nousun takia. Syksyllä 2022 myynnin kasvua hidastivat kuitenkin varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa vähentyneet ruokapalveluvolyymit, jotka johtuivat päivähoidon ulkoistamisesta sekä lapsimäärän vähenemisestä. Työvoimakulut kasvoivat 4,2 prosenttia. Elintarvikkeiden hinnat nousivat syksyllä reilun 13 prosenttia, mutta kokonaisuutena vuoden materiaaliostot kasvoivat yhteensä vain 1,4 prosenttia, kun korona-ajan suojatarvikkeita ei enää tarvittu päivittäisessä työssä ja niitä koskevat kulut pienenevät. Palveluostot ilman	

vuokratyövoiman käyttöä kasvoivat 3,9 prosenttia, kun kuljetuspalveluiden hinnat nousivat kesällä yli 10 prosenttia. Liiketoiminnan muut kulut olivat liki edellisen vuoden tasolla. Kokonaisuutena myynti kasvoi kustannuksia enemmän, mikä paransi tulosta merkittävästi edellisvuoteen verrattuna, jääden kuitenkin vielä tappiolle. Tilikauden liikevoitto oli – 105 949,94 euroa ja liikevoittoprosentti – 1,0 prosenttia. Pitkän aikavälin liikevoittotavoite on vähintään 1 prosentti liikevaihdosta.

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiön toimintaympäristössä on tunnistettu useita epävarmuustekijöitä. Merkittävä uhka liiketoiminnan kannattavuudelle on lasten ja nuorten määrän vähenemisestä tai pääomistajan palveluiden ulkoistamisesta johtuva ruokapalveluiden myynnin väheneminen. Tämä riski on toteutunut viime vuosina heikentäen ruokapalvelujen kannattavuutta ja kilpailukykyä, kun palveluverkkoa ei ole ollut mahdollista sopeuttaa vastaavasti.

Yhtiön eniten käyttämien elintarvikkeiden sopimushinnat nousivat vuoden 2022 aikana yli 13 prosenttia ja kuljetusten hinnat yli 10 prosenttia Venäjän hyökkäyssodasta aiheutuneiden maailmanlaajuisten vaikutusten seurauksena. Sotatilanne aiheuttaa jatkuessaan edelleen korkean riskin elintarvikkeiden ja energian hintojen tavanomaista voimakkaammalle nousulle.

Työvoiman saatavuudesta ruoka- ja puhtauspalveluissa on tullut viime vuosina merkittävä liiketoiminnallinen riski. Työvoiman saatavuus alalla on heikentynyt viime vuosina selvästi, mikä aiheuttaa alan yrityksille ongelmia laajasti koko Suomen alueella. Työvoiman heikko saatavuus aiheuttaa toteutuessaan riskin töiden viivästyisestä, toimitusvaikeuksista, laatupoikkeamista sekä henkilöstön ylikuormittumisesta.

Myös koronaviruspandemia voi pahetessaan aiheuttaa yhtiölle edelleen liiketoiminnallisen riskin. Riski voi realisoitua yhtiölle myynnin menetyksinä, kasvaneina kuluina tai henkilöstön poissaoloina. Tarvittaessa on reagoitava nopeasti asiakkaiden yllättäviin palvelutarpeen muutoksiin, henkilöstövajeeseen sekä mahdollisiin valtakunnallisiin rajoituksiin.

Yhtiön taloudellinen tilanne on heikentynyt tappiollisten vuosien myötä. Taseessa oleva oma pääoma on laskenut alle 20 prosenttiin osakepääomasta, ja maksuvalmius on myös heikentynyt välttävälle tasolle. Yhtiöllä on käynnissä talouden tasapainottamisohjelma, jossa on määritelty toimet kannattavuuden parantamiseksi ja taloudellisen tilanteen parantamiseksi. Vuoden 2023 tavoitteena on päästä yhtiön pitkän aikavälin liikevoittotavoitteeseen, joka on 1 prosentti liikevaihdosta. Tämä on realistinen tavoite.

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tulokortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Kasvu	Varmistetaan yhtiön asema tulevan hyvinvointialueen tuottajana.	Yhtiön asema hyvinvointialueen tuottajana on varmistunut.	Toteutunut suunnitellusti.	Toteutunut ✓
Tuottavuus	Vuosittain asetettavan liikevoittotavoitteen saavuttaminen. Sopimushintojen korotukset omistajalle enintään yhtä suuret kuin yleinen kustannustason nousu.	Liikevoittoprosentti. Sopimushintojen muutokset keskimäärin omistajalle / yleinen kustannuskehitys.	Tulos parani merkittävästi edellisvuodesta, muuta liikevoittotavoitetta ei saavutettu. Liikevoitto-% oli - 1 % (- 5,2 %) Hinnankorotukset olivat selvästi pienemmät kuin yleinen kustannustason nousu. Hinnankorotukset keskimäärin n. 4 % vs. kuluttajahintaindeksin vuosimuutos joulukuussa 9,1 %.	Toteutunut osittain 🟡
Asiakastytyväisyys / henkilöstötytyväisyys (mitataan vuorovuosina)	Servin asiakastytyväisyys on hyvä / Henkilöstön työtytyväisyys on hyvä	Tyytyväisten asiakkaiden osuus / Henkilöstön kokonaistyytyväisyys	Henkilöstön kokonaistyytyväisyys oli 4,45 asteikolla 1-6, ja se parani hieman edellisestä mittauksesta (4,39).	Toteutunut ✓
Paikallisuus	Paikallisesti tuotettujen elintarvikkeiden osuus kasvaa nykyisestä. Kotimaisten elintarvikkeiden osuus lisääntyy.	Paikallisten elintarvikkeiden osuus kaikista elintarvikkeista, %	Paikallisten elintarvikkeiden ostot olivat euromääräisesti lähes edellisvuoden tasolla, mutta vähentyivät hieman prosentuaalisesti, kun sopimushintojen korotukset nostivat kokonaisostoja. 6,3 % (6,9 %)	Ei toteutunut ✗

		Kotimaisten elintarvikkeiden osuus määritellyissä tuoteryhmissä, %.	Elintarvikkeiden kotimaisuusaste on pysynyt erittäin korkeana, mutta laski marginaalisesti edellisvuoteen verrattuna määritellyissä tuoteryhmissä. Lihat 99,1 % (99,4 %) Lihajalosteet 99,0 % (99,2 %) Maito 100 % (100 %) Maitotuotteet 80,3 % (88,2 %)	
--	--	---	--	--

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022	Poikkeama
Liikevaihto €	8 952 000	9 408 000	9 762 000	10 063 000	+301 000
Liikevaihdon muutos %	-1,1 %	+5%	+4 %	+7 %	+3%
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	166	174	176	174	-2
Henkilöstökulut €/hlö	32 700	33 800	34 000	35 200	1 200
Investoinnit €	77 000	53 000	100 000	83 000	-17 000
Lainamäärä €	0	0	0	0	0
Taseen loppusumma €	2 305 000	1 885 000	1 950 000	1 910 000	-40 000
Rahavarat tilikauden lopussa €	1 082 000	623 000	720 000	498 000	-222 000
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	95	95	95	95	0
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	7 327 000	7 724 000	7 900 000	8 182 000	282 000
Osingonmaksu emolle €	0	0	0	0	0

Tuloslaskelma (1000 €)	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022	Poikkeama TA vs. TP
Liikevaihto	8 952	9 408	9 762	10 063	301
Liiketoiminnan muut tuotot	-1	18	6	27	21
Materiaalit ja palvelut	166	2 511	3 167	2 587	-580
Henkilöstökulut	5 454	5 728	5 812	5 938	126
Suunnitelman mukaiset poistot	67	66	66	64	-2
Liiketoiminnan muut kulut	761	1 615	703	1 606	903
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	- 326	- 493	+20	-106	-126
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-1	-1
Voitto (+) / tappio (-)	-326	-493	+20	-107	-127
Veronpalautus/jäännösvero	0	0	0	0	0
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	-326	-493	+20	-107	-127

Selvitys taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden poikkeamista

Liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna noin 7 prosenttia ollen vajaan 10,1 miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvu johtui palveluiden laajentamisesta nykyisille asiakkaille sekä hinnankorotuksista, joita jouduttiin poikkeuksellisesti tekemään myös kesken kalenterivuoden ennakoimattoman kustannusten nousun takia. Syksyllä 2022 myynnin kasvua hidastivat kuitenkin varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa vähentyneet ruokapalveluvolyymit, jotka johtuivat päivähoidon ulkoistamisesta sekä lapsimäärän vähenemisestä. Työvoimakulut kasvoivat 4,2 prosenttia. Elintarvikkeiden hinnat nousivat syksyllä reilun 13 prosenttia, mutta kokonaisuutena vuoden materiaaliostot kasvoivat yhteensä vain 1,4 prosenttia, kun korona-ajan suojaravinteita ei enää tarvittu päivittäisessä työssä ja niitä koskevat kulut pienenevät. Palveluostot ilman vuokratyövoiman käyttöä kasvoivat 3,9 prosenttia, kun kuljetuspalveluiden hinnat nousivat kesällä yli 10 prosenttia. Liiketoiminnan muut kulut olivat liki edellisen vuoden tasolla. Kokonaisuutena myynti kasvoi kustannuksia enemmän, mikä paransi tulosta merkittävästi edellisvuoteen verrattuna, jääden kuitenkin vielä tappiolle.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan

Vuosina 2023 - 2025 tavoitellaan 1 % positiivista liikevoittoa, joka on määritelty yhtiön pitkän aikavälin tavoitteeksi.

Sastamalan Vuokratalot Oy

Seurantavastuullinen toimielin	Kaupunginhallitus
Seurannan vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg
Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä	
<p>Yhtiön toimialana on asuntotarpeen tyydyttämiseksi Sastamalan talousalueella omistaa, hallita ja ylläpitää kiinteistöjä ja rakennuksia sekä hankkia ja omistaa kiinteistöjen ja huoneistojen hallintaan oikeuttavia osakkeita sekä vuokrata asuntoja asunnontarvitsijoille.</p> <p>Yhtiöllä on kiinteistöjä 38 kpl, joista 10 kpl on kerrostaloja ja 29 kpl pien- ja rivitaloja. Vuokra-asuntoja kiinteistöissä on yhteensä 480 kpl ja vuokrattava huoneistoala on n. 32.000 m².</p>	
Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2022-2024)	
<p>Liiketoimintastrategiassa on määritelty yhtiön tarkemmat tavoitteet (salkutus, pts). Kiinteistökohtaisten toimenpiteiden (kunnostus, myynti ym.) määrittäminen.</p> <p>Laajempi PTS-suunnitelma korjaukset toteutuvat kuntoarvioiden ja kuntotutkimuksien kautta tulevina vuosina. Yhtiö joutuu tekemään päätöksiä jo purettaviksi aiottujen talojen lisäksi, lisä puruista, koska kuntotutkimusten jälkeen arvioidaan onko järkevä tehdä laajoja korjauksia ja mikä niiden vaikutus on vuokranmäärittelyssä. Mahdollista on, että on järkevämpi rakentaa uudisrakennuksia, joissa pystytään ottamaan vanhusväestö ja liikuntarajoitteiset huomioon</p>	
Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2022-2024	
<p>Kaupungin omistamien tytäryhtiöiden fuusio. Ostetaan palvelua ulkopuolelta ja pyritään tuottamaan edullisemmin palvelut yhtiölle. Kilpailutetaan toimintoja kulujen karsimiseksi.</p>	
Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2022-2024	
<p>Käyttöasteen paraneminen strategian toteuttamisen myötä.</p> <p>Kiinteistöjen tasearvojen alaskirjaustarve.</p>	
Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät oleelliset riskit ja niihin varautuminen	
<p>RISKIANALYYSI</p> <ul style="list-style-type: none"> - Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa, luokitella, arvioida ja hallita toimintaan liittyviä riskejä - tavoitteena on varmistaa yhtiön talouteen ja toimintaan sekä asukkaisiin liittyvien tavoitteiden toteutuminen eli hyvä käyttöaste ja kohtuullinen, kilpailukyinen vuokrataso - riskit: henkilö- ja omaisuusriskit, toiminnan ja liiketoiminnan riskit liiketoiminnan taloudellisista riskeistä. <p>LIIKETOIMINNAN TALOUDELLISISTA RISKEISTÄ</p> <ul style="list-style-type: none"> - asuntojen sijainti / kysyntä - varallisuuden hoito (ennustettavuus, vakaus, korjausvelka) - lainasalkku (ei spekulointia, vakaus ja ennustettavuus) - sopimukset ja hankinnat (sisällön tuntemus) - asukkaat (maksukyky ja siitä huolehtiminen, vaihtuvuuden hallinta) - yhteiskunnalliset muutokset (mm. muuttoliike, kuntarakenteen muutokset, omistajan tuottotavoitteet, rakentamisen sääntely). 	
Olellaiset tapahtumat vuonna 2022	
<p>Sastamalan kaupunki siirsi Mouhijärven Asunnot Oy:n vuokratalojen tytäryhtiösi. Kaupunki toteutti siirron apporttina nostamalla yhtiön osakepääomaa 100 000,00 eurolla.</p> <p>Vuosi sujui suurista muutoksista huolimatta hyvin ja tilikauden hoitokate / liikevoitto oli positiivinen.</p> <p>Pääpaino tilikauden aikana on ollut normaalissa liiketoiminnassa. Toimitusjohtaja on keskittynyt muun muassa yhtiön tilojen vuokraamiseen. Vuokria on tarkistettu sopimusten mukaisesti. Kiinteistönhoidosta vastaa Kotikatu Jokilaakso Oy Kiikan, Keikyän ja Sastamalan keskustan alueella. Suodenniemen, Mouhijärven ja Karkun kiinteistönhoidon hoitaa Tmi Jouko Jokinen. Sastamalan kaupungin Tilakeskus ostaa palveluna yhtiöltä vuokra-asuntojen vuokraus- ja vuokralaskutuspalveluita, sekä ostolaskujen tiliointipalvelua. Yhtiön tilojen käyttöasteen keskiarvo oli toimintavuoden aikana noin 92 %, kun toimintasuunnitelman mukainen tavoite oli 90 % ja valtuuston vahvistama tavoitetaso 95%. Käyttöaste vaihteli vuoden 2022 aikana 90,88 %:n ja 93,44 %:n välillä, joten käyttöaste oli vakaampi edellisvuosiin verrattuna. Yhtiöllä on vuoden lopussa 48 asuntoa vuokralla Pihlajalinnan Karkun vastaanottokeskuksen käytössä.</p> <p>Tilikauden tulokseksi muodostui -691,26 euroa tappiota tilinpäätössiirtojen jälkeen.</p> <p>Yhtiön taloustilanne ja maksuvalmius on hyvä. Yhtiön taloustilanteeseen on edelleenkin tulevina vuosina kiinnitettävä jatkuvasti huomiota.</p>	

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiön toimintaa 2023 pyritään ohjaamaan hallituksen 14.12.2022 hyväksymän strategian mukaan, kuitenkin niin, että hallitus tarkastelee olemassa olevia suunnitelmia tarvittaessa. Rakenteita ja prosesseja kehitetään. Yhtiö parantaa oma-varaisuusastetta seuraavalla kolmivuotiskaudella yli 20 %. Suurimmat haasteet yhtiöllä on tilojen käyttöasteen pitämisessä hyvänä ja sen myötä talouden pitämisessä tasapainossa sekä korjausvelan pienentämisessä. Onnistuminen edellyttää hyvää yhteistyötä omistajan kanssa.

Yhtiö keskittyy nykyisestä rakennuskannasta huolehtimiseen siten, että rakennukset pidetään kunnossa ja vuokrattuina. Tarvittaessa rakennuksia kehitetään, remontoidaan, puretaan tai myydään kiinteistösalkutuksen mukaisesti. Isoihin tuleviin remontteihin haettiin korjauslainaa 2020 yhteensä 3,0 M€, jotta PTS suunnitelman mukaiset työt saadaan teetettyä. Remontteja jatketaan vuonna 2023.

Yhtiö tulee jatkamaan seuraavien vuosien aikana rakennuksien peruskorjauksia ja pyrkii vuosittain kasvattamaan peruskorjauksien investointi tasoa. Peruskorjausohjelmaa toteutetaan investoinneilla ja vuosittain kerätyillä asuintalovarauksilla. Tulevissa korjauksissa huomioidaan aina energiansäästömahdollisuudet. Yhtiö käy läpi kiinteistöjensä tasearvot ja määrittää mahdolliset alakirjaustarpeet.

Yhtiö selvittää myös rakennuskannan korjauksia, jotta pystytään palvelemaan paremmin vanhenevaa väestöä ja tarjoamaan heille esteettömpiä asuntoja, jotta asukkaat pystyisivät asumaan pitempään omassa asunnossaan.

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tulokortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Yhtiö toimii ilman kaupungin avustusta	Tilikauden tulos positiivinen	Tuloslaskelma	Tilikauden tulos oli -691,26 euroa, eli käytännössä ns. nollatulos, ja yhtiö toimi ilman kaupungin avustusta.	Toteutunut ✓
Vuokra-asuntojen käyttöaste on hyvä	Käyttöaste > 95 %	Käyttöastetilasto	Keskimääräinen käyttöaste oli noin 92 %.	Ei toteutunut ✗
Yhtiön lainanhoitokyky on hyvä	Lainojen lyhentäminen maksusuunnitelman mukaisesti	Lainojen lyhennykset	Yhtiö lyhensi lainojaan maksusuunnitelman mukaisesti.	Toteutunut ✓

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022	Poikkeama
Liikevaihto €	2 767 711	2 696 123	2 467 236	2 956 231	488 995
Liikevaihdon muutos %	-10,8	-2,6	-0,06	19,8	19,8
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	8,75	7	7	6	-1
Henkilöstökulut €/hlö	46 128	47 859	50 414	53 092	2 678
Investoinnit €	388 515	522 572	1 217 962	145 060	- 1 072 902
Lainamäärä €	6 633 815	7 649 146	7 625 307	6 738 668	-886 639
Taseen loppusumma €	9 271 579	10 052 512	9 898 831	9 278 341	-620 490
Rahavarat tilikauden lopussa €	583 587	1 649 710	900 000	1 049 173	149 173
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100	100	100	100	0
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	29 662	112 180	99 783	102 910	3 127
Osingonmaksu emolle €	0	0	0	0	0

Kulut / asuin-m ²	8,20 / 5,69*		7,65 / 5,61*	9,21 / 7,05*	
Vuokra-asuntojen määrä		496	496	480	-16

*Mittari Kulut / asuin-m² : ** taulukossa ilmoitettu 1 luku: liiketoiminnan kulut (sis. poistot) / 2 luku: kiinteistön muut hoitokulut keskim. asuin-m² kohti

Tuloslaskelma (1000 €)	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022	Poikkeama TA vs. TP
Liikevaihto	2 768	2 696	2 467	2 956	489
Liiketoiminnan muut tuotot	107	109	99	114	15
Materiaalit ja palvelut	-1 915	-2 231	-1 833	-2 304	-471
Henkilöstökulut	-404	-335	-352	-319	34
Suunnitelman mukaiset poistot	-431	-816	-311	-327	-16
Liiketoiminnan muut kulut	-8	-7	0	-59	-59
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	+117	-584	+69	+62	-9
Rahoitustuotot ja -kulut	-96	-114	-67	-54	13
Voitto (+) / tappio (-)	+21	-698	+2	+8	5
Veronpalautus/jäännösvero / Varausten muutos	-21	698	0	-8	-8
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	0		+2	0	-3

Selvitys taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden poikkeamista

Vuonna 2022 Sastamalan kaupunki siirsi Mouhijärven Asunnot Oy:n vuokratulojen tytäryhtiösi. Kaupunki toteutti siirron apportina nostamalla yhtiön osakepääomaa 100 000,00 eurolla.

Vuosi sujui suurista muutoksista huolimatta hyvin ja tilikauden hoitokate / liikevoitto oli positiivinen.

Budjetissa käyttö- ja huoltokulut ylitettiin ja palkkakulut alitettiin. Tämä johtuu siitä, että yhtiö vähensi omaa henkilökuntaa ja kiinteistöhoitopalvelut ulkoistettiin. Ulkoalueidenhoitoon käytettiin enemmän rahaa, johtuen kurturuusujen poistosta ja samassa yhteydessä pihoja parannettiin. Liikauden torjunta ja lumenaurauskulut olivat myös suunniteltua suuremmat ja lämmityskulut ylittyivät budjetoidusta, kylmän ja runsas lumisen talven takia.

Korjauksia tehtiin budjetoitua enemmän. Huoneistoremontteja tehtiin tarpeen mukaan, jotta huoneistot säilyivät vuokrattavassa kunnossa. Ylimääräisiä korjauskustannuksia aiheutui vesivahingoista, jotka osittain olivat asukkaiden aiheuttamia. Niihin on asukkaiden vakuutusista haettu korvauksia. Lisäksi oli muita asukkaiden toiminnasta aiheutuneita suuria huoneistokorjauksia esimerkiksi tupakointi, häätö ja muutoin huonosti pidettyjä sekä rikottuja huoneistoja.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan

Talojen korjaukset jatkuvat hyväksytyin PTS-suunnitelman mukaisesti ja vuoden 2022 toteutumat eivät vaikuta seuraavien vuosien taloussuunnitelmiin.

Kiinteistö Oy Hopunkallio

Seurantavastuullinen toimielin	Kaupunginhallitus
Seurannan vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg
Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä	
Yhtiön toimialana on rakennuttaa, omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä ja arvopapereita ja käydä kauppaa niillä. Kiinteistöyhtiön tehtävänä oli rakentaa Hopunkallion palvelukeskus. Rakennuksen pinta-ala yhdyskäytävineen on 4 926 m ² ja tilavuus 18 860 m ³ .	
Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2022-2024)	
Yhtiö toimii siten, että se pystyy hoitamaan vuosittain tarvittavat käyttötalous- ja pääomakustannukset. Yhtiö ei tavoittele voittoa.	
Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2022-2024	
Hopunkallio vuokraa suoraan tilansa eteenpäin, ostaa isännöintipalvelut Sastamalan Vuokralat Oy:ltä sekä kiinteistönhoidon Pirkanmaan Hyvinvointialueelta.	
Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2022-2024	
Energiansäästö. Tilat kokonaisuudessaan vuokrattu Pirkanmaan Hyvinvointialueen ja Servin käyttöön. Kiinteistöyhtiön vuokrataso määritellään oikealle tasolle, jotta yhtiö pystyy toimimaan omavaraisesti. Yhtiön isännöinti hoidetaan yhteistyössä Sastamalan Vuokralat Oy:n kanssa.	
Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät oleelliset riskit ja niihin varautuminen	
<p>RISKIANALYYSI</p> <ul style="list-style-type: none"> - Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa, luokitella, arvioida ja hallita toimintaan liittyviä riskejä - tavoitteena on varmistaa yhtiön talouteen ja toimintaan sekä vuokralaisiin liittyvien tavoitteiden toteutuminen eli tyytyväiset käyttäjät ja vuokralaiset ja kohtuullinen, kilpailukyinen vuokrataso - riskit: henkilö- ja omaisuusriskit, toiminnan ja liiketoiminnan riskit liiketoiminnan taloudellisista riskeistä. <p>LIIKETOIMINNAN TALOUDELLISISTA RISKEISTÄ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pirkanmaan Hyvinvointialueen palveluverkko (vuokralaisten tarpeet muuttuu, tilat jäävät tyhjilleen) - varallisuuden hoito (ennustettavuus, vakaus, korjausvelka) - lainasalkku (vakaus ja ennustettavuus) - sopimukset ja hankinnat (sisällön tuntemus) - yhteiskunnalliset muutokset (mm. kuntarakenteen muutokset, omistajan tuottotavoitteet, rakentamisen sääntely). 	
Olellaiset tapahtumat vuonna 2022	
<p>Kiinteistö Oy Hopunkallion toiminta on ollut normaalia vuokraustoimintaa. Kiinteistö Oy Hopunkallion yhdentoista toimintakauden voitto on 236 950,91 euroa. Oma pääoma oli kuluvan vuoden lopulla 1 139 809,74 euroa.</p> <p>Kiinteistöyhtiön vuokratuotot olivat 1 100 750,88 euroa. Kiinteistön poistot olivat 376 261,48 euroa. Kulut toteutuivat lähes budjetin mukaisesti. Kiinteistön hoitokulut olivat 351 031,73 euroa ja ne toteutuivat budjettia matalampina. Hallinto, käyttö- ja huolto- sekä jätehuoltokuluissa säästettiin tilikauden aikana suunnitellusta. Kaikista muistakin kuluista säästettiin. Kiinteistöyhtiön rahoitustuotot- ja kulut olivat 53 264,62 euroa.</p> <p>Hallitus päätti pitää vuokrasopimuksien vuokrat ennallaan ja korotuksia tehtiin indeksien mukaisesti sote tilojen vuokriin.</p> <p>Vuodenvaihteessa konsernitilin saldo oli 25 075,11 euroa ja käyttövara 625 075,11 euroa. 1.1.2022 tililiimiitti laskettiin 600 000 euroon.</p>	
Arvio tulevasta kehityksestä	
Omistaja selvittää Kiinteistöyhtiön tilannetta ja seuraa vuokratuottojen toteutumista. Yhtiön on tarkoitus tarjota kilpailukykyisiä tiloja omistajalleen, eikä voittoa ole tarkoitus tuottaa vaan pyritään, että kaikki kulut katetaan omakustanteisesti. 1.1.2023 alkaen Sastamalan kaupungin sosiaalipalveluiden vuokraamat tilat siirtyvät Pirkanmaan hyvinvointialueelle vuokralle.	

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tulokortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Yhtiö toimii terveellä liike-toimintaperiaatteella ja ilman kaupungin avustusta.	Tilikauden tulos positiivinen	Tuloslaskelma	Yhtiön tilikauden tulos oli selkeästi positiivinen ja yhtiö toimi ilman kaupungin avustusta.	Toteutunut ✓
Yhtiön lainanhoitokyky on hyvä	Lainojen lyhentäminen maksusuunnitelman mukaisesti	Lainojen lyhennykset	Yhtiö lyhensi lainojaan maksusuunnitelman mukaisesti.	Toteutunut ✓

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP 2022	Poikkeama
Liikevaihto €	1 127 120	1 158 189	1 132 337	1 100 751	-31 586
Liikevaihdon muutos %	+23,1	+2,8	+0,5	-0,7	-1,2
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	0	0	0	0	0
Henkilöstökulut €/hlö	0	0	0	0	0
Investoinnit €	0	0	0	0	0
Lainamäärä €	7 176 135	6 677 225	6 677 225	6 178 315	-498 910
Taseen loppusumma €	7 983 323	7 698 189	7 629 577	7 442 439	-187 138
Rahavarat tilikauden lopussa €	-780 413	-88 735	-20 000	25 075	45 075
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100	100	100	100	0
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	635 949	674 941	667 016	667 018	2
Osingonmaksu emolle €	0	0	0	0	0

Tuloslaskelma (1000 €)	TP2020	TP2021	TA2022	TP 2022	Poikkeama TA vs. TP
Liikevaihto	1 127	1 158	1 132	1100	-27
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-368	-309	-414	-373	41
Henkilöstökulut	0	0	0	0	0
Suunnitelman mukaiset poistot	-373	-414	-361	-376	-15
Liiketoiminnan muut kulut	0	0	0	0	0
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	+386	+435	+357	+351	-1
Rahoitustuotot ja -kulut	-125	-114	-112	-53	61
Voitto (+) / tappio (-)	+261	+321	+235	+298	+60
Veronpalautus/jäännösvero	-52	-65	-47	-61	-9
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	+209	+256	+188	+237	+51

Selvitys taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden poikkeamista

Talousarvio on toteutunut suunnitelmien mukaisesti. Merkittäviä poikkeamia ei ollut ja yhtiön kulurakennetta on saatu pienennettyä suunnitelmallisesti.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan

Vuoden 2022 toteutumat eivät vaikuta seuraavien vuosien taloussuunnitelmiin.

Sastamalan Lämpö Oy

Seurantavastuullinen toimielin	Kaupunginhallitus
Seurannan vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg
Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä	
Kaukolämmön ja kylmän erillistuotanto ja jakelu, kaukolämmön jakelu asiakkaille.	
Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2022-2024)	
Yhtiön tavoitteena on tehdä sellainen tulos, jolla on mahdollista toteuttaa tarvittavat investoinnit verkostoon, yhtiön ylläpitoon ja maksaa osakkaille osinkoa.	
Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2022-2024	
Puupohjaisen energian hinnan nousun vaikutus, sekä kaikkien muiden rakentamiskustannusten nousu on merkittävä.	
Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2022-2024	
Kaukolämpöverkoston laajentaminen ja uusien asiakkaiden hankinta toimintasuunnitelman mukaan.	
Vanhojen energiamittareiden uusiminen.	
Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät oleelliset riskit ja niihin varautuminen	
Toiminnalliset riskit, tietojärjestelmän toimimattomuus.	
Olellaiset tapahtumat vuonna 2022	
Energian hinnan nousu.	
Arvio tulevasta kehityksestä	
Tulevaisuus on tällä hetkellä avoinna. Ukrainan sodan vaikutukset energian hintaan saattavat vaikuttaa pitkän aikaa.	

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tulokortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Osingonmaksu tuloksesta osakassopimuksen mukaisesti	32 000 euroa	Osinko	Osinko vuodelta 2022 maksetaan vuonna 2023.	Toteutuu
Asiakasmäärän säilyttäminen	Asiakkaiden pitäminen vähintään nykytasolla: uudet asiakkaat / nykyisten pitäminen	Asiakkaiden lukumäärä	Uusia asiakkaita on tullut ja yhtään ei ole irtautunut kaukolämmöstä.	Toteutunut
Hinnoittelu valtakunnallisella keskitasolla	Valtakunnan keskihinta sarjassaan	Energiateollisuuden hintatilasto	Energian hinta on ollut energiateollisuuden keskihintaa.	Toteutunut

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022	Poikkeama
Liikevaihto €	3 940 173	4 508 408	4 165 170	4 239 374	74 204
Liikevaihdon muutos %	-8,3	14,1	-4,9	-6,0	1,1
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	2	2	2	2	0
Henkilöstökulut €/hlö	69 060	73 684	76 000	78 999	2999
Investoinnit €	606 363	213 457	100 000	541 000	441 000
Lainamäärä €	550 000	440 000	440 000	330 000	110 000
Taseen loppusumma €	6 152 495	6 310 301		5 693 920	
Rahavarat tilikauden lopussa €	2 028 915	2 006 668		1 140 946	
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	80	80	80	80	0
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta € (konserni)	631 018		833 000	752 441 (1 046 404)	-80 559
Osingonmaksu emolle €	32 000	32 000	32 000	32 000	0
Kaukolämmön myynti GWh	53,1	61,8	58	58,7	0,7
Asiakkaiden lukumäärä kpl	218	219	221	224	3
Verkoston pituus km	34,6	35,2	34,1	36,7	2,6

Tuloslaskelma (1000 €)	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022	Poikkeama TA vs. TP
Liikevaihto	3 940	4 508	4 165	4239	74
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0		0	0
Materiaalit ja palvelut	-3 270	-3 824	-3 658	-4 178	-520
Henkilöstökulut	-138	-147	-152	-157	-5
Suunnitelman mukaiset poistot	-256	-257	-246	-270	-24
Liiketoiminnan muut kulut	-122	-135	-133	-128	+5
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	154	143	-25	-495	-470
Rahoitustuotot ja -kulut	-11	-13	-6	-9	-3
Voitto (+) / tappio (-)	143	130	-32	-504	-472
Veronpalautus/jäännösvero	+24 -33	(6) -28	+15 0	-5,4	0
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	134	108	-16	-510	-494

Selvitys taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden poikkeamista

Koronan ja Ukrainan sodan vaikutus ostoenergian hintaan on ollut merkittävä. Myös kaikki hankinnat ja rakentamiseen, sekä korjaamiseen liittyvät työt ja tuotteiden hinnat ovat nousseet todella paljon. Varauduttu myös ostamalla putkia ja osia varastoon, sellaisia mitä on ollut saatavilla.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan

Nykyisen maailmantilanteen johdosta ostoenergian hinnan kehitys jatkunee nousevana ja vuoden 2023 alku on ollut poikkeuksellisen lämmin vuodenaikaan nähden. Alkuvuoden lämpötilat vaikuttavat, että energian myynti jää alhaisemmaksi, kuin suunniteltu. Nämä tullaan huomioimaan yhtiön taloussuunnittelussa vuodelle 2023.

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN TULOSLASKELMA

Ulkoinen

	2022		2021	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	26 452 371,64		27 004 249,77	
Maksutuotot	8 849 192,75		8 968 173,59	
Tuet ja avustukset	4 225 529,09		5 544 479,26	
Vuokratuotot	2 898 052,42		2 908 714,48	
Muut toimintatuotot	<u>824 162,36</u>	43 249 308,26	<u>1 035 022,28</u>	45 460 639,38
Valmistus omaan käyttöön		468 436,71		470 910,71
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-62 679 669,36		-61 138 968,53	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-14 359 381,83		-14 189 115,70	
Muut henkilösivukulut	-2 327 088,79		-2 705 005,03	
Palvelujen ostot	-96 288 843,51		-94 328 515,62	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 375 187,56		-8 957 605,84	
Avustukset	-7 134 831,38		-6 819 803,47	
Vuokrat	-4 098 194,70		-3 699 869,10	
Muut toimintakulut	<u>-590 447,78</u>	-196 853 644,91	<u>-701 039,22</u>	-192 539 922,51
Toimintakate		-153 135 899,94		-146 608 372,42
Verotulot		96 017 052,51		90 560 167,50
Valtionosuudet		75 845 032,00		69 852 090,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	2 653,59		2 511,46	
Muut rahoitustuotot	672 851,41		518 787,20	
Korkokulut	-333 150,38		-336 382,77	
Muut rahoituskulut	<u>-101 773,21</u>	240 581,41	<u>-12 128,97</u>	172 786,92
Vuosikate		18 966 765,98		13 976 672,00
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 002 605,93		-9 339 261,25	
Arvonalentumiset	<u>0,00</u>	-12 002 605,93	<u>0,00</u>	-9 339 261,25
Satunnaiset erät				
Tilikauden tulos		6 964 160,05		4 637 410,75
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		376 879,95		273 053,37
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		<u>-3 000 000,00</u>		<u>-1 000 000,00</u>
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		<u>4 341 040,00</u>		<u>3 910 464,12</u>

Rahoituslaskelma

SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN RAHOITUSLASKELMA

Ulkoinen

	2022		2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	18 966 765,98		13 976 672,00	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-619 095,77</u>	18 347 670,21	<u>-616 076,22</u>	13 360 595,78
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-12 353 833,26		-9 187 551,68	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	58 070,81		296 250,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>1 126 669,57</u>	-11 169 092,88	<u>1 744 405,95</u>	-7 146 895,73
Toiminnan ja investointien rahavirta		7 178 577,33		6 213 700,05
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-8 390,00		-26 800,00	
Antolainasaamisten vähennykset	<u>99 167,69</u>	90 777,69	<u>51 385,79</u>	24 585,79
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 000 000,00		6 500 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	<u>-10 435 295,20</u>	-3 435 295,20	<u>-10 603 072,60</u>	-4 103 072,60
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	38 114,78		450 580,34	
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 791,15		-18 205,09	
Saamisten muutos	1 701 944,82		-1 812 334,81	
Korottomien velkojen muutos	<u>746 767,40</u>	2 485 035,85	<u>425 116,94</u>	-954 842,62
Rahoituksen rahavirta		-859 481,66		-5 033 329,43
Rahavarojen muutos		6 319 095,67		1 180 370,62
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12	36 522 477,10		30 203 381,43	
Rahavarat 1.1	30 203 381,43	6 319 095,67	29 023 010,81	1 180 370,62

Rahoituslaskelman v. 2021 Saamisten muutos ja Korottomien velkojen muutos -rivien laskentakaava on tarkistettu. Oikaisu tehty ko. erien välillä.

Tase

SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN TASE (Ulkoinen)

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	269 629,60	411 425,55
	<u>269 629,60</u>	<u>411 425,55</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	19 990 565,04	19 790 447,74
Rakennukset	58 068 410,99	58 748 725,65
Kiinteät rakenteet ja laitteet	45 929 727,10	49 134 496,50
Koneet ja kalusto	730 310,07	799 658,88
Muut aineelliset hyödykkeet	41 971,78	41 971,78
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	3 436 257,98	1 189 574,64
	<u>128 197 242,96</u>	<u>129 704 875,19</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	31 092 598,72	29 657 587,82
Muut lainasaamiset	94 058,24	193 225,93
Muut saamiset	520 834,17	512 444,17
	<u>31 707 491,13</u>	<u>30 363 257,92</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	26 772,71	26 772,71
Lahjoitusrahastojen varat	4 565 506,26	4 913 186,21
	<u>4 592 278,97</u>	<u>4 939 958,92</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	256 665,15	254 874,00
	<u>256 665,15</u>	<u>254 874,00</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	3 363,76	3 363,76
Siirtosaamiset	12650,18	12317,35
	<u>16 013,94</u>	<u>15 681,11</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 317 626,20	4 430 348,75
Lainasaamsiet	10 759,81	13 622,80
Muut saamiset	2 536 687,03	2 083 112,02
Siirtosaamiset	1 009 630,75	3 049 897,87
	<u>7 874 703,79</u>	<u>9 576 981,44</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	21 283,78	21 283,78
Sijoitukset rahamarkk.instrum.	10 091,28	10 091,28
	<u>31 375,06</u>	<u>31 375,06</u>
Rahat ja pankkisaamiset	36 491 102,04	30 172 006,37
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>209 436 502,64</u>	<u>205 470 435,56</u>

VASTATTAVAA	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	73 549 997,43	73 549 997,43
Muut omat rahastot	1 690 774,27	1 690 774,27
Ed. tk:en yli/alijäämä	27 885 987,24	23 975 523,12
Tilikauden yli/alijäämä	4 341 040,00	3 910 464,12
	<u>107 467 798,94</u>	<u>103 126 758,94</u>
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	3 264 330,88	3 641 210,83
Vapaaehtoiset varaukset	4 623 212,61	1 623 212,61
	<u>7 887 543,49</u>	<u>5 264 423,44</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	125 978,74	90 363,12
Lahjoitusrahastojen pääomat	4 562 793,31	4 912 637,17
Muut toimeksiantojen pääomat	759 565,16	754 902,09
	<u>5 448 337,21</u>	<u>5 757 902,38</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	43 822 992,60	47 279 037,80
Lainat julkisyhteisöiltä	150 000,00	322 150,00
Muut velat	1 722 643,77	1 722 643,77
	<u>45 695 636,37</u>	<u>49 323 831,57</u>
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 455 945,20	10 125 845,20
Lainat julkisyhteisöiltä	50 000,00	187 200,00
Saadut ennakot	74 162,40	85 250,82
	<u>10 580 107,60</u>	<u>10 398 296,02</u>
Ostovelat	15 861 703,01	13 108 352,70
Muut velat	3 605 839,68	6 541 928,20
Siirtovelat	12 889 536,34	11 948 942,31
	<u>42 937 186,63</u>	<u>41 997 519,23</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>209 436 502,64</u>	<u>205 470 435,56</u>

Konsernituloslaskelma

SASTAMALAN KAUPUNKI KONSERNITULOSLASKELMA

	2022	2021
Toimintatuotot	135 042 785,38	142 353 472,67
Toimintakulut	-295 991 937,10	-291 387 288,49
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	279 274,83	285 343,99
Toimintakate	-160 669 876,89	-148 748 471,83
Verotulot	95 760 945,56	90 393 200,30
Valtionosuudet	91 358 615,33	83 680 275,98
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	57 726,67	14 254,58
Muut rahoitustuotot	1 048 180,65	563 280,56
Korkokulut	-741 510,46	-1 010 368,56
Muut rahoituskulut	-669 946,03	-191 352,29
Vuosikate	26 144 134,83	24 700 818,74
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 401 384,74	-15 307 698,87
Omistuksen eliminointierot	775 194,14	-206 082,07
Arvonalentumiset	0,00	-458 731,35
Tilikauden tulos	8 517 944,23	8 728 306,45
Tilinpäätössiirrot	799,35	48 875,00
Tilikauden verot	-317 955,67	-683 376,89
Laskennalliset verot	-20 902,43	133 949,11
Vähemmistöosuudet	-369 776,09	-1 156 848,51
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 810 109,40	7 070 905,15

Konsernin rahoituslaskelma

SASTAMALAN KAUPUNKI KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2022		2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	26 144 134,83		24 700 818,75	
Tilikauden verot	-317 955,67		-683 376,89	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-1 397 010,03</u>	24 429 169,13	<u>540 256,86</u>	24 557 698,72
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-19 926 277,28		-17 362 089,78	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	58 070,81		362 194,91	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>1 244 831,19</u>	<u>-18 623 375,27</u>	<u>763 910,36</u>	<u>-16 235 984,51</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		5 805 793,86		8 321 714,21
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-2 200,00		-26 800,00	
Antolainasaamisten vähennys	<u>116 668,97</u>	114 468,97	<u>60 004,41</u>	33 204,41
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 319 001,94		12 355 562,62	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 299 676,47		-14 311 664,15	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-953 723,54</u>	<u>-3 934 398,07</u>	<u>48 117,75</u>	<u>-1 907 983,78</u>
Oman pääoman muutokset		<u>-343 377,68</u>		<u>-748 387,09</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	25 588,42		443 388,96	
Vaihto-omaisuuden muutos	-158 641,82		-65 015,48	
Saamisten muutos	-1 832 102,79		-1 984 992,16	
Korottomien velkojen muutos	<u>1 934 344,33</u>	<u>-30 811,86</u>	<u>1 693 799,27</u>	<u>87 180,59</u>
Rahoituksen rahavirta		<u>-4 194 118,64</u>		<u>-2 535 985,87</u>
Rahavarojen muutos		1 611 675,23		5 785 728,34
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	52 718 926,99		51 107 251,76	
Rahavarat 1.1.	<u>51 107 251,76</u>	1 611 675,23	<u>45 321 523,42</u>	5 785 728,34

Konsernitase

SASTAMALAN KAUPUNKI KONSERNITASE

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aiheettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	796 641,55	293 579,95
Muut pitkävaikutteiset menot	1 493 859,71	2 876 549,11
Ennakkomaksut	14 728,92	347 500,67
	<u>2 305 230,18</u>	<u>3 517 629,73</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	22 037 460,04	21 727 061,03
Rakennukset	119 709 216,53	121 120 838,86
Kiinteät rakenteet ja laitteet	48 431 342,44	51 854 803,30
Koneet ja kalusto	5 830 303,79	6 091 792,69
Muut aineelliset hyödykkeet	3 712 886,04	3 453 484,14
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	12 105 484,55	6 488 960,14
	<u>211 826 693,39</u>	<u>210 736 940,16</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	5 742 683,78	4 382 196,02
Muut osakkeet ja osuudet	1 807 916,47	2 296 976,40
Muut lainasaamiset	136 335,57	146 083,31
Muut saamiset	317 697,97	327 881,59
	<u>8 004 633,79</u>	<u>7 153 137,32</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	431 771,98	524 554,48
Lahjoitusrahastojen varat	4 586 553,33	4 930 587,93
	<u>5 018 325,31</u>	<u>5 455 142,41</u>
VAHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	1 117 474,11	1 326 005,03
Keskeneräiset tuotteet	170 912,76	124 729,92
	<u>1 288 386,87</u>	<u>1 450 734,95</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	142 189,90	11 795,25
Laskennalliset verosaamiset	6 623,47	6 589,20
Muut saamiset	0,00	10 271,94
Siirtosaamiset	53 336,61	81 202,79
	<u>202 149,98</u>	<u>109 859,18</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	12 827 411,39	13 356 701,63
Lainasaamiset	1 017 823,01	20 168,61
Laskennalliset verosaamiset	91,26	91,26
Muut saamiset	3 935 552,79	2 985 578,54
Siirtosaamiset	2 201 082,05	3 964 726,56
	<u>19 981 960,50</u>	<u>20 327 266,60</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	21 283,78	21 283,78
Sijoitukset rahamarkk.instrum.	10 091,28	10 091,28
Joukkovelkakirjalainasaamiset	80 103,00	103 864,83
Muut arvopaperit	2 374 577,45	1 780 707,00
	<u>2 486 055,51</u>	<u>1 915 946,89</u>
Rahat ja pankkisaamiset	50 232 871,47	49 191 304,87
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>301 346 307,00</u>	<u>299 857 962,11</u>

VASTATTAVAA	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	73 549 997,43	73 549 997,43
Säätiöiden ja yhdistysten perusp.	16 931,10	16 931,10
Arvonkorotusrahasto	24 885,18	24 885,18
Muut omat rahastot	1 813 536,00	1 897 342,69
Ed. tk:en yli/alijäämä	48 640 404,00	41 930 637,61
Tilikauden yli/alijäämä	7 810 109,41	7 070 905,15
	<u>131 855 863,12</u>	<u>124 490 699,16</u>
VÄHEMMISTÖOSUDET	1 447 625,79	3 032 321,30
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	2 032 508,99	2 231 562,79
	<u>2 032 508,99</u>	<u>2 231 562,79</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	125 978,74	90 363,12
Lahjoitusrahastojen pääomat	4 750 320,86	5 105 570,29
Muut toimeksiantojen pääomat	1 226 924,93	1 313 395,79
	<u>6 103 224,53</u>	<u>6 509 329,20</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	78 157 397,33	81 558 820,89
Lainat julkisyhteisöiltä	161 550,50	402 936,30
Lainat muilta luotonantajilta	12 785 363,81	13 136 845,24
Saadut ennakot	5 451,19	5 174,10
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	3 904 391,51	4 123 867,53
Laskennalliset verovelat	99 383,48	150 702,00
	<u>95 113 537,82</u>	<u>99 378 346,06</u>
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 884 650,87	13 528 034,05
Lainat julkisyhteisöiltä	90 911,89	225 148,30
Lainat muilta luotonantajilta	720 079,41	881 764,49
Saadut ennakot	416 712,52	385 154,45
Ostovelat	21 123 991,38	18 827 641,45
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	4 088 848,18	6 115 693,95
Siirtovelat	24 269 766,19	24 054 708,26
Laskennalliset verovelat	198 586,32	197 558,63
	<u>64 793 546,76</u>	<u>64 215 703,58</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>301 346 307,00</u>	<u>299 857 962,09</u>

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

KUNNAN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT TIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelma-poistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenojen suuruisena.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Esittämistapaa koskevat tiedot

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

*Koronapandemia vaikutti edelleen vuosien 2021 ja 2022 tuottojen ja kulujen määrään.

Lisäkustannuksia aiheutui etenkin koronan testauksesta, hoidosta ja rokottamisesta. Pandemian alkuvaiheessa muodostuneiden hoitojonojen purku lisäsi erikoissairaanhoidon kustannuksia vuonna 2021. Vuoden 2022 aikana koronapandemian kustannusvaikutukset tasaantuivat. V. 2021 Sastamala sai koronatukea verorahoituksen (verot ja VOS) kautta noin 2 milj.euroa ja avustusta välittömiin koronakustannuksiin noin 3 milj. euroa. Vuonna 2022 avustus välittömiin koronakustannuksiin oli 1,6 milj. euroa.

*Helmikuussa 2022 alkaneen Ukrainan sodan vaikutukset näkyvät vuonna 2022 etenkin rakennusmateriaalin saatavuusongelmana ja hintojen nousuna. Sotaa paenneiden ukrainalaisten palvelut näkyvät vuoden 2022 sivistystoimen kustannuksissa.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus ja menetelmät

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty jäsenosuuden mukaisessa suhteessa rivi riviltä kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhtiöt.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki osakkuusyhtiöt.

Konsernirakenteen muutokset

Tytäryhtiöiden määrä väheni kolmella vuoden 2022 aikana :

Mouhijärven Asunnot luovutettu apportina Sastamalan Vuokratalot Oy:lle 20.12.2022

Sastamalan Tukipalvelu Oy on lakkautettu 22.2.2022 ja As Oy Hämeenranta on myyty 21.12.2022

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Kaupungin ja konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä sisäiset saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaisia sisäisiä katteita ei ole.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty sovelletulla hankintameno menetelmällä. Osakkuusyhteisöt on yhdistelty sovelletulla pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Kiinteistöverot on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuus on erotettu konsernin yli- tai alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa oman pääoman erään edellisten tilikausien yli- tai alijäämää vastaan sekä tilikauden ero tilikauden yli/alijäämää vastaan.

Osakkuusyhtiöistä As Oy Äetsän Ulpun poistot on oikaistu. Muiden osakkuusyhtiöiden poistoja ei ole oikaistu Tietoja kunnan poistosuunnitelman mukaisista poistoista ei ole saatu.

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- ja alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Kuntayhtymien omistusosuuksien muutokset

Sastamalan koulutuskuntayhtymän omistusosuus kasvoi 3,01%-yksikköä.

Muiden kuntayhtymien omistusosuusprosentit eivät muuttuneet.

Prosenttimuutoksen vaikutukset on kirjattu omistuksen eliminointitietoihin ja taseen omaan pääomaan.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtävälueittain	Konserni 2022	Konserni 2021	Kunta 2022	Kunta 2021
Konsernihallinto	5 405 770,87	5 747 573,16	1 903 565,31	2 101 071,72
Sosiaali- ja terveyspalvelut	100 764 711,97	107 866 377,03	18 720 824,46	20 563 891,67
Sivistystoimi	6 198 868,56	5 387 082,97	3 857 378,06	3 516 622,98
Tekninen toimi, ei sisällä tilakeskusta	9 485 700,03	10 068 138,66	9 485 700,03	10 068 138,66
Tilakeskus	6 843 051,09	6 916 259,55	2 937 157,54	2 842 872,85
Vesilaitos, liikelaitos	6 344 682,86	6 368 041,50	6 344 682,86	6 368 041,50
Toimintatuotot yhteensä	135 042 785,38	142 353 472,87	43 249 308,26	45 460 639,38

Verotulojen erittely	2022	2021
Kunnan tulovero	81 489 744,06	76 835 039,45
Osuus yhteisöveron tuotosta	8 282 529,15	7 703 350,82
Kiinteistövero	6 244 779,30	6 021 777,23
Verotulot yhteensä	96 017 052,51	90 560 167,50

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	2022	2021
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus	63 276 252,00	59 428 929
siitä: verotuloihin perustuva vo:n tasaus	17 969 921,00	17 759 488
siitä: harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-2 129 317,00	-2 162 550
Veromenetysten korvaus	14 698 097,00	12 585 711
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korv. yhteensä	75 845 032,00	69 852 090

Palvelujen ostojen erittely	2021	2021
Asiakaspalvelujen ostot	61 723 799	61 374 956
Muiden palvelujen ostot	34 565 045	32 953 560
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	96 288 844	94 328 516

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistosuunnitelmaa sovelletaan kaikkiin 1.1.2013 jälkeen valmistuneisiin kohteisiin.

Vanhojen, ennen vuotta 2013 valmistuneiden kohteiden osalta voidaan käyttää enintään Sastamalan vanhan poistosuunnitelman mukaisia poistoaikoja, mikäli se hyödykekohtaisesti on perusteltavissa. Niissä hyödykeryhmissä, joissa poistosuunnitelmassa on määritelty poistoaikojen ala- ja yläraja, käytetään ensisijaisesti alarajoja. Kaupunginhallitus voi tämän suunnitelman mukaisten poistoaikarajojen puitteissa määrittellä yksittäiselle hyödykkeelle alarajasta poikkeavan taloudellisen pitoajan. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenosta arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan.

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintamenot ovat alle 10.000 euroa on kirjattu pääsääntöisesti kuluksi.

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit on kaupunginvaltuusto vahvistanut 17.12.2012

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

KÄYTTÖMAISUUSRYHMÄT

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Kehittämismenot (erityistapauksissa)	tasapoisto	3 v
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 v/erill. päätös
Liikearvo	tasapoisto	3 v
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	3 v
Osuudet yhteisöjen pysyviin vastaaviin hyödykkeisiin		
Muut	tasapoisto	3 v

AINEELLISET HYÖDYKKEET

MAA- JA VESIALUEET ei poistoaikaa

RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT

Hallinto- ja laitosrakennukset, puurakenteiset	tasapoisto	20-30 v
Hallinto- ja laitosrakennukset, kivirakenteiset	tasapoisto	30-40 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 v
Talousrakennukset	tasapoisto	10 v
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20 v
Asuinrakennukset	tasapoisto	30-40 v

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Kadut, tiet, torit ja puistot	tasapoisto	15 v
Sillat, laiturit, uimalat	tasapoisto	10 v
Muut maa- ja vesirakenteet	tasapoisto	15 v
Vedenjakeluverkosto	tasapoisto	30 v
Viemäriverkko	tasapoisto	30 v
Kaukolämpöverkko	tasapoisto	20 v
Ulkovalaistuslaitteet, sähköjohdot, muuntoas.	tasapoisto	15 v
Puhelinverkko, keskusaset ja alakeskukset		
Maakaasuverkko		
Muut putki- ja kaapeliverkot	tasapoisto	15 v
Vesi yms. laitosten laitteet	tasapoisto	10-15 v
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	tasapoisto	15 v
Liikenteen ohjauslaitteet	tasapoisto	10 v
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	tasapoisto	10 v

KONEET JA KALUSTO

Rautaiset alukset	tasapoisto	15 v
Puiset alukset ja uivat työkoneet	tasapoisto	8 v
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	4 v
Autot	tasapoisto	4 v

Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5-7 v
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10 v
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5 v
Sairaala- terveydenhuolto yms. laitteet	tasapoisto	5-8 v
Atk-laitteet	tasapoisto	3 v
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 v

MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET

Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	
PIENHANKINTARAJA		10 000 €

Perusparannusmeno lisätään poistamattomaan hankintamenuun, ellei erilliseen poistosuunnitelman ole erityistä syytä. Perusparannusmeno poistetaan sen vaikutusaikana, joka on pääsääntöisesti sama kuin perusparannetun pysyvän vastaavan hyödykkeen jäljellä oleva taloudellinen pitoaika. Jos perusparannus lisää pysyvään vastaavaan hyödykkeeseen liittyvää tulonodotusta tai käyttömahdollisuuksia palvelutuotannossa pidettävällä olennaisesti sen jäljellä olevaa taloudellista pitoaikaa, muutetaan poistosuunnitelmaa vastaavasti.

Poistosuunnitelman muutoksesta tehdään päätös perusparannushankkeen hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä ja muutokset saatetaan tiedoksi valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.

Muussa pitkävaikutteisessa menossa voidaan luonteensa mukaisesti tarvittaessa noudattaa myös edellä määriteltyä pidempää poistoaikaa. Tämä tulee kysymykseen esim. osallistuttaessa toisen yhteisön rakennusinvestointeihin. Muun pitkävaikutteisen menon poistoaika voi olla enintään 20 v. Poistosuunnitelman muutoksesta tehdään päätös ko.investointia koskevan päätöksen yhteydessä ja muutokset saatetaan tiedoksi valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.

Ulkopuolisella rahoituksella toteutettavissa hankkeissa voidaan noudattaa rahoittajan ohjeiden mukaisia poistoja. Myös nämä poikkeamat saatetaan tiedoksi valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.

Poistolaskennassa noudatetaan lisäksi kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista.

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	2 208 264,00	2 030 284,60		
Lisäykset tilikaudella	61 158,87	177 979,40		
Vähennykset tilikaudella	-241 774,58			
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	2 027 648,29	2 208 264,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	23 299,95	25 335,10		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	-18 438,19	-2 035,15		
Muut pakolliset varaukset 31.12.	4 861,76	23 299,95	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	1 049 185,58	739 279,65	244190,41	739 279,65
Rakennusten myyntivoitot		7 000,00		7 000,00
Muut myyntivoitot	533 859,27	43 158,14	398 977,00	12 154,48
Luovutusvoitot yhteensä	1 583 044,85	789 437,79	643 167,41	758 434,13
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	4 183,07		4 183,07	
Rakennusten myyntitappiot		53 778,04		53 778,04
Muut myyntitappiot	85 326,54	116 855,78	19 888,57	88 579,87
Luovutustappiot yhteensä	85 326,54	170 633,82	24 071,64	142 357,91

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	Kunta	
	2022	2021
Osinkotuotot muista yhteisöistä	334 418,66	182 080,55
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Kokemäen ja Kiikoisten Ky Ilola	3 063,80	3 063,80
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri	287 780,84	287 780,84
Yhteensä	625 263,30	472 925,19

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Kaupunki liikelaitoksineen Käyttöomaisuus

Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikut.menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	411 425,55	411 425,55
Siirto tilien välillä	10 112,49	10 112,49
Tilikauden poisto	151 908,44	151 908,44
Poistamaton hankintameno 31.12.	269 629,60	269 629,60
Kirjanpitoarvo 31.12.	269 629,60	269 629,60

Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	
Poistamaton hankintameno 1.1.	19 482 156,48	308 291,26	58 748 725,65	49 134 496,50	799 658,88
Lisäykset tilikauden aikana	261 314,07	7 200,45			40 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	68 397,22				
Siirrot erien välillä		3 531 442,67	4 212 831,56		111 990,39
Tilikauden poisto		3 708 816,93	4 289 365,30		221 339,20
Lisäpoistot		502 940,40	3 128 235,66		
Poistamaton hankintameno 31.12.	19 675 073,33	315 491,71	58 068 410,99	45 929 727,10	730 310,07
Kirjanpitoarvo 31.12.	19 675 073,33	315 491,71	58 068 410,99	45 929 727,10	730 310,07

Aineelliset hyödykkeet		
Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaks ja keskener. hank.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	41 971,78	1 189 574,64
Edellisten vuosien korjaukset		-584,50
Lisäykset tilikauden aikana	10 237 241,56	10 545 756,08
Rahoitusosuudet tilikaudella	58 070,81	58 070,81
Vähennykset tilikauden aikana	65 525,80	133 923,02
Siirrot erien välillä	-7 866 377,11	-10 112,49
Tilikauden poisto		8 219 521,43
Lisäpoistot		3 631 176,06
Poistamaton hankintameno 31.12.	41 971,78	3 436 257,98
Kirjanpitoarvo 31.12.	41 971,78	128 197 242,96

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet					
Tytäryhteisö-osakk. ja os.	Kuntayhtymä osuudet	Osakkuusyhteisö osakk. ja os	Yhteisyhteisö-osakk. ja os.	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 210 316,21	22 139 544,63	3 100 773,73	147 603,59	29 657 587,82
Lisäykset tilikauden aikana	108 661,68	1 700 000,00			1 808 661,68
Vähennykset	278 323,34			9 575,78	373 650,78
Hankintameno 31.12.	3 040 654,55	23 839 544,63	3 100 773,73	138 027,81	31 092 598,72
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 040 654,55	23 839 544,63	3 100 773,73	973 598,00	31 092 598,72

Muut lainasaamiset				
Muut lainasaam. tytär-yht.	Pääomalaina saamiset	Muut lainasaam. muilta	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.	96 625,64	20 000,00	76 600,29	193 225,93
Vähennykset	96 625,64	2 500,00	42,05	99 167,69
Hankintameno 31.12.	0,00	17 500,00	76 558,24	94 058,24
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	17 500,00	76 558,24	94 058,24

Muut saamiset			
Liittymismaksu saamiset tytär-yht.	Liittymismaksu saamiset muilta	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.	395 724,17	116 720,00	512 444,17
Lisäykset tilikauden aikana	8 390,00		8 390,00
Hankintameno 31.12.	404 114,17	116 720,00	520 834,17
Kirjanpitoarvo 31.12.	404 114,17	116 720,00	520 834,17

Omistukset muissa yhteisöissä

SASTAMALAN KONSERNI	Y-tunnus	Kaupungin omistus osuus -%	Tyttärien omistus osuus	omistus- osuus -%	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytär-yhteisöt							
Kiinteistö Oy Kapalonrinne	0418413-4	92,90 %	0,00 %	92,90 %	30	207	0
Sastamalan Vuokratalot Oy	0812016-2	100,00 %	0,00 %	100,00 %	1 918	7 231	-1
Mouhijärven Aunnot Oy	1545007-1		100,00 %	100,00 %	44	128	0
Sastamalan Lämpö Oy	1563040-0	80,00 %	0,00 %	80,00 %	1 382	3 173	-408
Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelu Oy (alakonsernitp)	2414170-5	95,00 %	0,38 %	95,38 %	77	1 745	-102
Servin Tarjoilupalvelut Oy	2481474-6		100,00 %	95,38 %			
Kiinteistö Oy Hopunkallio	2371384-7	100,00 %	0,00 %	100,00 %	1 140	6 303	237
Kuntayhtymät							
Pirkanmaan liitto	0828308-4	5,19 %	0,00 %	5,19 %	86	251	-2
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri	0826597-8	7,60 %	0,00 %	7,60 %	16 476	51 594	51
SASKY koulutus kuntayhtymä	0204964-1	38,62 %	0,00 %	38,62 %	21 801	3 306	558
Kokemäen ja Kiiikoisten ky Ilola	0134199-0	50,00 %	0,00 %	50,00 %	366	0	15
Osakkuusyhteisöt							
Hämeenkyrön Vesi Oy	1976111-7	50,00 %	0,00 %	50,00 %	183	174	13
Asunto Oy Mouhijärven Koivukuja	0619635-8	21,70 %	0,00 %	21,70 %	46	1	0
Asunto Oy Äetsän Ulpu	1936960-9	24,62 %	0,00 %	24,62 %	105	11	-3
Huittisten Puhdistamo Oy	2467464-0	47,00 %	0,00 %	47,00 %	1 769	9 086	19
Asunto Oy Tanhuankoti	0633001-9	32,50 %	0,00 %	32,50 %	55	8	-2
Asunto Oy Kiiikoisten Kiuruntupa	1606510-8	21,40 %	0,00 %	21,40 %	75	0	0
Kiinteistö Oy Vammalan Virastotalo	0554692-6	21,17 %	0,00 %	21,17 %	904	51	7
				Yhteensä	46 455	83 269	381

Saamisten erittely	Kunta		Kunta	
	2022		2021	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		77 350,55		98 438,71
Lainasaamiset				87 739,20
Muut saamiset		29 935,83		162 634,36
Siirtosaamiset		7 960,44		
Yhteensä	0,00	115 246,82	0,00	348 812,27
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa Sastamala on jäsenenä				
Myyntisaamiset		70 972,65		59 037,35
Lainasaamiset				5 457,50
Muut saamiset		205 556,70		553 189,19
Siirtosaamiset		146 842,82		
Yhteensä	0,00	423 372,17	0,00	617 684,04
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus- yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		3 504,05		17 121,91
Lainasaamiset				
Muut saamiset		149 759,95		
Siirtosaamiset		-181,14		
Yhteensä	0,00	153 082,86	0,00	17 121,91
Saamiset yhteensä	0,00	691 701,85	0,00	983 618,22

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Muut siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	287 780,84	287 780,84	287 780,84	287 780,84
Ely-keskus, hanketuki	166 449,12	592 192,34	63 884,82	514 631,70
Hyvityslaskuja		67 540,01		67 540,01
Kelan korvaus työterveyshuollosta	607 718,73	590 742,71	387 833,83	375 222,36
Muilta	967 791,92	1 035 740,60	145 984,02	433 318,03
Postimaksut	5 503,63	6 155,26	5 503,63	6 155,26
Kelan korvauksia	53 656,97	33 972,08	42 366,62	31 679,55
Tuet valtiolta		1 111 968,00		1 111 968,00
Muut ennakomenot	76 276,99	221 062,12	76 276,99	221 062,12
Vakuutuskorvauksia	20 510,31	0,00		
Koulutuskorvauksia	15 393,54	17 572,60		540,00
Yhteensä	2 201 082,05	3 964 726,56	1 009 630,75	3 049 897,87

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma	73 549 997,43	73 549 997,43	73549997,43	73 549 997,43
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	16 931,10	16 931,10		
Arvonkorotusrahasto	24 885,18	24 885,18		
Muut omat rahastot 1.1.	1 872 457,51	1 841 377,71	1 690 774,27	1 690 774,27
Vähennykset	-58 921,50			
Lisäykset		31 079,80		
Muut omat rahastot 31.12.	1 813 536,01	1 872 457,51	1 690 774,27	1 690 774,27
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	49 001 542,77	41 930 637,61	27 885 987,24	23 975 523,12
Alijäämän kattaminen				
Ed.vuoden korjaukset	-361 138,76			
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	48 640 404,00	41 930 637,61	27 885 987,24	23 975 523,12
Tilikauden yli/alijäämä	7 810 109,41	7 070 905,15	4 341 040,00	3 910 464,12
Oma pääoma yhteensä	131 855 863,12	124 465 813,98	107 467 798,94	103 126 758,94

Poistoero	Kunta	
	2022	2021
Investointivarauksiin liittyvä poistoero	3 264 330,88	3 641 210,82
Poistoero yhteensä	3 264 330,88	3 641 210,82

Lainat jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Pitkäaikaiset velat				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	36 220 733,74	37 340 797,51	14 547 918,80	16 048 407,00
Lainat julkisyhteisöiltä ja muilta	9 619 301,94	10 324 320,03		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	45 840 035,68	47 665 117,54	14 547 918,80	16 048 407,00

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Pakolliset varaukset 1.1.	2 231 563,96	2 055 619,69		
Lisäykset tilikaudella		175 943,10		
Vähennykset tilikaudella	-199 054,97	0,00		
Pakolliset varaukset yhteensä 31.12.	2 032 508,99	2 231 562,79	0,00	0,00

Vieras pääoma	2022		2021	
	Pitkäaikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkäaikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		1 101 965,92		1 012 080,69
Muut velat		1 137 955,02		1 950 998,76
Siirtovelat				
Yhteensä		2 239 920,94		2 963 079,45
Velat kuntayhtymille, joissa Sastamala on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		4 440 553,68		3 558 629,77
Muut velat		55 479,58		-38 255,64
Siirtovelat				
Yhteensä		4 496 033,26		3 520 374,13
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		194 462,60		271 906,06
Muut velat				2 790 114,59
Siirtovelat				
Yhteensä		194 462,60		3 062 020,65
Vieras pääoma yhteensä	0,00	6 930 416,80	0,00	9 545 474,23

Pitkäaikaiset	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut velat				
Liittymismaksut	3 904 391,51	4 123 867,53	1 722 643,77	1 722 643,77
Muut velat yhteensä	3 904 391,51	4 123 867,53	1 722 643,77	1 722 643,77

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Valtionosuusennakot	2 379 820,07	990 982,48	2 200 540,52	788 416,88
Korkojaksotukset	183 210,03	167 113,98	63 394,47	39 606,24
Palkkojen ja henk.sivukulujen jaksotukset	19 339 454,85	19 635 519,54	10 531 488,43	10 415 395,35
Taloudellisen tuen maksu	24 109,88	25 139,14	21 300,66	23 317,66
Eläkevakuutusmaksujen tilitykset	236 115,16	277 099,70	53 647,83	116 740,04
Palautukset yhteistyösopimukset				
Työttömyysvak. maksu	76 205,98	70 486,46	7 107,54	14 825,03
Muulle	2 030 850,22	2 888 366,96	12 056,89	550 641,11
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	24 269 766,19	24 054 708,26	12 889 536,34	11 948 942,31

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Toimitilojen vuokravastuut	8 853 989,15	8 641 443,03	7 518 358,78	7 666 315,17
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	12 374 132,66	13 371 785,72	2 409 879,37	1 895 459,04
Maa-alueiden vuokravastuut	1 770 606,78	2 053 229,49		
Muut vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä	22 998 728,59	24 066 458,24	9 928 238,15	9 561 774,21
siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 032 006,57	4 396 477,27	1 718 929,47	1 551 413,93
siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	0,00	0,00		
Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon muk. vastuuta				

Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta ja muut kunnan antamat	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			22 675 409,80	23 410 409,80
Jäljellä oleva pääoma			12 722 787,08	14 160 046,78
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	20 731 201,50	20 916 201,50	20 731 201,50	20 916 201,50
Jäljellä oleva pääoma	13 464 526,18	14 951 857,26	13 464 526,18	14 951 857,26
Muut vastuusitoumukset josta	4 604,17	1 013,72		
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri	4 604,17	1 013,72		
Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista				
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.			181 679 696	170 052 916
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.				
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.			105 062	111 394

Muut taloudelliset vastuut	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Sopimusvastuut				
Joutsenten reitin kuntaosuus 2021-2027	475 000,00	570 000,00	475 000,00	570 000,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	170 551,24	201 501,69		
Valtionosuuksien palautusvastuu	6 823 172,00	6 823 172,00	6 823 172,00	6 823 172,00
Muut taloudelliset vastuut	7 468 723,24	7 594 673,69	7 298 172,00	7 393 172,00
Koronvaihtosopimus 2				
- Pirkanmaan sairaanhoitopiiri				
Nimellisarvo yhteensä	10 672 765,81	11 813 149,25		
Käypä arvo yhteensä	1 852 318,66	-312 580,46		
Maankäyttö- ja rakennuslain nojalla	Vastuu			
Ei voimassa olevia maankäyttö- ja rakennuslain nojalla olevia sopimuksia 31.12.2022.				

Henkilöstöä, tilintarkastajia ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2022		2021	
	Vakituiset	Määräaikaiset	Vakituiset	Määräaikaiset
Konsernihallinto	42	10	46	12
Sivistystoimi	455	164	456	150
Tekninen toimi	183	28	190	34
Sosiaali- ja terveystoimi	613	147	590	195
Vesi-liikelaitos	13	1	13	
Yhteensä kaikki	1306	350	1295	391

Henkilöstökulut	2022	2021
Kaupunki ja liikelaitos yhteensä		
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	79 366 139,98	78 033 089,26
<i>josta investointimenoksi kirjatut palkkausmenot</i>	<i>231 035,49</i>	<i>271 389,70</i>

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2022	2021
Kansallinen Kokoomus	5 210	4 788
Suomen Kristillisdemokraatit	454	646
Suomen Keskusta	3 707	4 575
Suomen Sosialidemokraattinen puolue	7 089	9 321
Vihreä Liitto	942	1 052
Perussuomalaiset	2 150	1 350
Vasemmistoliitto	1 464	1 561
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	21 016	23 293

Tilintarkastajien palkkiot	2022	2021
Tilintarkastuspalkkiot	28 344,39	14 659,05
Tilintarkastajien lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	6 235,50	3 245,01
Muut palkkiot	1 119,30	619,50
Tilintarkastajien palkkiot yhteensä	35 699,19	18 523,56

Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet
Sastamalan kaupungilla oli 31.12.2022 lainasaatavia osakkuusyhtiöiltään 17 500 euroa. Kaupungin takaamien tytäryhtiöiden lainojen pääoma oli 12 722 787,08 euroa ja osakkuusyhtiöiden lainojen pääoma 10 924 369,82 euroa. Tytär ja osakkuusyhtiöiden kanssa vuonna 2022 toteutuneet liiketoimet perustuvat palvelusopimuksiin, vuokrasopimuksiin tai muihin sopimuksiin, jotka on tehty tavanomaisin ehdoin.
Kaupunginjohtajan kanssa on johtajasopimus, joka ei poikkea tavanomaisesta.
Konsernin/lähipiirin kanssa ei ole tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia vuonna 2022.

ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS

Marttilan vesitorni valaistuna Ukrainan lipun väreihin 25.2.2022. Kuva: Petri Jääskeläinen

Tilinpäätös
1.1.–31.12.2022

SISÄLLYS

1 HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET.....	3
2 OLENNAISET TAPAHTUMAT LIIKELAITOKSEN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	3
3 HENKILÖSTÖ.....	5
4 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY.....	5
5 VALTUUSTON LIIKELAITOKSELLE ASETTAMIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	6
5.1 Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen	6
5.2 Valtuuston asettamat taloudelliset tavoitteet ja niiden toteutuminen ...	7
6 TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT.....	7
7 RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT.....	9
8 TASE JA SEN TUNNUSLUVUT.....	10
9 KOKONAISTULOT JA – MENOT.....	12
10 TALOUSARVION TOTEUTUMAVERTAILU.....	12
10.1 Sitovien erien toteutuminen osaprosesseittain.....	12
10.2 Tuloslaskelmaosan toteutumavertailu.....	13
10.3 Investointiosan toteutuminen.....	14
10.4 Rahoitusosan toteutuminen.....	15
11 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	16
12 HULEVEDEN VIEMÄRÖINNIN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	18
13 LIITETIEDOT.....	21
13.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	21
13.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	22
13.3 Tasetta koskevat liitetiedot.....	23
13.4 Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	26
14 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS.....	28
LIITTEET	

1 HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Sastamalan Vesi liikelaitos on toiminut kuntalain 9 luvun mukaisena liikelaitokseksi 1.1.2009 alkaen. Kaupungin organisaatiossa liikelaitos sijoittuu teknisen toimialan alaisuuteen.

Sastamalan Vesi liikelaitoksen tehtävistä määrätään Sastamalan kaupungin hallintosäännössä. Sastamalan Vesi liikelaitoksen johtokunnan tehtävänä on vastata kaupungin vesihuollosta. Vesihuollon perustehtävä on vesi- ja viemärlaitoksen suunnittelu ja rakentaminen sekä järjestelmien käyttö ja ylläpito toiminta-alueella. Liikelaitos tuottaa laadukasta talousvettä ja huolehtii jäteveden vastaanotosta ja käsittelystä.

Liikelaitoksella on johtokunta, johon kaupunginvaltuusto on valinnut seuraavat henkilöt:

puheenjohtaja Olli-Pekka Kärki-Chaiwut, varalla Satu Järvinen

varapuheenjohtaja Hannu Pohjanen, varalla Antero Saikka

Harri Inkinen, varalla Anne-Mari Mäkinen

Sinikka Lakkinen, varalla Heidi Heljävaara

Satu Reunanen, varalla Petri Jokiranta

kaupunginhallituksen edustaja Jarkko Mäkipää, varalla Wilhelm von Nandels-
tadh

nuorisovaltuuston edustaja Marta Oiguse, varalla Lumi Heinisuo.

Liikelaitoksen johtajana vuonna 2022 toimi Kimmo Toukoniemi.

2 OLENNAISET TAPAHTUMAT LIIKELAITOKSEN TOIMIN- NASSA JA TALOUDESSA

Vesilaitos

Kaupungilla on 4 vedenottamo (Vammala 1, Äetsä 2, Mouhijärvi 1). Vettä ostetaan lisäksi Hämeenkyrön Vesi Oy:ltä, Hämeenkyrön kunnalta, Ikaalisten

---

Vesi Oy:ltä, Kyröskosken Vesihuolto Oy:ltä, Huittisten kaupungilta ja Kankaanpään kaupungilta sekä Kokemäen Vesihuolto Oy:ltä. Veden ostoa vuonna 2022 oli yhteensä 643 442 m³. Veden ostoa alitti talousarviossa arvioidun. Veden myynti oli 999 325 m³. Uusia liittyjiä oli vuoden aikana 26 kpl.

Veden käyttömaksun verollinen hinta oli 2,49 €/m³.

Liittymismaksut ovat siirtokelpoisia ja arvonlisäverollisia ja ne on jaettu viiteen maksuluokkaan.

Vuoden aikana vesijohtoverkostoa rakennettiin 6 780 metriä ja saneerattiin 2 498 metriä.

Viemärlaitos

Kiikoisten ja Mouhijärven jätevedenpuhdistamot suljettiin 2018 ja Sastamalan jätevedet on johdettu kokonaisuudessaan Huittisten Puhdistamo Oy:n keskuspuhdistamolle käsiteltäväksi.

Vammalan keskusjätevedenpuhdistamo saneerattiin 2019 esikäsitteilylaitokseksi ja tasaus-/varoaltille rakennettiin uusi halli.

Jätevettä vastaanotettiin 1 933 621 m³ ja laskutettiin 921 978 m³. Uusia liittyjiä oli 24 kpl.

Jäteveden verollinen käyttömaksu oli 3,44 €/m³. Perus- ja liittymismaksut peritään samoin perusteita kuin vesilaitoksella.

Vuoden aikana viemäriverkostoa rakennettiin 511 metriä ja saneerattiin 1 319 metriä. Paineviemäriä rakennettiin 5 753 metriä.

Vuonna 2022 toimitettiin jätevettä Huittisten puhdistamolle arvioitua vähemmän. Tähän vaikuttaa enimmäkseen sääolot, mutta osaltaan myös vuoden 2022 aikana tehdyt verkoston saneeraustoimet, joiden vaikuttavuus on ollut arvioitua suurempi.

Vuoden aikana sadevesiviemäriverkostoa rakennettiin 1 662 metriä.

Sastamalan Veden vuoden 2022 rakentamisohjelman suurimmat investoinnit olivat Sykkeen alueen rakentaminen ja Toravantien saneeraus. Lisäksi Jätevedenpumppaamoiden saneeraus oli yksi Sastamalan Veden investointiohjelman merkittävimmistä kohteista.

Verkostorakentaminen on esitetty erillisellä liitteellä.

3 HENKILÖSTÖ

Henkilöstön määrä 31.12.2022 oli 13 vakinaista työntekijää.

4 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kuntalain 67 §: n mukaan johtokunnan tehtävänä on laatia liikelaitoksen tilinpäätös.

Tilikauden ylijäämäksi ennen varauksia muodostui 222 878,67 euroa. Poistoerokirjauksen jälkeen tulos on 326 298,75 euroa ylijäämäinen. Talousarviossa ylijäämäksi arvioitiin 103 400 euroa.

Sastamalan Vesi liikelaitoksen tilikauden tulos on 222 878,67 euroa ylijäämäinen.

Veden johtokunta esittää kaupunginhallitukselle tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

1. Kirjataan poistoeron vähennystä liikelaitokselle poistosuunnitelman mukaisesti 103 420,08 euroa.
2. Johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 326 298,75 euroa kirjataan taseessa oman pääoman 'Tilikauden ylijäämä/alijäämä' – tilille.

Kirjauksen jälkeen taseen ylijäämä on 1 589 068,13 euroa.

5 VALTUUSTON LIIKELAITOKSELLE ASETTAMIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Sastamalan Vesi liikelaitoksen johtokunta päättää liikelaitoksen talousarviosta valtuuston asettamien kehystavoitteiden mukaisesti. Valtuusto on asettanut liikelaitokselle sitovia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita.

5.1 Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Strateginen valinta	Liikelaitoksen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Tukea uudisrakentamisella uusien rakennuskelpoisten tonttien saamista myyntiin	Vesihuollon rakentaminen käyttöön tuleville uusille tonteille määrärahojen puitteissa ja tarpeen varmistuttua	Tarpeen kattaminen	Asuintonttien osalta toteutettu kaavoituksen mukaisesti. Teollisuustonteilla vastattu kysyntään.	Toteutunut ✓
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Vuotovesien määrän vähentäminen	Vuotovesimäärän pitkän ajan keskiarvon aleneminen	Vuotovesien pitkän ajan keskiarvo	Kolmen vuoden keskiarvo on pienentynyt	Toteutunut ✓

Valtuuston liikelaitokselle asettamat sitovat tavoitteet toteutuivat.

5.2 Valtuuston asettamat taloudelliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Valtuustotason sitovat taloudelliset tavoitteet, 1000 €			Toteuma 31.12.
Tulostavoite	0		253
Korvaus peruspääomasta	0 tilapäisesti vuosina 2021-2023		0
Toiminta-avustus liikelaitokselle	0		0
Kunnan pääomasijoitus liikelaitokseen	0		0
Liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle	0		0
Ulkoisen lainanoton enimmäismäärä	1 850		1 000
Kokonaisinvestointien nettomäärä	2 810 (KVALT 25.4. § 19 ja 20.6. § 33)		2 534
Vuonna 2022 toteutettavat yli 500 000 euron hankkeet	Kustannukset 2022	Kokonais-kustannusarvio	Toteuma 31.12.
Jätevedenpumppaamoiden saneerausohjelma	510		387

Valtuuston liikelaitokselle asettamat taloudelliset tavoitteet toteutuivat. Talousarvion mukainen tulostavoite ylitettiin ja tulos toteutui n. 253 000 euroa talousarviota parempana. Kokonaisinvestointien nettomäärä alitti budjetin n. 276 000 eurolla. Liikelaitos otti lainaa 1 000 000 euroa.

6 TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Tuloslaskelma 1000 €

	2022	2021
Liikevaihto	6581	6 599
Valmistus omaan käyttöön	229	186
Liiketoiminnan muut tuotot	11	11
Liiketoiminnan muut kulut	-4885	-4 742
Poistot ja arvonalentumiset	-1683	-1 669
Liikeylijäämä (-alijäämä)	253	384
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	7	5
Korkokulut ulkopuolisille	-37	-36
Korvaus peruspääomasta		0
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	223	353
Poistoeron lisäys	103	103
Varausten vähennys	0	
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	326	457

Tunnusluvut:	2022	2021
Sijoitetun pääoman tuotto, %	0,96	1,41
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	1,33	2,00
Voitto, %	3,38	5,36

Vuoden 2022 tuloksen analysointi

Tuotot

Sastamalan Veden liikevaihto muodostuu pääosin vesi- ja jätevesimaksuista ja vesihuollon liittymismaksuista. Vesihuollon liittymismaksuja toteutui vuonna 2022 n. 129 000 euroa.

Kulut

Liiketoiminnan kulut pitävät sisällään materiaalit ja palvelut, henkilöstökulut ja liiketoiminnan muut kulut. Liiketoiminnan kuluista noin 16 % muodostuu henkilöstökuluista. Hieman alle viidennes liiketoiminnan kuluista muodostuu aineista, tarvikkeista ja tavaroista, joista suurimpia kulueriä ovat vesi ja sähkö. Palvelujen ostot muodostavat liiketoiminnan kuluista suurimman osuuden, n. 62 %. Suurimman kuluerän palvelujen ostoissa muodostavat jätevesimaksut, jotka ovat yhteensä n. 2,2 miljoonaa euroa.

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2020	TP2021	TA2022	TP2022
Vesiasiakkaita (liittymiä)	20 200 (6 018)	20 200 (6 060)	20 580 (6295)	19 970 (6 100)
Laskutettu vesi m3	1 033 754	1 029 683	1 009 000	999 325
Jätevesiasiakkaita (liittymiä)	17 890 (5 041)	17 890 (5 080)	17 830 (5020)	17 680 (5 130)
Laskutettu jätevesi m3	976 891	947 030	954 000	921 978

Tarkempi tunnuslukutaulukko on liitteenä.

7 RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Rahoituslaskelma 1000 €

	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä	253	384
Poistot ja arvonalentumiset	1 683	1 669
Rahoitustuotot ja -kulut	-30	-31
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 534	-1 200
Toiminnan ja investointien rahavirta	-628	822
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	1 000	1 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta	-296	-296
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-1 192	-1 172
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0
Saamisten muutos muilta	81	-403
Korottomien velkojen muutos kunnalta	1 145	1 284
Korottomien velkojen muutos muilta	118	122
Rahoituksen rahavirta	856	1 035
Rahavarojen muutos	228	1 857
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	3 550	3 322
Rahavarat 1.1.	3 322	1 465
	228	1 857

Tunnusluvut	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-3252	-1688
Investointien tulo-rahoitus, %	75,2 %	168,50 %
Lainanhoitokate	1,34	1,44
Kassan riittävyys, pv	141	158
Quick ratio	0,68	0,81
Current ratio	0,90	1,09

Rahoituslaskelman analysointi

Nettoinvestoinnit olivat yhteensä 2 534 133 euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli -628 217 euroa alijäämäinen. Investointien rahoittamiseen otettiin lainaa 1 000 000 euroa.

Rahoituslaskelman mukainen rahavarojen muutos oli 227 535 euroa. Investointien tulorahoitusprosentti ilmaisee, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on pystytty rahoittamaan tulorahoituksella.

Quick ratio mittaa yrityksen maksuvalmiutta. Quick ration tavoitelluksi alarajaksi asetetaan usein 1, jolloin yrityksen rahoitusomaisuus kattaa täysin lyhytaikaisten velkojen määrän. Sastamalan Veden quick ratio-luku on 0,68, joka on tunnusluvun viitteellisten ohjearvojen mukaan tyydyttävä.

8 TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

Tase 1000 €

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA	16 043	15 717
Aineettomat hyödykkeet	14	28	Peruspääoma	14 454	14 454
Muut pitkävaikutteiset menot	14	28	Ed. tk:en yli/alijäämä	1 263	806
			Tilikauden yli/alijäämä	326	457
Aineelliset hyödykkeet	27 605	26 740	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Maa- ja vesialueet	211	208	VARAUKSET	1 747	1 850
Rakennukset	3 006	3 222	Poistoero	1 747	1 850
Kiinteät rakenteet ja laitteet	22 319	22 876	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Ennakkomaksut ja kesk. er. hank.	2 069	434			
Sijoitukset	1 995	1 995	VIERAS PÄÄOMA		
Osakkeet ja osuudet	1 880	1 880	Pitkäaikainen	8 967	9 864
Muut saamiset	115	115	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 757	6 309
Saamiset			Lainat kunnalta	1 360	1 655
Lyhytaikaiset saamiset	2 425	2 506	Lainat julkisyhteisöiltä	150	200
Myyntisaamiset	2 386	2 503	Liittymismaksut ja muut velat	1 701	1 701
Muut saamiset	36	0	Lyhytaikainen	8 832	7 159
Siirtosaamiset	3	3	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 552	1 142
			Lainat kunnalta	296	296
Rahat ja pankkisaamiset	3 550	3 322	Lainat julkisyhteisöiltä	50	50
			Ostovelat	843	802
			Muut velat	5 917	4 737
			Siirtovelat	175	133
VASTAAVAA YHTEENSÄ	35 589	34 591	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	35 589	34 591

Tunnusluvut:	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	49,99	50,79
Suhteellinen velkaantuneisuus %	269,73	257,99
Kertynyt ylijäämä 1000 €	1 589	1 263
Lainakanta 31.12., 1000 €	9 164	9 651
Lainasaamiset	0,00	0,00
Lainat ja vuokravastuut	9 164	9 651

Taseen analysointi

Sastamalan Veden taseen loppusumma 31.12.2022 on 35,6 milj. euroa. Taseen vastaavissa suurin erä on aineelliset hyödykkeet 27,6 milj. euroa, mikä on n. 77 % taseen loppusummasta.

Taseen vastattavaa –puolelta löytyy oma pääoma n. 16 milj. euroa, joka on n. 45 % taseen loppusummasta. Taseen oma pääoma sisältää ylijäämää n. 1,6 milj. euroa. Vieraan pääoman määrä vuoden lopussa oli n. 17,8 milj. euroa.

Omavaraisuusaste -suhdeluku kertoo yrityksen omien varojen osuuden kaikista yrityksen käytössä olevista pääomista. Korkea omavaraisuusaste on rikkaan yrityksen tunnusmerkki. Sastamalan Veden omavaraisuusaste on 49,99 %, joka on omavaraisuusasteen ohjearvojen mukaan hyvä.

Suhteellinen velkaantuneisuus puolestaan mittaa yrityksen velkojen suhdetta toiminnan laajuuteen. Tunnusluvussa yrityksen kokonaisvelat suhteutetaan liikevaihtoon. Korkea suhteellinen velkaantuneisuus edellyttää yritykseltä hyvää ja vakaata käyttökatetta, jotta lainojen hoidosta selvitään kunnialla. Suhteellisella velkaantuneisuudella ei ole selkeitä ohjearvoja ja sitä voidaan vertailla vain saman toimialan yritysten kesken.

9 KOKONAISTULOT JA – MENOT

TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Liikevaihto	6 580 912,72	Toimintakulut	4 885 274,58
Liiketoiminnan muut tuotot	11 305,29	- Valmistus omaan käyttöön	-229 274,67
Korkotuotot		Korkokulut	36 928,43
Muut rahoitustuotot	6 626,35	Korvaus peruspääomasta	0,00
Tulorahoituksen korjauserät		Muut rahoituskulut	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		Investoinnit	
luovutusvoitot		Investointimenot	2 534 132,62
Investoinnit		Rahoitustoiminta	
Rahoitusosuudet investointimenoihin		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		kunnalta	295 750,00
luovutustulot		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	
Rahoitustoiminta		muilta	1 192 002,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 000 000,00		
Kokonaistulot yhteensä	7 598 844,36	Kokonaismenot yhteensä	8 714 812,96
Kokonaistulot	7 598 844,36		
Kokonaismenot	8 714 812,96		
	-1 115 968,60		
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 343 503,91		
Rahavarojen muutos	227 535,31		
	1 115 968,60		

10 TALOUSARVION TOTEUTUMAVERTAILU

10.1 Sitovien erien toteutuminen osaprosesseittain

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Vesilaitos					
Tulot	2 803 100,00		2 803 100,00	2 794 209,56	8 890,44
Valmistus omaan käyttöön	80 500,00		80 500,00	114 501,34	-34 001,34
Menot	-1 563 500,00		-1 563 500,00	-1 630 469,53	66 969,53
	1 320 100,00	0,00	1 320 100,00	1 278 241,37	41 858,63
Viemärlaitos					
Tulot	3 797 600,00		3 797 600,00	3 746 080,83	51 519,17
Valmistus omaan käyttöön	80 000,00		80 000,00	64 587,06	15 412,94
Menot	-3 332 000,00		-3 332 000,00	-3 179 974,67	-152 025,33
	545 600,00	0,00	545 600,00	630 693,22	-85 093,22
Sadevesiviemärit					
Tulot	58 000,00		58 000,00	51 927,62	6 072,38
Valmistus omaan käyttöön	25 000,00		25 000,00	50 186,27	-25 186,27
Menot	-101 400,00		-101 400,00	-74 830,38	-26 569,62
	-18 400,00	0,00	-18 400,00	27 283,51	-45 683,51

Vesilaitoksen tulot toteutuivat lähes talousarvion mukaisina. Viemärlaitoksen tulot toteutuivat yhteensä n. 50 000 euroa talousarviossa arvioitua pienempinä. Vesilaitoksen menot ylittivät budjetin n. 67 000 eurolla. Viemärlaitoksen menot alittivat budjetin n. 152 000 eurolla. Valmistus omaan käyttöön toteutui kokonaisuudessaan n. 44 000 euroa budjetoitua suurempana. Talousarvion mukainen toimintakate ylitettiin yhteensä n. 89 000 eurolla.

10.2 Tuloslaskelmaosan toteutumavertailu

	TA 2022	TP 2022	poikkeama	tot-%
Toimintatuotot	6 658 700	6 592 218	66 482	99,0
Valmistus omaan käyttöön	185 500	229 275	-43 775	123,6
Tuet ja avustukset kunnalta				
Liiketoiminnan kulut	-4 996 900	-4 885 275	-111 625	97,8
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman muk.poistot	-1 801 600	-1 683 037	-118 563	93,4
Liikelylijäämä/liikealijäämä	45 700	253 181	-207 481	554,0
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot		6 626	-6 626	
Korkokulut ulkopuoliselle	-45 700	-36 928	-8 772	80,8
Korkokulut kunnalle				
Korvaus peruspääomasta				
Muut rahoituskulut				
Ylijäämä/alijäämä ennen satunnaisia eriä	0	222 879	-222 879	0,0
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia	0	222 879	-222 879	0,0
Poistoeron lisäys(-)				
Poistoeron vähennys(+)	103 400	103 420	-20	100,0
Varausten lisäys(-)/vähennys(+)				
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)				
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	103 400	326 299	-222 899	315,6

10.3 Investointiosan toteutuminen

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS	TA 2022	muutokset	muutettu TA	toteuma
Aineeton käyttöomaisuus				
Liittymismaksut				3 306
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Pumppaamoautomaatio	50 000	25 000	75 000	97 893
Jätevedenpumppaamoiden kaukovalvonta		25 000	25 000	23 867
Jätevedenpumppaamoiden saneerausohjelma	150 000	360 000	510 000	386 648
Häntyrinkangas, kaivo 4	100 000		100 000	62 388
Vesilaitoksien laitteiden peruskorjaus, Houhajärvi, Riitaniitunoja, Hyynilä, Kinnala	200 000	-200 000	0	17 108
Riitaniittu, varavoimakone			0	12 740
Vesilaitoksen automaatio			0	56 054
Läntisen alueen varautuminen	100 000	85 000	185 000	141 030
Ellivuoren vesihuolto/ Puiskolantie	300 000	200 000	500 000	477 749
Esikäsitteilylaitoksen aurinkosähkövoimala		85 000	85 000	56 921
Keikyän vesitornin saneeraus		15 000	15 000	14 483
Julkinen käyttöomaisuus				
Verkstorakentaminen uudet kohteet				
Sykkeen alue (verkkosaneeraus)	250 000	100 000	350 000	297 710
Uudet kaava-alueet	100 000	-100 000	0	
Laminsuontie		30 000	30 000	30 850
Vehmaistenkatu		85 000	85 000	90 041
Haja-asutusalueen vesihuolto				
Haja-asutusalueiden vesihuolto, suunnittelu ja toteutus, mm. Särkijärven alue, Kiimajärvi, Niemenmaa, Kujatie, Salokunta-Pikku-Kojola ym.	200 000	-40 500	159 500	159 332
Perämaantien vesihuolto		24 500	24 500	30 093
Kangastien vesijohto			0	
Kaivopolku		16 000	16 000	15 631
Vuotovesi- ja verkostosaneeraukset				
Passinmäentie	300 000	-100 000	200 000	143 460
Toravantie	360 000	-50 000	310 000	248 096
MT249-Ketotie	200 000	-85 000	115 000	115 981
MT259 Kevyen liikenteen väylän siirto				1 335
Katajistonkatu - Kraatarinkuja	140 000	-140 000	0	
Mäkisöinin paineviemäri		25 000	25 000	51 417
Vesihuoltoavustukset				
Investointimenot	2 450 000	360 000	2 810 000	2 534 133
Rahoitusosuudet				
Pysyvien vastaavien myynti				
Sastamalan Vesi netto	2 450 000	360 000	2 810 000	2 534 133

Selvitykset merkittävimmistä poikkeamista:

Sastamalan Veden vuoden 2022 rakentamisohjelman suurimmat investoinnit olivat jätevedenpumppaamoiden saneerausohjelma ja Puiskolantien vesihuollon rakentaminen. Myös Sykkeen alueen rakentaminen ja Toravantien verkostosaneeraus olivat merkittäviä investointeja.

Sastamalan Veden investointimäärärahaan myönnettiin lisämääräraha jätevedenpumppaamoiden saneerausohjelman toteuttamiseksi ja Sykkeen alueen kunnallistekniikan rakentamista varten.

Kokonaisuudessaan nettoinvestoinnit alittivat muutetun talousarvion n. 276 000 €. Merkittävimpinä muutoksina jätevesipumppaamoiden saneerausohjelmaa ei saatu toteutettua suunnitellussa laajuudessa yleismaailmallisesta komponenttipulasta aiheutuvien toimitusvaikeuksien takia. Verkoston rakentamistoimia suunnattiin enemmän Sykkeen alueen rakentumisen vaatimiin toimiin. Vastaavasti verkostosaneerausta toteutui jonkin verran vähemmän.

10.4 Rahoitusosan toteutuminen

Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta	TA 2022	TP 2022	poikkeama	tot-%
Tulorahoitus				
Liikelylijäämä/alijäämä	45 700	253 181	-207 481	554,0
Poistot ja arvonalentumiset	1 801 600	1 683 037	118 563	93,4
Rahoitustuotot ja -kulut	-45 700	-30 302	-15 398	66,3
Satunnaiset erät				
Muut tulorahoituksen korjauserät				
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-2 810 000	-2 534 133	-275 867	90,2
Rahoitusosuudet investointeihin				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot				
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-1 008 400	-628 217	-380 183	62,3
Rahoitustoiminnan kassavirta				
Lainakannan muutokset				
Kaupungilta saatujen pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 850 000	1 000 000	850 000	54,1
Kaupungilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-295 800	-295 750	-50	100,0
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 192 000	-1 192 002	2	100,0
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos				
Saamisten muutokset kaupungilta				
Saamisten muutokset muilta		80 726	-80 726	
Korottomien velkojen muutos kaupungilta		1 144 737	-1 144 737	
Korottomien velkojen muutos muilta		118 041	-118 041	
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	362 200	855 752	-493 552	236,3
Kassavarojen muutos	-646 200	227 535	-873 735	-35,2

11 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS TULOSLASKELMA

(Ulkoinen/sisäinen)

	2022		2021
Liikevaihto		6 580 912,72	6 598 642,62
Valmistus omaan käyttöön		229 274,67	185 627,17
Liiketoiminnan muut tuotot		11 305,29	10 832,91
Tuet ja avustukset kunnalta		0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-929 705,07		-892 914,91
Palvelujen ostot	<u>-3 045 286,36</u>	-3 974 991,43	<u>-3 009 860,25</u>
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-623 402,70		-594 404,42
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-137 198,68		-133 010,29
Muut henkilösivukulut	<u>-21 606,55</u>	-782 207,93	<u>-22 884,59</u>
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 683 037,35	-1 668 609,79
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-128 075,22</u>	<u>-89 209,19</u>
Liikelylijäämä (-alijäämä)		253 180,75	384 209,26
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0,00		36,00
Muut rahoitustuotot	6 626,35		4 823,20
Muille maksetut korkokulut	-36 928,43		-35 530,29
Korvaus peruspääomasta	0,00		0,00
Muut rahoituskulut	0,00	<u>-30 302,08</u>	<u>-156,04</u>
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		222 878,67	353 382,13
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		222 878,67	353 382,13
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		103 420,08	103 420,07
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		<u>326 298,75</u>	<u>456 802,20</u>

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS RAHOITUSLASKELMA
(Ulkoinen/Sisäinen)

	2022		2021	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyljäämä (-alijäämä)	253 180,75		384 209,26	
Poistot ja arvonalentumiset	1 683 037,35		1 668 609,79	
Rahoitustuotot ja -kulut	-30 302,08	1 905 916,02	-30 827,13	2 021 991,92
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 534 132,62	-2 534 132,62	-1 239 983,02	-1 199 983,02
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			40 000,00	
Toiminnan ja investointien rahavirta		-628 216,60		822 008,90
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset muilta				
Antolainasaamisten vähennykset muilta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	1 000 000,00		1 500 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta	-295 750,00		-295 750,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-1 192 002,00	-487 752,00	-1 172 002,00	32 248,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos				
Saamisten muutos muilta	80 726,43		-402 793,86	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	1 144 736,51		1 283 613,07	
Korottomien velkojen muutos muilta	118 040,97	1 343 503,91	121 762,10	1 002 581,31
Rahoituksen rahavirta		855 751,91		1 034 829,31
Rahavarojen muutos		227 535,31		1 856 838,21
Rahavarojen muutokset				
Rahavarat 31.12	3 549 784,26		3 322 248,95	
Rahavarat 1.1	3 322 248,95	227 535,31	1 465 410,74	1 856 838,21

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS TASE
(Ulkoinen/sisäinen)

	2022	2021		2022	2021
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	14 454 422,75	14 454 422,75
Muut pitkävaikuttavat menot	14 076,10	28 152,10	Ed. tk:n yli/alijäämä	1 262 769,38	805 967,18
	14 076,10	28 152,10	Tilikauden yli/alijäämä	326 298,75	456 802,20
				16 043 490,88	15 717 192,13
Aineelliset hyödykkeet			POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Maa- ja vesialueet	211 160,41	207 853,96	Poistoero	1 747 054,59	1 850 474,67
Rakennukset	3 006 046,67	3 222 087,71	Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	22 318 834,31	22 876 006,22		1 747 054,59	1 850 474,67
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	2 068 938,71	433 860,94			
	27 604 980,10	26 739 808,83	VIERAS PÄÄOMA		
Sijoitukset			Pitkäaikainen		
Osakkeet ja osuudet	1 880 200,00	1 880 200,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 756 504,00	6 308 506,00
Muut saamiset	114 920,00	114 920,00	Lainat kunnalta	1 359 500,00	1 655 250,00
	1 995 120,00	1 995 120,00	Lainat julkisyhteisöiltä	150 000,00	200 000,00
Saamiset			Liittymismaksut ja muut velat	1 700 542,77	1 700 542,77
Lyhytaikaiset saamiset				8 966 546,77	9 864 298,77
Myyntisaamiset	2 385 863,95	2 502 810,94	Lyhytaikainen		
Muut saamiset	36 419,68	93,46	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 552 002,00	1 142 002,00
Siirtosaamiset	3 090,83	3 196,49	Lainat kunnalta	295 750,00	295 750,00
	2 425 374,46	2 506 100,89	Lainat julkisyhteisöiltä	50 000,00	50 000,00
Rahat ja pankkisaamiset	3 549 784,26	3 322 248,95	Ostovelat	843 245,41	802 036,66
			Korottomat velat kunnalta	5 633 061,26	4 488 324,75
			Muut velat	283 637,60	248 514,33
			Siirtovelat	174 546,41	132 837,46
				8 832 242,68	7 159 465,20
VASTAAVAA YHTEENSÄ	35 589 334,92	34 591 430,77	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	35 589 334,92	34 591 430,77

12 HULEVEDEN VIEMÄRÖINNIN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS

Laskennallinen tulos, Hulevesiviemärit

TULOSLASKELMA

ulkoinen/sisäinen

	2022		2021	
Liikevaihto		51927,62		70 281,03
Valmistus omaan käyttöön		50186,27		42 668,06
Liiketoiminnan muut tuotot				
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-9 419,28		-12 601,50	
Palvelujen ostot	-63 549,12	-72 968,40	-57 652,48	-70 253,98
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 438,85		-1 837,55	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-213,81		-306,89	
Muut henkilösivukulut	-46,46	-1 699,12	-63,62	-2 208,06
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-88 705,47		-84 278,21
Liiketoiminnan muut kulut		-162,86		-165,16
Liikeylijäämä (-alijäämä)		-61 421,96		-43 956,32
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-61 421,96		-43 956,32
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia		-61 421,96		-43 956,32
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)		-61 421,96		-43 956,32
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:				
Voitto, %		-118,28		-62,54

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS RAHOITUSLASKELMA

Laskennallinen, Hulevesiviemärit

ulkoinen/sisäinen

	2022		2021	
Toiminnan ja investointien rahavirta				
Liikelyijäämä (-alijäämä)	-61 421,96		-43 956,32	
Poistot ja arvonalentumiset	<u>88 705,47</u>	27 283,51	<u>84 278,21</u>	40 321,89
Rahoitustuotot ja -kulut				
Investointien rahavirta				
Investointimenot	<u>-144 700,20</u>	<u>-144 700,20</u>	<u>-117 106,35</u>	<u>-117 106,35</u>
Rahoitusosuudet investointimenoihin				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot				
Toiminnan ja investointien rahavirta		-117 416,75		-76 784,46
Oman pääoman muutokset		121 206,12		69 265,95
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos	0,00		0,00	
Korottomien velkojen muutos	<u>-3 789,37</u>	<u>-3 789,37</u>	<u>7 518,57</u>	<u>7 518,57</u>
Rahoituksen rahavirta		117 416,75		76 784,52

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

Investointien tulorahoitus, %	18,86	34,43
-------------------------------	-------	-------

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS
Laskennallinen tase, Hulevesiviemärit

ulkoinen/sisäinen

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 873 717,08	1 908 318,58
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	117 877,42	27 281,13
	<u>1 991 594,50</u>	<u>1 935 599,71</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>1 991 594,50</u>	<u>1 935 599,71</u>

VASTATTAVAA	2021	2021
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	2 044 587,26	1 967 337,46
Tilikauden yli/alijäämä	-61 421,96	-43 956,32
	<u>1 983 165,30</u>	<u>1 923 381,14</u>
Lyhytaikainen		
Muut velat	8 429,20	12 173,04
Siirtovelat	0,00	45,53
	<u>8 429,20</u>	<u>12 218,57</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>1 991 594,50</u>	<u>1 935 599,71</u>

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	99,58	99,37
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	11,99	17,39

---

13 LIITETIEDOT

13.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja – menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja – menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

13.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain

	2022	2021	kasvu%
Vesilaitos			
- vesi- ja perusmaksut	2 713 659,12	2 641 338,66	2,7
- liittymis- ja tonttijohtomaksut	61 340,76	148 211,36	-141,6
- muut tuotot	19 209,68	32 421,41	-68,8
Toimintatuotot yhteensä	2 794 209,56	2 821 971,43	-1,0
Viemärlaitos			
- jätevesi- ja perusmaksut	3 569 106,10	3 439 717,73	3,6
- liittymis- ja tonttijohtomaksut	65 147,31	160 201,07	-145,9
- muut tuotot	111 827,42	117 304,30	-4,9
Toimintatuotot yhteensä	3 746 080,83	3 717 223,10	0,8
Sadevesiviemärit			
- jätevesi- ja perusmaksut	26 617,39	21 974,55	17,4
- liittymis- ja tonttijohtomaksut	25 310,23	48 306,48	-90,9
- muut tuotot			
Toimintatuotot yhteensä	51 927,62	70 281,03	-35,3

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistojen määrittämisessä on käytetty kaupunginvaltuuston 17.12.2012 hyväksymää poistosuunnitelmaa, jota sovelletaan 1.1.2013 jälkeen valmistuneisiin kohteisiin. Vanhojen, ennen vuotta 2013 valmistuneiden kohteiden osalta voidaan käyttää enintään Sastamalan vanhan poistosuunnitelman mukaisia poistoajkoja, mikäli se hyödykekohtaisesti on perusteltavissa.

Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät ovat 1.1.2013 alkaen:

Taseryhmä	Poisto aika	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet	3–5 v	tasapoisto
Maa- ja vesialueet	ei poistoajkaa	
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 v	tasapoisto
Verkostot	30 v	tasapoisto
Maa- ja vesirakenteet	15 v	tasapoisto
Kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10–15 v	tasapoisto
Koneet ja kalusto	3–15 v	tasapoisto

Pienet hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

13.3 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet	
Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	28 152,10
Tilikauden poisto	14 076,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	14 076,10
Kirjanpitoarvo 31.12.	14 076,10

Aineelliset hyödykkeet						
Maa-alueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Ennakkomaksut ja keskener. hank.	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.	44 084,28	163 769,68	3 222 087,71	22 876 006,22	433 860,94	26 739 808,83
Edellisten vuosien korjaukset				-584,50		-584,50
Lisäykset tilikauden aikana		3 306,45		2 531 410,67		2 534 717,12
Siirrot erien välillä			0,00	895 748,40	-895 748,40	0,00
Tilikauden poisto			216 041,04	1 452 920,31		1 668 961,35
Poistamaton hankintameno 31.12.	44 084,28	167 076,13	3 006 046,67	22 318 834,31	2 068 938,71	27 604 980,10
Kirjanpitoarvo 31.12.	44 084,28	167 076,13	3 006 046,67	22 318 834,31	2 068 938,71	27 604 980,10

Osakkeet ja osuudet			Jvk-, muut laina- ja muut saamiset		
Osakkuusyhteisö osakkeet ja osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Liittymismaksu saam.muut	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1	1 880 000,00	200,00	1 880 200,00	114 920,00	114 920,00
Hankintameno 31.12	1 880 000,00	200,00	1 880 200,00	114 920,00	114 920,00
Kirjanpitoarvo 31.12	1 880 000,00	200,00	1 880 200,00	114 920,00	114 920,00

Maa- ja vesialueet erittely

Maa- ja vesialueet	2022	2021
Kiinteistöjen liittymismaksut	167 076,13	163 769,68
Muut maa- ja vesialueet	<u>44 084,28</u>	<u>44 084,28</u>
Maa- ja vesialueet yhteensä	211 160,41	207 853,96

Omistukset muissa yhteisöissä

Osakkuusyhteisöt	Kotipaikka	Omistusosuus
Huittisten Puhdistamo Oy	Huittinen	47 %

Saamisten erittely				
	2022		2021	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		70 908,50		85 194,01
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>		<i>70 908,50</i>		<i>85 194,01</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa Sastamala on jäsenenä				
Myyntisaamiset		27 046,48		30 940,24
<i>Yhteensä</i>		<i>27 046,48</i>		<i>30 940,24</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		3 496,31		8 998,88
<i>Yhteensä</i>		<i>3 496,31</i>		<i>8 998,88</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>		<i>101 451,29</i>		<i>125 133,13</i>

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2022	2021
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Palkkatuki		
Koulutuskorvaus		
Kelan korvaus työterveyshuollosta	3 090,83	3 196,49
Muut tulojäämät		
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>3 090,83</i>	<i>3 196,49</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>3 090,83</i>	<i>3 196,49</i>

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	14 454 422,75	14 454 422,75
Peruspääoma 31.12.	14 454 422,75	14 454 422,75
Arvonkorotusrahassto 1.1.		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 262 769,38	805 967,18
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 262 769,38	805 967,18
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	326 298,75	456 802,20
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>16 043 490,88</i>	<i>15 717 192,13</i>

Vieras pääoma				
	2022		2021	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		530,46		525,77
Muut velat				
<i>Yhteensä</i>		530,46		525,77
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		191 345,60		270 901,56
Muut velat				
<i>Yhteensä</i>		191 345,60		270 901,56
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>		191 876,06		271 427,33

Pitkäaikaiset velat		
Lainat jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua		
	2022	2021
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 482 500,00	1 547 500,00
Lainat kaupungilta	176 500,00	472 250,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>1 659 000,00</i>	<i>2 019 750,00</i>

Muiden velkojen erittely		
	2022	2021
Muut velat (p.a)		
Liittymismaksut	1 700 542,77	1 700 542,77
Liittymismaksut, sisäiset	0,00	0,00
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>1 700 542,77</i>	<i>1 700 542,77</i>

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	157 458,35	128 557,51
Korkojaksotukset	3 485,09	2 640,24
Muut menojäämät	13 602,97	1 639,71
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>174 546,41</i>	<i>132 837,46</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>174 546,41</i>	<i>132 837,46</i>

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Leasingvastuiden yhteismäärä (arvonlisäveroineen)	2022	2021
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	5 607,33	6 274,55
Myöhemmin maksettavat	<u>10 873,44</u>	<u>9 072,71</u>
Yhteensä	16 480,77	15 347,26

Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.

13.4 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2022	2021
Vesilaitos	7	7
Viemärlaitos	<u>6</u>	<u>6</u>
Yhteensä	13	13

Henkilöstökulut	v.2022	v. 2021
Käyttömenot		
Palkat ja palkkiot	623 402,70	594 404,42
Luontoisedut (vaikuttaa tulokseen vain sosiaalivakuutusmaksujen osalta)		
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät		
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	137 198,68	133 010,29
Muut henkilösivukulut	<u>21 606,55</u>	<u>22 884,59</u>
	782 207,93	750 299,30

Investointimenot

Investointimenoksi kirjatut palkkausmenot		
Palkat ja palkkiot	27 682,31	25 746,45
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	4 911,53	4 226,91
Muut henkilösivukulut	<u>1 275,43</u>	<u>1 006,34</u>
	33 869,27	30 979,70

Investointimenoksi kirjatut palkat ja sivukulut kierrätetään valmistus omaan käyttöön –tilin kautta, eikä niitä poisteta palkkatileiltä.

**Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksu
v 2022**

PUOLUE	YHTEENSÄ
Kokoomus Sastamala	100,00
Keskusta Sastamala	88,00
SDP Sastamala	200,00
PS Sastamala	126,00
Vasemmisto Sastamala	0,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	514,00

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Sastamalassa 7. päivänä maaliskuuta 2023

SASTAMALAN VEDEN JOHTOKUNTA

Olli-Pekka Kärki-Chaiwut
puheenjohtaja

Hannu Pohjanen
varapuheenjohtaja

Sinikka Lakkinen
jäsen

Satu Reunanen
jäsen

Kimmo Toukoniemi
Sastamalan Veden johtaja

LIITE 1

MOUHIJÄRVEN VERKOSTOALUE												
Perämaantie vesijohto ja viemäri	Omana työnä	FEH-10	63	650						FEH-10	63	650
MOUHIJÄRVEN VERKOSTOALUE YHT.												
uudisrakennus yhteensä				650		0			0			650
saneeraus yhteensä					0		0		0			0
ÄETSÄN VERKOSTOALUE												
Läntisen alueen varautuminen	Omana työnä	FEH-10	110	210								Käytöstä poistettu n. 800m 150 Gr ja 130m 100 Gr vesijohtoa
		FEH-10	63	60								
MT249-Ketotie	Omana työnä	FEH-10	160	811								Käytöstä poistettu n. 500m 125 Gr vesijohtoa
			110	115								
			63	161								
ÄETSÄN VERKOSTOALUE YHT.												
uudisrakennus yhteensä				115		0			0			0
saneeraus yhteensä					1242		0		0			0
KIIKOISTEN VERKOSTOALUE												
Terveyskeskus / päiväkot		FEH-10	63	50								Saneerattu 50 m 63 P/C vesijohtoa
KIIKOISTEN VERKOSTOALUE YHT.												
uudisrakennus yhteensä				0		0			0			0
saneeraus yhteensä					50		0		0			0
RAKENTAMINEN KAIKKI VERKOSTOALUEET YHTEENSÄ												
uudisrakennus yhteensä				6780		511			1662			5753
saneeraus yhteensä				2498		1319			0			0
Verkostojen lisäys				6780		511			1662			5753

LIITE 2

TUNNUSLUVUT 2022	Sastamalan Vesi				31.12.2022		31.12.2021						
	VAMMALA	ÄETSÄ	KIIKOINEN	MOUHJÄRVI	Yhteensä	Yhteensä							
Vesilaitos													
Vesimaksu, alv 0%	€/m ³	2,01	2,01	2,01	2,01	2,01		1,95					
Laskutettu- ja myyty vesi	m ³	659 897	161 250	44 845	133 333	999 325		1 029 683					
Vedenjakelu	m ³	879 330	223 064	58 761	181 238	1 342 393		1 432 197					
Oma käyttö	m ³	6 513	185	80	686	7 464		18 492					
Vuotomäärä	%	24,2	27,6	23,5	26,1	25,0		26,8					
Vedenottamot	kpl	1	2	0	1	4		4					
Paineenkorottamot	kpl	9	4	1	6	20		20					
Vesitornit/Ylävesisäiliöt	kpl	3	1		1	5		5					
Vesijohtoverkosto	km	276,8	171,0	56,4	178,8	682,9		676,1					
Henkilökunta	hlö	5	1		1	7		7					
Ostettu vesi	m ³	531 570	86 627	23 575	1 670	643 442		673 983					
Pohjavedenotto	m ³	217 046	171 623	0	310 282	698 951		758 214					
Liittyjiä	hlö	11 890	4300	660	3120	19 970		20 200					
Liittyjiä	kiint	2 919	1 534	285	1 362	6 100		6 060					
Viemärlaitos													
Jätevesimaksu, alv 0%	€/m ³	2,77	2,77	2,77	2,77	2,77		2,69					
Laskutettu jätevesi	m ³	675 408	141 876	19 091	85 603	921 978		947 030					
Jäteveden vastaanotto	m ³	1 326 613	428 311	33 288	145 409	1 933 621		2 124 121					
Oma käyttö ja lieteajot	m ³	11 210	3 000		5 363	19 573		20 625					
Vuotovesi	%	48,2	66,2	42,6	37,4	51,3		54,4					
Jätevedenpuhdistamot	kpl					0		0					
Jätevesipumppaamot	kpl	53	33	7	39	132		132					
Sadevesipumppaamot	kpl	2			1	3		3					
Viemäriverkosto	km	246,8	109,2	26,3	97,7	480,1		473,8					
Sadevesiviemäriverkostoa	km	70,7	0,5	0,1	3,4	74,7		73,1					
Henkilökunta	hlö	5			1	6		6					
Liittyjiä	hlö	11 560	4080	370	1670	17 680		17 890					
Liittyjiä	kiint	3130	1121	157	722	5 130		5 080					
Mouhijärvi sarake sisältää Suodenniemen alueen tunnusluvut.													
Jäteveden vastaanotto/	2013	1 786 890	60	404 125	59	45 554	48	157 698	58	42 613	64	2 436 880	60
Vuotovesi %	2014	1 506 478	52	336 735	46	47 261	44	145 613	51	42 663	55	2 078 750	51
	2015	1 774 480	61	474 603	61	68 767	67	139 826	47	44 089	52	2 501 765	60
	2016	1 597 028	55	432 901	61	66 327	63	152 192	51	41 000	52	2 289 448	56
	2017	1 580 178	55	526 104	70	63 868	66	146 786	50	41 000	54	2 357 936	58
	2018	1 459 785	53	390 798	59	32 168	36	115 589	37	38 000	46	2 036 340	53
	2019	1 496 600	55	417 363	63	28 633	23	112 800	35	33 000	44	2 088 396	55
	2020	1 572 653	54	458 267	68	35 582	41	106 708	29	34 000	41	2 207 210	55
	2021	1 490 250	53	442 905	66	33 320	39	123 646	41	34 000	42	2 124 121	54
	2022	1 326 613	48	428 311	66	33 288	43	113 409	36	32 000	42	1 933 621	51

Liikelaitoksen vaikutus kaupungin talouteen

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN (1000 eur)						
Tilinpäätös 2022						
	Sitovuustarkastelu			Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu
	Talousarvion toteutuminen			Kaupunki sisäisten eliminointi	Liikelaitos yhteensä sis. eliminointi	
	Kaupunki ulk+sis	Liikelaitos yhteensä ulk+sis	Kaupunki+ liikelaitos ulk+sis yht			
Toimintatulot						
Myyntitulot, ulkoiset	20 119	6 333	26 452			26 452
Myyntitulot, sisäiset	2 674	248	2 921	-2 674	-248	
Maksutulot, ulkoiset	8 849		8 849			8 849
Maksutulot, sisäiset	55		55	-55		
Tuet ja avustukset	4 222	3	4 226			4 226
Tuet ja avustukset, kunnalta						
Muut toimintatulot, ulkoiset	3 714	8	3 722			3 722
Muut toimintatulot, sisäiset	11 111		11 111	-11 111		
Toimintatuotot yhteensä	50 744	6 592	57 337	-13 840	-248	43 249
Valmistus omaan käyttöön	239	229	468			468
Toimintamenot						
Henkilöstömenot	-78 585	-781	-79 366			-79 366
Palvelujen ostot, ulkoiset	-93 499	-2 790	-96 289			-96 289
Palvelujen ostot, sisäiset	-3 301	-257	-3 558	3 301	257	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk.	-8 458	-917	-9 375			-9 375
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sisäiset	-142	-13	-155	142	13	
Avustukset	-7 135		-7 135			-7 135
Avustukset liikelaitokselle						
Muut toimintamenot, ulkoiset	-4 649	-39	-4 689			-4 689
Muut toimintamenot, sisäiset	-10 286	-89	-10 375	10 286	89	0
Toimintakulut yhteensä	-206 056	-4 885	-210 941	13 729	358	-196 854
Toimintakate	-155 072	1 936	-153 136	-111	111	-153 136
Verotulot	96 017		96 017			96 017
Valtionosuudet	75 845		75 845			75 845
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	271	-30	241			241
Korkotuotot, ulkoiset	3		3			3
Korkotuotot, sisäiset						
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	666	7	673			673
Muut rahoitustuotot, sisäiset	725		725	-725		
Korkokulut, ulkoiset	-296	-37	-333			-333
Korkokulut, sisäiset						
Muut rahoituskulut, ulkoiset	-102		-102			-102
Korvaus jäännöspääomasta	-725		-725	725		
Muut rahoituskulut, sisäiset						
Vuosikate	17 061	1 906	18 967	-111	111	18 967
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 320	-1 683	-12 003			-12 003
Arvonalentumiset						
Tilikauden tulos	6 741	223	6 964	-111	111	6 964

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN (1000 eur)							
Tilinpäätös 2022							
	Sitovuustarkastelu			Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu	
	Talousarvion toteutuminen			Kaupunki sisäisten eliminointi	Liikelaitos yhteensä sis. eliminointi		Rahoituslaskelma tilinpäätöksessä ulkoinen
	Kaupunki ulk+sis	Liikelaitos yhteensä ulk+sis	Kaupunki+ liikelaitos ulk+sis yht				
Tulorahoitus							
Vuosikate	17 061	1 906	18 967	-111	111	18 967	
Satunnaiset erät							
Tulorahoituksen korjauserät	-619		-619			-619	
Investointien rahavirta							
Investointimenot							
Ulkoiset investointimenot	-9 820	-2 534	-12 354			-12 354	
Sisäiset liittymismaksut							
Rahoitusosuudet investointimenoihin	58		58			58	
Omaisuu den ulkoiset luovutustulot	1 127		1 127			1 127	
Toiminnan ja investointien rahavirta	7 807	-628	7 179	-111	111	7 179	
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten muutos ulk	91		91			91	
Antolainasaamisten muutos sis.	296		296	-296			
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten muutos ulk.	-3 243	-192	-3 435			-3 435	
Pitkäaikaisten muutos sis.		-296	-296		296		
Oman pääoman muutokset							
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen var. ja po:n muut.	38		38			38	
Vaihto-omaisuuden muutos	-2		-2			-2	
Saamisten muutos	1 621	81	1 702			1 702	
Saamisten muutos sis.	-1 145		-1 145	1 145			
Korottomien velkojen muutos	629	118	747			747	
Korottomien velkojen muutos sis		1 145	1 145		-1 145		
Rahoituksen rahavirta	-1 715	856	-859	849	-849	-859	
Vaikutus maksuvalmiuteen	6 092	228	6 319	738	-738	6 319	

Liikelaitoksen vaikutus kunnan toimintakatteeseen:

Tilinpäätös 2022 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Ulkoinen myynti	6 345	36 905	43 249
Toimintamenot	-4 298	-192 088	-196 385
Vaikutus toimintakatteeseen	2 047	-155 183	-153 136

Liikelaitoksen vaikutus kunnan vuosikatteeseen:

Tilinpäätös 2022 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan toimintakatteeseen	2 047	-155 183	-153 136
Ulkoiset rahoituserät	-30	172 133	172 103
Vaikutus vuosikatteeseen	2 017	16 950	18 967

Liikelaitoksen vaikutus kunnan poistojen määrään ja tilikauden tulokseen:

Tilinpäätös 2022 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	2 017	16 950	18 967
Vaikutus kunnan poistoihin	-1 683	-10 320	-12 003
Vaikutus tilikauden tulokseen	334	6 630	6 964

Liikelaitoksen vaikutus kunnan toiminnan ja investointien rahavirtaan:

Tilinpäätös 2022 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	2 017	16 950	18 967
Ulkoiset satunnaiset erät	0	0	0
Ulkoiset tulorahoituksen korjauserät	0	-619	-619
Ulkoiset investointimenot	-2 534	-9 820	-12 354
Ulkoiset investointitulot	0	1 185	1 185
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-517	7 696	7 179

Liikelaitoksen vaikutus kunnan rahoituksen rahavirtaan:

Tilinpäätös 2022 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Ulkoiset antolainasaamisten muutokset	0	91	91
Ulkoiset velkojen muutokset	-192	-3 243	-3 435
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Toimeksiantojen var. ja po:n muut.	0	38	38
Vaihto-omaisuuden muutos	0	-2	-2
Ulkoiset saamisten muutokset	81	1 621	1 702
Ulkoiset korottomien velkojen muutokset	118	629	747
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	7	-866	-859

Liikelaitoksen vaikutus kunnan maksuvalmiuteen

Tilinpäätös 2022 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-517	7 696	7 179
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	7	-866	-859
Vaikutus maksuvalmiuteen	-510	6 830	6 319

Sosiaali- ja terveystalvet, laskennallinen taseyksikkö

SASTAMALAN KAUPUNKI, SOTESI

TULOSLASKELMA

ulkoinen/sisäinen*	2022		2021	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	10 579 369,44		10 805 809,60	
Maksutuotot	6 085 878,01		5 988 448,38	
Tuet ja avustukset	2 043 998,62		3 719 879,68	
Vuokratuotot	37,83		7 440,00	
Muut toimintatuotot	<u>23 805,56</u>	18 733 089,46	<u>52 490,94</u>	20 574 068,60
Valmistus omaan käyttöön				
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-28 777 816,41		-28 045 366,00	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-7 030 924,87		-6 953 897,42	
Muut henkilösivukulu	-1 019 715,09		-1 143 808,53	
Palvelujen ostot	-73 010 778,76		-72 429 994,74	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 330 306,58		-3 386 246,08	
Avustukset	-4 157 900,79		-3 558 133,82	
Vuokrat	-4 203 127,13		-3 964 534,59	
Muut toimintakulut	<u>-225 699,12</u>	-121 756 268,75	<u>-213 598,74</u>	-119 695 579,92
Toimintakate		-103 023 179,29		-99 121 511,32
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	5 552,12		5 184,49	
Korkokulut	0,00		0,00	
Muut rahoituskulut	<u>-1 753,73</u>	3 798,39	<u>-1 304,15</u>	3 880,34
Vuosikate		-103 019 380,90		-99 117 630,98
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		0,00		-6 046,03
Tilikauden tulos		-103 019 380,90		-99 123 677,01
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-103 019 380,90		-99 123 677,01

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,39 %	17,19 %
---------------------------------	---------	---------

RAHOITUSLASKELMA

ulkoinen/sisäinen	2022		2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate		<u>-103 019 380,90</u>		<u>-99 117 630,98</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		-103 019 380,90		-99 117 630,98
Rahoituksen rahavirta				
Oman pääoman muutokset		104 518 143,90		97 681 732,02
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	52 345,91		279 952,25	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos	1 530 350,21		-1 196 489,03	
Korottomien velkojen muutos	<u>-3 081 509,12</u>	-1 498 813,00	<u>2 352 435,74</u>	1 435 898,96
Rahoituksen rahavirta		103 019 330,90		99 117 630,98
Rahavarojen muutos		-50,00		0,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12	0,00		50,00	
Rahavarat 1.1	<u>-50,00</u>	-50,00	<u>-50,00</u>	0,00

SASTAMALAN KAUPUNKI, SOTESI
Laskennallinen tase

ulkoinen/sisäinen 31.12.2022

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	4 947,67	4 986,61
	<u>4 947,67</u>	<u>4 986,61</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 126 263,79	1 075 198,05
Lainasaamiset	6 335,57	9 155,83
Muut saamiset	1 164 806,05	754 535,94
Siirtosaamiset	272 034,12	2 260 899,92
	<u>2 569 439,53</u>	<u>4 099 789,74</u>
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	50,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>2 574 387,20</u>	<u>4 104 826,35</u>

VASTATTAVAA	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	90 026 723,70	84 632 256,81
Tilikauden yli/alijäämä	-103 019 380,90	-99 123 677,01
	<u>-12 992 657,20</u>	<u>-14 491 420,20</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	125 978,74	90 363,12
Lahjoitusrahastojen pääomat	6 254,63	7 087,46
Muut toimeksiantojen pääomat	308 983,37	291 459,19
	<u>441 216,74</u>	<u>388 909,77</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	8 093 065,97	6 736 442,23
Muut velat	1 835 516,18	1 015 744,69
Siirtovelat	5 197 245,51	10 455 149,86
	<u>15 125 827,66</u>	<u>18 207 336,78</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>2 574 387,20</u>	<u>4 104 826,35</u>

TASEEN TUNNUSLUVUT:

Omavaraisuusaste, %	-504,69	-353,03
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	80,74	88,50

Sastamalan Tilakeskus, laskennallinen taseyksikkö

SASTAMALAN KAUPUNKI, TILAPALVELUT

TULOSLASKELMA

ulkoinen/sisäinen*	2022		2021	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	128 756,01		155 879,42	
Maksutuotot	0,00		0,00	
Tuet ja avustukset	36 013,51		5 187,77	
Vuokratuotot	12 608 663,99		12 324 023,54	
Muut toimintatuotot	<u>223 625,38</u>	<u>12 997 058,89</u>	<u>112 771,11</u>	<u>12 597 861,84</u>
Valmistus omaan käyttöön		10 601,27		39 020,31
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-840 900,02		-898 301,35	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-280 867,77		-295 889,29	
Muut henkilösivukulut	-29 766,63		-17 676,83	
Palvelujen ostot	-2 451 280,64		-2 277 322,37	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 208 740,46		-2 927 277,67	
Avustukset	-12 500,00		-12 500,00	
Vuokrat	-1 978 120,81		-1 780 600,66	
Muut toimintakulut	<u>-18 830,72</u>	<u>-8 821 007,05</u>	<u>-112 815,59</u>	<u>-8 322 383,76</u>
Toimintakate		4 186 653,11		4 314 498,39
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	2 378,52		3 062,40	
Korkokulut	-142 693,53		-142 421,90	
Muut rahoituskulut	<u>-725 918,98</u>	<u>-866 233,99</u>	<u>-725 574,22</u>	<u>-864 933,72</u>
Vuosikate		3 320 419,12		3 449 564,67
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		<u>-4 379 266,49</u>		<u>-4 590 426,22</u>
Tilikauden tulos		-1 058 847,37		-1 140 861,55
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		113 652,48		112 819,86
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		<u>-2 000 000,00</u>		<u>0,00</u>
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		<u>-2 945 194,89</u>		<u>-1 028 041,69</u>

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	147,52 %	152,09 %
Vuosikate/Poistot, %	75,82 %	75,15 %

* Omat sisäiset erät poistettu

SASTAMALAN KAUPUNKI, TILAPALVELUT

RAHOITUSLASKELMA

ulkoinen/sisäinen

	2022		2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate		3 320 419,12		3 449 564,67
Tulorahoituksen korjauserät	-157 638,68	-157 638,68	82 125,39	82 125,39
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-3 728 072,46		-3 054 656,16	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7 070,81		296 250,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	221 627,78	-3 499 373,87	26 446,07	-2 731 960,09
Toiminnan ja investointien rahavirta		-336 593,43		799 729,97
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-8 390,00	-8 390,00	-26 800,00	20 630,81
Antolainasaamisten vähennykset	0,00		47 430,81	
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 000 000,00		5 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 229 273,20	770 726,80	-5 482 070,60	-482 070,60
Oman pääoman muutokset		-781 005,03		-417 579,46
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-29 632,59		3 110,38	
Saamisten muutos	-67 213,56		15 507,72	
Korottomien velkojen muutos	452 107,81	355 261,66	60 671,18	79 289,28
Rahoituksen rahavirta		336 593,43		-799 729,97
Rahavarojen muutos		0,00		
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1	0,00	0,00	0,00	0,00
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €		-4 783		-3 647
Investointien tulorahoitus, %		89,23		125,06
Laskennallinen lainanhoitokate		0,81		0,86

SASTAMALAN KAUPUNKI, TILAPALVELUT

Laskennallinen tase

ulkoinen/sisäinen 31.12.2022

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aiheettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	87 550,60	119 550,47
	<u>87 550,60</u>	<u>119 550,47</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 348 615,51	2 347 221,51
Rakennukset	55 013 652,84	55 474 568,02
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 233 842,13	1 362 763,93
Koneet ja kalusto	27 658,72	37 582,24
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	252 236,96	280 135,43
	<u>58 876 006,16</u>	<u>59 502 271,13</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 506 270,38	1 570 259,48
Muut saamiset	405 914,17	397 524,17
	<u>1 912 184,55</u>	<u>1 967 783,65</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	128 707,19	99 074,60
	<u>128 707,19</u>	<u>99 074,90</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	28 787,93	50 695,38
Lainasaamiset	-1 157,57	-1 401,69
Muut saamiset	379 199,94	297 309,52
Siirtosaamiset	14 361,30	7 374,83
	<u>421 191,60</u>	<u>353 978,04</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>61 425 640,10</u>	<u>62 042 658,19</u>
VASTATTAVAA		
	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	26 111 001,99	27 919 789,01
Tilikauden yli/alijäämä	-2 945 194,89	-1 028 041,69
	<u>23 165 807,10</u>	<u>26 891 747,32</u>
VARAUKSET		
Poistoero	1 192 820,44	1 306 472,92
Investointivaraukset	2 000 000,00	0,00
	<u>3 192 820,44</u>	<u>1 306 472,92</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	26 977 368,60	26 377 551,80
Lainat julkisyhteisöiltä	-15 050,00	122 150,00
Liittymismaksut ja muut velat	22 101,00	22 101,00
	<u>26 984 419,60</u>	<u>26 521 802,80</u>
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 049 823,20	5 619 823,20
Lainat julkisyhteisöiltä	15 050,00	137 200,00
Saadut ennakot	35 962,40	39 675,01
Ostovelat	1 534 261,21	1 120 997,15
Muut velat	50 647,53	18 304,32
Siirtovelat	396 848,62	386 635,47
	<u>8 082 592,96</u>	<u>7 322 635,15</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>61 425 640,10</u>	<u>62 042 658,19</u>
TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Omavaraisuusaste, %	42,94	45,48
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	269,53	268,34
Lainakanta 31.12.	33 027 191,80	32 256 725,00

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Sastamalassa 27.3.2023

SASTAMALAN KAUPUNGINHALLITUS

_____
Hakanen Pertti

_____
Malmberg Jarkko

_____
Bergbom Miko

_____
von Nandelstadh Wilhelm

_____
Jokinen Jenni

_____
Pelttari Päivi

_____
Kaaja Kari

_____
~~Raunio~~ Pirjo Hassi Sari

_____
Mattila Antti-Matti

_____
Saarela Leena

_____
Mäkipää Jarkko

_____
Villo Maire

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen

Sastamalassa 26. päivänä toukokuuta 2023

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Nina Nieminen
JHT, HT

LUETTELOT JA SELVITYKSET

Kaupunki ja liikelaitokset

Luettelo käytetyistä kirjanpito- ja tositelajeista

Pääkirjanpito

Pääkirja	atk-tuloste	sähköinen arkisto
Päiväkirja	atk-tuloste	sähköinen arkisto

Tase-kirja

erikseen sidottu

Tase-erittelyt

paperitositteet

Liitetieto-erittelyt

paperitositteet

Käyttöomaisuuskirjanpito

atk-tuloste

Konsernikirjanpito

paperitosite

1	Pankkitositteet	paperitosite/sähköinen	
2	Pankkitositteet sos.toim.	paperitosite/sähköinen	
8	Muistiotos. Excel-tosite	paperitosite	
10	Muistiotositteet, käsin kirjat	paperitosite	
19	WF kaup, Sisäiset Sote/Kaup	atk-tuloste	sähköinen arkisto
20	Ostolaskujen maksut	atk-tuloste	
21	Ostolaskut WF/P2P	atk-tuloste	sähköinen arkisto
23	WF, Sisäiset laskut	atk-tuloste	sähköinen arkisto
24	WF Ostolaskut, SOTESi	atk-tuloste	sähköinen arkisto
26	WF, Sisäiset SOTESi muut	atk-tuloste	sähköinen arkisto
27	WF Sotesi, Sisäiset Kaup/Sote	atk-tuloste	sähköinen arkisto
28	Hyvitysten kohdistus OSRE	atk-tuloste	
29	Matkalaskut Travel	atk-tuloste	
30	Myyntireskontran suoritukset	atk-tuloste	
31	Myyntilaskut	atk-tuloste	sähköinen arkisto
32	Web-laskut	atk-tuloste	sähköinen arkisto
40	Luottotappiot	atk-tuloste	
42	Sisäinen laskutus kaup/liikel	atk-tuloste	sähköinen arkisto
43	Pola/lääk.vast.otto	atk-tuloste	sähköinen arkisto
44	Pola/fysikaalinen	atk-tuloste	sähköinen arkisto
45	Pola/vuodeosasto	atk-tuloste	sähköinen arkisto
47	Pola/kotihoito	atk-tuloste	sähköinen arkisto
49	Hyvitysten kohdistus MYRE	atk-tuloste	
50	Päivähoito/Pro Consona	atk-tuloste	sähköinen arkisto
51	WinHit -laskutus	atk-tuloste	

52	Eepos-laskutus	atk-tuloste	
53	Primus laskutus	atk-tuloste	sähköinen arkisto
54	HelleVi vieraslaskutus	atk-tuloste	sähköinen arkisto
56	Sosiaalitoimi/Pro Consona	atk-tuloste	
58	Lomitusnetti laskutus	atk-tuloste	
61	L7 vuokrareskontra/Tampuuri	atk-tuloste	
62	Komartek vesilaskut/ Vesi	atk-tuloste	
63	Vesi/ Intimessä laskut	atk-tuloste	sähköinen arkisto
83	Varastokirjanpito/RTV	paperitosite	
84	Koneseuranta	paperitosite	
85	Palkkatositteet	atk-tuloste	
87	Sumu-poistot	atk-tuloste	
90	Vyörytykset	atk-tuloste	
93	SL Laskennalliset	atk-tuloste	
98	Sisäisen laskennan tulos	atk-tuloste	

Sidottu tasekirja säilytetään pysyvästi, palkkaluettelot/palkkakortit 50 vuotta ja muut kirjanpitokirjat 10 vuotta tilikauden päättymisestä.